NICULESCU

Ilie-Ştefan Rădulescu

Greşeli de punctuaţie în limbajul cotidian

exemple • critice • comentate

„etc. etc.” sau „etc[,] etc.”? „Între orele 8 [–] 16” sau „Între ... 8 şi 16”? „Directorul[,] spune” sau „Directorul spune”? „Este dacă vreţi un adevăr” sau „Este[,] dacă vreţi, un adevăr”? „Soţia mea Ana” sau „Soţia mea[,] Ana”? „Bd. 1 Mai nr. 2” sau „Bd. 1 Mai[,] Nr. 2”? „Deci[,] nu plecăm” sau „Deci nu plecăm”? „Papa de la Roma” sau „Papa[,] de la Roma”?

DESPRE CARTE

Fără pretenția de a aborda toate semnele ortografice (unele fiind neglijabile), exemplele critice comentate oglindesc, fără echivoc, gradul relativ mare de nesiguranță cu care aceste semne (*punctul, cratima, blancul, apostroful, majuscula* și *minuscula* – cu excepția *liniei de pauză* și a *barei oblice*) sunt utilizate în scrierile actuale.

Complementar unei lucrări anterioare recente („Greșeli de punctuație în limbajul cotidian"), volumul de față își propune să „umple" un gol ce trebuia de mult acoperit, gol dat de întrebuințarea relativ arbitrară a semnelor ortografice în raport cu normele lexico-gramaticale ale limbii literare...

DESPRE AUTOR

Ilie-Ștefan Rădulescu s-a născut la 20 iulie 1934, în București, a urmat cursurile primare, gimnaziale și liceale în Călărași, apoi pe cele ale Facultății de Limba și Literatura Română a Universității din București.

Licențiat în filologie și profesor, gradul I, de limba și literatura română la Colegiul Național „Barbu Știrbei", din Călărași, a colaborat, în presă, după 1970, cu sute de articole și studii de specialitate. Din 1991, deține rubrica săptămânală „Cum vorbim și scriem corect" în paginile unor gazete locale (și, temporar, centrale), iar, din 1993 (până în 2004), emisiunea zilnică „Să vorbim corect românește" la postul de radio „Voces Campi", din Călărași.

A publicat, pe lângă volume de istorie literară și teatrală, de critică literară și memorialistică (*Călărașii în literatura română* ⟨în colaborare⟩, Călărași, 1995; *C.A. Rosetti și Teatrul*, Călărași, 2000; *De la teatru la istorie literară și lingvistică sau Pasiunile unui profesor de provincie*, Călărași, 2002; *Istoria ilustrată a mișcării teatrale călărășene și a primului Teatru Popular ⟨Neprofesionist⟩ din România*, Călărași, 2003), și volume consacrate limbii literare actuale (*Vorbiți și scrieți corect. Erori frecvente în limbajul cotidian, București*, 1999; *Să vorbim și să scriem corect...*, București, 2002; ediție revăzută și adăugită, 2005; *Dicționar tematic de pleonasme fundamentale*, București, 2005; *Erori flagrante de exprimare. Radiografie critică a limbajului cotidian*, București, 2007; *Dicționar de vocabular cotidian. Valori expresive*, București, 2011; *Greșeli de punctuație în limbajul cotidian. Exemple, critice, comentate*, București, 2012; *Dicționar de exprimări pleonastice*, București, 2013).

A fost distins cu premii naționale pentru „creație literar-publicistică" și „eseu-istorie literară", precum și cu diplome de excelență din partea Guvernului României, a Ministerului Culturii și Cultelor și a Ministerului Educației și Cercetării; este membru fondator al Societății Scriitorilor Români („Știință, Memorialistică, Tehnică"), „membru de onoare" al Societății de Științe Filologice din România, „cetățean de onoare" al municipiului Călărași.

Scanned with OKEN Scanner

GREȘELI
în folosirea
SEMNELOR ORTOGRAFICE
în
LIMBAJUL COTIDIAN

exemple • critice • comentate

BIBLIOTECA JUDETEANA
„GH.ASACHI"
IASI

881835

NICULESCU

Scanned with OKEN Scanner

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
RĂDULESCU, ILIE-ȘTEFAN
Greșeli în folosirea semnelor ortografice în limbajul cotidian : exemple, critice, comentate / Ilie-Ștefan Rădulescu – București: Editura NICULESCU, 2013
Bibliogr.
Index
ISBN 978-973-748-833-6

811.135.1'36

© Editura NICULESCU, 2013
Adresa: Bd. Regiei 6D
060204 – București, România
Comenzi: (+40)21-312.97.82
Fax: (+40)21-312.97.83
E-mail: editura@niculescu.ro
Internet: www.niculescu.ro

Coperta: *Carmen Lucaci*
Redactor: *Georgeta Vîrtic*
Tehnoredactor: *Șerban-Alexandru Popină*

Tipărit la FED Print SA

ISBN 978-973-748-833-6

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv prin fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare și accesare a datelor, fără permisiunea Editurii NICULESCU.
Orice nerespectare a acestor prevederi conduce în mod automat la răspunderea penală față de legile naționale și internaționale privind proprietatea intelectuală.

Editura NICULESCU este partener și distribuitor oficial **OXFORD UNIVERSITY PRESS** în România.
E-mail: oxford@niculescu.ro; Internet: www.oxford-niculescu.ro

Scanned with OKEN Scanner

SUMAR

CUVÂNT-ÎNAINTE 13
ABREVIERI ȘI SEMNE 14
SIGLE 15

I. GREȘELI ÎN FOLOSIREA PUNCTULUI 17

1. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile unor termeni substantivali și pronume de politețe (care mențin finala bazei) 17
2. Introducerea, greșită, a punctului după formele abreviate, prin litere nesuccesive, ale unor împrumuturi din latina savantă 19
3. Introducerea, greșită, a punctului după unități de măsură care formează perechi de abrevieri/simboluri cu alți termeni, omografi (cu punct final) 21
4. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile punctelor cardinale, ale unor termeni științifici și tehnici, precum și după fiecare literă a unor abrevieri de nume proprii compuse în a căror structură intră (și) segmente sau cuvinte întregi 23
5. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor pronume de politețe 24
6. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor titluri științifice și locuțiuni (din latina savantă) 25

II. GREȘELI ÎN FOLOSIREA CRATIMEI 27

1. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte monosilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte) 27
2. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte polisilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte) 28
3. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor termeni substantivali de politețe 30
4. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor substantive comune sau proprii 33
5. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de ființe . . .36

Scanned with OKEN Scanner

6. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de lucruri . .39
7. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse propriu-zise (cu cuvinte întregi) 42
8. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), variabile 44
9. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), invariabile 47
10. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse propriu-zise (cu cuvinte întregi) 48
11. Introducerea, greșită, a cratimei între unele substantive (comune sau proprii) și articolul lor hotărât enclitic 50
12. Introducerea, greșită, a cratimei între tema unor substantive și desinența de plural (urmată sau nu de articolul enclitic) 53
13. Introducerea, greșită, ca topică, a cratimei înăuntrul articolului nehotărât, într-o juncțură silabică realizată prin afereză, și nu prin eliziune 55
14. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor numerale ordinale literale (între „baza" de derivare și formantul ordinal enclitic) 56
15. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor verbe derivate (cu prefixe) sau compuse (cu elemente de compunere) 57
16. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adverbe (compuse tematic sau propriu-zise) 58
17. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între cuvinte monosilabice juxtapuse (pronume personale sau reflexive independente) . .59
18. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor nume proprii compuse cu caracter topic 60
19. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor locuțiuni pronominale (de politețe) sau interjecționale 62
20. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între articolul posesiv și numeralul ordinal cifric 63
21. Introducerea, improprie, a cratimei, în locul liniei de pauză, în scrierea unor compuse cu structură complexă, substantivală sau adjectivală . .65
22. Omiterea cratimei în scrierea unor grupuri de cuvinte conjuncte (și omofone cu...), contopite silabic 66
23. Omiterea cratimei în legarea a două cuvinte conjuncte (subst./vb. – adj.pron./pron.pers.), polisilabice 68

Scanned with OKEN Scanner

24. Omiterea cratimei delimitative (la dreapta) a unor elemente de compunere din structura eliptică a unor compuse substantivale sau adjectivale 69
25. Omiterea cratimei din structura unor substantive compuse (propriu-zise sau tematice) 70
26. Omiterea cratimei din structura unor adjective compuse propriu-zise .71
27. Omiterea cratimei dintre termenii legați ai unor pronume de politețe compuse (abreviate) 73

III. GREȘELI ÎN FOLOSIREA BLANCULUI (SPAȚIULUI ALB) 75

1. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor substantive comune compuse (propriu-zise sau tematice) 75
2. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor adjective pronominale negative (sau nehotărâte) compuse 77
3. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise sau tematice) ori derivate (cu prefixe) 79
4. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor pronume negative compuse (sau ai unor locuțiuni pronominale de politețe) . .81
5. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor numerale cardinale compuse 83
6. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adverbe compuse sudate sau în componenta adverbială a unor locuțiuni 84
7. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor conjuncții/adverbe compuse ori al componentei adverbiale a unor locuțiuni prepoziționale sau conjuncționale 88
8. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de ființe . .89
9. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de lucruri .94
10. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive proprii compuse (propriu-zise), nume topice 96
11. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul componentei adjectivale/substantivale (binare) din structura unor substantive proprii compuse (nume de instituții publice, politice, religioase) . .99
12. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise și tematice), atribute ale unor substantive comune 101

Scanned with OKEN Scanner

13. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, între termenii, legați, ai unor adverbe compuse, locuțiuni și expresii adverbiale 104
14. Intercalarea, greșită, a semiadverbului „și" în blancul dintre prepoziția „ca" și cuvântul următor, pentru evitarea unei reale/false cacofonii 106
15. Omiterea blancului dintre unele substantive comune nearticulate și falsul articol enclitic alipit (în realitate, articol posesiv în procliza cuvântului următor) 110
16. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni adverbiale sau grupuri libere de cuvinte 112
17. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni prepoziționale sau grupuri libere de cuvinte 114
18. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni conjuncționale sau grupuri libere de cuvinte 115

IV. GREȘELI ÎN FOLOSIREA APOSTROFULUI 117

1. Introducerea, greșită, a apostrofului, în locul cratimei, în interiorul sau la sfârșitul unor cuvinte incomplete 117
2. Omiterea apostrofului de la începutul, din interiorul sau de la sfârșitul unor cuvinte incomplete 119

V. GREȘELI ÎN FOLOSIREA MAJUSCULEI (A LITEREI INIȚIALE MARI) 122

1. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirile neoficiale ale unor instituții locale și centrale 122
2. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirea unor manifestări științifice sau politice (care nu sunt unice) ori a unor funcții și calități (oricât de importante), inclusiv domeniile la care se referă 125
3. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în cazul unor substantive, cu sens generic, care nu fac parte din numele proprii ale unor personaje sau entități administrativ-teritoriale ori geografice 127
4. Utilizarea, greșită, a majusculei (cu excepția primului element din numele proprii compuse), în locul minusculei, în denumirea unor organisme de conducere sau a unor compartimente din instituții, precum și a unor titluri de publicații sau documente importante 128

Scanned with OKEN Scanner

5. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, după anumite semne de punctuație, când acestea nu marchează sfârșitul propoziției . . .130

VI. GREȘELI ÎN FOLOSIREA MINUSCULEI (A LITEREI INIȚIALE MICI) 133

1. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care sunt denumiri oficiale ale unor instituții sau manifestări științifice, culturale etc. 133
2. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care desemnează persoane, personaje, alte realități cu caracter religios (inclusiv prenumele sau adjectivele pronominale care invocă divinitatea) 135
3. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul componentelor locuțiunilor pronominale de politețe 137
4. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul substantivelor ale căror componente fac parte din numele propriu ale entităților geografice sau administrativ-teritoriale, al punctelor cardinale (care constituie al doilea component al unui toponim compus) și al denumirii unor organisme de conducere și compartimente din instituții sau al unor titluri de publicații, opere etc. (primul element sau numele unic) . .139
5. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor termeni generici care, deși nu fac parte din numele propriu al entităților teritorial-administrative, se scriu cu literă mare când indică adresa unor instituții sau persoane particulare 142

INDEX DE FORME GREȘITE VS CORECTE 144

BIBLIOGRAFIE 172

I. SURSE DE DOCUMENTARE (2001–2011) 172

II. LUCRĂRI DE SPECIALITATE 172

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT-ÎNAINTE

Este cunoscut că, în sens larg, prin **ortografie** se înțelege un „ansamblu de reguli care stabilesc scrierea corectă a cuvintelor unei limbi" (**DEX**[3]); în sens restrâns însă, ea reprezintă un „sistem de semne grafice, convenționale care se folosesc în scrierea corectă a cuvintelor, a expresiilor și a locuțiunilor dintr-o limbă" (**DTL**).

Dacă între **semnele de punctuație** supuse erorii dominantă este „virgula" – ca frecvență și amploare în organizarea enunțului (o pondere mai slabă având „parantezele", „linia de pauză", „ghilimelele" sau „punctul și virgula"), în schimb între **semnele ortografice** cele mai multe erori le cunosc, mai cu seamă, „cratima" și „blancul" (un rol mai puțin pregnant avându-l „punctul" sau „apostroful", „majuscula" sau „minuscula").

La o privire mai atentă asupra unor texte fie din presa scrisă și audiovizuală, fie din rândul documentelor oficiale sau particulare, fie din opera unor condeieri și publiciști, ni se dezvăluie un adevăr deloc îmbucurător: superficialitatea, flagrantă, cu care sunt tratate (alături de punctuație) semnele ortografice, întrebuințarea lor relativ arbitrară în raport cu normele lexico-gramaticale ale limbii literare...

Hazardul ce pare că domnește, într-o bună măsură, în operarea cu semnele ortografice (și de punctuație) își are cauza, se pare, nu numai în ignoranța autorilor respectivelor erori, ci și în dezinteresul pentru propria lor instruire, iar, într-un plan secund, neglijența sau graba în redactare. Ipotetic, dacă unii autori mizează pe nivelul lingvistic scăzut al celor din jur (pentru a-și scuza propriile carențe de cultură), această „strategie" nu-i salvează de ridicol, căci vădesc o implicită renunțare la respectul față de sine...

Fără pretenția de a aborda toate semnele ortografice (unele având un impact neglijabil), exemplele critice comentate oglindesc, fără echivoc, gradul relativ mare de nesiguranță cu care aceste semne sunt utilizate în scrierile actuale.

Complementar unei lucrări anterioare, recente („Greșeli de punctuație în limbajul cotidian"), volumul de față își propune să „umple" un gol ce trebuia de mult acoperit, răspunzând astfel – și cu acest prilej – unui bine-cunoscut postulat eminescian, potrivit căruia „limba... e un element esențial,... un criteriu al culturii... și măsurariul civilizațiunii unui popor".

AUTORUL

Scanned with OKEN Scanner

ABREVIERI ȘI SEMNE

adj. – adjectiv; adjectival
adj.pron. – adjectiv pronominal
art. – articol; articulat
cf. – confer; conform
g.-d. – genitiv-dativ
înv. – învechit; ieșit din uz
n.-a. – nominativ-acuzativ
N.B. – nota bene
n.n. – nota noastră
pers. – persoană; personal
pop. – popular
prep. – prepoziție; prepozițional
pron. – pronume; pronominal
pron.pers. – pronume personal
reg. – regional; regionalism
v. – vezi
vb. – verb; verbal
< – provine din, de la
/ – separă variantele libere sau indică un raport de opoziție ori o alternativă
cifrele „la umăr" – disting cuvintele-titlu omonime
// – închid transcrierea fonetică a unei expresii
~ – înlocuiește un element anterior, la nivelul rândului

Scanned with OKEN Scanner

SIGLE

CSCPC – Fulvia Ciobanu, Lidia Sfârlea, **Cum scriem. Cum pronunțăm corect**, Editura Științifică, București, 1970.

DAS – Silvia Pitiriciu, Dragoș Vlad Topală, **Dicționar de abrevieri și simboluri**, Editura All Educațional, București, 1998.

DEX^3 – **Dicționar explicativ al limbii române (DEX)**, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2012.

DOOM^1 – **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM)**, Academia Republicii Socialiste România, Editura Academiei..., București, 1982.

DOOM^2 – **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM)**, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

DTL – Gh. Constantinescu-Dobridor, **Dicționar de termeni lingvistici**, Editura Teora, București, 1998.

GA^1,I – **Gramatica limbii române**, vol. I, Ediția a II-a revăzută și adăugită, tiraj nou. Academia Republicii Socialiste România, Editura Academiei..., București, 1966.

GA^2,I – **Gramatica limbii române**, vol. I (Cuvântul), Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Editura Academiei Române, București, 2005.

GLR – Gh. Constantinescu-Dobridor, **Gramatica limbii române**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001.

GT - Mioara Avram, **Gramatica pentru toți**, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1986.

IOOP – **Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație**, Ediția a V-a, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.

LRC – Ioan Toma, **Limba română contemporană** (Privire generală), Editura Niculescu, București, 1996.

Scanned with OKEN Scanner

MOP – Mirela-Ioana Borchin, **Manual de ortografie și punctuație**, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Excelsior Art, Timișoara, 2007.

MTO – Al. Graur, **Mic tratat de ortografie**, Editura Științifică, București, 1974.

OLR – Flora Șuteu, Elisabeta Șoșea, **Ortografia limbii române** (Dicționar și reguli), Editura Floarea Darurilor – Editura Saeculum I.O., București, 1995.

OOP – G. Beldescu, **Ortografie, ortoepie și punctuație**, Societatea de Științe filologice din R.S.România, București, 1982.

OT – Mioara Avram, **Ortografia pentru toți** (30 de dificultăți), Ediția a doua, Editura LITERA, Chișinău, 1987.

PLR – G. Beldescu, **Punctuația în limba română**, Ediția a III-a, Editura GRAMAR, București, 2004.

Scanned with OKEN Scanner

I. GREȘELI ÎN FOLOSIREA PUNCTULUI

1. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile unor termeni substantivali și pronume de politețe (care mențin finala bazei)

- „M-a luat **dl**$_{[.]}$ Pesamosca, m-a operat și m-a salvat..."
- „Îi doresc **dlui**$_{[.]}$ Mircea Cărtărescu..."
- „N-am găsit nimic... personal de la **dna**$_{[.]}$ Mariana Luca"
- „Eu te cunosc pe **d-ta**$_{[.]}$ mai de mult, nu de-acum..."

Dacă, în general, *punctuația* are ca obiect „structurarea conținutului unui text", delimitându-i componentele „după criterii sintactice, prozodice, semantice (logice) și stilistice", *ortografia* reprezintă „forma corectă a cuvintelor", pe care le delimitează „după sensul lor lexical și după valorile lor gramaticale", având totodată și o „funcție substitutivă în notarea rostirii incomplete a unui cuvânt sau a unui număr transcris cifric" (**PLR**).

Punctul, care este, fundamental, „semnul de punctuație finală cu cea mai mare frecvență în scriere", „marcând în scris sfârșitul unui enunț asertiv, declarativ, neexclamativ", îndeplinește, în anumite contexte, și rolul de semn ortografic, îndeosebi când e „folosit delimitativ în abrevieri, în condiții determinate de normă": „**a**$_{[.]}$**m**$_{[.]}$ (= antemeridian), **cpt**$_{[.]}$ (= căpitan), **Sf**$_{[.]}$ (Sfântul) Ion" (**Ibidem**). *Fiind semnul ortografic cel mai important în abrevieri, punctul se folosește, deseori, fie după litera inițială* (**d**$_{[.]}$ = domnul), *fie în interiorul bazei* (**dvs**$_{[.]}$ = dumneavoastră). *În cazul termenilor din titlu, punctul final este interzis, și anume când abrevierile mențin ultima (ultimele) literă (litere) a (ale) bazei* (indiferent dacă acestea sunt sau nu precedate de cratimă): **dl** „domnul", **dlui** „domnului", **dle** „domnule", **dna** „doamna", **dnei** „doamnei", **dra** „domnișoara", **drei** „domnișoarei", **dlor** „domnilor", **d-ta** „dumneata", **d-tale** „dumitale", **d-voastră** „dumneavoastră"; se practică și variantele: **d-lui** „dumnealui", **d-lor** „dumnealor".

881835

BIBLIOTECA JUDEȚEANA „GH.ASACHI" IAȘI

Scanned with OKEN Scanner

Obs.: *Regula sus-amintită nu este lipsită de excepții*, unele, „reale (**dr**[.] „doctor", **mr**[.] „maior") și altele, aparente (întrucât corespund numai formelor articulate, nu celor nearticulate; de exemplu, **nr**[.] „numărul", nu „număr"; de aceea „bulevardul" se abreviază corect **bd**[.] nu **bd**)" (**OT**).

Revenind la regula potrivit căreia nu se pune punct după abrevierile – care mențin finala bazei – ale unor termeni substantivali sau pronominali de politețe, exemplele de mai jos oglindesc încălcarea frecventă: „**Dl**[.] Șova nu este studentul meu..." (corect: „**Dl** Șova nu este studentul meu..."), „Rana ca rana, dar faptele deosebite sunt o noțiune alunecoasă dată în gestiune unor personaje patibulare precum **dl**[.] Costin..." (corect: „... dată în gestiune unor personaje patibulare precum **dl** Costin..."), „Dacă mâine **dl**[.] Diaconu ajunge ministru propulsat de o majoritate politică zdrobitoare..." (corect: „Dacă mâine **dl** Diaconu ajunge ministru..."), „**Dl**[.] Lăzăroiu nu încetează să mă uimească..." (corect: „**Dl** Lăzăroiu nu încetează să mă uimească..."), „**Dl**[.] Pârvulescu lucrează într-o instituție în care tronează pe posturi de conducere foste cadre politice de la «Era socialistă» și de la UASCR" (corect: „**Dl** Pârvulescu lucrează într-o instituție..."), „Mărturisesc strângerea de inimă pe care am simțit-o în fața iluziei căreia **dl**[.] Cărtărescu mă tem să nu-i fi căzut pradă... Îi doresc **dlui**[.] Mircea Cărtărescu..." (corect: „...în fața iluziei căreia **dl** Cărtărescu... Îi doresc **dlui** Cărtărescu..."), „După ce-a deținut un număr record de mandate ca rector, **dl**[.] Ștefan Drăgulescu susține fără să-i tremure vocea că nu e cazul să ne grăbim" (corect: „..., **dl** Ștefan Drăgulescu susține..."), „Chiar dacă rămânem în final doar **dl**[.] Tismăneanu și cu mine, tot voi condamna comunismul" (corect: „Chiar dacă rămânem în final doar **dl** Tismăneanu și cu mine,..."), „N-am găsit nimic care să provină de la PRM sau personal de la **dna**[.] Mariana Luca" (corect: „N-am găsit nimic... personal de la **dna** Mariana Luca"), „După cum știți, **dl**[.] deputat ne-a reprezentat interesele și la Antena 1 și la Antena 3..." (corect: „După cum știți, **dl** deputat ne-a reprezentat interesele..."), „Trădându-și calitatea de anticomunist..., mă tem că **dl**[.] Buzura n-a făcut decât să-și asigure un asemenea succes pe termen scurt" (corect: „..., mă tem că **dl** Buzura n-a făcut decât..."), „**Dl**[.] Victor Ponta s-a simțit

Scanned with OKEN Scanner

deranjat de această etichetă" (corect: „**Dl** Victor Ponta s-a simțit deranjat..."), „M-a luat **dl**[.] Pesamosca, m-a operat și m-a salvat, aibă-l Domnul la dreapta sa, spuse femeia" (corect: „M-a luat **dl** Pesamosca, m-a operat și m-a salvat..."), „Eu te cunosc pe **d-ta**[.] mai de mult, nu de-acum, așa că nu e cazul să ne ascundem după degete" (corect: „Eu te cunosc pe **d-ta** mai de mult, nu de-acuma..."), „Uite că demisionă **dl**[.] ministru Cseke..." (corect: „Uite că demisionă **dl** ministru Cseke..."), „**Dl**[.] Antonescu a scos din trusa cu scule suspendarea președintelui Băsescu..." (corect: „**Dl** Antonescu a scos din trusa cu scule..."), „Cel de-al doilea ministru, **dl**[.] Nica, nici n-a fost audiat" (corect: „Cel de-al doilea ministru, **dl** Nica,...") „Cred că **d-lui**[.] a sunat la telefon..." (corect: „Cred că **d-lui** a sunat la telefon...").

2. Introducerea, greșită, a punctului după formele abreviate, prin litere nesuccesive, ale unor împrumuturi din latina savantă

- „Meciul de box Lucian Bute **vs**[.] Jean-Paul Mendy"
- „Aceștia, de **cca**[.] 7 luni de zile, refuză să ia act..."
- „Ștefan Bănică **jr**[.] va veni să colinde la PRO TV"
- „Johann Strauss **sr**[.] este tatăl celui supranumit «regele valsului»"

Asemănător celor arătate la subcapitolul anterior (I.1.), *există, în limba română, și alți termeni (neologici, de origine latină) ale căror abrevieri, păstrând finala cuvintelor, nu sunt urmate de punct*: prepoziția **vs** „versus" (= față de), adverbul **cca** „circa" (= cam, aproximativ) ori substantivele **jr/Jr** (junior/Junior" (= fiul), **sr/Sr** (senior/Senior (= tatăl) – atunci când acestea din urmă se găsesc pe lângă un nume propriu de persoană...

Prin imitație, deoarece foarte multe abrevieri au punct la sfârșit, se comite greșeala „generalizării" acestui aspect – așa cum se observă în citatele ce urmează: „Hagi, Balaci și Dobrin coboară din nou în iarbă. Ziariști **vs**[.] cântăreți, mâine, pe malul mării" (corect: „...Ziariști **vs** cântăreți, mâine, pe malul mării"), „Harry Belafonte **vs**[.] Colin Powel – runda a II-a" (corect: „Harry Belafonte **vs** Colin

Scanned with OKEN Scanner

Powel – runda a II-a"), „Turcescu **vs**[.] Băsescu" (corect: „Turcescu **vs** Băsescu"), „Autorul va ajunge și în acest volum la personajele mitice livrești sau reale din cărțile anterioare: Narcis, don Quijote **vs**[.] Don Juan, Galileo **vs**[.] Giordano Bruno etc." (corect: „...: Narcis, don Quijote **vs** Don Juan, Galileo **vs** Giordano Bruno etc."), „Chuk Norris **vs**[.] comunism" (corect: „Chuk Norris **vs** comunism"), „Școala **vs**[.] grădiniță" (corect: „Școala **vs** grădiniță"), „Al-Quaida **vs**[.] regimul lui Bashar al-Assad" (corect: „Al-Quaida **vs** regimul lui Bassar al-Assad"), „Târgul «Valentin **vs**[.] Dragobete – sărbătoare pentru fete„ (corect: „...«Valentin **vs** Dragobete – ...»"), „Cristale **vs**[.] tricotaj" (corect: „Cristale **vs** tricotaj"), „Jandarmi **vs**[.] suporteri" (corect: „Jandarmi **vs** suporteri"), „«Îngerașul» Loredanei **vs**[.] «matematicianul» lui Moga" (corect: „«Îngerașul» Loredanei **vs** «matematicianul» lui Moga"), „Ponta, anti-guvern (sic!) «ipocrit» **vs**[.] Băsescu, «iresponsabilul»„ (corect: „Ponta... **vs** Băsescu..."), „Andreea Marin-Bănică **vs**[.] Andreea Marin-Bănică!" (corect: „Andreea...**vs** Andreea..."), „Medicină **vs**[.] credință" (corect: „Medicină **vs** credință"), „Dublarea zestrei de consilieri **vs**[.] demnitate" (corect: „Dublarea... **vs** demnitate"), „Meciul de box Lucian Bute **vs**[.] Jean-Paul Mendy" (corect: „...Lucian Bute **vs** Jean-Paul Mendy"), „Datele relevă că în mediul rural încrederea în învățătură și profesori este mai mare cu **cca**[.] 6–8 procente" (corect: „...este mai mare cu **cca** 6–8 procente"), „De dimensiuni diferite (prima – de **cca**[.] 100 de pagini, a doua – de doar 80 de pagini), cele două cărți probează, încă o dată, farmecul speculativ, erudiția și ținuta intelectuală a distinsului cărturar și moralist" [corect: „...(prima – de **cca** 100 de pagini, ...), ..."], „Aceștia, de **cca**[.] 7 luni de zile, refuză să ia act de faptul că două consiliere locale..." (corect: „Aceștia, de **cca** 7 luni de zile, refuză să ia act..."), „Prin sentință definitivă și irevocabilă este recunoscut dreptul de creanță de **cca**[.] 32 milioane euro...(sic!)" (corect: „...este recunoscut dreptul de creanță de **cca** 32 de milioane de euro..."), „Invitații sunt docenți din Europa de sud-est (sic!), Germania și România aparținând unor domenii diferite, cu intervenții de **cca**[.] 30 de minute" (corect: „..., cu intervenții de **cca** 30 de minute"), „Ștefan Bănică **jr**[.] aniversează (sic!) 10 ani alături de public, într-un cerc cu prietenii..." (corect: „Ștefan Bănică **jr** sărbătorește 10 ani..."), „Tot în Ajun (...), Ștefan Bănică **jr**[.] va veni să ne colinde la PRO TV"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „..., Ștefan Bănică **jr** va veni să ne colinde la PRO TV"), „Johann Strauss **sr**[.] este tatăl celui supranumit «regele valsului»„ (corect: „Johann Strauss **sr** este tatăl..."), „Atât Douglas Fairbanks **Sr**[.], cât și Douglas Fairbanks **Jr**[.] au fost actori americani de film..." (corect: „Atât Douglas Fairbanks **Sr**, cât și Douglas Fairbanks **Jr** au fost actori americani de film...").

3. Introducerea, greșită, a punctului după unități de măsură care formează perechi de abrevieri/simboluri cu alți termeni, omografi (cu punct final)

- „Deși era mai înalt – avea 1,95 **m**[.] –, a fost învins prin abandon"
- „Oferă persoanelor interesate... apartament cu 3 camere (147**m**[.]**p**[.])"
- „În ceai, se folosesc cca 5 g de mușețel la 1 **l**[.] de apă, în infuzie"
- „În alimentație, 1 g de proteine sau glucide degajă câte 4 **cal**[.] fiecare"
- „Având o frecvență între 20 și 20000 osc./**s**[.], timpanul vibrează"

3.1. Se știe că, *în general, abrevierile unor cuvinte unice se scriu cu punct la sfârșit* (**n**[.] „notă", **r**[.] „rând", **bd**[.] „bulevardul", **nr**[.] „numărul", **str**[.] „strada", **oct**[.] „octombrie" ș.a.), *iar, după cele ale unor cuvinte compuse sau îmbinări libere de cuvinte, se pune punct după fiecare termen* (**a**[.]**c**[.] „anul curent", **d**[.]**a**[.] „după-amiază", **lt**[.]-**col**[.] „locotenent-colonel", **prof**[.]**univ**[.] „profesor universitar", **ș**[.]**a**[.]**m**[.]**d**[.] „și așa mai departe", **ș**[.]**cl**[.] „și ceilalți/celelalte", **șt**[.]**nat**[.] „științe naturale", ș.a.). La fel, îndeosebi în cazul abrevierilor unor nume proprii compuse, al unor prenume sau expresii latinești, scrise cu majusculă, punctul marchează prescurtarea fiecărui cuvânt component (**M**[.]**S**[.] „Maiestatea Sa", **P**[.]**S**[.]**S**[.] „Preasfinția Sa", **O**[.]**U**[.] „Ordonanță de Urgență"; „**I**[.]**L**[.] Caragiale „Ion Luca...", **N**[.] Bălcescu „Nicolae...", **V**[.] Alecsandri „Vasile...", **N**[.]**B**[.] „nota bene", **P**[.]**S**[.] „post scriptum" ș.a.). Alteori, există și abrevieri – puține la număr – la care punctul este facultativ în redarea unor nume proprii compuse de instituții, organisme ori state (**S**[.]**N**[.]**C**[.]**F**[.]**R**[.]/**SNCFR** „Societatea Națională a Căilor Ferate Române", **O**[.]**N**[.]**U**[.]/**ONU** „Organizația Națiunilor Unite", **S**[.]**U**[.]**A**[.]/**SUA** „Statele Unite ale Americii", **C**[.]**E**[.]**C**[.]/**CEC** „Casa de Economii și Consemnațiuni" etc.).

Scanned with OKEN Scanner

3.2. Dacă, în exemplele precedente, majoritatea lor pretinde ca punctul să fie obligatoriu sau facultativ, altfel stau lucrurile cu cele mai multe unități de măsură uzuale care, înainte, se abreviau cu punct final, pe când, astăzi, acesta nu se mai pune (pentru a nu fi confundate cu perechile lor omografe, care păstrează punctul).

Că „variantele din uz sunt mai numeroase", cu punct la sfârșitul abrevierii, „se explică prin vechi deprinderi ortografice. De exemplu, scrierea cu punct a unităților de măsură (**m**$_{[\cdot]}$ sau **kg**$_{[\cdot]}$) sau a numelor punctelor cardinale (**N**$_{[\cdot]}$). Tendința actuală [stipulată prin **DOOM**] este de renunțare la punct..." (**GT**). Ce se întâmplă dacă, potrivit vechii ortografii, se păstrează punctul după unități de măsură de lungime, suprafață, greutate, capacitate, căldură ori timp? Se produc confuzii cu perechea lor omografă, care în mod legitim se abreviază cu punct final: **m**$_{[\cdot]}$**m**$_{[\cdot]}$ „mutatis mutandis", dar **mm** „milimetru"; **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$ „manu propria", **mp** „mezzo-piano", dar **m²** „metru pătrat"; **dg**$_{[\cdot]}$ „diagnostic", dar **dg** „decigram"; **cl**$_{[\cdot]}$ „clasă" și „clasic", dar **cl** „centilitru"; **cal**$_{[\cdot]}$ „caloric", dar **cal** „calorie"; **z**$_{[\cdot]}$ „zero", dar **z** „zi siderală" (astr.).

Ignorând faptul că nu sunt urmate de punct simbolurile majorității unităților de măsură, autorii frazelor următoare îl folosesc în mod greșit în informațiile lor: „Deși era mai înalt – avea 1,95 **m**$_{[\cdot]}$ – a fost învins prin abandon" (corect: „... – avea 1,95 **m** – a fost învins prin abandon"), „Magistratul Nicolae Șerban deține o vilă de 200 **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$, dar și un teren de 300 **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$ în Timișoara" (corect: „...deține o vilă de 200 **m²**, dar și un teren de 300 **m²** în Timișoara"), „Oferă persoanelor interesate locuințe moderne, tip garsonieră (80 **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$), apartament cu 2 camere (110 **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$) și apartament cu 3 camere (147 **m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$). Prețul de vânzare: 800 Euro/**m**$_{[\cdot]}$**p**$_{[\cdot]}$ (cu TVA inclus)" [corect: „... (80 **m²**), ...(110 **m²**)... (147 **m²**)... 800 Euro/**m²**..."], „1 **mg**$_{[\cdot]}$ reprezintă a mia parte dintr-un gram" (corect: „1 **mg** reprezintă a mia parte dintr-un gram"), „În ceai, se folosesc cca 5 g de mușețel la 1 **l**$_{[\cdot]}$ de apă, în infuzie" (corect: „...cca 5 g de mușețel la 1 **l** de apă, în infuzie"), „În alimentație, 1 g de proteine sau glucide degajă câte 4 **cal**$_{[\cdot]}$ fiecare" (corect: „...degajă câte 4 **cal** fiecare"), „Având o frecvență între 20 și 20000 osc./**s**$_{[\cdot]}$, timpanul vibrează" (corect: „Având o frecvență între 20 și 20000 osc./**s**, timpanul vibrează").

Scanned with OKEN Scanner

4. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile punctelor cardinale, ale unor termeni științifici și tehnici, precum și după fiecare literă a unor abrevieri de nume proprii compuse în a căror structură intră (și) segmente sau cuvinte întregi

- „Titlul filmului american era «De la **N[.]V[.]** spre **S[.]E[.]**»"
- „Acidul adenozintrifosforic (**A[.]T[.]P[.]**), ca medicament, se folosește în tahicardia paroxistică..."
- „Înainte de 1989, îți asigurai locuința la **A[.]D[.]A[.]S[.]**"
- „Călătoria cu **T[.]A[.]R[.]O[.]M[.]**, de la Satu Mare la București, a fost fără reproș"

Folosit „ca semn ortografic după majoritatea abrevierilor, și anume după cele care păstrează una sau mai multe litere din partea *inițială* a cuvântului abreviat, *nu și ultima* lui literă (...), inclusiv în abrevierile de la prenume" (**DOOM²**), punctul – așa cum s-a văzut în paragrafele anterioare – nu se pune după „*abrevierile* care *păstrează finala* cuvântului abreviat" sau după „simbolurile majorității unităților de măsură". Dar nu numai. *Normele ortografice actuale, stabilesc, fără echivoc*: „Nu sunt urmate de punct" nici „*abrevierile* numelor *punctelor cardinale*: **E**, **N**, **V**, **S**", nici „simbolurile unor termeni din domeniul *științific și tehnic*" matematică, fizică (**A** pentru „arie", **N** pentru „număr natural"); chimie (simbolurile elementelor chimice: **C**, **Cl**, **Mg** pentru „carbon", „clor", „magneziu"), medicină (**Rh**). De asemenea, „Nu se scriu cu punct între litere abrevierile care conțin fragmente de cuvinte: **TAROM** pentru «Transporturile Aeriene Române»" (**Ibidem**).

Necunoașterea sau ignorarea normelor de mai sus poate fi un fapt scuzabil, până la un punct, pentru oamenii cu mai puțină cultură gramaticală... Dar mai toți cei care prestează o muncă intelectuală nu sunt motivați să scrie „după ureche", când au la îndemână atâtea instrumente lingvistice de informare... Citatele următoare relevă aceste goluri de informație: „Titlul filmului american era «De la **N[.]V[.]** la **S[.]E[.]**»„ (corect: „...era «De la **NV/N-V** la **SE/S-E**»"), „Acidul adenozintrifosforic (**A[.]T[.]P[.]**), ca medicament, se folosește în tahicardia paroxistică, distrofii musculare, scleroză în plăci" [corect: „Acidul adenozintrifosforic (**ATP**), ca medicament,..."], „Înainte de 1989, îți asigurai locuința la **A[.]D[.]A[.]S[.]**" (corect: „... îți asigurai

Scanned with OKEN Scanner

locuința la **ADAS**", pentru că această siglă nu este compusă din patru cuvinte, reduse la inițiala lor, ci din trei cuvinte, primul fiind redat prin segmentul inițial de două litere: „**Ad**ministrația **A**siguărilor de **S**tat"), „Călătoria cu **T**[.]**A**[.]**R**[.]**O**[.]**M**[.], de la Satu Mare la București, a fost fără reproș" (corect: „Călătoria cu **TAROM** de la Satu Mare la București...", deoarece această siglă nu reprezintă abrevierea a cinci cuvinte reduse la inițiala lor, ci din trei cuvinte, al treilea fiind redat prin segmentul inițial de trei litere: „**T**ransporturile **A**eriene **Rom**âne").

Obs.: *Nu se scriu cu punct final abrevierile atât ale indicativelor de țară pentru circulația rutieră internațională* (**AUS** „Australia", **BG** „Bulgaria", **CAN** „Canada", **GR** „Grecia", **IS** „Islanda", **RO** „România" etc.), cât și ale indicativelor de județ (**CL** „Călărași", **BV** „Brașov", **IL** „Ialomița, **MM** „Maramureș", **SB** „Sibiu", **TM** „Timiș" etc.) (cf. **OT**).

5. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor pronume de politețe

- „Dar profesia **dv**[ ] e plină de interes și ambiție"
- „Fiecare dintre **dvs**[ ] poate alege după dorință"

Analogia, probabilă, dintre modul de abreviere – în care nu se pune punct după finala cuvântului prescurtat – a unor termeni de politețe (de adresare sau referire, cum ar fi **dl** „domnul", **dna** „doamna" sau **dle** „domnule" și cel al unor *pronume de politețe* care, *compuse fiind și reduse la litere nesuccesive ce nu mențin finala bazei, sunt urmate, obligatoriu, de punct* (lucru neștiut de o parte dintre „autori"), stă la temeiul confuziei din citatele ce urmează: „Și **dv**[ ], domnule Clennam, cu gândul și inima..." (corect: „Și **dv**[.], domnule Clennam, ..."), „E foarte frumos din partea **dv**[ ], domnule... **Dv**[ ] va trebui să-i spuneți!" (corect: „E foarte frumos din partea **dv**[.], domnule... **Dv**[.] va trebui să-i spuneți!"), „Înclinația **dvs**[ ] pentru dependență afectivă v-a făcut să suferiți..." (corect: „Înclinația **dvs**[.] pentru dependență afectivă..."), „Probabil că pentru cei mai mulți dintre **dvs**[ ] numele de Costi Ioniță nu înseamnă nimic" (corect: „...pentru cei mai mulți dintre **dvs**[.]... nu înseamnă

Scanned with OKEN Scanner

nimic"), „Nu **dvs**[ ], ci a fost o blondă de 25 de ani din Vânju Mare care a cumpărat și a consumat jumătate de kilogram..." (corect: „Nu **dvs**[.], ci a fost o blondă de 25 de ani..."), „Dar profesia **dv**[ ] e plină de interes și ambiție" (corect: „Dar profesia **dv**[.] e plină de interes..."), „Remarca **dv**[ ] mă întristează..." (corect: „Remarca **dv**[.] mă întristează..."), „La București... a fost așteptat de soția **dvs**[ ], care este amanta dânsului..." (corect: „...a fost așteptat de soția **dvs**[.], care este amanta dânsului..."), „Fiecare dintre **dvs**[ ] poate alege după dorință" (corect: „Fiecare dintre **dvs**[.] poate alege...").

6. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor titluri științifice și locuțiuni (din latina savantă)

- „**Dr**[ ] Steven, sunteți chemat în salonul 14..."
- „Se pare că în acea vreme era doar **drd**[ ]"
- „Acum, când sunt semne clare de creștere **etc**[ ], FMI e de acord..."
- „Târgu-Frumos – Szepvarós, Bacău – Bako **etc**[ ], **etc**[ ]"

6.1. Din paragrafele anterioare, a reieșit cu claritate regula potrivit căreia cuvintele abreviate care păstrează finala bazei nu sunt urmate de punct. *Această regulă are însă și unele excepții, datorită tradiției păstrându-se totuși punctul,* fie după **dr**[.] „doctor" sau **drd**[.] „doctorand" (titluri științifice), fie după **lt**[.] „locotenent" sau **mr**[.] „maior" (grade de ofițeri), fie după **ms**[.] „manuscris" sau **nr**[.] **crt**[.] „număr curent" (texte scrise de mână sau indicatori de mărime). Limitându-ne la exemplele critice – preluate din presa scrisă și audiovizuală – privind omiterea punctului în abrevierile unor titluri științifice, citatele următoare, deși puține la număr, sunt edificatoare: „**Dr**[ ] Steven, sunteți chemat în salonul 14..." (corect: „**Dr**[.] Steven, sunteți chemat în salonul 14..."), „Se pare că în acea vreme era doar **drd**[ ]" (corect: „...era doar **drd**[.]"), „Chestor **dr**[ ] Dănuț Tudor – Inspectoratul Județean de Poliție" (corect: „Chestor **dr**[.] Dănuț Tudor -...").

6.2. Așa cum deja s-a amintit, punctul apare, ca semn ortografic, *„după majoritatea abrevierilor,* și anume după cele care păstrează una sau mai multe litere din partea *inițială* a cuvântului abreviat, *nu și ultima lui literă*" (**DOOM**[2]), între acestea situându-se și **etc**[.],

Scanned with OKEN Scanner

„etcetera/et caetera" (lat.) [însemnând „și alții, și altele, și ceilalți, și așa mai departe"], locuțiune care face parte dintre formulele de legătură și de enumerare" (**OT**), alături de: **d$_{[\cdot]}$e$_{[\cdot]}$** sau **de ex$_{[\cdot]}$** „de exemplu", **ș$_{[\cdot]}$a$_{[\cdot]}$** „și alții", „**ș$_{[\cdot]}$cl$_{[\cdot]}$** „și celelalte" sau **ș$_{[\cdot]}$a$_{[\cdot]}$m$_{[\cdot]}$d$_{[\cdot]}$** „și așa mai departe". Deși ar fi trebuit să fie un termen arhicunoscut pentru oricine ține un toc în mână, este inexplicabilă omiterea punctului, după această abreviere, în expresiile care urmează, spicuite din presă: „Inițiind importanta colecție de SINDII, a Editurii Univers, prefațând traduceri ale unor mari scriitori: Becket, Goethe, Auerbach **etc$_{[\ ]}$**, publicând eseistică în cele mai importante reviste, alăturând literatura română literaturii europene..." (corect: „..., prefațând traduceri ale unor mari scriitori: Becket, Goethe, Auerbach **etc$_{[\cdot]}$**, publicând eseistică..."), „Până pe 7 iulie 2011, trebuie să facă dovada promovării examenului de absolvire (licență, bacalaureat **etc$_{[\ ]}$**, după caz)" [corect: „...(licență, bacalaureat **etc$_{[\cdot]}$**, după caz)"], „Deși se folosesc bani cu duiumul pentru salarii, prime, deplasări, stadioane **etc$_{[\ ]}$** și se cheltuiesc sume fabuloase pentru închirierea de jucători..." (corect: „Deși se folosesc bani cu duiumul pentru salarii, prime, deplasări, stadioane **etc$_{[\cdot]}$** și..."), „Și marii poeți de expresie germană din primele decenii ale veacului al XX-lea (Rilke, Trakl, Ștefan George **etc$_{[\ ]}$**) pe care i-am citit și-i recitesc în foarte bune traduceri..." [corect: „...Rilke, Trakl, Ștefan George **etc$_{[\cdot]}$**..."], „Târgu–Frumos – Szepvarós, Bacău – Bako **etc$_{[\ ]}$**, **etc$_{[\ ]}$**" (corect: „..., Bacău – Bako **etc$_{[\cdot]}$**, **etc$_{[\cdot]}$**"), „Acum, când sunt semne clare de creștere **etc$_{[\ ]}$**, FMI e de acord..." (corect: „...semne clare de creștere **etc$_{[\cdot]}$**, FMI e de acord..."), „Ce înseamnă să iubești, de unde provine grația unei femei, cum își reprezintă lumea un orb, ce valoare are frumusețea fizică, în ce constă deosebirea dintre scrisul de mână și scrisul la computer, la ce poate duce gândirea abstractă **etc$_{[\ ]}$**, **etc$_{[\ ]}$** – de asemenea probleme se ocupă Sorin Lavric." (corect: „..., la ce poate duce gândirea abstractă **etc$_{[\cdot]}$**, **etc$_{[\cdot]}$** – de asemenea probleme se ocupă Sorin Lavric.")

Scanned with OKEN Scanner

II. GREȘELI ÎN FOLOSIREA CRATIMEI

1. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte monosilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte)

- „Văzu cum cei doi vecini **î[-]și** scot mijloacele de transport..."
- „Până la urmă **ce[-]i** care împăcau părțile..."
- „În rest, nimic, le **i[-]au** ortul de pe piept..."
- „Cum **a[-]ți** făcut rost de ea? Ce conținea cutia?"
- „Oamenii s-au săturat de... **S[-]au** poate de politică"
- „Și frică de moarte n-ai? **I[-]a** vezi care e mai puternică?"

Ca și „punctul", **cratima** este nu numai semn de punctuație, ci și de ortografie. „Cratima este semnul ortografic cu cele mai multe funcții. În unele cazuri are caracter permanent („dă[-]l", „de[-]a dreptul", „las[-]o", „s[-]a dus", „ți[-]l dă", **nu** „dă îl", „de a dreptul", „lasă o", „se a dus", „ți îl dă"), iar în altele – accidental („de[-]abia" sau „de abia", „n[-]am" sau „nu am") – **DOOM**[2]. Ca semn ortografic, cratima „se folosește în scrierea cuvintelor conjuncte, în scrierea unor cuvinte compuse, în unele abrevieri, la despărțirea cuvintelor în silabe și, rar, pentru separarea unui prefix de tema de bază, pentru separarea sufixelor și a desinențelor și a articolelor la unele cuvinte compuse din abrevieri ori pentru redarea unor porțiuni izolate din forma cuvintelor" (**OOP**).

În cazul cuvintelor conjuncte, și anume al celor care se contopesc într-o silabă comună, sunt situații când acestea formează grupuri omofone (ca în expresiile „eu **sau** tu" – „ei **s[-]au** împrietenit"; „mama **sa**" – „el **s[-]a** bucurat"; „plecă **la** film" – „**l[-]a** salutat pe stradă"; „se **va** lecui" – „nu **v[-]a** ajuns!"; „**ai** dreptate" – „**a[-]i** spune adevărul"; „era mereu **cea** veselă" – „**ce[-]a** declarat?" etc.). *Din cauza acestor „coincidențe" formale, când două cuvinte neaccentuate se pot contopi într-o silabă*, deoarece „fac corp comun în rostire și se scriu separat prin cratimă" (**Ibidem**), *există riscul*

Scanned with OKEN Scanner

confundării lor cu cuvântul omofon (sau unul ipotetic), risc care poate să se manifeste și în sens invers: un cuvânt monosilabic să fie considerat, greșit, a fi un grup de cuvinte conjuncte. Exemplele următoare, citate din presă, relevă această confuzie lexico-gramaticală: „**Mă[-]i** să fie! Ai văzut?" (corect: „**Măi** să fie! Ai văzut?), „Până la urmă, **ce[-]i** care împăcau părțile tot copii erau..." (corect: „Până la urmă, **cei** care împăcau părțile..."), „Îți voi blestema gândirea câte zile **o[-]i** mai avea pe lumea asta" (corect: „... câte zile **oi** mai avea pe lumea asta"), „**I[-]a** o oală pe care o are la îndemână..." (corect: „**Ia** o oală pe care o are la îndemână..."), „**I[-]au** o sticlă de bere de lângă pat..." (corect: „**Iau** o sticlă de bere de lângă pat..."), „Care imagine **v[-]a** trebui să o descoasă..." (corect: „...**va** trebui să o descoasă..."), „**I[-]a** o gutuie de pe jos să-i dea cu ea în cap" (corecte: „**Ia** o gutuie de pe jos..."), „Văzu cum cei doi vecini **î[-]și** scot mijloacele de transport din curți" (corect: „Văzu cum cei doi vecini **își** scot mijloacele de transport..."), „În urmă cu **vre[-]o** lună declara cu mare vervă că din alianța cu PSD-ul nu va accepta, în nici un (sic!) caz, poziția a treia..." (corect: „În urmă cu **vreo** lună declara cu mare vervă că din alianța cu PSD-ul nu va accepta, în niciun caz,..."), „În această seară, în funcție de ceea ce s-ar fi întâmplat ar fi știut dacă **v[-]a** rămâne sau nu împreună cu el" (corect: „...ar fi știut dacă **va** rămâne sau nu împreună cu el"), „Cum **a[-]ți** făcut rost de ea? Ce conținea cutia?" (corect: „Cum **ați** făcut rost de ea?..."), „Asta e treaba Agenției Orașului. **A[-]ți** vorbit la biroul Dispariției?" (corect: „...**Ați** vorbit la biroul Dispariției?"), „Și frică de moarte n-ai? **I[-]a** vezi care e mai puternică?" (corect: „...**Ia** vezi care e mai puternică?"), „Aceștia din urmă au urmat școlile pe care și le-au dorit **s[-]au** căsătorie după inima lor..." (corect: „...**sau** căsătorie după inima lor...").

2. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte polisilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte)

- „Atunci să-ți spun un adevăr: **urât[-]o**!"
- „Ca să te vezi pe tine **însu[-]ți** ai nevoie de oglindă..."
- „Intră în bucătărie, atent să nu facă **nici[-]un** zgomot..."
- „Se uită în cartea ce Oana i-o **dădu[-]se** s-o vadă..."

Scanned with OKEN Scanner

- „**Iacă[-]tă**, draga mea, încotro ne îndreptăm..."
- „**Haide[-]ți** să stopăm minciuna cu producțiile mari!"

Am văzut, în paragraful precedent, că există grupuri de cuvinte conjuncte, *monosilabice*, a căror structură fonetică este omofonă (adică se rostește la fel) cu aceea a unor cuvinte unice, de aici paralelismul dintre ele (de pildă: „**l[-]a** luat" – „**la** examen"; „cred **c[-]am** căzut" – „sunt **cam** sceptic"). Există însă și situații când grupul conjunct este polisilabic, omofon cu cuvântul paralel („**într[-]una** din zile", față de „a citit **întruna**"; „**alege[-]ți** tu", dar „voi [să] **alegeți**" – **OOP**).

Necunoașterea structurii corecte a unor expresii are ca efect separarea arbitrară, prin cratimă, a unor elemente componente, sufixe sau desinențe (care fac parte „organică", prin aglutinare, din acel cuvânt), plecându-se de la „presupoziția" – care se dovedește falsă – că respectivul „cuvânt" este „un grup de cuvinte conjuncte" (așa cum se poate constata în citatele ce urmează): „Intră în bucătărie, atent să nu facă **nici[-]un** zgomot" (corect: „..., atent să nu facă **niciun** zgomot"), „Se gândea la ea, la ziua în care a cunoscut-o. O zi în care nu **vându[-]se** nicio păpușă" (corect: „...O zi în care nu **vânduse** nicio păpușă"), „Atunci, să-ți spun un adevăr: **urât[-]o**!" (corect: „..., să-ți spun un adevăr: **urâto**!"), „Se uită în cartea ce Oana i-o **dădu[-]se** s-o vadă..." (corect: „...Oana i-o **dăduse** s-o vadă..."), „Se ridică Corina, deși la caligrafie nu **obținu[-]se** note prea mari" (corect: „..., deși la caligrafie nu **obținuse** note prea mari"), „**Iacă[-]tă**, draga mea, încotro ne îndreptăm..." (corect: „**Iacătă**, draga mea, încotro ne îndreptăm..."), „**Roti[-]ți** catargul până ajunge în față!" (corect: „**Rotiți** catargul..."), „Suntem **pregăti[-]ți** să te luăm la bord..." (corect: „Suntem **pregătiți**..."), „Nu uitați să **încuia[-]ți** camera proviziilor" (corect: „Nu uitați să **încuiați**..."), „**Crede[-]ți** că îi puteți oferi unul?" (corect: „**Credeți** că îi puteți oferi unul?"), „Tot **însu[-]și** sacul va găsi petecul (sic!)" (corect: „Tot **însuși** sacul..."), „Adrian Rădulescu a luat «taurul de coarne» îndemnându-l pe Ion Iliescu: **Haide[-]ți** să stopăm minciuna cu producțiile mari!" (corect: „... **Haideți** să stopăm minciuna cu producțiile mari!"), „Ca să te vezi pe tine **însu[-]ți** ai nevoie de oglindă..." (corect: „Ca să te vezi pe tine **însuți**..."), „**Făcu[-]se** doar o ciorbă din câteva legume în care adăugase tristețile

Scanned with OKEN Scanner

din lume" (corect: „**Făcuse** doar o ciorbă din câteva legume..."), „**Pierde(-)ți** vremea cu ROST... E clar?... Atunci spune și altora!..." (corect: „**Pierdeți** vremea..."), „În scurt timp, a înțeles de ce singurul ei băiat o **minți(-)se**" (corect: „..., a înțeles de ce singurul ei băiat o **minți**se"), „Guvernul ne impulsionează să **sub(-)scriem**" (corect: „Guvernul ne impulsionează să **subscriem**"), „Anca Țurcașiu a urcat pe o scenă călărășeană, unde ultima dată **susținu(-)se** un spectacol pentru copii, ridicând sala în picioare cu câteva piese latino-americane" (corect: „..., unde ultima dată **susținuse** un spectacol pentru copii,...").

3. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor termeni substantivali de politețe

- „Slujba... îl situează pe poziția dintre **d(-)l** Vasile și **d(-)na** Vasile..."
- „Marta, îi umpli paharul **d(-)lui** congresmen?"
- „Presupunând că politicile ne interesau..., nu persoana **d(-)nei** Udrea..."
- „Ce ați făcut, **d(-)le** președinte? l-au întrebat a doua zi sfetnicii..."
- „**D(-)na** Drăgan Cristiana...procedează la numărarea buletinelor de vot..."
- „Nu cred că le va place (sic!) **d(-)lor** consilieri ce am să le spun..."

Stârnește o mare nedumerire folosirea, greșită, a cratimei în abrevierea unor termeni substantivali de politețe, această „separare" prin cratimă a începutului și sfârșitului cuvintelor abreviate nejustificându-se, pentru că, *fiind „simple" (și nu „compuse") ca structură, nu se pune cratimă între literele ce marchează discontinuitatea abrevierii, respectiv între prima și ultima (ultimele) literă (litere) ale acesteia.*

Că o asemenea eroare este cvasigenerală „mărturisesc" citatele ce urmează: „Îl căutăm pe **d(-)l** Spaulding... Aici e biroul **d(-)lui** Spaulding?" (corect: „Îl căutăm pe **dl** Spaulding... Aici e biroul **dlui** Spaulding?"), „Slujba sa de la AVAS îl situează pe poziția dintre **d(-)l** Vasile și **d(-)na** Vasile?" (corect: „... îl situează pe poziția dintre **dl** Vasile și **dna** Vasile?"), „E de înțeles că l-a nemulțumit profund pe **d(-)l** Traian Băsescu... Trebuie deci să-l susțin pe **d(-)l** Băsescu" (corect: „...l-a nemulțumit profund pe **dl** Traian Băsescu... Trebuie

Scanned with OKEN Scanner

deci să-l susțin pe **dl** Băsescu"), „Șuetă la o cafea. Am 15 nepoți în România – mărturisește soția ambasadorului Germaniei la București, **d[-]na** Monique Gruber" (corect: „... – mărturisește soția ambasadorului Germaniei la București, **dna** Monique Gruber"), „Fără lămpașe, garnituri de tren, ortaci, ghioage și securi, **d[-]na** Andronescu a moșit o lovitură cu efecte la fel de catastrofale ca războiul civil din 13-15 iunie 1990" (corect: „...**dna** Andronescu a moșit o lovitură cu efecte la fel de catastrofale..."), „Dați-mi voie să vă prezint pe **d[-]na** Clouseau" (corect: „...să vă prezint pe **dna** Clouseau"), „Mișcarea fusese orchestrată de **d[-]na** Vălean, care urmărea să pună în fruntea liberalilor ploieșteni pe unul din (sic!) oamenii săi de casă" (corect: „Mișcarea fusese orchestrată de **dna** Vălean,..."), „**D[-]na** Crane trebuie să fi fost o femeie minunată..." (corect: „**Dna** Crane trebuie să..."), „Inima **d[-]lui** Apostol a suferit o formă de neoplazie malignă... Neoplasmul **d[-]lui** Apostol se contractă simultan cu inima" (corect: „Inima **dlui** Apostol... Neoplasmul **dlui** Apostol..."), „Unica propunere, repetată ad nauseam, a **d[-]lui** Antonescu este dărâmarea «regimului Băsescu»„ (corect: „Unica propunere, repetată ad nauseam, a **dlui** Antonescu..."), „Deși lăudabil, demersul **d[-]lui** Boc se va împotmoli repede" (corect: „..., demersul **dlui** Boc se va împotmoli repede"), „Personal sunt foarte dezamăgit de atitudinea **d[-]lui** Ciuhodaru, a declarat președintele PC" (corect: „...atitudinea **dlui** Ciuhodaru,..."), „Sunt convins că asemenea propuneri îi plac și **d[-]lui** Ioan Oltean" (corect: „...îi plac și **dlui** Ioan Oltean"), „**D[-]lui** senator Frunda, din colegiul I Mureș, are de ce să-i sară mustarul" (corect: „**Dlui** senator Frunda,..."), „**D[-]lui** ministru al Apărării, indiferent de nume..." (corect: „**Dlui** ministru al Apărării,..."), „Marta, îi umpli paharul **d[-]lui** congresmen?" (corect: „...paharul **dlui** congresmen?"), „În decembrie, Europa ne felicita zgomotos, acordându-i chiar un fel de Oscar al finanțiștilor **d[-]lui** Ialomițeanu" (corect: „..., acordându-i chiar un fel de Oscar al finanțiștilor **dlui** Ialomițeanu"), „Citiți, de pildă, manifestul **d[-]lui** Teodor Dungaciu..." (corect: „..., manifestul **dlui** Teodor Dungaciu..."), „Nu trebuie să fii un intelectual de calibrul **d[-]lui** Andrei Pleșu pentru a sesiza că avem de-a face cu o personalitate politică reală, cu o pondere câștigată prin competență, muncă și randament" (corect: „Nu trebuie să fii un intelectual de calibrul **dlui** Andrei Pleșu..."), „Doar apropiații **d[-]lui** Șova știu dacă acesta practică

Scanned with OKEN Scanner

idei precum cele expuse..." (corect: „Doar apropiații **dlui** Șova..."), „Ca dedicație specială **d[-]nei** Natașa! Să-i urați poftă bună!" (corect: „Ca dedicație specială **dnei** Natașa!..."), „Ca soț al **d[-]nei** Vălean, n-are cum să vadă că țara e prizonieră sistemului de pile, relații și înrudiri" (corect: „Ca soț al **dnei** Vălean,..."), „Presupunând că politicile ne interesau pe noi, nu persoana **d[-]nei** Udrea, se poate imagina o continuitate mai bună?" (corect: „..., nu persoana **dnei** Udrea,..."), „Un grup alcătuit din ciurucurile lui Emil Constantinescu, plozii spirituali ai **d[-]nei** Zoe Petre, universitari famelici, jurnaliști trași pe linie moartă, simbriași ai turnătorului Voiculescu, ciomăgari ai infractorului Vântu..." (corect: „...plozii spirituali ai **dnei** Zoe Petre,..."), „De Niro face glume pe seama **d[-]nei** Obama" (corect: „...pe seama **dnei** Obama"), „O să vă caut eu, **d[-]le** deputat!..." (corect: „..., **dle** deputat!..."), „Ce mină aveți, **d[-]le** doctor!..." (corect: „..., **dle** doctor!..."), „Mi-a părut bine, **d[-]le** Douglas" (corect: „..., **dle** Douglas"), „**D[-]le** Petcu, cum au fost vândute blocurile UGSR-ului?" (corect: „**Dle** Petcu,...?"), „La revedere, **d[-]le** Koster... Ce faci, **d[-]le** Silver?" (corect: „..., **dle** Koster..., **dle** Silver?"), „Mă scuzați, **d[-]le** polițist, mi-a scăpat mâna pe volan" (corect: „Mă scuzați, **dle** polițist,..."), „Ce simț de observație aveți, **d[-]le**. Și ce umor!" (corect: „Ce simț de observație aveți, **dle**...!"), „Sunt de acord, **d[-]le** Keppner" (corect: „..., **dle** Keppner"), „**D[-]le** Ponta, de unde aveți banii pentru raliul Monte Carlo?" (corect: „**Dle** Ponta,...?"), „Ce ați făcut, **d[-]le** președinte, l-au întrebat a doua zi sfetnicii experți în comunicare." (corect: „Ce ați făcut, **dle** președinte,..."), „D-na (sic!) Crane trebuie să fi fost o femeie minunată... Nu-i așa, **d[-]le** Hollis?" (corect: „...Nu-i așa, **dle** Hollis?"), „Aici stă **d[-]ra** Cantrel?" (corect: „Aici stă **dra** Cantrel?"), „**D[-]ra** Drăgan Cristiana – președintele (sic!) de ședință, procedează la numărarea buletinelor de vot..." (corect: „**Dra** Drăgan Cristiana – președinta de ședință – procedează la..."), „**D[-]rei** Panaitopol i-am transmis felicitările noastre de ziua aniversară" (corect: „**Drei** Panaitopol i-am transmis..."), „Nu cred că le va place (sic!) **d[-]lor** consilieri ce am să le spun cu această ocazie" (corect: „Nu cred că le va plăcea **dlor** consilieri...").

Scanned with OKEN Scanner

4. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor substantive comune sau proprii

- „SC ALDIS SRL, **B[-]dul** 1 Mai nr.2 (sic!), Călărași"
- „De la **P[-]ța** Universității la M. Kogălniceanu e puțin de mers"
- „Pentru Vitoria Lipan, **G[-]ți** se află la marginea lumii"
- „Radiodifuziunea Română stă pe Str. **g[-]ral**. Berthelot"
- „Univ. Tehnică, Str. **C-tin** Daicoviciu 15, Cluj-Napoca"
- „Șc. Sanitară, Str. **D[-]tru** Gheață 16, Turnu-Severin"

Un lucru trebuie precizat dintru început (întărind, și cu acest prilej, cele afirmate în paragraful precedent): *„Nu este corectă folosirea cratimei în abrevieri discontinue ale unor cuvinte simple*, de exemplu **d-na** în loc de **dna**", căci *ea, cratima, se folosește în două situații*, și anume:

1. *„în cazul abrevierii unor cuvinte compuse nesudate*: **ec.[-]cont.** «economist-contabil», **lt.[-]col.** «locotenent-colonel», **serg.[-]maj.** «sergent-major», **N[-]V** «nord-vest»";
2. pentru a marca *„discontinuitatea elementelor din structura abrevierii unor compuse sudate* (de exemplu, **d[-]ta** «dumneata», **d[-]tale** «dumitale»)"(**OT**).

4.1. Potrivit regulilor de abreviere atestate de normă, termeni generici simpli, ca „stradă", „șosea", „intrare", „variantă", cale", se scriu, prescurtat, **str.**, **șos.**, **intr.**, **var.**, **cl.** (pentru că, aici, *punctul delimitează, ortografic, segmentul inițial al cuvântului respectiv).* Când se abreviază un termen ca „bulevard", el trebuie notat fie **bd** (nearticulat!) – redat deci prin literele nesuccesive, prima și ultima, sudată, ale cuvântului, fie **bd.** „bulevardul" (articulat!). Faptul că forma articulată apare, deseori, astăzi, cu abrevierea tradițională, cu cratimă, **b[-]dul** constituie o dublă încălcare a normei literare: pe de o parte, nu se respectă forma **bd.**, actuală; pe de altă parte, **b[-]dul** nu se justifică, nefiind un cuvânt compus, deci – acceptând varianta tradițională – el ar trebui scris **bdul**!...

4.2. Un comentariu special comportă termeni generici ca **piața**, abreviat, greșit, **p[-]ța** (în „Codul poștal al principalelor localități urbane", vol.3, București, 2003) sau **ulița**, abreviat, greșit, **u[-]ța** (în „Codul poștal ..., vol.3, «Municipiul Giurgiu»"). Lingviști de prestigiu, ca Al. Graur (**MTO**) sau Mioara Avram (**OT**), atrag atenția asupra

Scanned with OKEN Scanner

oportunității abrevierilor doar atunci când acestea contribuie „la realizarea unei economii reale de spațiu grafic". De pildă, o abreviere de tipul **p[-]ța** (corect: **pța**) pentru „piața", este inutilă, căci nu economisește decât două litere (la fel și **u[-]ța**, pentru „ulița")... Totuși **p[-]ța** este acceptată ca abreviere (**DOOM**^{2}, p. **XLII**) – în care cratima ne apare ca aberantă deoarece cuvântul este simplu [dovadă fiind că, în același dicționar (p. **XLIII**), **dl**, **dle**, **dna** nu se scriu cu cratimă, pe când **d[-]ta**, termen compus, da! (Abrevierea corectă, **pța**, este confirmată și în **DAS**.)].

4.3. *Tendința de utilizare, greșită, a cratimei în cazul cuvintelor simple se constată și în abrevierea unor nume proprii de localități* (de exemplu: **C[-]și** pentru „Călărași" sau **S[-]va** pentru „Suceava"!). Când numele sunt compuse „se admite abrevierea primului termen numai în cazul numelor de localități care reproduc un nume de persoană (de exemplu: „N. Bălcescu")" ca și al cuvintelor: „Sfântul" sau „Sfânta", abreviate **Sf.**; „Târgu(l)", abreviat **Tg.**; „Turnu(l)", abreviat **Tr.**" De asemenea, este incorect „să se scrie «B. Mare» în loc de «Baia Mare»; «C. de Argeș» în loc de «Curtea de Argeș»; «M. Ciuc» în loc de «Miercurea-Ciuc»; «P. Neamț» în loc de «Piatra-Neamț»; «R. Sărat» în loc de «Râmnicul Sărat»" (**OT**).

4.4. *În denumirea unor străzi sau a unor instituții, care poartă numele unor personalități* (însoțite – când este cazul – și de gradele lor militare sau de titlurile academice și profesionale), *este incorectă „folosirea cratimei în abrevieri discontinue ale unor cuvinte simple"*, de exemplu „prenumele **C[-]tin** < «Constantin», **D[-]tru** < «Dumitru» (de altfel, recomandabile sunt abrevierile **C.** sau **Const.**, respectiv **D.**)" (**Ibidem**) sau gradul de **g[-]ral** < «general» (care se abreviază, corect, **gen.**). Incorecte sunt, din capul locului, și abrevierile numelor de familie, „de tipul **C[-]tinescu** pentru «Constantinescu», **D[-]trescu** pentru «Dumitrescu» sau **D[-]triu** pentru «Dumitriu»„ (**Ibidem**). La fel ca în cazul substantivului **b[-]dul** (scris greșit, după tipare tradiționale), a cărui formă abreviată corectă este **bd.** (eventual: **bdul**), și prenumele abreviate **C[-]tin** sau **D[-]tru**, inclusiv gradul de **g[-]ral** (abreviate corect: **C./Const.**, **D.**, respectiv **gen.**), ar putea să fie utilizate, dar fără cratimă (**Ctin**, **Dtru**; **gral**).

Că ortografia multora dintre termenii abreviați amintiți mai sus este încălcată prin introducerea aberantă a cratimei o dovedesc și exemplele spicuite din publicațiile actuale: „SC ALDIS SRL, **B[-]dul**

Scanned with OKEN Scanner

1 Mai nr.2, Călărași" [corect: „..., **Bd.**/(eventual) **Bdul** 1 Mai, Nr. 2,...], „Fotbaliștii grupării din **B[-]dul** Republicii, 39, speră să obțină încă un punct din confruntarea de vineri..." [corect: „Fotbaliștii grupării din **Bd.**/(eventual) **Bdul** Republicii,...], „Manuscrisele vor fi expediate în plic, fără semnătură și prefațate de un motto, pe adresa editurii [POLIROM] din Iași, **B[-]dul** Carol nr.4, CP 266, în format electronic și print" [corect: „..., **Bd.**/(eventual) **Bdul** Carol, Nr. 4,..."], „Vocifera pe **B[-]dul C[-]tin** Prezan: «Suntem sclavii lui Gugăl Vanghelie!»" (corect:„...**Bd. C./Const.** Prezan...", eventual „...**Bdul Ctin** Prezan..."), „Găsiți COLONHELP la București, **B[-]dul** Unirii nr.27,bl.15,sc.A,ap.10, sector 4" [corect: „..., **Bd.**/(eventual) **Bdul** Unirii, Nr. 27, Bl. 15, Sc. A, Ap. 10, Sector 4"], „TELEGRAF ADVERTISING, Constanța, **B[-]dul** Mamaia, Nr.243-245, Et.5" [corect: „..., **Bd.**/(eventual) **Bdul** Mamaia,..."], „București, **b[-]dul** Gh. Șincai, nr. 24, bl.11, et.6, ap.21" [corect: „...**Bd.**/(eventual) **Bdul** Gh. Șincai, Nr. 24, Bl. 11, Et. 6, Ap. 21"], „București, Bd. **g[-]ral** Vasile Milea, Sector 6, O.P. 66..." [corect: „..., Bd. **gen.**/(eventual) **gral** Vasile Milea,..."], „București, **P[-]ța g[-]ral** Nicolae Dabija, Sectorul 2, O.P. 20..." [corect: „...**Pța gen.**/(eventual)**gral** Nicolae Dabija,..."], „Institutul Teologic Romano-Catolic „Sf.Tereza", Str. **g[-]ral** Berthelot, 19, sector.1, et.1" [corect: „..., Str. **gen.**/(eventual) **gral** Berthelot, Nr. 19, Sect. 1, Et. 1"], „O piatră cubică n-a mai rămas în toate zona bulevardelor «**g[-]ral** Prezan» și «Aviatorilor»" [corect: „...«**gen.**/(eventual) **gral** Prezan»..."], „Pentru Vitoria Lipan, **G[-]ți** se afla la marginea lumii" (corect: „..., **Galați** se afla la marginea lumii"), „**T[-]ra** este supranumit și «orașul florilor»" (corect: „**Timișoara** este supranumit..."), „**C[-]și** e fosta capitală istorică a județului Ialomița" (corect: „**Călărași** e fosta capitală istorică..."), „Universitatea de Artă și Design, **P[-]ța** Unirii 31, Cluj-Napoca" (corect: „...**Pța** Unirii, Nr. 31,..."), „Universitatea «Politehnica» din Timișoara, **P[-]ța** Victoriei 2" (corect: „..., **Pța** Victoriei, Nr. 2"), „Facultatea de Medicină și Farmacie, Universitatea din Oradea, **P[-]ța** 1 Decembrie 10" (corect: „..., **Pța** 1 Decembrie, Nr. 10"), „Școala de Economie și Servicii, **P[-]ța** Matei Corvin, 19, Tg.Mureș (sic!)" (corect: „..., **Pța** Matei Corvin, Nr. 19, Tg.-Mureș"), „Universitatea «Eftimie Murgu» din Reșița, **P[-]ța** Traian Vuia 1-4" (corect: „..., **Pța** Traian Vuia, Nr. 1-4"), „De la **P[-]ța** Universității la M. Kogălniceanu e puțin de mers" (corect: „De la **Pța** Universității..."), „Universitatea Tehnică, Str. **C[-]tin** Daicoviciu 15" (corect: „..., Str. **C./Const.** Daicoviciu, Nr. 15", eventual „Str. **Ctin**

Scanned with OKEN Scanner

Daicovociu,..."), „Școala Sanitară «Christiana», Str. **D[-]tru** Gheață 16, Turnu Severin" (corect: „..., Str. **D.** Gheață, Nr. 16, Turnu-Severin", eventual „...Str. **Dtru** Gheață,..."), „2% sunt alocați pentru Școala «**C[-]tin** Brâncuși»„ (corect: „...«**C./Const.** Brâncuși», eventual „...«**Ctin** Brâncuși»"), București, str. dr. **D[-]tru** Bagdasar, Sector.5, O.P.35" (corect: „..., Str. dr. **D.** Bagdasar, Sect. 5,...", eventual „Str. dr. **Dtru** Bagdasar,...").

5. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de ființe

- „În 1990, țărăniștii erau cei mai vocali **anti[-]comuniști**..."
- „Toți aceștia sunt **vice[-]președinți** ai Băncii..."
- „**Pseudo[-]analfabeți**... pozează în profesori universitari"
- „Dictatorul ilustrează **supra[-]umanitatea** arbitrară a instituției..."
- „Și uite așa: **semi[-]docți** plini de râvnă, slugoi înnăscuți,..."

Este un lucru deja cunoscut, *încă de pe băncile școlii*, că vocabularul limbii române este format nu numai din cuvinte **moștenite** (latinești sau dacice), ci și din cuvinte **împrumutate** (**unele mai vechi**: slave vechi, maghiare, turcești, grecești ș.a.; **altele, neologice**: latino-romanice ⟨latina savantă, franceza, italiana⟩, germanice sau englezești) ori formate „pe terenul limbii române" (prin **mijloace interne de îmbogățire a vocabularului**, în principal prin **derivare** și **compunere** – cf. **LRC**). Referindu-ne la acestea din urmă: **derivarea cu prefixe** constă în atașarea „înaintea rădăcinii sau a temei unui cuvânt" a unei particule lexicale „pentru a forma un derivat, un cuvânt nou" (**DTL**), schimbând astfel „sensul cuvântului-bază" și determinând „constituirea unor unități lexicale diferite de bază" (**LRC**); în cazul **compunerii** (unor cuvinte, **elemente de compunere** sau abrevieri), modul de scriere depinde de mai mulți factori, însă ceea ce interesează aici este faptul că **elementele de compunere savantă** (falsele prefixe sau prefixoidele) *se comportă asemănător cu prefixele prin poziția proclitică și prin lipsa de autonomie funcțională, dar se deosebesc prin sensul denotativ* (pe care-l păstrează din limba de origine, de obicei greaca veche, unde erau cuvinte de sine stătă-

Scanned with OKEN Scanner

toare), *ele fiind întâlnite cel mai adesea „în termeni de circulație internațională și, mult mai rar, în cuvinte formate în românește"* (**Ibidem**).

Datorită paralelismului „proclitic" al **prefixelor** (mai reduse la număr și utilizate cu deosebire în derivarea unor cuvinte moștenite sau provenite din împrumuturi vechi), precum și al **elementelor de compunere** (prezente cu precădere în împrumuturile neologice de origine latino-romanică), au loc regretabile opinii contradictorii în diversele lucrări lingvistice contemporane (de exemplu, în **LRC** se vorbește de 29 de prefixe, în **DOOM²** sunt amintite 15 prefixe, iar în **DEX³,** numai 6!). Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, au loc, în cazul marelui public, numeroase confuzii în ce privește scrierea cu sau fără cratimă a **elementelor de compunere** (aspect ce face obiectul acestor pagini).

Pe lângă **prefixe** [**de**[-], **des**[-] (**dez**[-],**de**[-]), **re**[-], **răs**[-] (**răz**[-]) **re**[-]] – preluate din **DEX³** –, care, de regulă, se scriu sudate cu cuvântul de bază (excepție făcând, facultativ, **re**[-] în „**re**[-]**crea**" «a crea din nou» și **răs**[-] în „**răs**[-]**răs**citat" și „**răs**[-] **s**trăbun"), și **elementele de compunere** se scriu sudate cu baza (excepție făcând, obligatoriu, expresii de genul: **ex**[-] «fost» în **ex**[-]prim[-]ministru, **ex**[-]președinte; **non**[-]eu; **ante**[-]'89, **post**[-]'89; **anti**[-]Maiorescu; Ionescu, **ne**[-]Ionescu; **pro**[-]Ionescu; **non**[-]a, **pro**[-]NATO; facultativ: **ulta**[-]progresist; **ne**[-]voie «absența voinței», **pre**[-]text «ceea ce precedă un text»; **extra**[-]**extra**fin, **post**[-]**post**[-]scriptum; **endo**[-]exocrin, **exo**[-]endocrin) – v. **DOOM²**.

În exemplele citate mai jos, extrase din presă, cratima este folosită arbitrar în scrierea unor cuvinte compuse tematic, nume comune de ființe: „Eu vă spun, domnule fost **vice**[-]**premier**, că majoritatea creată în 2010 nu era sub tutela ACD" (corect: „Eu vă spun, domnule fost **vicepremier**, că..."), „În 1990, țărăniștii erau cei mai vocali **anti**[-]**comuniști**, iar asta pentru mine conta" (corect: „... erau cei mai vocali **anticomuniști**,..."), „Mesajul lui Antonescu este că «la nivelul de vârf, USL este reprezentată de doi **co**[-]**președinți** (el și Ponta), iar ACD este reprezentată la acest nivel de către președintele PNL»„ [corect: „..., USL este reprezentată de doi **copreședinți** (el și Ponta), iar..."], „Exact cum a făcut primăria sectorului 2 cu clanurile florarilor, aprobând numirea în funcția de președinte a unei **non**[-]**entități**, a unui om străin de subiect și izolat profesional..." (corect: „..., aprobând numirea în funcția de președinte a unei

Scanned with OKEN Scanner

nonentități,...”), „Dictatorul ilustrează **supra[-]umanitatea** arbitrară a instituției, în vreme ce birocratul ilustrează stearpa ei **sub[-]umanitate**” (corect: „Dictatorul ilustrează **supraumanitatea**..., în vreme ce birocratul ilustrează stearpa ei **subumanitate**”), „**Vice[-]președinte** este Constantin Nicolescu, președintele Consiliului Județean Argeș” (corect: „**Vicepreședinte** este Constantin Nicolescu,...”), „**Prim-vice[-]președintele** Nicolae Sima este de părere că «e aceeași persoană și nu e nicio problemă, ce mare scofală»” (corect: „**Prim-vicepreședintele** Nicolae Sima este de părere că...”), „Ori să se adapteze vieții terestre, ori să piară tot astfel aceste **semi[-]animale**” (corect: „..., ori să piară tot astfel aceste **semianimale**”), „Nu avem... vreun **multi[-]miliardar** sau vreo starletă, ci un poet, pe Eminescu” (corect: „Nu avem... vreun **multimiliardar** sau vreo starletă,...”), „Doamna ministru Andronescu poate oricând reveni cu cinste în postul de **prim-vice[-]prim-ministru** rămas vacant la 22 decembrie 1989” (corect: „... poate oricând reveni cu cinste în postul de **prim-viceprim-ministru**...”), „Dinu Patriciu schimbă brusc direcția și-i trage un șut fostului său amic, Crin Antonescu, și alianței sale cu turnătorul «Felix» și **post[-]comuniștii** lui Ion Iliescu” (corect: „...alianței sale cu turnătorul «Felix» și **postcomuniștii** lui Ion Iliescu”), „În numele urii față de **filo[-]americanul** Traian Băsescu, am văzut în aceste zile politicieni, jurnaliști și analiști care se dădeau de ceasul morții la televiziunile controlate de Opoziție...” (corect: „În numele urii față de **filoamericanul** Traian Băsescu...”), „Felul dezgustător în care **neo[-]comuniștii** încearcă să folosească în avantaj propriu efectele acestei prime și, pentru unii, brutale încercări de a repune pe șine trenul deraiat al învățământului românesc...” (corect: „Felul dezgustător în care **neocomuniștii** încearcă...”), „Prin portierele deschise larg, a izbucnit Nasta din Berceni, o **paleo[-]manelistă**” (corect: „..., a izbucnit Nasta din Berceni, o **paleomanelistă**”), „Dr. Mario Borghezio, în schimb, **euro[-]deputat** italian din partea Lega Nord are un proiect mai generos: face lobby pentru ca toate cele 27 de țări membre să-și deschidă arhivele secrete de interacțiune cu extratereștrii...” (corect: „Dr. Mario Borghezio, în schimb, **eurodeputat** italian...”), „Lăsând deoparte fleacurile cu manifestanții plătiți să participe la mitingul opoziției (...) și violențelor prostești ale galeriilor sau **para[-]galeriilor** fotbalistice...” (corect: „...și violențelor prostești ale galeriilor și **paragaleriilor** fotbalistice...”), „Firmele-căpușă, în

Scanned with OKEN Scanner

illo tempore, au aparținut «**proto[-]băieților** deștepți»„ (corect: „..., au aparținut «**protobăieților** deștepți»"), „Dienstbier a figurat pe listele negre aduse la Praga de **vice[-]ministrul** de externe sovietic Vasili Kuznețov, de fapt **pro[-]consulul** însărcinat cu macabra «normalizare»„ (corect: „...listele negre aduce de **viceministrul** de externe sovietic Vasili Kuznețov, de fapt **proconsulul** însărcinat cu macabra «normalizare»"), „**Pseudo[-]analfabeți** ca Mischie pozează în profesori universitari" (corect: „**Pseudoanalfabeți** ca Mischie..."), „Realitatea este, cum spuneam, că nu piața și antreprenorii privați au băgat Grecia în criză, cum cred **neo[-]marxiștii**..." (corect: „..., cum cred **neomarxiștii**..."), „Toți aceștia sunt **vice[-]președinți** ai Băncii..." (corect: „Toți aceștia sunt **vicepreședinți** ai Băncii..."), „Crin Antonescu este un **mono[-]maniac**" (corect: „...este un **monomaniac**"), „Și uite așa: **semi[-]docți** plini de râvnă, slugoi înnăscuți, prostovani cu urechi clăpăuge, demoazele siliconate ajung să dea tonul gustului sau tonul gândirii în scumpa noastră patrie!" (corect: „Și uite așa: **semidocți** plini de râvnă,..."), „Un revoluționar «de profesie» nu este neapărat un **non[-]conformist**..." (corect: „... nu este neapărat un **nonconformist**..."), „Ajunsă la o vârstă la care cei mai mulți devin **hiper[-]consumatori**..." (corect: „...devin **hiperconsumatori**...").

6. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de lucruri

- „Probabil că **supra[-]punerea** unor personaje..."
- „Ziariștii și autoarea **foto[-]jurnalului** de călătorie..."
- „Dominanta momentului este pragmatismul, obținerea **plus[-]valorii**"
- „a asociat **macro[-]modernizarea** țării cu **neo[-]iobăgia** locuitorilor..."
- „Democrația înseamnă mai mult decât **pluri[-]partidism**..."
- „serviciul de **balneo[-]fizioterapie**, de reumatologie..."

Folosirea, eronată, a cratimei în unele substantive compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de ființe, se dovedește extrem de productivă în cazul substantivelor nume de lucruri, căci

Scanned with OKEN Scanner

ele sunt precumpănitoare în lumea materială... Față de compusele din cuvinte întregi, „scrierea compuselor tematice (cu așa-numitele elemente de compunere) este mai unitară și mai clar normată..." Astfel, „*Se scriu într-un cuvânt, fără cratimă, toate compusele tematice, cu următoarele excepții*: – compusele arhaice cu elementele **baș(-)** și **vel(-)** (**baș(-)caimacan**, **vel(-)armaș**); – compusele cu elemente care indică originea etnică aflate în raport de coordonare cu termenul următor: **anglo(-)saxon**, **austro(-)ungar** – și **Austro(-)Ungaria** –, **indo(-)european** (dar **istroromân** «român(esc) din Istria», **iudeospaniol** «evreu originar din Spania», **retoroman** «roman(ic) din Reția»). Se scrie deci **electrotehnică**, **electroterapie**, **electrofizioterapie** etc. Grafii greșite cu cratimă se întâlnesc mai ales la anumite elemente de compunere (de exemplu, **cvasi(-)**, **maxi(-)**, **mini(-)**, **semi(-)** și **vice(-)**: se scrie corect **cvasiunanim(itate)**, **maxitaxi**, **minibaschet**, **semiauxiliar**, **vicepreședinte**) și la compusele cu anumite structuri: cu elemente – altele decât cele referitoare la originea etnică – aflate în raport de coordonare (tipul **psiholingvistică** sau **sociocultural**), îndeosebi când compusul are mai multe elemente (**electrobalneofizioterapie** sau **otorinolaringologie**)" (**OT**).

Citatele ce urmează reliefează, mai mult decât grăitor, numărul mare de erori ce se comit în scrierea compuselor tematice, nume de lucruri: „**Mini(-)campania** electorală internă din cadrul USL... s-a încheiat la finele săptămânii trecute..." (corect: „**Minicampania** electorală..."), „Nu acesta e scopul și, cum s-a mai spus, **anti(-)coruptia** nu se face la televizor" (corect: „..., **anticorupția** nu se face la televizor"), „Democrația înseamnă mai mult decât **pluri(-)partidism** și alegeri libere periodice" (corect: „Democrația înseamnă mai mult decât **pluripartidism**..."), „Ce se întâmplă cu Bucureștiul, după 20 de ani de **post(-)comunism**?" (corect: „..., după 20 de ani de **postcomunism**?"), „Perfect credibil, atâta vreme cât pare că o mare parte dintre alegători par și coruptibili, și suficient de retardați încât să-și formeze opiniile politice în funcție de cadoul primit în **pre(-)ziua** votului" (corect: „...în funcție de cadoul primit în **preziua** votului"), „[Medicii de familie] vor beneficia de venituri financiare suplimentare, iar în unele situații în care nu pot asigura gărzile programate, pot încheia **sub(-)contracte** de prestări servicii cu alți medici rezidenți sau generaliști" (corect: „..., pot încheia

Scanned with OKEN Scanner

subcontracte de prestări servicii...”), „Armata și Marina SUA finanțează programe de cercetare civile, în discipline fundamentale sau cu aplicativitate **non[-]militară**...” (corect: „...cu aplicativitate **nonmilitară**...”), „Ponta. **Co[-]pilotul** lui Pirus. Atenție, viteza ucide!” (corect: „Ponta. **Copilotul** lui Pirus...”), „Dacă ai vedea **infra[-]roșul** în spatele roșului... și **ultra[-]violetul**, razele X, gama...” (corect: „Dacă ai vedea **infraroșul**... și **ultravioletul,**...”), „FMI va da un **super[-]împrumut** Italiei pentru a salva odată cu ea și zona euro...” (corect: „FMI va da un **superîmprumut** Italiei...”), „La Bruxelles s-a semnat un acord **inter[-]guvernamental,** tocmai pentru a se evita procedura îndelungată a revizuirii tratatelor constitutive” (corect: „La Bruxelles s-a semnat un acord **interguvernamental,**...”, „Nici nu vin cu o **contra[-]propunere**, ci doar repetă lozinca activiștilor PCR care se opuneau «glaznostului»„ (corect: „Nici nu vin cu o **contrapropunere**,...”), „**Semi[-]preparatele** sunt «dopate» în masă cu apă, sare și polifosfați care trag la greutate și conservă carnea” (corect: „**Semipreparatele** sunt «dopate» în masă...”), „Probabil că **supra[-]expunerea** unor personaje precum Năstase și Geoană...” (corect: „Probabil că **supraexpunerea**...”), „Dominanta momentului este pragmatismul, obținerea **plus[-] valorii**...” (corect: „..., obținerea **plusvalorii**...”), „Niciunui șef n-are cum să-i placă **in[-]subordonarea**...” (corect: „... n-are cum să-i placă **insubordonarea**...”), „Mulți bolnavi se prezintă în timp util, când se pot face intervenții chirurgicale, de așteptare până la amplasarea unei **endo[-]proteze**” (corect: „..., de așteptare până la amplasarea unei **endoproteze**”), „Cercetările noastre de **bio[-]patologie** celulară...” (corect: „Cercetările noastre de **biopatologie** celulară...”), „PCM a ieșit la rampă cu propriul proiect prin care propune înființarea a 12 **macro[-]județe**...” (corect: „...înființarea a 12 **macrojudețe**...”), „Bine măcar că n-are cum să mai citească **pseudo[-]omagiile** pe post de necrolog pe care i le consacră confrați din altă generație” (corect: „Bine măcar că n-are cum să mai citească **pseudoomagiile**...”), „La noi, sunt 600 de angajați în posturile teritoriale, umplând sute de ore lunar cu producții submediocre, exerciții de **auto[-]admirație** într-un limbaj jurnalistic anacronic” (corect: „...exerciții de **autoadmirație** într-un limbaj jurnalistic anacronic”), „Ziarista și autoarea **foto[-]jurnalului** de călătorie «Zece zile sub văla explicat... arta disimulării politicoase, inimitabilă și existentă doar

Scanned with OKEN Scanner

în cultura persană" (corect: „Ziarista și autoarea **fotojurnalului** de călătorie..."), „Ponta îi va sacrifica fără să i se miște vreun mușchi pe față, în buna linie a **neo[-]despotismului** asiatic instaurat deja în partid" (corect: „..., în buna linie a **neodespotismului** asiatic instaurat deja în partid"), „Pentru care motiv să te angajezi în așa o construcție complicată, dictată de la centru contra a sute de **micro[-]interese** locale și cu un rezultat net anti-PDL?" (corect: „..., dictată de la centru contra a sute de **microinterese** locale..."), „Dacă n-ar fi paseismul său etnic și **pro[-]natalismul** de inspirație malthusiană, ar trebui să-l laude pe Victor Orban..." (corect: „Dacă n-ar fi paseismul său etnic și **pronatalismul** de inspirație malthusiană,..."), „Nu este mai puțin adevărat că PSD a asociat **macro[-]modernizarea** țării cu **neo[-]iobăgia** locuitorilor lăsați la dispoziția potentaților locali" (corect: „...a asociat **macromodernizarea** țării cu **neoiobăgia** locuitorilor..."), „Bolnavii merg și se tratează în stațiuni, beneficiind de diverse servicii nechirurgicale, cum ar fi cele de boli interne, serviciul de **balneo[-]fizioterapie**, de reumatologie..." (corect: „..., serviciul de **balneofizioterapie**, de reumatologie...").

7. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse propriu-zise (cu cuvinte întregi)

- „Eram un Alin Popa autor de **best[-]sellere** (sic!)..."
- „Acest **bau[-]bau** îi putea băga în sperieți,..."
- „În acel **clar[-]obscur** nu puteai să nu-ți amintești..."
- „«Să fug!» îi veni în minte, ca un **lait[-]motiv**,..."
- „care s-a întors la țară asemenea un orășean în **week[-]end**"

La fel cu „substantivele comune compuse (dintre care unele sunt și adjective)", formate cu „elemente de compunere neologice (**acvaplanare**, **aeroambulanță**, **duroflex**, **gastroenterolog**, **metaloplastie**, **neocomunism**, **policalificare**, **politolog**, **primoinfecție**, **teleconferință**)", se scriu, sudate, într-un cuvânt, substantivele alcătuite din sau cu:

1. **abevieri** (**agromec**, **elinvar**);
2. **cuvinte având structura**: **a)** adjectiv + substantiv (**bunăstare** „prosperitate", **dreptunghi**, **duraluminiu**, **lungmetraj**,

Scanned with OKEN Scanner

primadonă ⟨împrumutat⟩, **primăvară** ⟨din fondul vechi⟩, **scurtmetraj**, **triplusalt**; **b)** adverb + substantiv (**binecuvântare, binefacere, răufăcător, răuvoitor**); **c)** prepoziție + prepoziție + substantiv (**deîmpărțit, demâncare** „mâncare" ⟨pop.⟩; **deochi, fărădelege, subsol, supat** ⟨pop.⟩; **d)** substantiv + adjectiv (**botgros** ⟨pasăre⟩, **vinars**); **e)** substantiv + substantiv(e) în nominativ ⟨sau provenite din construcții cu acuzativul⟩ (**blocstart, concertmaistru, electronvolt, fluorclormetan, locțiitor, metalazbest, omucidere, valvârtej** ⟨pop. „vâltoare"⟩, folosit mai mult adverbial);

3. **cuvinte unite prin vocala de legătură „o"** (**anotimp, aurolac, citatomanie, ședințomanie**);
4. **compuse parasintetice** (**capîntortură, codobatură, gâtlegău, mânăștergură**;
5. **tipuri izolate** (**atotputință, atotștiință**; **preaplin** „dispozitiv", **sinucidere, sinucigaș; untdelemn** „ulei") (v. **DOOM²**).

Spre deosebire de compusele care se scriu cu cratimă – al căror număr este considerabil, cele sudate se află într-un număr mai restrâns, ceea ce nu înseamnă că ele sunt reproduse fără reproș, mărturie fiind exemplele ce urmează: „În cea de-a doua serie de **scurt(-)metraje** realizate de profesioniști, a fost proiectată și pelicula «Ionică și Dacia lui» a regizorului Gheorghe Ciubuc din Republica Moldova" (corect: „În cea de-a doua serie de **scurtmetraje**..."), „În 2006 îmi mergea bine, eram satisfăcut. Eram un Alin Popa autor de **best(-)sellere** (sic!) în toată lumea" (corect: „...Eram un Alin Popa autor de **bestselleruri** în toată lumea"), „«Să fug!» îi veni în minte, ca un **lait(-)motiv**, dar stomacul îi reacționă la mirosul de mâncare..." (corect: „«Să fug!» îi veni în minte, ca un **laitmotiv,**..."), „Pe drum... scoate din buzunarul interior al hainei o cutiuță de bomboane cu un trandafir roșu pe ea, înfășurat în panglică de satin, «sculptat» în **baso(-)relief**" (corect: „..., «sculptat» în **basorelief**"), „Neremunerat de stat, făcea bani percepând nenumărate taxe de protecție, servindu-se și... de o bâtă de **base(-)ball**" (corect: „..., servindu-se și... de o bâtă de **baseball**"), „De cealaltă, inteligența, bunul simț (sic!), competența, ironia fină, logica, educația și **fair(-)play-ul**" (corect: „De cealaltă, inteligența, bunul-simț, competența, ironia fină, logica, educația și **fairplay-ul**"), „Se ciocnea cu zgomot în mijlocul **tragi(-)comediei** ce inundase casa..." (corect: „Se ciocnea

Scanned with OKEN Scanner

cu zgomot în mijlocul **tragicomediei**..."), „În acel **clar[-]obscur** nu puteai să nu-ți amintești de prezența lui" (corect: „În acel **clarobscur** nu puteai să nu-ți amintești..."), „Acest **bau[-]bau** îi putea băga în sperieți, eventual doar pe unii..." (corect: „Acest **baubau** îi putea băga în sperieți,..."), „Oricâtă **bună[-]voință** ar avea Oltenița..., cu toată **bună[-]voința** ești întâmpinat, ți se oferă toate condițiile..." (corect: „Oricâtă **bunăvoință**.../cu toată **bunăvoința**..."), „Ca un tribut dat de **bună[-]voie** celor cu dare de mână..." (corect: „Ca un tribut dat de **bunăvoie**..."), „Și dacă e să-l credem pe Vladimir Streinu, lucrurile stau la fel și cu idilele lui Coșbuc, care s-a întors la țară asemenea unui orășean în **week[-]end**" (corect: „...asemenea unui orășean în **weekend**").

8. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), variabile

- „În afara celor cu deficiențe **neuro[-]motorii**..."
- „Mișcările ulterioare s-au făcut... sub guvernări **cripto[-]comuniste**"
- „Rezultatele **macro[-]economice**... trebuie înțelese în felul următor..."
- „funcționarul **super[-]competent**... a vrut să facă din serviciul public..."
- „notă asupra ediției și notă **bio[-]bibliografică** de Ștefănița Regman"

Ca și substantivele, „*adjectivele calificative compuse* (dintre care unele sunt și substantive sau adverbe)" *pot avea în alcătuirea lor elemente de compunere neologice* (**aeroportuar, autocopiativ, cronofag, electrocasnic, heliomarin, neoliberal, sociocultural**) (v. **DOOM²**), iar, în acest caz, se scriu, firesc, într-un cuvânt, sudate – nu legate prin cratimă (existând însă și unele excepții, mai puțin relevante).

Față de numărul relativ mare de substantive compuse tematic, scrise, greșit, cu cratimă, cel al **adjectivelor calificative**, cu o structură asemănătoare, este infinit mai mare, preponderente fiind adjectivele **variabile** („care-și schimbă forma în raport cu genul, numărul și cazul substantivului determinat" – **DTL**): „Pentru unul ca mine, care credea că versurile unui cântec de Bruce Springsteen

Scanned with OKEN Scanner

sunt simplă propagandă **anti[-]capitalistă**...” (corect: „...sunt simplă propagandă **anticapitalistă**...”), „În centrul orașului, pe bulevardul Magheru, blocurile **post[-]staliniste** se ridicau deja la proporții antebelice de opt și zece etaje” (corect: „..., blocurile **poststaliniste** se ridicau deja la proporții antebelice...”), „Stranii în epocă, ei își vădesc astăzi, dimpotrivă, «normalitatea» **trans[-]ideologică**” (corect: „..., ei își vădesc astăzi, dimpotrivă, «normalitatea» **transideologică**”), „Fiind **semi[-]transparent,** captatorul favorizează iluminatul natural și protejează încăperea de supraînsoririle estivale” (corect: „Fiind **semitransparent**,...”), „Lupta continuă a autoarei, ajunsă la o vârstă la care cei mai mulți devin **hiper[-]conservatori**, pentru a nu pierde competiția cu noul...” (corect: „...la care cei mai mulți devin **hiperconservatori**,...”), „Concursul este adresat debutanților, autori de studii și eseuri în domeniul științelor **socio[-]umane**” (corect: „...în domeniul științelor **socioumane**”), „Liantul tuturor acestor forțe sunt acele grupări din serviciile secrete aservite lui Ion Iliescu și politicii sale **pro[-]moscovite**” (corect: „...politicii sale **promoscovite**”), „Strategie **euro[-]atlantică** și americană care deranjează geopolitic și geostrategic în acest spațiu un singur concurent: Rusia **neo[-]sovietică**” (corect: „Strategie **euroatlantică**... Rusia **neosovietică**”), „În al doilea rând, Vadim devenise sinonim cu xenofobia, calomnia și gesticulația populistă, detalii jenante în contextul unionismului **pan[-]european**” (corect: „..., detalii jenante în contextul unionismului **paneuropean**”), „Revoluția egipteană a fost, până în prezent, **non[-]violentă**” (corect: „...a fost, până în prezent, **nonviolentă**”), „În fine, nu poți fi în același timp și societate civilă **eco[-]progresistă**, și grup de presiune pentru combustibilii fosili ieftini” (corect: „În fine, nu poți fi în același timp și societate civilă **ecoprogresistă**,...”), „Mâncau comuniști și securiști pe pâine, se spălau de toate compromisurile lor **pre[-]revoluționare**” (corect: „..., se spălau de toate compromisurile lor **prerevoluționare**”), „Reclamă la ciocolata «Poiana». Preț **MEGA[-]FIRESC**” (corect: „...Preț **MEGAFIRESC**”), „Tratatul **moldo[-]român**: simbolic, nu și istoric” (corect: „Tratatul **moldoromân**...”), „Cea neoficială este marginală, stridentă, **auto[-]centrală**, lipsită de impact social” (corect: „Cea neoficială este marginală, stridentă, **autocentrală**,...”), „Cât de ridicol este să visezi reforme, modernizare, să dezbați planuri de viitor, să trasezi axe **geo[-]strategice** pe harta lumii...” (corect:

Scanned with OKEN Scanner

„..., să trasezi axe **geostrategice** pe harta lumii..."), „Problema fundamentală este lipsa unei culturi a dialogului **bi[-]partizan**" (corect: „...lipsa unei culturi a dialogului **bipartizan**"), „Au fost de fapt, în pofida proclamațiilor lor **pseudo[-]patriotice**, urmașii fideli ai celui care a agresat cultura românească în anii stalinismului dezlănțuit" (corect: „Au fost de fapt, în pofida proclamațiilor lor **pseudopatriotice**,..."), „S-a mizat pe tendința **psiho[-]socială**, pronunțată în conștiința românilor, de a aprecia lucrurile negative, pe ideea conform căreia nu iese fum fără foc" (corect: „S-a mizat pe tendința **psihosocială**,..."), „România este un exemplu de conviețuire **multi[-]etnică**" (corect: „...de conviețuire **multietnică**"), „Dacă ar face-o, l-ar ucide mediatic presa **filo[-]occidentală**, fiindcă a supărat sau jignit un înalt oficial străin, și l-ar ridica în slăvi presa **filo[-]rusă**..." (corect: „...presa **filooccidentală**,... presa **filorusă**..."), „Cauzele care au dus la creșterea morbidității în județul nostru sunt bolile cadiovasculare, tumorile maligne, accidentele, bolile **gastro[-]intestinale** cronice" (corect: „..., bolile **gastrointestinale** cronice"), „Nume întregi ale revistei sunt confiscate de asemenea evenimente **extra[-]literare**, care prilejuiesc nu doar articole festiviste..." (corect: „Numere întregi ale revistei sunt confiscate de asemenea evenimente **extraliterare**,..."), „Or **auto[-]impusele** grupări de elită... fac tocmai această diferență între scriitori" (corect: „Or **autoimpusele** grupări de elită..."), „Exercițiile fizice vor da un impuls sistemului **cardio[-]vascular** și plămânilor, ceea ce va duce la o creștere a energiei și a rezistenței" (corect: „Exercițiile fizice vor da un impuls sistemului **cardiovascular**..."), „Sorin Oprescu a chemat însă la inaugurare un inginer **hidro[-]electrician**, pe domnul Ion Iliescu, semn că nu și-a uitat părintele spiritual" (corect: „Sorin Oprescu a chemat însă la inaugurare un inginer **hidroelectrician**,..."), „N-a fost chiar meritul său, în TVR măsurile **ultra[-]protecționiste** durează de 7-8 ani" (corect: „..., în TVR măsurile **ultraprotecționiste** durează de 7-8 ani"), „Rezultatele **macro[-]economice** (PIB, deficit) trebuie înțelese în felul următor: fiecare leu pierdut la stat a fost acoperit cu un leu din profitul de la privat" (corect: „Rezultatele **macroeconomice** ⟨PIB, deficit⟩..."), „Egalitarismul ucigaș de valori, relativismul alienant, anticreștinismul pustiitor de suflete, laxismul disolutiv, fobia de ierarhie, tradiție și meritocrație, iconoclastia distrugătoare de patrimoniu, de specific

Scanned with OKEN Scanner

etno[-]botanic – toate acestea sufocă sulfuros sfera blogurilor" (corect: „..., iconoclastia distrugătoare de patrimoniu, de specific **etnobotanic** –..."), „Dacă actuala linie a frontului în interiorul PSD este Geoană (...) versus Ponta-Șova (...), să mă trăsnească dacă văd vreo dimensiune de «integritate morală», **inter[-]generațională** sau reformistă a acestei dispute" (corect: „..., să mă trăsnească dacă văd vreo dimensiune de «integritate morală», **intergenerațională**..."), „«Toată lumea», adică și funcționarul pierde-vară care a plonjat în sistem fără nicio vocație..., și funcționarul **super[-]competent** care a vrut să facă din serviciul public o carieră..." (corect: „..., și funcționarul **supercompetent** care a vrut să facă din serviciul public o carieră..."), „Mișcările ulterioare s-au făcut automat, chiar sub guvernări **cripto[-]comuniste**" (corect: „..., chiar sub guvernări **criptocomuniste**"), „În afara celor cu deficiențe **neuro[-]motorii** pe care nu-i vrea nimeni, zeci de mii de copii stau în acest moment suspendați într-o buclă temporală..." (corect: „În afara celor cu deficiențe **neuromotorii**..."), „De exemplu, programul de energie al USL este **supra[-]încărcat** de prețiozități despre resurse regenerabile, emisii de carbon etc." (corect: „...este **supraîncărcat** de prețiozități..."), „Cornel Regman «Reflexii și reflexe; aforisme vesele și triste»,... notă asupra ediției și notă **bio[-]bibliografică** de Ștefănița Regman" (corect: „..., notă asupra ediției și notă **biobibliografică**...").

9. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), invariabile

- „Ele sunt infinit ceva mai grav: o mișcare **anti[-]reformă**"
- „Situația arătată reclamă neapărat măsuri **anti[-]tero**"
- „Măsurile **anti[-]criză** au fost devastatoare..."

Spre deosebire de adjectivele variabile, cele **invariabile** („care nu-și schimbă forma în raport cu genul, numărul și cazul substantivului determinat" – **DTL**) *au o frecvență destul de scăzută, ceea ce nu înseamnă că scrierea compuselor tematice se face întotdeauna corect*, adică fără cratimă: „Situația arătată reclamă neapărat măsuri **anti[-]tero**" (corect: „...măsuri **antitero**"), „Dl. (sic!) Ponta s-a indignat și el, inițiind o curioasă moțiune **anti[-]guvern** pe tema

Scanned with OKEN Scanner

consumului de etnobotanice" (corect: „Dl Ponta s-a indignat și el, inițiind o curioasă moțiune **antiguvern**..."), „Măsurile **anti[-]criză** au fost devastatoare pentru acești oameni" (corect: „Măsurile **anticriză** au fost devastatoare..."), „Cereți imediat sfatul medicului pentru administrarea unui medicament **anti[-]venin**" (corect: „...pentru administrarea unui medicament **antivenin**"), „Foarte feminină, foarte «crudă», aproape **anti[-]fashion**" (corect: „..., aproape **antifashion**"), „Diminutivul e o măsură de siguranță. E o terapie **anti[-]stres**" (corect: „...E o terapie **antistres**"), „Numai că ele nu reprezintă o mișcare **anti[-]sistem**" (corect: „...ele nu reprezintă o mișcare **antisistem**"), „Ele sunt infinit ceva mai grav: o mișcare **anti[-]reformă**" (corect: „Ele sunt infinit ceva mai grav: o mișcare **antireformă**"), „Doar că viața de muncitor nu-i nici pe departe așa amuzantă precum protestele **anti[-]dictatură** ținute în democrație..." (corect: „...precum protestele **antidictatură** ținute în democrație...").

10. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse propriu-zise (în cuvinte întregi)

- „Poate că un politician **pur[-]sânge** ar vrea să-i spună..."
- „Costumul... era extrem de elegant: stofă **bleu[-]marin** cu broderie..."
- „exploatează sisteme de alarmă și supraveghere **audio[-]video**..."
- „Povestea **tragi[-]comică** a profesorului... începe în 2002"

Cu excepția adjectivelor neologice „care au în componență **elemente de compunere**" (despre care s-a vorbit în ultimele două paragrafe), tot într-un cuvânt se mai scriu:

1. **adjectivele sudate din cuvinte care există și independent, cu structura**: **a)** adjectiv + adjectiv (având **flexiune** numai la **ultimul** component): **rozalb**; **b)** adjectiv + substantiv: **pursânge** (invariabil); **c)** adverb (uneori substantivizat) + adjectiv (uneori provenit din participiul unui verb compus): **binecuvântat, binefăcător, binemeritat, binevoitor; clarvăzător; preafericit**); „Aceste compuse se deosebesc de îmbinările cu o structură și o componență asemănătoare, care reprezintă fie **compuse** mai puțin sudate, scrise cu **cratimă** (**bine-crescut** „cuviincios"), fie **grupuri de cuvinte**, care se

Scanned with OKEN Scanner

scriu **separat** (**bine crescut** „dezvoltat bine")"; **d)** prepoziția „a" + tot/toate + adjectiv (tip învechit): **atoateștiutor, atotputernic**; **e)** prepoziție + substantiv sau adjectiv: **cuminte, deplin**; **f)** substantiv (uneori provenit dintr-un adjectiv) + adjectiv: **binefăcător, binevoitor, răufăcător, răuvoitor; codalb**; **g)** izolări de propoziții: **cumsecade**;

2. **adjective cu structura adjectiv + vocala de legătură „o" + adjectiv**, care exprimă o **unitate**, având **flexiune** numai la **ultimul element** (**cehoslovac** „din fosta Cehoslovacie", **dacoromân** „român(esc) din Dacia", **sârbocroat**), ca și unele adjective asemănătoare **împrumutate** (**galoromanic, retoroman**); „Adjectivele cu structură și componență asemănătoare care exprimă un **raport** între cei doi termeni se scriu cu cratimă: **ceho[-]slovac** „dintre Cehia și Slovacia", **sârbo[-]croat**.";
3. **adjectivele** (în general provenite din participii) la forma **negativă** compuse cu adverbul **mai** intercalat între prefixul **ne-** și adjectiv: **nemaipomenit**." (v. **DOOM²**).

Date fiind criteriile sus-amintite, exemplele următoare reflectă abateri flagrante de la normele ortografice ale limbii: „Poate că un politician **pur[-]sânge** ar vrea să-i spună urechii mele că domnul Mircea, fost client nevinovat, găsit de PNA..." (corect: „Poate că un politician **pursânge** ar vrea să-i spună..."), „Adică o existență **cvasi[-]generalizată** dincolo de lege și împotriva legii" (corect: „Adică o existență **cvasigeneralizată**..."), „Unele dintre ele au un caracter rezumativ, **cvasi[-]memorialistic**, evocând întâmplări petrecute pe durata mai multor zile și săptămâni" (corect: „Unele dintre ele au un caracter rezumativ, **cvasimemorialistic**,..."), „STAN GROUP SECURITY – Montana întreține, exploatează sisteme de alarmă de supraveghere **audio[-]video**..." (corect: „...sisteme de alarmă de supraveghere **audiovideo**..."), „Trebuie să fii zâmbitor, **bine[-]dispus**, să te poți dedica trup și suflet celor atinși de boală" (corect: „Trebuie să fii zâmbitor, **binedispus**,..."), „Ipostaze ca anti-erou (sic!), ca figură **don[-]quijotescă** sau ca ființă schilodită sufletește sau trupește..." (corect: „...antierou, ca figură **donquijotescă**..."), „JBG acumulase cele mai **rău[-]voitoare** sentimente" (corect: „...cele mai **răuvoitoare** sentimente"), „**Cvasi[-]tranșate** de cele două forțe care știu cu precizie pe ce mizează în alegerile locale..." (corect: „**Cvasitranșate** de cele două forțe..."), „Un raport

Scanned with OKEN Scanner

preliminar al Fiscului arată că **prea[-]cinstitul** cabinet de avocatură al domnului Dan Șova, secretar PSD, are probleme în a justifica mai bine de un milion de euro..." (corect: „...**preacinstitul** cabinet de avocatură al domnului Dan Șova,..."), „Costumul... era extrem de elegant: stofă **bleu[-]marin** cu broderie țesută cu fir auriu pe revere și pe mâneci" (corect: „...: stofă **bleumarin** cu broderie..."), „Premierul, «emanat», simbol a ceea ce putem numi sentimentul de absolută îndrituire a nomenklaturii **cvasi[-]totalitare** de a beneficia de putere, a fost furibund" (corect: „...sentimentul de absolută îndrituire a nomenklaturii **cvasitotalitare**..."), „Ca să fie siguri că prind loc pentru copil într-o instituție prestigioasă, părinții recurg la gesturi **tragi[-]comice**. Șpaga nu mai e o soluție" (corect:"..., părinții recurg la gesturi **tragicomice**...").

11. Introducerea, greșită, a cratimei între unele substantive (comune sau proprii) și articolul lor hotărât enclitic

- „E nepotul meu... **Showbiz[-]ul** e viața lui"
- „La **summit[-]ul** european de la sfârșitul acestei săptămâni..."
- „a vorbit pentru Evenimentul zilei despre cum **Hollywood[-]ul**..."
- „Propus partidului în **mișto[-]ul** general al comentatorilor..."
- „Sub **motto[-]ul** «Împreună pentru Biodiversitate»,..."

De regulă, substantivele se scriu sudate cu articolele lor hotărâte enclitice, cu unele excepții, când articolul (fie la singular, fie la plural) se leagă cu cratimă:

a) „în **împrumuturile** a căror **finală** prezintă **deosebiri** între **scriere** și **pronunțare**: acquis[-]**ul** [achiul], bleu[-]**ul** [blöul], show[-]**ul** [șoul];

b) „în **împrumuturile** care au finale grafice neobișnuite la cuvintele vechi din limba română: dandy[-]**ul** (nu „dandiul"), dandy[-]**i**; gay[-]**ul**, gay[-]**i**; hippy[-]**ul**, hippy[-]**i**; party[-]**ul**; playboy[-]**ul**, playboy[-]**i**; story[-]**ul** („Se recomandă atașarea **fără** cratimă a articolului la împrumuturile – chiar neadaptate sub alte aspecte – care se **termină** în **litere** din **alfabetul** limbii **române pronunțate** ca în limba **română**: boar**dul** [bordul], click**ul** [clicul], gadget**ul** [gheğetul], item**ul** [itemul], trend**ul** [trendul], weekend**ul** [uikendul].")";

Scanned with OKEN Scanner

c) „la **cuvintele greu flexionabile**: pH[-]**ul,** RATB[-]**ul**; X[-]**ul**; 10[-]**le**; 11[-]**le**;"

d) „în numele de **locuri** a căror **finală** prezintă **deosebiri** între **scriere** și **pronunțare**: Bruxelles[-]**ul** [brüselul]." [**DOOM²**].

Necunoașterea regulilor ortografice sus-amintite are ca efect scrierea, greșită, cu cratimă a diferitelor substantive articulate enclitic (îndeosebi a neologismelor de origine engleză): „Faptul că n-a mai accesat **chat**[-]**ul** nostru de vreo două săptămâni..." (corect: „Faptul că n-a mai accesat **chatul** nostru..."), „După troița paradoxal amplasată față în față cu **minimarket**[-]**ul** lui nea Bebe..." (corect: „...față în față cu **minimarketul** lui nea Bebe..."), „**Pager**[-]**ul** doctorului de serviciu este alertat" (corect: „**Pagerul** doctorului de serviciu..."), „Ministerul Educației a lansat «**Facebook**[-]**ul** universităților românești»„ (corect: „...a lansat «**Facebookul** universităților românești»"), „**Halloween**[-]**ul** a fost sărbătorit și la HELIKON" (corect: „**Halloweenul** a fost sărbătorit..."), „Roberto Saviano, autorul **bestseller**[-]**ului** Gomora..." (corect: „..., autorul **bestsellerului** Gomora..."), „**Răducăneni**[-]**ul**, o localitate așezată între șapte coline..." (corect: „**Răducăneniul**, o localitate așezată între șapte coline..."), „Sub **motto**[-]**ul** «Împreună pentru Biodiversitate», Agenția pentru Protecția Mediului Călărași..." (corect: „Sub **mottoul** «Împreună pentru Biodiversitate»,..."), „Din păcate, **weekend**[-]**ul** acesta temperaturile vor fi ceva mai scăzute, 23-24 de grade Celsius" (corect: „Din păcate, **weekendul** acesta..."), „Acestea sunt obiecte promoționale, cât mai mulți să vadă **brand**[-]**ul** respectiv, al unui partid, al unei firme, al unei organizații" (corect: „..., cât mai mulți să vadă **brandul** respectiv,..."), „Televiziunile, sub presiunea **rating**[-]**ului**, probabil, merg pe tripleta bine cunoscută: sexualitate, crime și scandaluri" (corect: „Televiziunile, sub presiunea **ratingului**,..."), „Ei s-au întors la hotel, unde au zis că au trei aniversări ale unor persoane din **staff**[-]**ul** emisiunii, așa că au venit mai târziu la noi acasă" (corect: „..., ale unor persoane din **stafful** emisiunii,..."), „Situația... este cel puțin albastră: greșelile de limbă nu abundă doar pe posturile «pentru gospodine de la periferie», deși **target**[-]**ul** nu le conferă nici lor circumstanțe atenuante" (corect: „..., deși **targetul** nu le conferă nici lor circumstanțele atenuante"), „«Am intrat în politică acum trei ani în apogeul **business**[-]**ului**», a declarat Prigoană"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „«Am intrat în politică acum trei ani în apogeul **businessu-lui**»,...”), „Senzație cu atât mai flagrantă pe la mijloc de ani 2000 în perioada **boom[-]ului** consumist” (corect: „..., în perioada **boomului** consumist”), „Propus partidului în **mișto[-]ul** general al comentatorilor, Codul Etic (sic!) al Monicăi Macovei începe să facă victime la nici o (sic!) zi de la adoptare” (corect: „Propus partidului în **mișto**ul general al comentatorilor, Codul etic...”), „Trebuie să vă imaginați momentul în care, pe străduțele înguste ale **Salzburg[-]ului**, extrem de numeroasa delegație rusă (...) se deplasa către hotelul în care președintele Constantinescu era găzduit” (corect: „..., pe străduțele înguste ale **Salzburgului**,...”), „DNA... lovește în ceea ce privește vârfurile **iceberg[-]ului** (sic!), vârfuri care se văd, ale corupției – da,...” (corect: „DNA... lovește vârfurile **aisbergului**,...”), „După alte lovituri, [pactul] se prăbușește definitiv, ca un bizon lovit de **tomahawk[-]ul** celui mai iscusit vânător...” (corect: „..., ca un bizon lovit de **tomahawk**ul celui mai iscusit vânător...”), „Dădeam cu presupusul și aplicam metoda **brainstorming[-]ului** ca niște studenți cărora profesorul le-a dat să cerceteze un caz inedit” (corect: „Dădeam cu presupusul și aplicam metoda **brainstormingului**...”), „**Dealer[-]ul** rival și-a dat seama că nu avea puterea necesară să provoace un război...” (corect: „**Dealerul** rival și-a dat seama...”), „Nu au venit nici senatorii Petru Filip (PDL) și Teodor Meleșcanu (PNL), membri în **board[-]ul** CND” (corect: „..., membri în **boardul** CND”), „La **summit[-]ul** european de la sfârșitul acestei săptămâni, se vor lua decizii de care va depinde, în mai mare măsură, viitorul Europei” (corect: „La **summitul** european...”), „Regizorul lui «Sherlock Holmes 2: Jocul umbrelor» a vorbit pentru Evenimentul zilei despre cum **Hollywood[-]ul** i-a oferit experiența opusă a aceleia de care au parte majoritatea cineaștilor independenți” (corect: „...despre cum **Hollywoodul** i-a oferit experiența opusă...”), „Anul trecut a murit, la vârsta de 96 de ani, și Jack La Lanne, pionierul **fitness[-]ului**” (corect: „..., pionierul **fitnessului**”), „E nepotul meu... **Showbiz[-]ul** e viața lui” (corect: „...**Showbizul** e viața lui”), „Am auzit despre o intenție a domnului Ponta de a vizita **Washington[-]ul** în luna februarie” (corect: „...de a vizita **Washingtonul** în luna februarie”), „Sunt de acord cu **clawback[-]ul** până la un punct...” (corect: „Sunt de acord cu **clawbackul**...”).

Scanned with OKEN Scanner

12. Introducerea, greșită, a cratimei între tema unor substantive și desinența de plural (urmată sau nu de articolul enclitic)

- „Au fost supuse controlului **hipermarket[-]uri** și **supermarket[-]uri**..."
- „formule retorice obligatorii, jocuri de aluzii, **tabu[-]uri**..."
- „Când eram studente, cântam multe **lied[-]uri** de Schubert,..."
- „Anteniștii s-au dezlănțuit, ieri, pe **blog[-]uri** și la televizor,..."
- „Chiar dacă acest lucru a presupus sacrificarea **weekend[-]urilor**"

Din considerentele arătate la paragraful precedent (la care putem adăuga regula potrivit căreia **cratima** se folosește numai atunci când ea „leagă **articolul** hotărât enclitic sau **desinența** de **cuvintele greu flexionabile**, în cazul **literelor** și **sunetelor**: **x[-]ul, x[-]uri**"): „La împrumuturile recente, în curs de adaptare, norma actuală a adoptat soluții diferite, și anume: încadrarea în modelul substantivelor românești, prin formarea pluralului, la cele **neutre**, în general cu desinența **-uri**, legată:

a) **direct** la cuvintele – chiar neadaptate sub alte aspecte – care se **termină** în **litere** din **alfabetul** limbii **române** pronunțate ca în limba română: boar**duri** [borduri], clic**kuri** [clicuri], gadge**turi** [ghegeturi], ite**muri** [itemuri], tren**duri** [trenduri], weeken**duri** [uĭkenduri];

b) prin **cratimă** la cuvintele a căror **finală** prezintă **deosebiri** între **scriere** și **pronunțare** (bleu[-]**uri** [blöuri], show[-]**uri** [șouri]) sau care au finale grafice **neobișnuite** la cuvintele vechi din limba română: party[-]**uri**, story[-]**uri**." [**DOOM**²].

Potrivit criteriilor sus-amintite, este aberantă utilizarea cratimei (între desinență și tema substantivului) dacă ea este contraindicată: „Uitați-vă la **hipermarket[-]uri**, cum se duc ei la promoții, în ziua deschiderii" (corect: „Uitați-vă la **hipermarketuri**,..."), „Așa-zise alergii la **gadget[-]uri** sunt explicate de cercetătorii psihiatrici" (corect: „Așa-zise alergii la **gadgeturi**..."), „Au fost supuse controlului **hipermarket[-]uri**, **supermarket[-]uri**, magazine alimentare și piețe agroalimentare" (corect: „...**supermarketuri**, magazine alimentare și piețe agroalimentare"), „Apoi a pornit **business[-]uri** pe cont propriu, în imobiliare și HRG" (corect: „Apoi a pornit **businessuri**..."),

Scanned with OKEN Scanner

„Autoarea [Kate Morton] de **bestseller-uri** a explicat de ce o carte nu-i mai aparține odată ce a scris «Sfârșit»„ (corect: „Autoarea [Kate Morton] de **bestselleruri**..."), „[Ioana Crăciunescu] ignoră protocolul comunicării (care cuprinde formule, retorice obligatorii, jocuri de aluzii, **tabu-uri**) și se exprimă direct, provocând cu fiecare enunț un scandal (virtual)" (corect: „..., jocuri de aluzii, **tabuuri**..."), „În fine, nu-ți poți ține cumpătul când ești înconjurat de superiori, colegi, suporteri și **rating-uri** îndoielnice să te crezi «vocea poporului», satrap hipercompetent, șef de stat major" (corect: „..., suporteri și **ratinguri** îndoielnice..."), „Keleti, oferindu-se să pressezeze servicii de publicitate și să participe la evenimentele organizate de RMD Inter Auto, firma lui Rus, care deține mai multe **showroom-uri** auto..." (corect: „..., firma lui Rus, care deține mai multe **showroomuri** auto..."), „**Weekend-uri** negre" (corect: „**Weekenduri** negre"), „Și deodată începu să perceapă dureros **click-uri** de imagini cât se poate de clare..." (corect: „Și deodată începu să perceapă dureros **clickuri**..."), „Este activă pe forumuri internaționale în care adulții fără urmași își varsă **of-urile**..." (corect: „...în care adulții fără urmași își varsă **ofurile**..."), „Am două **job-uri** solicitante, iar în vară am avut chiar trei" (corect: „Am două **joburi** solicitante..."), „Când eram studente, cântam multe **lied-uri** de Schubert, Mozart" (corect: „..., cântam multe **lieduri** de Schubert, Mozart"), „Momentan, îmi doresc să pot face față cu succes **job-urilor** pe care le am" (corect: „...**joburilor** pe care le am"), „Închideți **mall-uri** și deschideți fabrici, a strigat piața post-modernă (sic!) și anti-consumistă (sic!), completând cercul" (corect: „Închideți **malluri**..."), „Lasă că nu se știe cui e adresată chemarea, atât **mall-urile**, cât și fabricile fiind azi private" (corect: „..., atât **mallurile**, cât și fabricile fiind azi private"), „Anteniștii s-au dezlănțuit ieri, pe **blog-uri** și la televizor, împotriva liderului PSD, Victor Ponta, după ce acesta l-a criticat pe președintele de onoare al PC, Dan Voiculescu" (corect: „Anteniștii s-au dezlănțuit, ieri, pe **bloguri**..."), „De la începutul clasei I până acum nu a ratat nici un concurs Euclid, Arhimede, Cangurul, chiar dacă acest lucru a presupus sacrificarea **weekend-urilor**" (corect: „..., chiar dacă acest lucru a presupus sacrificarea **weekendurilor**"), „**Iceberg-urile** (sic!) Capitalei soarele așteaptă!" (corect: „**Aisbergurile** Capitalei...").

Scanned with OKEN Scanner

13. Introducerea, greșită, ca topică, a cratimei înăuntrul articolului nehotărât, într-o junctură silabică realizată prin afereză, și nu prin eliziune

- „Cu fețele obosite, **cu[-]n** tremur nervos în voce..."
- „**Cu[-]n** sărut te-am vindecat... Auzit-am, n-am să tac..."

După cum se știe, **cratima** redă, între altele, „pronunțarea «legată» (însoțită, uneori, și de anumite modificări **fonetice**) a unor cuvinte care pot avea sau nu și existență independentă, notând o realitate fonetică **permanentă** sau **accidentală**" (**DOOM²**). De pildă, cratima „poate semnala și producerea unor modificări fonetice suplimentare ale cuvintelor în cauză", și anume a **eliziunii** („suprimare a vocalei finale a unui cuvânt când cuvântul următor începe tot cu o vocală" – **DEX³**). Astfel, eliziunea poate fi **obligatorie** [dintr[-]un, într[-]un, printr[-]un < dintru/întru/printru + un; într[-]adevăr < întru + adevăr; m[-]a (văzut) < mă + a; v[-]a (văzut) < vă + a (văzut); s[-]a (zis) < se + a (zis)] sau facultativă (**c[-]a** văzut/**că a** văzut; **cu un** copil/**c[-]un** copil, **după o** oră/**dup[-]o** oră, **fără a** vorbi/**făr[-]a** vorbi; **n[-]aveam/nu aveam**; **n[-]a** văzut/**nu a** văzut; **n[-]o** să vadă/**nu o** să vadă; **până acolo/pân[-]acolo**; **s[-]o** vadă/**să o** vadă" (**DOOM²**).

Exemplele ce urmează, deși rarisime, nu pot fi ignorate, căci încalcă regulile ortografice de folosire, topică, a cratimei: „Lăsați totul aici, că revin eu, mai târziu, **cu[-]n** telefon" (corect: „..., că revin eu, mai târziu, **c-un** telefon"), „Fără îndoială, ne confruntăm **cu[-]n** vechi obicei al pământului, din moși-strămoși..." (corect: „Fără îndoială, ne confruntăm **c-un** vechi obicei..."), „Cu fețele obosite, **cu[-]n** tremur nervos în voce..." (corect: „..., **c-un** tremur nervos în voce..."), „**Cu[-]n** sărut te-am vindecat... Auzit-am, n-am să tac, Că te-ai înțepat c-un ac" (corect: „**C-un** sărut...").

Scanned with OKEN Scanner

14. Introducerea, greșită, a cratimei, înăuntrul unor numerale ordinale literale (între „baza" de derivare și formantul ordinal enclitic)

- „Referitor la faptul că Marea Britanie este al **doi[-]lea** investitor..."
- „După vreo săptămână, își schimbă radical poziția... a **trei[-]a**"

Este un adevăr irefutabil, pentru orice absolvent de școală generală, că „Numeralele ordinale propriu-zise se pot reda în scris fie **integral cu litere**, fie **cu cifre și litere**; în ultima situație, cifra notează de obicei (cu unica excepție a lui 1) numeralul cardinal din structura ordinalului, iar literele notează formații **al** și **-lea**, respectiv **a** și **-a** (formantul enclitic **-lea** m. și n., **-a** f., ca și articolul enclitic din **întâiul**, **întâia** se scriu sau – separate prin cratimă – în rând cu restul, sau «la umărul» cifrei: al **II-lea**...). Specifică **numeralelor ordinale este notarea cu cifre romane**: anul **I** și clasa **I** (..., în antepunere se scrie **I-a** conferință, **I-ul** congres), anul al **II-lea**, clasa a **II-a** etc." (**GT**). Conform normelor actuale, se acceptă „la femininul nearticulat al numeralului **ordinal** „întâi", postpus substantivului, și forma **întâia**: clasa **întâi/întâia**". (**DOOM²**).

În practica scrisului, însă, au loc confuzii impardonabile atunci când cratima este introdusă, aberant, în numerale ordinale scrise cu litere: „Referitor la faptul că Marea Britanie este al **doi[-]lea** investitor mondial, după Statele Unite, iar în România nu sunt prea multe investiții de asemenea factură, ambasadorul a precizat..." (corect: „Referitor la faptul că Marea Britanie este al **doilea** investitor..."), „Era nemulțumit că, la sfârșitul cursei, va ajunge de-abia pe locul al **unsprezece[-]lea**" (corect: „..., va ajunge de-abia pe locul al **unsprezecelea**"), „După vreo săptămână, își schimbă radical poziția acceptând cu nonșalanță aceeași poziție a **trei[-]a**" (corect: „După vreo săptămână, își schimbă radical poziția acceptând... poziția a **treia**"), „La toamnă, fata mea va intra în clasa **întâi[-]a**..." (corect: „...fata mea va intra în clasa **întâia**..."), „Din păcate, la împărțirea premiilor, n-a ieșit **întâi[-]ul**, ci al **trei[-]lea**" (corect: „..., n-a ieșit **întâiul**, ci al **treilea**").

Scanned with OKEN Scanner

15. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor verbe derivate (cu prefixe) sau compuse (cu elemente de compunere)

- „Stau... să nu **re[-]înceapă** un nou acces de tuse epuizant..."
- „Într-o primă etapă, cele două viziuni vor **co[-]exista**"
- „Nu era încă decis să-l **contra[-]atace** pentru că..."
- „cei cu copii pierd această capacitate de a se **auto[-]analiza**..."

„Parte de vorbire bine reprezentată numeric (a doua după substantiv) și în continuă îmbogățire" (**GT**), **verbul, fie că e derivat, fie că e compus, recurge la aceleași particule lexicale ca și substantivul**:

a) prin prefixație (**de**curge, **des**tinde, **dez**bate; **ne**început, **ne**maicunoscut, **ne**maivăzând; **răs**tălmăci, **răz**gândi; **re**descoperi);

b) prin compunere tematică (**ante**data, **auto**administra, **co**finanța, **contra**semna, **ex**înscrie, **inter**condiționa, **post**pune, **pre**simte, **sub**aprecia, **supra**solicita, **termo**regla etc.).

Potrivit celor arătate mai sus, *atât prefixele, cât și elementele de compunere (intrate în structura verbelor non-formate) sunt sudate cu verbele-bază, și nu legate prin cratimă*, așa cum se observă în citatele următoare: „La acest capitol cred că ne **auto[-]flatăm**. N-avem nici pe departe demnitatea ucrainienilor" (corect: „La acest capitol cred că ne **autoflatăm**..."), „Ambele rivalități au **co[-]existat** până târziu, când fiecare și-a găsit drumul său propriu" (corect: „Ambele rivalități au **coexistat**..."), „Există o multitudine de mijloace tehnice pentru a **termo[-]izola** pereții interiori sau exteriori ai clădirii" (corect: „...pentru a **termoizola** pereții interiori sau exteriori ai clădirii), „Nu era încă decis să-l **contra[-]atace** pentru că nu strânsese toate probele care-l incriminau" (corect: „Nu era încă decis să-l **contraatace**..."), „Guvernul USL **auto[-]impunându-și** limitări drastice ale libertății de mișcare..." (corect: „Guvernul USL **autoimpunându-și** limitări drastice..."), „«Să mai strângeți iar cureaua», ordonă noul premier ales, habar **ne[-]având** de cucuveaua care de ani ne cântă des" (corect: „..., habar **neavând** de cucuveaua care de ani ne cântă des"), „Muzica rămânea în urmă, **ne[-]maisusținând** ritmul coloanei..." (corect: „..., **nemaisusținând** ritmul coloanei..."),

Scanned with OKEN Scanner

„Stau cu capetele sus pe perne și aproape nemișcați să nu **re[-]înceapă** un nou acces de tuse epuizant..." (corect: „...să nu **reînceapă** un nou acces de tuse epuizant..."), „E om cu snagă, capabil să conducă nu o mașină (lasă că și pe-aia o **co[-]pilotează**), ci un partid" [corect: „...(lasă că și pe-aia o **copilotează**)..."], „Am senzația că cei cu copii pierd această libertate de a se **auto[-]analiza**, de a ști cine sunt și ce vor" (corect: „...această libertate de a se **autoanaliza**,..."), „Într-o primă etapă, cele două viziuni vor **co[-]exista**" (corect: „..., cele două viziuni vor **coexista**").

16. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adverbe (compuse tematic sau propriu-zise)

- „Era mai ușor... când puteau s-o cumpere sau **vice[-]versa**"
- „Poți să fii... ținut la curent..., contra unei taxe, **bine[-]înțeles**!"
- „pahidermele conectate **trans[-]partinic** pasc liniștite...?"

„Conform normelor în vigoare, *se scriu într-un cuvânt adverbele formate prin compunere* (tip „acasă", „degeaba") *și în mai multe cuvinte locuțiunile adverbiale* (tip „de zor", „peste tot"), care, în felul acesta, nu se deosebesc grafic de îmbinările libere. Scrierea cu cratimă marchează uneori un grad intermediar de sudură a unor adverbe (**astă[-]vară**, **mâine[-]seară**)". Dacă sunt numeroase adverbele „formate prin compunere din diverse părți de vorbire", și mai numeroase sunt adverbele „formate prin conversiune, deci prin simpla schimbare a valorii morfologice"; astfel, „adverbele de mod au de obicei aceeași formă cu adjectivele (și participiile) la masculin-neutru singular din care provin (**des**, **frumos**, **încet**, **sigur**, **tare**; **minunat**, **neîncetat**). *Deosebirea între valorile menționate se face ținând seama de cuvântul determinat și de caracterul neflexibil al adverbului față de caracterul flexibil, variabil după gen și număr, al adjectivului.*" (**GT**).

În citatele care urmează, sunt flagrante erorile ce au loc în „ortografia" unor adverbe, în care cratima este contraindicată: „Era mai ușor să anihileze opoziția când puteau s-o cumpere sau **vice[-]versa**" (corect: „...când puteau s-o cumpere sau **viceversa**"), „«Omul modern», cum am spus, folosește atât limbajul reflexiv, cât și cel tranzitiv, variate formule poetice, prelucrate **post[-]modern**, dacă vreți"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „..., prelucrate **postmodern**, dacă vreți"), „El înregistrează cu mobilitate maximă, **hiper[-]realist**, monstruozitatea discuției și a detaliului, hipertrofiate și malformate în stare naturală" (corect: „El înregistrează cu mobilitate maximă, **hiperrealist**, monstruozitatea discuției..."), „Legea este **de[-]o potrivă** (sic!) atât pentru copii, cât și pentru personalul care asigură buna funcționare în învățământ" (corect: „Legea este **deopotrivă** atât pentru copii, cât și pentru..."), „Părea să se refacă rapid, însă **de[-]o dată** (sic!) a intrat într-o stare ciudată, parcă a dat înapoi" (corect: „..., însă **deodată** a intrat într-o stare ciudată,..."), „Poți să fii foarte bine ținut la curent cu fiecare exemplar pe facebook, contra unei taxe, **bine[-]înțeles**!" (corect: „..., contra unei taxe, **bineînțeles**!"), „Multe cruciade anti-PDL se epuizează în teme minore și contra unor șoricei, în timp ce pahidermele conectate **trans[-]partinic** pasc liniștite pășunile politice." (corect: „..., în timp ce pahidermele conectate **transpartinic** pasc liniștite pășunile politice").

17. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între cuvinte monosilabice juxtapuse (pronume personale sau reflexive independente)

- „**Mi[-]s-a** spus că niciodată n-ai vorbit cu altă fată..."
- „La prima vizită... ambasadorului britanic **i[-]s-a** înmânat cheia de onoare"
- „informațiile de interes public să **ni[-]le** împărtășească..."

Dacă cratima „are ca funcție ortografică principală delimitarea cuvintelor conjuncte" (adică pronunțate împreună și legate între ele, nefiind independente în comunicare), **blancul** delimitează grafic cuvintele libere, în formă absolută, care nu fac corp comun în vorbire (care nu sunt conjuncte): spațiul alb (lipsa de semne grafice) într-un șir scris este un indiciu (delimitativ) că în acel loc s-a terminat un cuvânt și urmează altul" (**PLR**), cu alte cuvinte, „funcția principală a blancului fiind aceea de **delimitare și separare a cuvintelor** sau a **elementelor componente** ale unor cuvinte **compuse** (**Anul[ ]Nou**, **câte[ ]unu**, **douăzeci[ ]și[ ]unu**, **Evul[ ]Mediu**, **Unirea[ ]Principatelor**), ale **locuțiunilor** (**altă[ ]dată**, „**în[ ]altă[ ]împrejurare**") și ale altor grupuri relativ stabile de cuvinte

Scanned with OKEN Scanner

(**câte[ ]o[ ]dată**). El marchează în scris o **realitate fonetică**, și anume **pauza** care separă în vorbire aceste elemente." (**DOOM²**).

Așa stând lucrurile, este incorectă folosirea cratimei în următoarele situații: „**Mi[-]s-a** spus că niciodată n-ai vorbit cu altă fată..." (corect: „**Mi[ ]s-a** spus că niciodată...", „Eu o planetă am și n-aș vrea Să **mi[-]te** văd în lumea mea" (corect: „...Să **mi[ ]te** văd în lumea mea"), „**Mi[-]s-a** părut că-l simt și eu, Purta pe aripi nectar greu" (corect: „**Mi[ ]s-a** părut că-l simt și eu..."), „La prima vizită în județul Călărași, ambasadorului britanic **i[-]sa** (sic!) înmânat cheia de onoare a municipiului Călărași" (corect: „..., ambasadorului britanic **i[ ]s-a** înmânat cheia de onoare a municipiului Călărași"), „Nu putem uita că pe parcursul acestor ani a crezut de cuviință ca informațiile de interes public să **ni[-]le** împărtășească fără niciun fel de reținere..." (corect: „...a crezut de cuviință ca informațiile de interes public să **ni[ ]le** împărtășească fără niciun fel de reținere...").

18. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor nume proprii compuse cu caracter topic

- „Astăzi, la Catedrala episcopală (sic!) din **Alba[-]Iulia**..."
- „Spitalul din **Dor[-]Mărunt** rămâne în atenția autorităților..."
- „De fapt, nu era din **Mihai[-]Viteazu**, ci din **Ștefan[-]cel[-]Mare**"

În abordarea ortografiei substantivelor proprii compuse, e firesc să ne reamintim că, „în funcție de gradul de unitate", ele se scriu fie într-un **cuvânt** (de ex.: Câmpulung, Șaptesate), fie **cu cratimă** (de ex.: Cluj[-]Napoca, Caraș[-]Severin, Baia[-]Sprie) fie în cuvinte **separate**. Oprindu-ne la acestea din urmă, și anume la „numele **proprii geografice** sau **administrativ-teritoriale**, inclusiv din toponimia urbană", ele se scriu **separat**, având structura:

a) „**prepoziție** + **substantiv**: Între[ ]Tarlale (stradă), La[ ]Om (vârf);

b) **substantiv** + **adjectiv**: Asia[ ]Mică, Baia[ ]Mare, Marea[ ]Neagră, Noua[ ]Zeelandă, Peninsula[ ]Balcanică, Piatra[ ]Arsă (platou montan)";

c) „**substantiv** + **numeral**, indiferent de ordine: Bulevardul[ ]1948, Trei[ ]Brazi (cabană), Zece[ ]Mese (stradă)";

Scanned with OKEN Scanner

d) „**substantiv + prepoziție + substantiv** sau **adverb**: America[ ]de[ ]Nord, Câmpia[ ]de[ ]Vest, Cuțitul[ ]de[ ]Argint (stradă), Gara[ ]de[ ]Nord, Vîntu[ ]de[ ]Jos"; e) „**substantiv + substantiv** cu formă de **nominativ-acuzativ** (și valoare de **apoziție** [de fapt, o **falsă apoziție** – n.n.]): Câmpia[ ]Burnas (stradă), Republica[ ]Mali, Sultanatul[ ]Oman";

f) „**substantiv + substantiv** în **genitiv**: Balta[ ]Brăilei, Calea[ ]Victoriei, Delta[ ]Dunării, Gura[ ]Techii (comună), Peștera[ ]Muierii, Piața[ ]Unirii, Valea[ ]lui[ ]Mihai (oraș)";

g) cu structură **complexă**: Cracul[ ]cu[ ]Doi[ ]Lupi (punct geografic), Oceanul[ ]Înghețat[ ]de[ ]Nord" (**DOOM²**). Deoarece numele unor localități, de artere urbane sau de instituții pot proveni și din adoptarea altor nume proprii, acestea pot fi „nume de **persoane reale** și de **personaje** cu structura":

- „nume propriu de **persoană** + **prepoziție** + nume propriu de **loc**: Pop[ ]de[ ]Băsești, Radu[ ]de[ ]la[ ]Afumați;
- „**prenume** + **cel** + **adjectiv**: Alexandru[ ]cel[ ]Bun, Mihai[ ]Viteazul, Mircea[ ]cel[ ]Bătrân, Petru[ ]Șchiopul, Stan[ ]Pățitul, Ștefan[ ]cel[ ]Mare" (**Ibidem**).

În atare condiții, *apariția cratimei în cazul unor substantive proprii compuse care se scriu separat este o încălcare a normei literare*: „Spitalul din **Dor[-]Mărunt** rămâne în atenția autorităților sanitare călărășene" (corect: „Spitalul din **Dor[ ]Mărunt**..."), „Vechea hală – și cea mai mare – din București era cea din **Piața[-]Unirii**" (corect: „...era cea din **Piața[ ]Unirii**"), „Sabina Docea are 4 ani și este un îngeraș de fetiță din **Alba[-]Iulia**" (corect: „...este un îngeraș de fetiță din **Alba[ ]Iulia**"), „O pagină de adevărată devoțiune a fost scrisă și de elevii din Călărași, Oltenița, Mănăstirea, Cuza-Vodă, Lehliu-Gară, Gălbinași, Dragalina, Grădiștea, **Vlad[-]Țepeș**, Independența, Șoldanu și Sărulești, ca să nu amintesc decât câteva școli" (corect: "..., **Vlad[ ]Țepeș**, Independența,..."), „Astăzi, la Catedrala episcopală (sic!) din **Alba[-]Iulia**, regele Ferdinand I și regina Maria vor fi încoronați ca suverani ai României Mari" (corect: „Astăzi la Catedrala Episcopală din **Alba[ ]Iulia**, regele Ferdinand I și regina Maria..."), „Primarul Iulian Iacomi, (sic!) adresează tuturor doamnelor și domnișoarelor comunei **Dor[-]Mărunt** cu ocazia zilelor de 1 și 8 martie un gând sincer de prețuire..." (corect: „...Iacomi adresează tuturor doamnelor și domnișoarelor comunei **Dor[ ]Mărunt**,

Scanned with OKEN Scanner

cu ocazia zilelor de 1 și 8 martie, un gând sincer de prețuire..."), „Aeroportul din **Baia[-]Mare** fiind în reparații, am decolat din **Satu[-]Mare**..." (corect: „Aeroportul din **Baia[ ]Mare** fiind în reparații, am decolat din **Satu[ ]Mare**..."), „**Bulevardul[-]Gării** era împrejmuit, cândva, de castani..." (corect: „**Bulevardul[ ]Gării** era împrejmuit, cândva, de castani..."), „De fapt nu era din **Mihai[-]Viteazu**, ci din **Ștefan[-]cel[-]Mare**" (corect: „..., nu era din **Mihai[ ]Viteazu**, ci din **Ștefan[ ]cel[ ]Mare**").

19. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor locuțiuni pronominale (de politețe) sau interjecționale

- „**Măria[-]Ta**, pohtesc să văd și eu sarcofagul de marmură..."
- „Tot prin Moldova,... a sugerat că un conflict între **Domnia[-]Sa** și..."
- „Să-mi mănânce păsările și oile? Sau, **Doamne[-]ferește**, pe mine..."

Cu excepția unor locuțiuni **adverbiale rimate** sau/și **ritmate** ortografiate cu cratimă, locuțiunile „se scriu în general în cuvinte **separate**, nedeosebindu-se **grafic** de grupurile libere de cuvinte, astfel că sunt „locuțiuni:

1. **adjectivale**: **altfel[ ]de** «diferit», **astfel[ ]de** «asemenea», **de[ ]prim[ ]rang** «de calitatea întâi»;
2. **adverbiale**: **altă[ ]dată** «în altă împrejurare», **alte[ ]dăți** «în alte împrejurări», **cu[ ]bună[ ]știință**, **de[ ]bunăvoie** «benevol», **de[ ]altfel** «diferit», **în[ ]jur** «în preajmă», **în[ ]jur[ ]de** «aproximativ»;
3. **conjuncționale**: chit[ ]că, dat[ ]fiind[ ]că (considerată și îmbinare liberă), odată[ ]ce, până[ ]ce, până[ ]să;
4. **interjecționale**: Doamne[ ]ferește;
5. **prepoziționale**: de[ ]jur[ ]împrejurul, în[ ]incinta, în[ ]jurul, în[ ]locul, odată[ ]cu;
6. **pronominale**: Domnia[ ]Lui, Excelența[ ]Sa, Înalt[ ]Preasfinția[ ]Voastră, Măria[ ]Ta;
7. **substantivale**: **aducere[ ]aminte** «amintire», **alter[ ]ego** «dublu», **băgare[ ]de[ ]seamă** «atenție»;
8. **verbale**: **a[ ]aduce[ ]aminte** «a aminti», **a[ ]avea[ ]de-a[ ]face**, **a[ ]băga[ ]de[ ]seamă** «a observa», **a[ ]da[ ]năvală** «a năvăli» (**DOOM²**).

Scanned with OKEN Scanner

În cazul locuțiunilor pronominale de politețe, apariția uneori, superfluă, a cratimei se datorează probabil confuziei cu formele abreviate ale unor compuse sudate (de genul **d[-]ta** „dumneata", **d[-]tale** „dumitale", **d[-]voastră** „dumneavoastră") sau, prin analogie, ale unor formule de politețe, neliterare, ca **D[-]Ta** „Domnia Ta" sau **D[-]Sa** „Domnia Sa". Deci *în scrierea locuțiunilor pronominale, formate din cuvinte întregi, separate prin blanc, nu este admisă introducerea cratimei* (eroare vizibilă în citatele următoare): „Tot prin Moldova, dl Adrian Năstase a sugerat că un conflict între **Domnia[-]Sa** și dl Iliescu ar cauza prejudicii simpatizanților PSD..." (corect: „...un conflict între **Domnia[ ]Sa** și dl Iliescu ar cauza prejudicii simpatizanților PSD..."), „**Măria[-]Ta**, pohtesc să văd și eu sarcofagul de marmură..." (corect: „**Măria[ ]Ta**, pohtesc să văd și eu..."), „Rămas bun, **Măria[-]Ta**!" (corect: „Rămas bun, **Măria[ ]Ta**!"), „Vasile Cârlova a dat onorul, iar corul militar a intonat una dintre odele **domniei[-]sale** (sic!)" (corect: „..., iar corul militar a intonat una dintre odele **Domniei[ ]Sale**"), „Hazliu este și domnul Ponta: **domnia[-]sa** (sic!), ca jurist bănuiesc, îl îndeamnă pe prim-ministru să nu respecte legea" (corect: „...**Domnia[ ]Sa**, ca jurist bănuiesc, îl îndeamnă pe prim-ministru să nu respecte legea"), „Să-mi mănânce păsările și oile? Sau, **Doamne[-]ferește**, pe mine sau pe tine?" (corect: „...Sau, **Doamne[ ]ferește**, pe mine sau pe tine?"), „Suntem afectați, **Preasfinția[-]Voastră**, de cele întâmplate..." (corect: „Suntem afectați, **Preasfinția[ ]Voastră**,...").

20. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între articolul posesiv și numeralul ordinal cifric

- „După nici trei luni, Carol **al[-]II-lea** era înlăturat"
- „Prin 1971, când eram elev în clasa **a[-]X-a** la Sf. Sava,..."
- „La Teatrul Popular, Eminescu s-a născut pentru **a[-]152-a** oară!"
- „Elevii din clasa **a[-]I-a** (sic!), sub îndrumarea învățătoarei..."

„Deoarece numeralele ordinale sunt formate cu ajutorul numeralelor cardinale precedate de articolul proclitic **al, a**, se scrie și se pronunță clasa[ ]**a[ ]doua**, partea[ ]**a treia...**" **(IOOP).** „Cratima se folosește numai în scrierea cu cifre a numeralelor ordinale (**al[ ]II-lea, a[ ]II-a, al[ ]XIX-lea, a[ ]XIX-a**)" **(OLR)**, ca în exemplele următoare:

Scanned with OKEN Scanner

„Verbele de conjugarea **a[ ]III-a** se scriu și se pronunță, la prezentul indicativului și al conjunctivului, persoana I și **a[ ]II-a** plural, cu accentul pe prima silabă" (**GLR**), „Gerunziul cu valoare de adjectiv s-a răspândit în limba literară a secolului **al[ ]XIX-lea**. În secolul **al[ ]XX-lea** întrebuințarea lui a scăzut..." (**GA[1],I**).

În toate citatele sus-menționate, *numeralele ordinale (scrise cu litere sau cifre) nu admit existența cratimei între articolul posesiv (sau genitival) și numeralul ordinal propriu-zis*, „inserția" ei fiind aberantă: „Potrivit prof. Sorin Danciu, directorul Direcției județene de cultură, patrimoniu și culte (sic!), Festivalul național de film (sic!) «7 ARTE», ediția **a[-]VII-a**, va fi un adevărat eveniment" (corect: „..., Festivalul Național de Film «7 ARTE», ediția **a[ ]VII-a**, va fi un adevărat eveniment"), „La Teatrul Popular, Eminescu s-a născut pentru **a[-]152-a** oară!" (corect: „..., Eminescu s-a născut pentru **a[ ]152-a** oară!"), „Opera aparține secolului **al[-]XIX-lea**" (corect: „... aparține secolului **al[ ]XIX-lea**"), „Elena M.I., pregătită de domnul profesor V.G., a obținut premiul **al[-]III-lea** la Concursul Internațional Konguron (faza națională)" (corect: „Eleva M.I. (...) a obținut premiul **al[ ]III-lea**..."), „Divizia A, etapa **a[-]XXVII-a**" (corect: „..., etapa **a[ ]XXVII-a**"), „În privința editurii..., care a dat în judecată Ministerul Educației (sic!) pentru că a pierdut licitația pentru manualele de limbă engleză pentru clasa **a[-]III-a**, Andronescu a precizat..." (corect: „...manualele de limbă engleză pentru clasa **a[ ]III-a**,..."), „Deși este **al[-]IX-lea** incident naval din 2001, el survine după o liniște relativă, într-un moment când nimeni nu se aștepta" (corect: „Deși este **al[ ]IX-lea** incident naval din 2001,..."), „Elevii din clasa **a[-]I-a** (sic!), sub îndrumarea învățătoarei Toneanu Camelia, au prezentat un program artistic..." (corect: „Elevii din clasa **I/I-a**, sub îndrumarea învățătoarei..."), „Prin 1971, când eram elev în clasa **a[-]X-a** la Sf. Sava, mă duceam la tribunal" (corect: „Prin 1971, când eram elev în clasa **a[ ]X-a** la Sf. Sava,..."), „Fost șef al Direcției **a[-]V-a** și primul șef al lui Iulian Vlad de după Revoluție, generalul Nicolae Stan l-a acuzat pe generalul Militaru că i-a ucis cu premeditare pe generalii Nuță și Mihali și pe colonelul Trosca..." (corect: „Fost șef al Direcției **a[ ]V-a** și primul șef al lui Iulian Vlad..."), „La 8 iunie 1940, când s-au sărbătorit zece ani de la «Restaurație», regimul lui Carol **al[-]II-lea** părea unul pe vecie... După nici trei luni, Carol **al[-]II-lea** era înlăturat" (corect: „...,

Scanned with OKEN Scanner

regimul lui Carol **al[ ]II-lea** părea unul pe vecie... După nici trei luni, Carol **al[ ]II-lea** era înlăturat"), „Peste puțin timp, în ziua de 6 februarie, regina Elisabeta **a[-]II-a** împlinește 60 de ani de domnie peste un imperiu situat pe mai multe continente" (corect: „..., regina Elisabeta **a[ ]II-a** împlinește 60 de ani de domnie..."), „Divizia A, Etapa[-]**I-a**, 17 august 2002" (corect: „..., Etapa[ ]**I/I-a**, 17 august 2002").

21. Introducerea, improprie, a cratimei, în locul liniei de pauză, în scrierea unor compuse cu structură complexă, substantivală sau adjectivală

- „Mase de aer cald, tropical, vor traversa... zona de **sud[-]sud-vest** a României"
- „Conflictul **japonez[-]nord-american** a luat o turnură tragică..."

Dacă se scriu cu **cratimă** fie „adjectivele compuse **nesudate** cu structura: **substantiv** denumind un **punct cardinal** + **adjectiv**: est[-]european, nord[-]american, nord[-]vestic, sud[-]dunărean", fie „substantivele compuse cu unitate **semantică** și **gramaticală** mai **mică** decât a celor scrise într-un cuvânt (și, eventual, cu articulare și flexiune și la **primul** element), având structura: **substantiv** + **substantiv** în **nominativ**: nord[-]est" (**DOOM²**), se recomandă ca „în scrierea unor cuvinte **compuse complexe** (cu caracter mai mult sau mai puțin ocazional), care cuprind cel puțin un cuvânt **compus scris cu cratimă**, să se folosească **linia de pauză** între principalele secvențe": nord**[–]**nord-est, nord-est**[–]**sud-vest (substantive), americano**[–]**vest-german, nord**[–]**nord-estic (adjective) (apud **DOOM²**).

Exemplele ce urmează ne dovedesc că regula sus-amintită referitoare la întrebuințarea liniei de pauză, în locul cratimei, este prea puțin cunoscută: „S-a anunțat că vine un masiv front de ploi dinspre **nord[-]nord-vest**" (recomandabil: „...vine un masiv front de ploi dinspre **nord[–]nord-vest**"), „După război, lucrurile s-au ameliorat, fapt confirmat de sistemul de alianțe economice **americano[-]vest-german**" (recomandabil: „..., fapt confirmat de sistemul de alianțe economice **americano[–]vest-german**"), „Mase de aer cald, tropical, vor traversa, dinspre nordul Africii, zona de

Scanned with OKEN Scanner

sud[-]sud-vest a României" (recomandabil: „..., vor traversa, dinspre nordul Africii, zona de **sud[–]sud-vest** a României"), „Conflictul **japonezo[-]nord-american** a luat o turnură tragică prin atacul nuclear de la Hiroshima..." (recomandabil: „Conflictul **japonezo[–]nord-american** a luat o turnură tragică...").

22. Omiterea cratimei în scrierea unor grupuri de cuvinte conjuncte (și omofone cu...), contopite silabic

- „Ziarul **va** oferit în fiecare săptămână teme și idei..."
- „Ca totul să fie complet, **iau** luat și cheile..."
- „E vorba de **ai** scuti, în masă, pe magistrați..."
- „Când **ți** poftă de sănătate, iei măsuri..."
- „**cei** frumos place și lupilor moraliști,..."

„Alegerea între scrierea cu cratimă și cea fără cratimă și fără spațiu alb, într-un singur cuvânt, se bazează pe o analiză în același timp logică și lingvistică atunci când e vorba de distincția dintre un cuvânt unic și o succesiune de cuvinte diferite... Atenție deci la omofonie! Cuvinte și, mai ales, grupuri de cuvinte pronunțate la fel există, în primul rând, printre monosilabe" (**GT**). „*Una dintre cele mai grave greșeli de ortografie, întâlnite destul de frecvent, constă în scrierea într-un singur cuvânt a două cuvinte diferite (rostite împreună), care trebuie scrise cu liniuță de unire. Ea se întâlnește mai ales când grupul de cuvinte care trebuie scris cu liniuță este identic ca formă cu un singur cuvânt.*" De exemplu: prepoziția **la** față de **l[-]a**, rezultat din rostirea împreună a pronumelui **l** cu verbul auxiliar **a**; pronumele posesiv **sa** și construcția **s[-]a**, rezultată din rostirea pronumelui reflexiv **se** și a auxiliarului **a**; conjuncția **sau** și construcția **s[-]au**, formată din pronumele **se** și auxiliarul **au**: auxiliarul de viitor pers. a III-a singular **va** și **v[-]a**, în care intră pronumele **vă** și auxiliarul **a**. Deosebirile reies clar din context: „Elevul se duce **la** școală", față de „**L[-]a** întâlnit în parc", „Bluza **sa** e călcată", față de „Bluza **s[-]a** șifonat", „Poate să plece pe jos **sau** cu tramvaiul" față de „Pomii **s[-]au** acoperit de zăpadă"; „Iarna **va** veni curând", față de „Nu știu ce **v[-]a** spus" (**CSCPC**).

Identitatea de „formă" (la care se referă ultimul citat) vizează de fapt nu „grafia", ci „pronunțarea", în sensul că, cel mai adesea,

Scanned with OKEN Scanner

unele cuvinte monosilabice sunt „omofone" (adică se **rostesc** asemănător), dar nu și „omografe" (care **se scriu** la fel) cu anumite grupuri de cuvinte diferite morfologic. Exemplele ce urmează sunt spicuite din publicațiile actuale: „Ambasadorului britanic i **sa** înmânat cheia de onoare a municipiului Călărași de către primarul Nicolae Dragu" (corect: „Ambasadorului britanic i **s[-]a** înmânat cheia de onoare a municipiului Călărași..."), „Ipocrizia se vindecă în timp, dar **cei** frumos place până și lupilor moraliști, de oriunde ar fi ei!" (corect: „..., dar **ce[-]i** frumos place până și lupilor moraliști, de oriunde ar fi ei!"), „Ziarul **va** oferit în fiecare săptămână teme și idei pentru căutarea unui loc de muncă" (corect: „Ziarul **v[-]a** oferit în fiecare săptămână teme și idei..."), „Cel mai afectat a fost Pantelimonul de Jos, unde au fost inundate 65 ha de cultură și **sau** prăbușit șapte case construite din chirpici" (corect: „...și **s[-]au** prăbușit șapte case construite din chirpici"), „E vorba de **ai** scuti, în masă, pe magistrați de plata, totală sau parțială, a impozitelor" (corect: „E vorba de **a[-]i** scuti, în masă, pe magistrați..."), „Când **ție** poftă de sănătate, iei măsuri..." (corect: „Când **ți[-]e** poftă de sănătate..."), „Zilele acestea, am avut plăcerea și bucuria de-**al** reîntâlni în orașul Lehliu, în casa unui bun prieten..." (corect: „..., am avut plăcerea și bucuria de-**a[-]l** reîntâlni în orașul Lehliu,..."), „Dacă **mai** provocat cu gândurile astea, îți mărturisesc că abia acum am ascultat de la un slavist o înregistrare făcută pe locomotive, vocea lui Maiakovski și Esenin..." (corect: „Dacă **m[-]ai** provocat cu gândurile astea,..."), „Câte coincidențe cu acest mare poet te-au însoțit **dea** lungul anilor?" (corect: „...te-au însoțit **de[-]a** lungul anilor?"), „Nu uita, că poate ai să tragi și tu vreo dată (sic!) cu pușca și **no** să fie bine dacă va fi murdară" (corect: „... și **n[-]o** să fie bine dacă va fi murdară"), „Ptiu, bătu-**iar** fericirea!" (corect: „Ptiu, bătu-**i[-]ar** fericirea!"), „Spune că **la** atins criza. Bravează. Sunt sărac, sărac..." (corect: „Spune că **l[-]a** atins criza..."), „Ca totul să fie complet, **iau** luat și cheile din contactul autoturismului" (corect: „..., **i[-]au** luat și cheile din contactul autoturismului"), „Reforma nici **na** început..." (corect: „Reforma nici **n[-]a** început..."), „Mereu apar comisii noi/ Pentru **ați** mai da aprobare./ Ei sunt birocrați ca noi/ Ce-au apărut doar prin-o clonare" (corect: „Mereu apar comisii noi/ Pentru **a[-]ți** mai da aprobare...").

Scanned with OKEN Scanner

23. Omiterea cratimei în legarea a două cuvinte conjuncte (subst./vb. – adj. pron./pron.pers.), polisilabice

- „Băi Vasile, ce mama **măsii** e aia care se învârte...?"
- „Primăria Capitalei, **dânduși** seama de poziția incomodă..."
- „**veziți** de drumul tău și lasă-mă pe mine..."
- „**Dute** acasă, de unde ai venit!, îi spuse el supărat"

În subcapitolul precedent, vorbind despre omofonele monosilabice, s-a demonstrat că grafiile respective, greșite în contextele date, sunt corecte în alte situații. Lucru perfect valabil și când unele omofone pot fi formate din două sau mai multe silabe. De pildă: „**c[-]ale** (conjuncție + articol...) și **cale** (substantiv...); **c[-]are** (conjuncție + verb...) și **care** (pronume...; substantiv...); **du[-]ne** (verb + pronume...) și **dune** (substantiv); **într[-]una** (prepoziție + numeral...) și **întruna** (adverb...); **n[-]are** (negație + verb...) și **nare** (substantiv reg....); **zi[-]le** (verb + pronume...) și **zile** (substantiv...)" (**GT**).

În alte situații însă, „se întâlnesc grafii inacceptabile în mod absolut, incorecte în orice împrejurare: de exemplu, **ami**, **ma**, **vam** sau **a[-]le**, **î[-]l**, **î[-]și**, **cânta[-]i**, **cânta[-]și**, **cânta[-]ți**, **fuse[-]se**, **merge[-]ți**, **ve[-]ți**, **vorbi[-]ți** (în loc de **a[-]mi**, **m[-]a**, **v[-]am**, respectiv **ale, îl, își, cântai, cântași, fusese, mergeți, veți, vorbiți**" (**Ibidem**). În citatele următoare, vom constata că *numeroase cuvinte conjuncte, polisilabice, se scriu, greșit, sudate într-un cuvânt, iar nu cu cratimă, cum e literar*: „Băi Vasile, ce mama **măsii** e aia care se învârte acolo sus?" (corect: „..., ce mama **mă[-]sii** e aia care se învârte acolo sus?"), „Să-mi cureți pușca, că am **uitato** la plecare murdară și o să ruginească" (corect: „..., că am **uitat[-]o** la plecare murdară și o să ruginească"), „**Dute** acasă, de unde ai venit!, îi spuse el supărat" (corect: „**Du[-]te** acasă, de unde ai venit!,..."), „Bețiv nesimțit și ordinar, **veziți** de drumul tău și lasă-mă pe mine..." (corect: „..., **vezi[-]ți** de drumul tău și lasă-mă pe mine..."), „De ce **măta** nu s-a murdărit cu tine?" (corect: „De ce **mă[-]ta** nu s-a murdărit cu tine?"), „Mierea **maicăsi** de viață! Să te încrezi în copii..." (corect: „Mierea **maică[-]sii** de viață!..."), „După discuții pro și contra, se aprobă **trecânduse** la propuneri și apoi vot secret" (corect: „..., se aprobă **trecându[-]se** la propuneri și apoi vot secret"), „Nu am făcut eu, **întrebații** pe cei care sunt direct responsabili" (corect: „N-am făcut eu, **întrebați[-]i** pe cei care sunt direct responsabili"), „Primăria Capitalei, **dânduși** seama de poziția incomodă în care se află, a

Scanned with OKEN Scanner

emis ieri un comunicat de presă..." (corect: „Primăria Capitalei, **dându-și** seama de poziția incomodă în care se află,..."), „N-am fost sărac, ca Iliescu, **murimi-ar** cine știu io!, e enervat Serghei Mizil" (corect: „..., **muri-mi-ar** cine știu io!,..."), „Să mă ajutați și pe mine să-i eliberez pă verii mei, șăfu, că i-a arestat pă degeaba, șăfu, **mâncați-aș**!" (corect:"..., că i-a arestat pă degeaba, șăfu, **mânca-ți-aș**!"), „Da (sic!) dom' primar, cu via mea cum rămâne, că de 7 ani mă judec și **fiita** bea vinu'?" (corect: „..., că de 7 ani mă judec și **fii-ta** bea vinu'?"), „Lasă mă, că **fimiu** e expert în asta, în 6 luni o rezolvă că știu via, e frumoasă" (corect: „Lasă mă, că **fiu-meu** e expert în asta,..."), „«Bade, îmi dai o oaie?» «Da, fata tati (sic!), **alegeți** o oaie»„ (corect: „...«Da, fata tatii, **alege-ți** o oaie»").

24. Omiterea cratimei delimitative (la dreapta) a unor elemente de compunere din structura eliptică a unor compuse substantivale sau adjectivale

- „În aceeași tabără sunt voci **pro-** și **contra**reformatoare..."
- „Datorită unei politici defectuoase de alianțe **pre-** și **post**electorale,..."
- „Nu este vorba deci de o atitudine **a-** sau **anti**culturală,..."

Este un adevăr că, în diferite texte, „elementele de compunere se scriu fără **cratimă** când apar de sine stătătoare, transformate în cuvinte [de exemplu: **auto**, **euro**, **foto**, **info**, **inter**, **micro**, **pro**, **super**, **termo**, **vice** – n.n.], dar *aceasta se menține la prefixele și la elementele de compunere care sunt izolate fără a-și schimba valoarea, în exprimări eliptice* ca „persoanele **hiper-** sau **hipo**tensive; înțelegeri **bi-** și **tri**laterale" (**GT**). Cu alte cuvinte, *cratima poate servi*, în lingvistică, „*la notarea convențională a unor elemente lipsite de independență, marcând, prin locul pe care îl ocupă, poziția acestora (inițială, medială sau finală) în cuvânt* (litera sau vocala **î-**, prefixul (sic!) **contra-**; infixul **-n-**; articolul **-ul**, desinența **-uri**, fomantul **-lea**, sufixul **-ist**, rădăcina **floar-**)" (**DOOM²**).

Prin urmare, *prezența sau absența cratimei, în exemplele susamintite, are calitatea de a infirma sau nu statutul de cuvânt independent sau acela lipsit de autonomie lexicală a unei structuri eliptice*, confuzia lor fiind evidentă în enunțurile următoare: „Nu este vorba deci de o atitudine **a-** sau **anti**culturală, de răzvrătire

Scanned with OKEN Scanner

a unui barbar împotriva culturii, ci de o apărare a culturii de ceea ce o falsifică" (corect: „Nu este vorba deci de o atitudine **a**[-] sau **anti**culturală,..."), „Datorită unei politici defectuoase de alianțe **pre**[ ] și **post**electorale, au pierdut executivul Consiliului Județean..." (corect: „Datorită unei politici defectuoase de alianțe **pre**[-] și **post**electorale,..."), „Tema emisiunii «**Melo**[ ] și **Reflexo Terapie** (sic!)»„ (corect: „Tema emisiunii: «**Melo**[-] și **Reflexotera-pie**»"), „O întreagă serie de **anti**[ ] care te desemnează ca pe un fel de dușman al umanității" (corect: „O întreagă serie de **anti**[-] care te desemnează..."), „În aceeași tabără sunt voci **pro**[ ] și **contra**reformatoare..." (corect: „...sunt voci **pro**[-] și **contra**reformatoare...").

25. Omiterea cratimei din structura unor substantive compuse (propriu-zise sau tematice)

- „**Massmedia** de joi au (sic!) difuzat o știe potrivit căreia..."
- „Mozart nu a auzit niciodată de un **bypass**"
- „**Primvicepreședintele** PDL, George Mușat, acuză falanga liberală..."
- „Aș căuta un cititor ultraprofesionalizat, și... de **bunăcredință**..."
- „Nu e numai faptul că **expremierul** Năstase nu are charismă,..."

Se reliefau, într-un alt paragraf, erorile pe care unii „condeieri" de ocazie le fac introducând, fără motiv, cratima înăuntrul unor substantive compuse (propriu-zise sau tematice) sudate, apărând exprimări ca: **bună**[-]**stare**, în loc de, corect, **bunăstare** „prosperitate"; **bună**[-]**voință**, în loc de **bunăvoință** „atitudine binevoitoare"; **bio**[-]**bibliografie**, în loc de **biobibliografie**; **co**[-]**participare**, în loc de **coparticipare**; **hiper**[-]**corectitudine**, în loc de **hipercorectitudine**; **vin**[-]**ars**, în loc de **vinars**; **bine**[-]**cuvântare**, în loc de **binecuvântare**; **tele**[-]**jurnal**, în loc de **telejurnal** ș.a.

Confuziilor de mai sus (când unele compuse sudate sunt scrise, greșit, cu cratimă), li se opun, în cazul de față, alte confuzii, însă în sens invers, când anumite substantive care se scriu cu cratimă apar, în chip eronat, sudate (scrise într-un cuvânt): „Aș căuta un cititor ultraprofesionalizat și, în același timp, de **bunăcredință**. Există unul, dar, din păcate, nu mai răspunde la telefon: Eugen Lovinescu" (corect: „Aș căuta un cititor ultraprofesionalizat și, în același timp, de **bună**[-]**credință**..."), „Banchetul spiritual la care

Scanned with OKEN Scanner

n-a fost invitat îi provoacă nu admirație (...), ci dușmănie și **rea-credință**" (corect: „(...), ci dușmănie și **rea[-]credință**"), „N-a mai reușit să conducă un ziar..., n-a mai fost în **primplan**" (corect:„..., n-a mai fost în **prim[-]plan**"), „Nu e numai faptul că **expremierul** Năstase nu are charismă, lucru adevărat, că este arogant și suspiciunea de corupție l-a făcut să piardă partida" (corect: „Nu e numai faptul că **ex[-]premierul** Năstase nu are charismă,..."), „Voltaire nu a văzut vreodată un elicopter. Mozart nu a auzit niciodată de un **bypass**" (corect: „...Mozart nu a auzit niciodată de un **by[-]pass**"), „**Massmedia** de joi au (sic!) difuzat o știre potrivit căreia din (sic!) 873 de candidați la examenul de admitere în magistratură nu a promovat decât unul..." (corect: „**Mass[-]media** de joi a difuzat o știre..."), „Te lovea damblaua dacă erai un om de **bunsimț**" (corect: „...dacă erai un om de **bun[-]simț**"), „Odată, am încălzit și **cocacola**, doar să văd ce se întâmplă" (corect: „Odată, am încălzit și **coca[-]cola**,..."), „Pe terasă, stau adunați laolaltă șoferi de tiruri, **globetrotteri**, misionari..." (corect: „..., stau adunați laolaltă șoferi de tiruri, **globe[-]trotteri**, misionari..."), „**Primvicepreședintele** PDL, George Mușat, acuză falanga liberală din stafful Consiliului Județean... că utilizează banul public pentru promovarea imaginii partidului" (corect: „**Prim[-]vicepreședintele** PDL, George Mușat, acuză falanga liberală..."), „Sunt eu, naratorul, care să vă furnizeze **nonstop** fantezii erotice..." (corect: „..., care să vă furnizeze **non[-]stop** fantezii erotice..."), „Doar că la jocul acesta de **pingpong**, cu singurul neuron disponibil al acestor organisme..." (corect: „Doar că la jocul acesta de **ping[-]pong**,...").

26. Omiterea cratimei din structura unor adjective compuse (propriu-zise)

- „Vedem, așadar, că pentru parlamentarii **susamintiți**..."
- „O mai bună diplomație politică ar fi fost **binevenită**"
- „Când am venit la editură, în 1971, **așazisa** zonă clasică realistă..."
- „**Răuplatnic** a fost de când a venit la bloc..."

La fel ca în cazul substantivelor compuse sudate scrise greșit cu cratimă, o aceeași eroare s-a văzut a fi făcută și în cazul adjectivelor de același tip (**audio[-]vizual**, în loc de, corect, **audiovizual**; **non[-]conformist**, în loc de **nonconformist**: **pro[-]american**, în

Scanned with OKEN Scanner

loc de **proamerican**, **bine[-]voitor**, în loc de **binevoitor**; **rău[-]făcător**, în loc de **răufăcător**; **clar[-]văzător**, în loc de **clarvăzător** ș.a.).

În opoziție cu cele arătate mai sus, se află *confuziile* ce se fac în *scrierea, greșită, într-un cuvânt, a unor adjective compuse, legate cu cratimă, formate din cuvinte întregi*: „Ce rost ar mai avea cutia milei, ca și daniile făcute de credincioșii **susmenționatei** biserici, mai ales că..." (corect: „..., ca și daniile făcute de credincioșii **sus[-]menționatei** biserici, mai ales că..."), „Când am venit la editură, în 1971, **așazisa** zonă clasică realistă a literaturii europene era bine reprezentată" (corect: „..., **așa[-]zisa** zonă clasică realistă a literaturii europene era bine reprezentată"), „**Răuplatnic** a fost de când a venit la bloc..." (corect: „**Rău[-]platnic** a fost de când a venit la bloc..."), „Ajunși la fața locului cu salvarea, medicii au constatat că **nounăscutul** mai respira..." (corect: „..., medicii au constatat că **nou[-]născutul** mai respira..."), „Vedem, așadar, că, pentru parlamentarii **susamintiți**, schimbarea unor oameni din anumite funcții pare doar o chestiune de statistică" (corect: „Vedem, așadar, că, pentru parlamentarii **sus[-]amintiți**, schimbarea..."), „Propunerile au fost, desigur, **binevenite**" (corect: „...au fost, desigur, **bine[-]venite**"), „Potrivit unor obraze (sic!) **binecrescute**..." (corect: „Potrivit unor obrazuri **bine[-]crescute**..."), „Nu poți călca pragul unei biserici dacă nu ești **dreptcredincios**" (corect: „...dacă nu ești **drept[-]credincios**"), „Am asistat la o discuție neprincipială dintre un pasager și **susnumita** personalitate [o taxatoare de autobuz]" (corect: „...o discuție neprincipială dintre un pasager și **sus[-]numita** personalitate..."), „ Ceea ce arată că o mai aplicată comunicare, o mai bună diplomație politică ar fi fost **binevenită**" (corect: „..., o mai bună diplomație politică ar fi fost **bine[-]venită**"), „Drumul orizontal est-vest al defuncților a fost dublat de-a lungul vremurilor de unul vertical pe care coborau, prin înhumare, ca să ajungă în sânul Zeiței-Mamă neolitice, sau îl urcau, prin incinerare, pentru a ajunge în cer, în împărăția Zeului–Tată **indoeuropean**" (corect: „..., sau îl urcau, prin incinerare, pentru a ajunge în cer, în împărăția Zeului–Tată **indo[-]european**").

Scanned with OKEN Scanner

27. Omiterea cratimei dintre termenii legați ai unor pronume de politețe compuse (abreviate)

- „Călătoria prin labirint devine la **dta** experiență metafizică,..."
- „Datoria **dvoastră** era să luați atitudine critică fermă..."
- „Influențele evanescente contopite în poezia **dsale**..."

Este bine cunoscut faptul că termeni de politețe, substantivali, **simpli**, ca **domn**, **doamnă**, **domnișoară**, se scriu abreviați, sub formă articulată, **d./dl, dna, dra** (la n.-a.), **dlui** „domnului, **dlor** „domnilor", **dnei, drei** (la g.-d.). La rândul lor, pronume de politețe **compuse**, ca **dumneata** și **dumitale** sau **dumneavoastră,** se scriu abreviate, sub forma **d[-]ta** (n.-a.) și **d[-]tale** (g.-d.) sau **dv.**, **dvs.**, **d[-]voastră**. În analogie cu aceste exemple, popularul **dumneasa** apare abreviat, în uzul cotidian (neliterar), **d[-]sa** (n.-a.) și **d[-]sale** „dumisale" (g.-d.); la fel, **d[-]lui** „dumnealui", **d[-]ei** „dumneaei" sau **d[-]lor** „dumnealor".

Confuzia în ce privește folosirea sau nu a cratimei ține de necunoașterea unor detalii de structură: în timp ce în abrevierea unor **cuvinte simple** (cum sunt **termenii substantivali de politețe**) cratima nu se folosește, în schimb, în cazul unor **compuse sudate** (cum sunt **pronumele de politețe**), cratima e folosită marcând discontinuitatea elementelor din structura abrevierii" (de exemplu, **d[-]ta** «dumneata», **d[-]tale** «dumitale») „și în cazul unor formule echivalente cu pronumele de politețe (**D-sa** [sic!] «Domnia sa»[sic!])" (**GT**).

Date fiind aceste precizări, este ușor să constatăm, în enunțurile ce urmează, selectate din presă, că *abrevierile unor pronume de politețe sunt impropriu scrise fără cratimă (fiind confundate, probabil, cu termenii de politețe sus-menționați)*: „Călătoria prin labirint devine la **dta** experiență metafizică, poate este drumul fiecăruia spre noi înșine, spre inima noastră" (corect: „Călătoria prin labirint devine la **d[-]ta** experiență metafizică,..."), „Nordul, glosează **dsa**, este o problemă a sensului, de etică existențială, cu foarte mare fervoare căutat" (corect: „Nordul, glosează **d[-]sa**, este o problemă a sensului, de etică existențială,..."), „Datoria **dvoastră** era să luați atitudine critică fermă față de un asemenea act de întinare a sufe-rinței unei generații întregi..." (corect: „Datoria **d[-]voastră** era să luați atitudine critică fermă..."), „Influențele evanescente contopite

Scanned with OKEN Scanner

în poezia **dsale** sunt mai multe; am întâlnit accente din Montale, bine mascate din Clemente Rebora..." (corect: „Influențele evanescente contopite în poezia **d(-)sale** sunt mai multe;..."), „Dacă **dlui** a ales să citească un singur poem, a ales magistrul, o poezie densă și cuprinzătoare cât o carte" (corect: „Dacă **d(-)lui** a ales să citească un singur poem, a ales magistrul,..."), „Prefer să nu-l iau foarte în serios, ți-o spun **dtale** de la bun început" (corect: „..., ți-o spun **d(-)tale** de la bun început").

Scanned with OKEN Scanner

III. GREȘELI ÎN FOLOSIREA BLANCULUI (SPAȚIULUI ALB)

1. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor substantive comune compuse (propriu-zise sau tematice)

- „Astăzi ...avem **vice[ ]primari** în 37 de localități,..."
- „Pentru care se roagă acești merituoși **bine[ ]făcători**,..."
- „După acest asasinat,... au pornit o adevărată cursă **contra[ ]cronometru**,..."
- „în formația de **jazz[ ]band** cu ultima melodie"

În general, prin **blanc** se înțelege ⟨în lumea publicațiilor⟩ un „spațiu alb care desparte două cuvinte tipărite" (**DEX**[3]). „Numit și pauză, pauză **albă**, pauză **grafică**, **spațiu**, **spațiu alb**", deci constând „în absența oricărui semn", blancul „marchează în scris o **realitate fonetică**, și anume **pauza**" „de **delimitare** și **separare a cuvintelor** sau a **elementelor componente** ale unor cuvinte **compuse**", „ale **locuțiunilor** (...) și ale altor **grupuri relativ stabile de cuvinte**". „**Absența** blancului (deci scrierea «legată») marchează unitatea cuvintelor. Ea caracterizează cuvintele simple, majoritatea **derivatelor**, **compuselor**, locuțiunilor și grupurilor de cuvinte" (**DOOM**[2]). Pauza albă „poate stabili diferența care în vorbire rezultă doar din context sau din situația în care are loc comunicarea; să se compare: **e dereglat** (= e defect) și **e de[ ]reglat** (= trebuie reglat), comunicări rostite identic /iedereglat/; sau **a venit odată** (= cândva) și **a venit o[ ]dată** (= o singură dată), rostite /avenitodată/. *Pauza albă concretizează aplicarea cea mai răspândită a principiului sintactic, potrivit cu care scrierea delimitează cuvintele după sensul lor lexical și după valorile lor gramaticale*" (**OOP**).

Așa cum, în capitolul II (5-7), arătam eroarea pe care mulți oameni o comit introducând cratima în corpul unor cuvinte compuse sudate, în exemplele ce urmează se constată o eroare asemănătoare, de astă dată cratima fiind înlocuită, aberant, cu blancul:

Scanned with OKEN Scanner

„Astăzi avem primari în 44 de localități, avem **vice[ ]primari** în 37 de localități, avem majoritatea în consiliile locale și județene" (corect: „..., avem **viceprimari** în 37 de localități, avem majoritatea în consiliile locale și județene"), „Prim-**vice[ ]președinte** în Biroul Executiv Județean (sic!) este Constantin Tudor, în favoarea căruia s-a retras Mihai Arpagic" (corect: „Prim-**vicepreședinte** în Biroul executiv județean..."), „Pentru care se roagă acești merituoși **bine[ ]făcători**, inclusiv cei din Biserica «Sfântul Ierarh Nicolae»..." (corect: „Pentru care se roagă acești merituoși **binefăcători**,..."), „Dacă troița paradoxal amplasată față în față cu **mini[ ]market-ul** (sic!) lui nea Bebe..." (corect: „... față în față cu **minimarketul** lui nea Bebe..."), „Fundamentul acestei revoluții pare să fi fost **auto[ ]împuternicirea** civică" (corect: „...pare să fi fost **autoîmputernicirea** civică"), „După acest asasinat, colegii săi au pornit o adevărată cursă **contra[ ]cronometru**, pentru a-l prinde pe vinovat..." (corect: „...au pornit o adevărată cursă **contracronometru**, pentru a-l prinde pe vinovat..."), „Caută copii neadaptați **post[ ]internare** la Misiune..." (corect: „Caută copii neadaptați **postinternare**..."), „Am mutra lui Lenny Kwartz în formația de **jazz[ ]band** cu ultima melodie" (corect: „...în formația de **jazzband** cu ultima melodie"), „Circulă bezmetic «copii de bani gata» la volanul unor **super[ ]limuzine**, precum și cântăreți de trei parale, arborând cu emfază busturile de silicon..." (corect: „...la volanul unor **superlimuzine**, precum și cântăreți de trei parale,..."), „Ne-a sufocat an de an cu cultul personalităților, defilări ucigătoare, cu lozinci imbecile și **mega[ ]spectacole** pseudoculturale pe stadioane..." (corect:"...cu lozinci imbecile și **megaspectacole** pseudoculturale pe stadioane..."), „Aș fi un **rău[ ]voitor** dacă n-aș face publică soluția" (corect: „Aș fi un **răuvoitor**..."), „Primul spectacol al **micro[ ]stagiunii** ieșene a fost «Visul unei nopți de vară», de Shakespeare" (corect: „Primul spectacol al **microstagiunii** ieșene..."), „Dintr-un roman al lui Crăciun Ionescu, când un **pseudo[ ]cerșetor** cerceta cu minuțiozitate o unitate militară..." (corect: „...când un **pseudocerșetor** cerceta cu minuțiozitate...").

Scanned with OKEN Scanner

2. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor adjective pronominale negative (sau nehotărâte) compuse

- „Nu aprinsese **nici[ ]un** foc în peticul de teren..."
- „Regimul comunist nu-i acorda nimănui **nici[ ]o** șansă"
- „a mai făcut dom' primar **vre[ ]un** părculeț?"
- „Aspectul străzilor din cartier n-a cunoscut **vre[ ]o** schimbare..."

O explicație, plauzibilă, a faptului că mulți oameni mai scriu, în mod greșit, cu **blanc**, adjectivul pronominal negativ („**nici[ ]un**", „**nici[ ]o**") este că până în 2005, la apariția noului DOOM, norma ortografică recomanda astfel de forme. După 2005, se revine „la scrierea într-un cuvânt a tuturor formelor pronumelui **niciunul** și ale adjectivului pronominal corespunzător **niciun** (**niciuna**, **nicio** etc.) – la fel ca a lui **vreunul, vreun** –, prin aplicarea consecventă a principiului conform căruia compusele trebuie distinse și grafic de îmbinările libere asemănătoare: **nici[ ]un**: adverb + articol („Nu e om prost, **nici[ ]un** incult"), conjuncție + numeral („Mă confundați, eu nu am **nici[ ]un** frate, **nici** mai mulți")" (**DOOM²**). Din cauza acestor forme cu blanc, și adjectivul pronominal nehotărât (**vreun**, **vreo**) a putut să sufere influența – ca un fenomen de hipercorectitudine – a adjectivului pronominal negativ, în sensul că a apărut, uneori, el însuși, cu blanc („**vre[ ]un**", „**vre[ ]o**"), ceea ce contravine oricăror norme literare, aceste adjective compuse scriindu-se numai sudat, într-un cuvânt (**vreun**, **vreo**).

Enunțurile următoare, spicuite din presă, oglindesc fidel „inerția" de care se dă dovadă în menținerea vechilor forme ortografice, ieșite din uz: „Apropierea Zilei Naționale a României nu îmi trezește, ca de obicei, **nici[ ]un** fior" (corect: „...nu îmi trezește, ca de obicei, **niciun** fior"), „În al doilea rând, și aici nu încape **nici[ ]o** îndoială, erau încântați de vânzarea tablourilor..." (corect: „În al doilea rând, și aici nu încape **nicio** îndoială,..."), „Cutremur în traficul de alcool din județul Călărași. **Nici[ ]o** surpriză pentru cunoscători..." (corect: „...**Nicio** surpriză pentru cunoscători..."), „Nu poate să spună **nici[ ]un** cuvânt" (corect: „...**niciun** cuvânt"), „Nu am **nici[ ]un** tropism față de Putere, nu m-a interesat Puterea niciodată, n-am avut niciodată **nici[ ]o** funcție, n-am fost în **nici[ ]un** comitet și-n **nici[ ]o** comisie" (corect: „Nu am **niciun** tropism față de Putere,

Scanned with OKEN Scanner

...n-am avut niciodată **nicio** funcție, n-am fost în **niciun** comitet și-n **nicio** comisie"), „Crin nu are **nici[ ]un** motiv obiectiv să-l demită pe Chiliman..." (corect: „Crin nu are **niciun** motiv obiectiv..."), „Este Elada prezentului, a cărui Romă e America. Nu există **nici[ ]un** motiv pentru ca Atena să vrea să ajungă ca Roma" (corect: „...Nu există **niciun** motiv pentru ca Atena să vrea să ajungă ca Roma"), „De ce să încep un război pe care nu am **nici[ ]o** șansă să-l câștig?" (corect: „...pe care nu am **nicio** șansă să-l câștig?"), „N-am urmărit **nici[ ]o** clipă să am cu ei o relație maestru-discipol, ci una de adevărată afecțiune umană" (corect: „N-am urmărit **nicio** clipă să am cu ei o relație maestru-discipol,..."), „**Nici[ ]un** fir din frazele năclăite cu gel nu li s-a clintit" (corect: „**Niciun** fir din frazele năclăite cu gel..."), „Ca cetățean, pentru că am avut și eu un proces (imobiliar), mi-am dat seama că nu era **nici[ ]o** manevră" (corect: „..., mi-am dat seama că nu era **nicio** manevră"), „Conservatorii, fără sprijinul PSD și PNL, nu au **nici[ ]o** șansă să-și păstreze actuala reprezentare, darămite să-și dubleze numărul de consilieri locali" (corect: „Conservatorii, fără sprijinul PSD și PNL, nu au **nicio** șansă..."), „Agențiile parazitare din subordinea ministerelor s-ar face utile comunităților și ar scoate pe piața muncii funcționarii fără **nici[ ]o** treabă, numiți politic" (corect: „...ar scoate pe piața muncii funcționarii fără **nicio** treabă, numiți politic"), „În acest din urmă caz, PSD chiar nu mai are **nici[ ]o** șansă..." (corect: „...PSD chiar nu mai are **nicio** șansă..."), „Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să fie garantul statului de drept, al drepturilor civile și de proprietate, astfel încât **nici[ ]un** cetățean să nu poată fi mai presus de lege" (corect: „..., astfel încât **niciun** cetățean să nu poată fi mai presus de lege"), „Marii sforari ai PSD nu au **nici[ ]un** interes să-i salveze pielea lui Geoană" (corect: „...nu au **niciun** interes să-i salveze pielea lui Geoană"), „Și funcționarul pierde-vară, care a plonjat în sistem fără **nici[ ]o** vocație, și funcționarul super-competent (sic!), care a vrut să facă din serviciul public o carieră..." (corect: „Și funcționarul pierde-vară, care a plonjat în sistem fără **nicio** vocație,..."), „Nu s-a întâmplat în România postdecembristă la **nici[ ]un** partid, iar liderii au fost eliminați mai mult sau mai puțin elegant" (corect: „Nu s-a întâmplat în România postdecembristă la **niciun** partid,..."), „Mircea Geoană n-a fost **nici[ ]o** clipă o reală amenințare pentru PSD" (corect: „Mircea Geoană n-a fost **nicio** clipă o reală amenințare..."), „**Nici[ ]o** zgârietură, **nici[ ]o**

Scanned with OKEN Scanner

sângerare, **nici[ ]un** vaiet" (corect: „**Nicio** zgârietură, **nicio** sângerare, **niciun** vaiet"), „Nu se sinchisi de forfota din jur și nu răspunse la **nici[ ]o** întrebare" (corect: „...și nu răspunse la **nicio** întrebare"), „Mai întrebă: «a (sic!) mai făcut dom' primar **vre[ ]un** părculeț?»„ (corect: „...: «A mai făcut dom' primar **vreun** părculeț?»"), „**Nici[ ]o** diferență între viața lui și a statuilor maiestuoase ce îi reprezentau strămoșii..." (corect: „**Nicio** diferență între viața lui și a statuilor..."), „Nu aprinsese **nici[ ]un** foc în peticul de teren din spatele casei..." (corect: „Nu aprinsese **niciun** foc în peticul de teren..."), „Regimul comunist nu-i acorda nimănui **nici[ ]o** șansă" (corect: „...nu-i acorda nimănui **nicio** șansă"), „Acuzele nu s-au finalizat în **nici[ ]un** fel, dar ele denotă că Victor Ponta s-a implicat în tot felul de afaceri bănoase din zonă" (corect: „Acuzele nu s-au finalizat în **niciun** fel,..."), „Cu alte cuvinte, oamenii sunt profund nemulțumiți și nu mai au **nici[ ]o** încredere că guvernarea le poate rezolva problemele" (corect: „...și nu mai au **nicio** încredere..."), „În **nici[ ]un** moment, Victor Ponta nu s-a rătăcit de la răspunsul precis prin păpurișul clișeelor politicianiste" (corect: „În **niciun** moment,..."), „Presându-i să-și doneze salariile, fac declarații politice ce conțin numai ură și **nici[ ]o** strategie" (corect: „...ce conțin numai ură și **nicio** strategie"), „Nu m-am gândit **nici[ ]un** pic că, de pildă, s-ar putea să muncesc 400 de ani sau că n-ar fi atâtea locuri de muncă câți doritori sau că sistemul de pensii s-ar duce naibii" (corect: „Nu m-am gândit **niciun** pic..."), „O gogoșerie (sic!) pe cont propriu, cu banii luați pe «Telecolorul» vândut în pripă, n-avea **nici[ ]o** șansă să se dezvolte" (corect:"...,n-avea **nicio** șansă să se dezvolte"), „Aspectul străzilor din centru n-a cunoscut **vre[ ]o** schimbare radicală" (corect: „...n-a cunoscut **vreo** schimbare radicală", „Nu știu să fi întâlnit **vre[ ]un** obstacol în calea dorințelor lui" (corect: „Nu știu să fi întâlnit **vreun** obstacol...").

3. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise sau tematice) ori derivate (cu prefixe)

- „A adus în discuție tactica **bine[ ]meritată** de promovare..."
- „abuzează de multe medicamente, tratament **balneo[ ]climateric**,..."

Scanned with OKEN Scanner

- „S-a dovedit că au primit, sub formă de șperț, foloase **ne[ ]cuvenite**"
- „atitudini nu numai **pro[ ]conservatoare**, ci și **non[ ]convenționale**"

Foarte numeroasele erori de folosire a cratimei înăuntrul unor adjective compuse sudate (a se vedea capitolul II ⟨8–10⟩) își au un „corespondent", analogic, în greșeala de întrebuințare a **blancului** în aceeași clasă morfologică, în care, de exemplu, elementele de compunere sau prefixele sunt separate, arbitrar, de cuvintele-bază (cu ajutorul cărora sunt formate noi adjective).

În citatele ce urmează, selectate din media, se observă, fără efort, utilizarea superfluă a blancului: „Cu prilejul reeditării/rescrierii, aș putea corecta și noianul de abominabile greșeli tipografice (fiind ultima mea carte culeasă în editură, **ne[ ]corectată** de autor)" [corect: „...(fiind ultima mea carte în editură, **necorectată** de autor)"], „A adus în discuție tactica **bine[ ]meritată** de promovare a Poliromului, care a reușit să aducă la cunoștința publicului, într-o manieră convingătoare, chiar și numele unor debutanți" (corect: „A adus în discuție tactica **binemeritată** de promovare a Poliromului..."), „Cu banii strânși din mica sa afacere **post[ ]revoluționară** și capitalistă, își ridică birtul la rang de «alimentară»„ (corect: „Cu banii strânși din mica sa afacere **postrevoluționară**..."), „Era doar ea, cu exteriorul ei **ne[ ]contrafăcut**, cu zâmbetul ei..." (corect: „Era doar ea, cu exteriorul ei **necontrafăcut**,..."), „Eram amuzată și **bine[ ]dispusă** de ceea ce descoperisem" (corect: „Eram amuzată și **binedispusă**..."), „Mă pocni, ca de obicei – era **super[ ]bizar** – o idee trăznită (sic!)" (corect: „...– era **superbizar** –..."), „De la începutul săptămânii am putut să constat cât se poate de evident cum s-a ridicat gradul de alertă **anti[ ]teroristă**" (corect: „...cum s-a ridicat gradul de alertă **antiteroristă**"), „Pungile cu snaks, băuturile **carbo[ ]gazoase**, detergenții-minune au ceva de așteptat până să ajungă în sacoșe" (corect: „Pungile cu snaks, băuturile **carbogazoase**, detergenții-minune..."), „Deși s-a prăbușit cu motocicleta (cu aripi), s-a ridicat **bine[ ]dispus**" (corect: „...s-a ridicat **binedispus**"), „Din activități **extra[ ]profesionale** vă veți alege cu niște bani" (corect: „Din activități **extraprofesionale**..."), „Și pentru că nu este normal ca toți bieții oameni care au fost **supra[ ]taxați** să

Scanned with OKEN Scanner

mai cheltuiască bani cu acționarea în justiție a Primăriei (sic!)" (corect: „...care au fost **supratașați** să mai cheltuiască bani cu acționarea în justiție a primăriei"), „Bolnavul respinge ideea operației și atunci abuzează de multe medicamente, antiinflamatorii (sic!), tratament **balneo[ ]climateric**, fizioterapeutic..." (corect: „...multe medicamente, antiinflamatoare, tratament **balneoclimateric**, fizioterapeutic..."), „Mijloacele **audio[ ]vizuale** sunt specifice posturilor de radio și televiziune" (corect: „Mijloacele **audiovizuale** sunt specifice posturilor de radio și televiziune"), „S-a dovedit că au primit, sub formă de șperț, foloase **ne[ ]cuvenite**" (corect: „...au primit, sub formă de șperț, foloase **necuvenite**"), „Scrierile consultate, ca și autorii lor aparțin epocii **post[ ]renascentiste**, nu renascentiste, cum s-a afirmat..." (corect: „...aparțin epocii **postrenascentiste**, nu renascentiste,..."), „Față de vechile obiceiuri și tradiții, au fost luate atitudini nu numai **pro[ ]conservatoare**, ci și **non[ ]convenționale**" (corect: „..., atitudini nu numai **proconservatoare**, ci și **nonconvenționale**").

4. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor pronume negative compuse (sau ai unor locuțiuni pronominale de politețe)

- „**Nici[ ]unul**, dar **nici[ ]unul** n-a reușit... să-și aducă în sat fiul..."
- „**nici[ ]una**, dar absolut **nici[ ]una** nu e măritată cu vreun aristocrat"
- „**Prea[ ]Sfinția** Sa, Episcopul (sic!) Sloboziei și Călărașilor, a oficiat..."
- „**Prea[ ]Sfinților** Lor au cinstit cu prezența... prăznuirea bisericii..."

S-a văzut, în subcapitolul 2, care sunt cauzele ce au determinat scrierea **într-un cuvânt** a tuturor formelor pronumelui și adjectivului pronominal negativ (**niciunul**, **niciun**), forme care, până la noul DOOM, se scriau cu blanc, adică în cuvinte separate („**nici[ ]unul**", **nici[ ]un**"). În analogie cu **vreunul**, **vreun**, s-a aplicat principiul „conform căruia compusele trebuie distinse și grafic de îmbinările libere asemănătoare" (în cazul de față, pronumele negativ **niciunul**, **niciuna**): „**nici[ ]una** conjuncție + numeral („**nici[ ]una**, **nici** mai multe"), conjuncție + pronume nehotărât

Scanned with OKEN Scanner

(**niciuna**, **nici** alta"), **nici[ ]unu** conjuncție + numeral („**nici[ ]unu**, **nici** mai mulți"), **nici[ ]unul** conjuncție + pronume nehotărât („**nici[ ]unul**, **nici altul**")" (**DOOM²**).

Reflexul multor oameni de a „ortografia" pronumele negative după fostele forme cu blanc, recomandate înainte de 2005, se oglindește în diferitele texte din zilele noastre, la acestea, adăugându-se impresia, greșită, că unele locuțiuni pronominale de politețe indicând înalte ranguri bisericești (**Preasfinția Sa**, **Preasfinția Ta**, **Preasfinția Voastră**, **Preasfințiile Voastre**, **Preasfințiile Lor**, **Înalt Preasfinția Sa** ș.a.) au substantivul compus din cuvinte separate prin blanc... Exemplele ce urmează subliniază genul acesta de eroare în care se „complac" destui utilizatori: „**Nici[ ]unul** dintre noi nu vom (sic!) mai apuca a doua zi" (corect: „**Niciunul** dintre noi nu va mai apuca..."), „Cum **nici[ ]una** nu cedă (sic!) în privința rasei păsărilor din colivie..." (corect: „Cum **niciuna** nu cedează..."), „Văzând că toate tramvaiele sunt galbene și nu apare **nici[ ]unul** vopsit în roșu..." (corect: „...și nu apare **niciunul** vopsit în roșu..."), „Probabil că **nici[ ]unul** dintre numele puse în frunte în 22 decembrie nu mai era între conducătorii țării" (corect: „Probabil că **niciunul** dintre numele puse în frunte în 22 decembrie..."), "**Nici[ ]unul** nu a declarat că guvernul poate mări salariile de mâine" (corect: „**Niciunul** nu a declarat că guvernul..."), „«Nu a fost ceva comod pentru **nici[ ]unul** dintre noi, nu a fost un lucru simplu...», spune doamna Caragea în carte" (corect: „«Nu a fost ceva comod pentru **niciunul** dintre noi,...»,..."), „Încep să cred că, în realitate, **nici[ ]unul** din (sic!) realizatorii de la Antena 3 nu își dorește ca Băsescu să plece de la putere" (corect: „..., **niciunul** dintre realizatorii de la Antena 3..."), „Regele Mihai are 5 (sic!) fete și, iar ca un amănunt nesemnificativ, **nici[ ]una**, dar absolut **nici[ ]una** nu e măritată cu vreun aristocrat" (corect: „..., **niciuna**, dar absolut **niciuna**, nu e măritată cu vreun aristocrat"), „Observați numitorul comun: **nici[ ]una** din (sic!) aceste personalități nu a stat o zi la închisoare" (corect: „...:**niciuna** dintre aceste personalități nu a stat o zi la închisoare"), „**Nici[ ]unul** nu a părăsit funcția de bună voie (sic!), fără a fi umilit" (corect: „**Niciunul** nu a părăsit funcția de bunăvoie,..."), „**Nici[ ]unul**, dar **nici[ ]unul** nu a reușit, nu s-a încercat, să-și aducă în sat fiul – PREOT, ca jertfă de mulțumire lui Dumnezeu" (corect: „**Niciunul**, dar **niciunul** nu a reușit –..."),

Scanned with OKEN Scanner

„**Nici[ ]unul** nu văzuse, până la urmă, moartea cu ochii și se dădeau deștepți degeaba" (corect: „**Niciunul** nu văzuse, până la urmă, moartea cu ochii..."), „**Prea[ ]Sfinția** (sic!) Sa Vincențiu, Episcopul (sic!) Sloboziei și Călărașilor, a oficiat Sfânta Liturghie, după care s-au sfințit apele Borcei, în fața miilor de călărășeni, dar și (sic!) a oficialităților locale" (corect: „"**Preasfinția** Sa Vincențiu, episcopul Sloboziei și Călărașilor, a oficiat Sfânta Liturghie,..."), „S-ar zice că fiecare român în parte este mândru că el – și doar el – este un om civilizat, dar **nici[ ]unul** dintre aceștia nu mai este mândru că este român" (corect: „..., dar **niciunul** dintre aceștia nu mai este mândru că este român"), „Și dacă nu poate ilustra **nici[ ]unul** din (sic!) cele trei puncte, să facă gestul nobil al unei retrageri onorabile" (corect: „Și dacă nu poate ilustra **niciunul** dintre cele trei puncte,..."), „Nu putea folosi **nici[ ]una** dintre informațiile deținute" (corect: „Nu putea folosi **niciuna** dintre informațiile deținute"), „**Nici[ ]unul** nu se califică pentru calitatea de «procuror» al marelui intelectual român" (corect: „**Niciunul** nu se califică..."), „**Prea[ ]Sfințiile** (sic!) Lor au cinstit cu prezența lor prăznuirea bisericii..." (corect: „**Preasfințiile** Lor au cinstit cu prezența..."), „**Nici[ ]unul** dintre ei nu a reușit să contribuie la încheierea crizei prelungite de la Chișinău" (corect: „**Niciunul** dintre ei nu a reușit să contribuie la încheierea crizei...").

5. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor numerale cardinale compuse

- „În fiecare an, la 9 martie, credincioșii prăznuiesc cei **patru[ ]zeci** de Mucenici"
- „ați împlinit 67 de ani. **Șase[ ]zeci** și șapte? N-am știut!"
- „În afara copilăriei și adolescenței..., în ultimii **două[ ]zeci** și opt de ani..."

Este cunoscut faptul că „numeralele compuse se scriu **într-un cuvânt** sau în **cuvinte separate**", cele care „se scriu într-un cuvânt" având „un grad **avansat** de sudură"; între acestea din urmă, un prim loc îl au numeralele „**cardinale** propriu-zise: seriile formate cu «spre» («un**spre**zece»...) și unele serii formate prin **alăturare** «douăzeci»..." (**DOOM²**). *Compusele prin alăturare, respectiv*

Scanned with OKEN Scanner

„numele zecilor (20–90) au structura: unitate + zeci; ele ***se scriu într-un cuvânt, fără cratimă*** [sau blanc]: „douăzeci", „treizeci" etc. Formele corecte ale unor numerale cu probleme sunt: 50 „cincizeci" (varianta „cinzeci" e admisă și curentă în pronunțate [în tempo rapid]), 60 „șaizeci" (varianța „șasezeci" este pedantă), 70 „șaptezeci", 80 „optzeci" (**GT**).

În comparație cu numele zecilor, care au un grad avansat de sudură, fiind formate prin alăturare, numele **sutelor**, **miilor**, **milioanelor** etc. sunt numerale cardinale **mai puțin sudate** și se scriu în cuvinte **separate** cu structura: unitate + singularul sau pluralul numeralelor **sută**, **mie**, **milion**; *spre deosebire de numele zecilor* – cu care seamănă compusele cu pluralul –, *ele se scriu în cuvinte separate*, nelegate prin cratimă: **două[ ]sute**, **două[ ]mii**, **două[ ]milioane**..." (**Ibidem**). Este probabil că, sub influența modului de scriere a acestor cardinale, cu blanc între ele, unii oameni fac greșeala de a scrie la fel numeralele cu **zeci**, deși acestea sunt formate prin alipire (deci sudate): „În fiecare an, la 9 martie, credincioșii prăznuiesc cei **patru[ ]zeci** de Mucenici" (corect: „..., credincioșii prăznuiesc cei **patruzeci** de Mucenici"), „Stimate domnule George Bălăiță, ați împlinit 67 de ani... **Șase[ ]zeci** și șapte ? N-am știut!" (corect: „..., ați împlinit 67 de ani... **Șaizeci** și șapte? N-am știut!"), „În afara copilăriei și a adolescenței petrecute «la casă», în ultimii **două[ ]zeci** și opt de ani am trăit exclusiv «la bloc»„ (corect: „..., în ultimii **douăzeci** și opt de ani am trăit exclusiv «la bloc»").

6. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adverbe compuse sudate sau în componenta adverbială a unor locuțiuni

- „**Așa[ ]dar** o deplină libertate de a aborda domenii..."
- „Dar **o[ ]dată** ajuns la Paris, el nu dorește să înceapă..."
- „Recipientul de strâns gunoiul se mai îngreuna **câte[ ]odată**..."
- „Pacientul urmează să fie ținut **în[ ]continuu** sub observație"
- „Nici unul (sic!) nu a părăsit funcția de **bună[ ]voie**,..."

Se știe că „adverbele compuse (dintre care unele sunt și **adjective** sau **conjuncții**) se scriu într-**un cuvânt** sau cu **cratimă**", iar cele care „se scriu într-un cuvânt", adică adverbele „**sudate** (unele devenite **neanalizabile** pentru vorbitori)", sunt „compuse din:

Scanned with OKEN Scanner

1. **adjectiv** (calificativ sau pronominal) + **substantiv**: **altădată** «odinioară», **altfel** «în alt mod», «în caz contrar», **astăzi**, **astfel**, **bunăoară**, **deseori**, **rareori**, **uneori**;
2. **adverb** (± **prepoziție**) + **adverb** (uneori provenit din participiu) sau **numeral**: **bineînțeles** «desigur», **câteodată** «uneori», **nicicând** «niciodată», **nici(de)cum** «deloc», **niciodată** «în nici un moment», **numai** «doar», **numaidecât** «imediat», **totodată** «în același timp», **totuna** «la fel»;
3. **adverb** + **conjuncție**: «așadar»;
4. **adverb** + elementul final **-va**: **cândva**;
5. **adverb** + elementul final **-și**: **câtuși**, **iarăși**, **totuși**;
6. **adverb** (și **adjectiv**) provenit din **participiu** la forma **negativă** compus cu **adverbul** „mai" intercalat **între** „ne-" și participiu: **nemaipoment**;
7. **articol/numeral** + **substantiv**: **odată** «cândva, imediat, în sfârșit»;
8. **conjuncție** + **pronume**: **dar(ă)mite**;
9. elementul inițial **fie(și)-**, **oare(și)-**, **ori(și)-** + **adverb**: **fiecum** (înv.), **oare(și)cum** «cumva», **oricând**, **oricum**, **oriîncotro**, **ori(și)cât**;
10. **prepoziție** (± **prepoziție**) + **adverb**: **adesea**, **arar**, **deasupra**, **decât** «numai», **degeaba**, **demult** «odinioară», **deplin** (și adjectiv), **desigur** «în mod cert», **dinadins**, **dinăuntru**, **împotrivă**, **înadins**, **îndeaproape**, **îndelung**, **întocmai**, (**mai**) **prejos**, (**mai**) **presus**;
11. **prepoziție** (± **prepoziție**) + **numeral**: **deodată**, **împreună**, **întruna** «mereu»;
12. **prepoziție** + **prepoziție** + **prepoziție**: dedesubt;
13. **prepoziție** + **pronume**: laolaltă;
14. **prepoziție** (± **prepoziție**) + **substantiv**: **acasă**, **anume**, **aseară**, **defel** «deloc», **degrabă** «repede», **deloc** «nicidecum», **deodată**, **departe**, **devale** «în jos», **devreme** «din timp», **dimpotrivă**, **diseară/deseară**, **împrejur**, **încontinuu** «mereu»;
15. **verb** + **conjuncție**: **parcă**, **cică** (pop.), **mătincă** (pop.);
16. **tipuri izolate**: **alaltăieri**, **pretutindeni**, (**în**)**totdeauna**, **vasăzică** «adică»." (**DOOM²**).

Scanned with OKEN Scanner

Încălcarea regulilor sus-amintite se oglindește în citatele ce urmează, preluate din presa scrisă: „Și iată, așadar, după 150 ani de la formarea satului, cineva, **nici[ ]de[ ]cum** de-al locului, s-a gândit la oamenii de aici că bine le-ar fi să aibă și ei o bisericuță" (corect: „..., cineva, **nicidecum** de-al locului, s-a gândit la oamenii de aici..."), „Iată, mi-am zis cu mândrie, domnul prim-ministru bate Câmpia Bărăganului în loc să se odihnească **bine[ ]înțeles** după o perioadă electorală atât de grea, cu rezultatele ei cu tot" (corect: „...în loc să se odihnească **bineînțeles** după o perioadă electorală atât de grea,..."), „**Așa[ ]dar** o deplină libertate de a aborda domenii până deunăzi interzise, cum ar fi religiosul, sexualitatea, cotidianul mizer ș.a." (corect: „**Așadar** o deplină libertate de a aborda domenii până nu deunăzi interzise,..."), „Dar, **o[ ]dată** ajuns la Paris, el nu dorește să înceapă o nouă viață socială" (corect: „Dar, **odată** ajuns la Paris, el nu dorește să înceapă o nouă viață socială"), „O existență individuală și colectivă care, **o[ ]dată** separată, se cere reunită și reconcepută" (corect: „...care, **odată** separată, se cere reunită și reconcepută"), „Și-l văzu **dintr-o[ ]dată** așa cum îi fusese descris..." (corect: „Și-l văzu **dintr-odată** așa cum îi fusese descris..."), „Gândurile negre i se risipiseră **dintr-o[ ]dată**..." (corect: „...i se risipiseră **dintr-odată**..."), „Ajungându-se în situația de imposibilitate a susținerii acestor cheltuieli **nu[ ]mai** de către călărășeni..." (corect: „...de imposibilitate a susținerii acestor cheltuieli **numai** de către călărășeni..."), „Astfel că, **o[ ]dată** ajunși la Chiciu, la restaurantul «Monica»..." (corect: „Astfel că, **odată** ajunși la Chiciu,..."), „Legea este **de[ ]o[ ]potrivă** atât pentru copii, cât și pentru personalul care asigură buna funcționare în învățământ" (corect: „Legea este **deopotrivă** atât pentru copii, cât și pentru..."), „Eforturile mușcăturii trebuie urmărite **în[ ]continuu**" (corect: „...trebuie urmărite **încontinuu**"), „Romanul lui Bogdan Teodorescu este și o meditație despre noi, cei **din[ ]totdeauna**, și despre noi, cei de azi..." (corect: „..., cei **dintotdeauna,** și despre noi, cei de azi..."), „Părea să se refacă rapid, însă **de[ ]o[ ]dată** a intrat într-o stare ciudată, parcă a dat înapoi" (corect: „..., însă **deodată** a intrat într-o stare ciudată,..."), „Recipientul de strâns gunoiul se mai îngreuna **câte[ ]o[ ]dată** cu vreo sticlă golită în solitudine..." (corect: „...se mai îngreuna **câteodată**..."), „Nopțile **câte[ ]o[ ]dată** le petreceam împreună îmbrățișați..." (corect: „Nopțile **câteodată** le petreceam împreună îmbrățișați..."), „Avea

Scanned with OKEN Scanner

să se întremeze **o[ ]dată** întoarsă acasă..." (corect: „...**odată** întoarsă acasă..."), „Te trezeai **dintr-o[ ]dată** în mijlocul furnicarului stârnit" (corect: „Te trezeai **dintr-odată** în mijlocul furnicarului stârnit"), „Pacientul urmează să fie ținut **în[ ]continuu** sub observație (corect: „...să fie ținut **încontinuu** sub observație"), „Marinela, soția lui, intră **val[ ]vârtej** în curte..." (corect: „..., intră **valvârtej** în curte..."), „Nu putea fi vorba de un intelectual în persoana lui Matei, **nici[ ]de[ ]cum**..." (corect: „...în persoana lui Matei, **nicidecum**..."), „Halucinant este cum au ales ei să depășească momentul, **o[ ]dată** problema apărută: anume cu maximum de tupeu..." (corect: „..., **odată** problema apărută: anume cu maximum de tupeu..."), „Nici unul (sic!) nu a părăsit funcția de **bună[ ]voie**, fără a fi umilit" (corect: „...nu a părăsit funcția de **bunăvoie**, fără a fi umilit"), „**De[ ]geaba** te ștergi. Nu vei uita sărutul acesta toată viața ta" (corect: „**Degeaba** te ștergi..."), „Vreau doar să profit de ocazie ca să mă întorc la ideea unui observator înțelept, care spunea **o[ ]dată** că fiecare generație se teme de apocalipsa pe care o merită" (corect: „..., care spunea **odată** că fiecare generație se teme de apocalipsa pe care o merită"), „**Câteo[ ]dată** este prea greu să-i faci față sau este prea mult" (corect: „**Câteodată** este prea greu..."), „Victor Ponta a răspuns, așa cum a precizat, de **bună[ ]voie**" (corect: „..., așa cum a precizat, de **bunăvoie**"), „Făceam cu ea chimie, dar **o[ ]dată** chimie" (corect: „..., dar **odată** chimie").

N.B. Câteva precizări referitoare la compusul adverbial, sudat, **odată** și îmbinarea liberă omofonă **o[ ]dată**:

a) se scrie **odată** când are sensul de „cândva, imediat, în sfârșit" (de exemplu: „a fost **odată**", „O să-ți spun eu **odată**", „taci **odată**", „**odată** terminată treaba");

b) se scrie **o[ ]dată** când are valoare substantivală, cu structura articol + substantiv feminin („**o[ ]dată** memorabilă");

c) se mai scrie **o[ ]dată** când are valoare de numeral adverbial „o singură dată" („**o[ ]dată** pentru totdeauna", „**o[ ]dată** în viață", „te mai rog **o[ ]dată**", „**o[ ]dată** la două luni"). (v. **DOOM²**).

Scanned with OKEN Scanner

7. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor conjuncții/adverbe compuse ori al componentei adverbiale a unor locuțiuni prepoziționale sau conjuncționale

- „**va[ ]să[ ]zică** și la Curtea Constituțională s-a cuibărit..."
- „**O[ ]dată cu** punerea problemei, se caută și o rezolvare a ei..."
- „**O[ ]dată ce** m-am hotărât, nu voi da înapoi"

Asemănător cu confuzia dintre scrierea cu blanc și cea fără blanc în cazul pronumelor și adjectivelor pronominale negative compuse (a se vedea subcapitolele 2, 4), confuzie ca rezultat al „inerției", din scrierea unora, a normelor ortografice valabile până în 2005, și în ceea ce privește locuțiunea prepozițională și locuțiunea conjuncțională lucrurile stau oarecum la fel: înainte de noul DOOM, componenta adverbială a celor două tipuri de locuțiuni se scria cu blanc („**o[ ]dată** cu", „**o[ ]dată** ce"); potrivit noilor norme, în locuțiunile **odată ce** („după ce, din moment ce") și **odată cu** („în același timp cu"), adverbul **odată** se scrie **într-un cuvânt**" (**DOOM**[2]), prevedere care n-a ajuns sub ochii tuturor celor interesați să redacteze, literar, un text...

Din cauza unei informări deficitare (DOOM-ul nu se află la îndemâna oricui), în presa actuală apar greșeli de „redactare" ca în următoarele enunțuri: „Misterul celor două comunicate contradictorii de la CCR... s-a limpezit. **Va[ ]să[ ] zică** și la Curtea Constituțională s-a cuibărit un mic «Grăjdan», gata să gregească la comandă!" (corect: „...**Vasăzică** și la Curtea Constituțională s-a cuibărit..."), „**O[ ]dată cu** punerea problemei, se caută și o rezolvare a ei..." (corect: „**Odată cu** punerea problemei,..."), „Starea de criză va reveni **o[ ]dată cu** romanele Parfumul și Porumbelul" (corect: „...va reveni **odată cu** romanele Parfumul și Porumbelul"), „Spiritul nevăzut se poate rezuma la o schemă, care, **o[ ]dată ce** este analizată, se complică din ce în ce mai mult" (corect: „..., care, **odată ce** este analizată,..."), „**O[ ]dată cu** nașterea lui JBG, lumea va fi obligată să se schimbe" (corect: „**Odată cu** nașterea lui JBG,..."), „De fapt, **o[ ]dată ce** ucide, realizează că este mic..." (corect: „..., **odată ce** ucide, realizează că este mic..."), „Sfera romanului modern este lărgită și **o[ ]dată cu** apariția primului roman al lui Süskind" (corect: „...lărgită și **odată cu** apariția primului roman al lui Süskind"), „Ionuț (26 de ani) a

Scanned with OKEN Scanner

murit **o[ ]dată cu** Monica Spirescu în accidentul din Bulgaria" (corect: „...a murit **odată cu** Monica Spirescu în accidentul din Bulgaria"), „M-am apropiat de poetul Adrian Păunescu **o[ ]dată cu** venirea lui la «Flacăra»„ (corect: „...**odată cu** venirea lui la «Flacăra»"), „**O[ ]dată ce** m-am hotărât, nu voi da înapoi" (corect: „**Odată ce** m-am hotărât,..."), „**O[ ]dată cu** nașterea unui nou prunc, acesta, ca și iubirea inițială stau de veghe căsătoriei, ca acoperișul casei" (corect: „**Odată cu** nașterea unui nou prunc,..."), „Revista noastră se referă la un fenomen devenit curent **o[ ]dată cu** internetul, și anume plagiatul" (corect: „...un fenomen devenit curent **odată cu** internetul,..."), „**O[ ]dată ce** regulile au fost puse pe hârtie, ele sunt greu de dat la întors în văzul lumii" (corect: „**Odată ce** regulile au fost puse pe hârtie,..."), „E vorba de încercarea de a-l debarca, **o[ ]dată cu** Geoană, și pe Băsescu, că doi de-odată (sic!) e mai ieftin" (corect: „...de a-l debarca, **odată cu** Geoană, și pe Băsescu,..."), „Tu îți încătușezi sentimentele, și **o[ ]dată cu** ele o parte din tine" (corect: „..., și **odată cu** ele o parte din tine"), „FMI va da un super-împrumut (sic!) Italiei pentru a salva **o[ ]dată cu** ea și zona euro..." (corect: „...un super-împrumut Italiei pentru a salva **odată cu** ea și zona euro..."), „A Doua Venire se apropia și **o[ ]dată cu** ea focul curățitor, temelia Noului Ierusalim..." (corect: „...și **odată cu** ea focul curățitor,..."), „Slavă Domnului, el s-a născut în cetate și va crește **o[ ]dată cu** ea" (corect: „...și va crește **odată cu** ea"), „Lumea nu piere prin catastrofe hollywoodiene, ci **o[ ]dată cu** fiecare dintre noi, când închidem ochii pentru totdeauna" (corect: „..., ci **odată cu** fiecare dintre noi,...").

8. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de ființe

- „Gabriela Adameșteanu, **redactor[ ]șef** al revistei «22», a demonstrat..."
- „Acuzații de corupție atât de grave la adresa unui fost **prim[ ]ministru**..."
- „Primarul PSD... a declarat că în noiembrie va candida pentru **democrat[ ]liberalii**..."
- „Să nu te faci, mă dascăl, că ajungi un **coate[ ]goale**!"

Scanned with OKEN Scanner

- „E ca un **Făt[ ]Frumos** desprins din basmele copilăriei,..."
- „Stau laolaltă șoferi de tiruri..., misionari și niște **pierde[ ]vară**, ca noi"

Este cunoscut faptul că „substantivele **comune** compuse (dintre care unele sunt și **adjective**) se scriu într-**un cuvânt** sau cu **cratimă**. Cu **cratimă** se scriu „substantivele compuse cu **unitate semantică** și **gramaticală** mai **mică** decât a celor scrise într-un cuvânt", având structura [cu exemplificări selective]:

1. **adjectiv + substantiv**, și anume:
   a) **bun, rău: bună[-]credință** „onestitate", **bună[-]creștere, bună[-]cuviință** „politețe", **bun[-]gust** „simț estetic", **bun[-]simț** „decență"...;
   b) **dublu, triplu**: dublu-casetofon; triplu-sec;
   c) **prim** și **viceprim**: prim[-]ministru, prim[-]plan, prim[-]viceprim[-]ministru, viceprim-ministru;
2. **interjecție + interjecție: (un) scârța[-]scârța([-]pe[-]hârtie)** „funcționar";
3. **numeral cardinal + substantiv** (± **adjectiv**): **trei[-]frați[-]pătați** „plantă", **unsprezece-metri** „lovitură de la 11 m";
4. **prepoziția** „după" + **substantiv**: **după[-]amiază, după[-]masă** „a doua parte a zilei";
5. **substantiv + adjectiv**: **argint[-]viu** „mercur", **coate[-]goale** „persoană săracă", **făt[-]frumos** „tânăr frumos", **gură[-]spartă** „persoană care flecărește", **mamă[-]mare** „bunică", **mațe[-]fripte** „persoană zgârcită", **rămas[-]bun** „adio", **sânge[-]rece** „calm";
6. **substantiv + prepoziție + substantiv**: **cal[-]de[-]mare** „pește", **drum[-]de[-]fier** „cale ferată", **poale[-]n[-]brâu** „plăcintă", **viță[-]de[-]vie** „plantă";
7. **substantiv + substantiv** în **nominativ**: **cal[-]putere** „unitate de măsură", **cuvânt[-]cheie** „termen principal", **mamă[-]soacră**; **volt[-]amper, watt[-]oră** „unități de măsură";
8. **substantiv (articulat) + substantiv în genitiv**: **calul[-]dracului** „libelulă"; **floarea[-]soarelui, ochiul[-]boului** „plante"; **roza[-]vânturilor** „reprezentare grafică", **vaca[-]Domnului** „insectă";

Scanned with OKEN Scanner

9. **izolări de propoziții/fraze** (majoritatea-epitete): **cască[-]gură** „persoană distrată”, **ducă[-]se[-]pe[-]pustii** „dracul”, **fluieră[-]vânt** „haimana”, **linge[-]blide** „parazit”, **pierde[-]vară** „persoană leneșă”, **ucigă[-]l toaca** „dracul”, **zgârie[-]brânză** „persoană zgârcită”, **zgârie[-]nori** „construcție foarte înaltă”;
10. **elemente de compunere vechi + substantive** existente în limba română: **baș[-]boier**, **treti[-]logofăt**, **vel[-]armaș**;
11. **tipuri izolate**: **ca[-]la[-]Breaza** „dans”, **cuvânt[-]înainte** „prefață”, **mai[-]mult[-]ca[-]perfect** „timp verbal”, **mai[-]marele** „superiorul”, **terchea[-]berchea** „persoană de nimic” (v. **DOOM²**).

În ce privește substantivele **proprii** compuse care se scriu cu **cratimă**, interesează, în cazul de față, numele de **persoane** reale și de **personaje**, și anume:

a) **prenume** și nume de **familie** compuse din două nume de **persoane**: Ana[-]Maria, Ioan Molnar[-]Piuariu;
b) nume de familie cu structura nume de **persoană** + nume **geografic**: Niculescu[-]Buzău; Rădulescu[-]Motru;
c) nume de personaje **istorice**, **literare**, **religioase** cu structura nume de **persoană** + substantiv **comun** indicând un **rang**, un **grad**, o **funcție** etc.: Fărcaș[-]Aga, Roșu[-]Împărat, Ali[-]Pașa, Negru[-]Vodă, Baba[-]Cloanța, Hagi[-]Tudose;
d) nume de personaje cu structura: **substantiv + substantiv** cu formă de **nominativ-acuzativ**: Rilă[-]Iepurilă; **substantiv** în **nominativ-acuzativ** + **substantiv** în **genitiv**: Păunașul[-]Codrilor, Zâna[-]Zânelor; **substantiv + adjectiv**: Barbă[-]Albastră, Făt[-]Frumos, Harap[-]Alb; **substantiv + prepoziție** sau **adverb + substantiv**: Craiul[-]de[-]Rouă, Șchiopul[-]cât[-]Cotul; **adjectiv** + „ca” + **substantiv**: Albă[-]ca[-]Zăpada; **verb + substantiv** (provenite din izolări): Strâmbă[-] Lemne, nume de **personaje** cu structură **complexă**: Statu[-]Palmă[-]Barbă[-]Cot, Jumătate[-]de[-]Om[-]Călare[-]pe[-]Jumătate[-]de[-]Iepure[-]Șchiop, Tic[-]Pitic[-]Inimă[-]de[-]Voinic (**Ibidem**).

Ținând seama de normele ortografice sus-menționate, este evident că folosirea blancului, în locul cratimei, în substantivele

Scanned with OKEN Scanner

compuse propriu-zise (nume de ființe) din enunțurile următoare, este aberantă: „Potrivit **inspectorului[ ]șef** adjunct din cadrul ITM Călărași, Ionel Stan, vor fi luate la puricat toate cele aproximativ 3600 de societăți comerciale...” (corect: „Potrivit **inspectorului[-]șef** adjunct...”), „**Edilul[ ]șef** a mai transmis consilierilor că a primit de la prefectură o adresă...” (corect: „**Edilul[-]șef** a mai transmis consilierilor...”), „Discutăm de relația constituțională între (sic!) **primul[ ]ministru** (sic!) al României și președintele României” (corect: „...relația constituțională dintre **prim[-]ministrul** României și președintele României”), „Corneliu Vadim Tudor era un scriitor oficial și aducea de obicei **redactorului[ ]șef**, nu mie, niște texte despre Ceaușescu, Elena Ceaușescu, reportaje despre Scornicești” (corect: „...și aducea de obicei **redactorului[-]șef**, nu mie, niște texte despre Ceaușescu,...”), „Dl. (sic!) Ponta a scos din trusa cu scule suspendarea președintelui Băsescu, un fel de cheie franceză cu care **PNL-istul[ ]șef** încearcă să desfacă orice piuliță vede prin jur...” (corect: „Dl Ponta a scos..., un fel de cheie franceză cu care **PNL-istul[-]șef** încearcă...”), „Unii nu aveau forme legale de muncă, fapt ce a dus la demisia fostului **inspector[ ]șef** al instituției, Vasile Gâdea” (corect: „..., fapt ce a dus la demisia fostului **inspector[-]șef** al instituției,...”), „Asta, în condițiile în care performanțele lui profesionale, în calitate de **comisar[ ]șef**, erau modeste...” (corect: „...performanțele lui profesionale, în calitate de **comisar[-]șef**, erau modeste...”), „Prodigioasa sa carieră profesională avea ca jaloane Opera Română din București unde a fost **prim[ ]dirijor** și director...” (corect: „...unde a fost **prim[-]dirijor** și director...”), „Astfel încât, la o vârstă ideală pentru a aspira în fine la poziția de **prim[ ]secretar**, Ion Iliescu se trezește, vorba lui, marginalizat...” (corect: „..., pentru a aspira în fine la poziția de **prim[-]secretar**,...”), „A trebuit să stea în picioare zece minute în fața ușii, fiindcă **pesedistul[ ]șef** se spăla pe dinți sau vorbea la telefon” (corect: „..., fiindcă **pesedistul[-]șef** se spăla pe dinți sau vorbea la telefon”), „**Chestorul[ ]șef** Virgil Ardelean, zis și «Vulpea», șeful DGIPI, a înaintat Parchetului General Anticorupție solicitări de aprobare pentru ascultarea telefoanelor unor instituții de presă” (corect: „**Chestorul[-]șef** Virgil Ardelean, zis și «Vulpea», șeful DGIPI,...”), „Tribunalul rămâne **păpușarul[ ]șef**, adică unicul factor de decizie...” (corect: „Tribunalul rămâne **păpușarul[-]șef**,...”), „Cabinetul

Scanned with OKEN Scanner

asistentei[ ]șefe nu-mi asigură orientarea favorabilă față de punctele cardinale..." (corect: „Cabinetul **asistentei[-]șefe** nu-mi asigură orientarea..."), „Pâcleanu, **contabilul[ ]șef,** o namilă de om de nu încăpea pe ușă..." (corect: „Pâcleanu, **contabilul[-]șef**, o namilă de om..."), „Vin de la **procurorul[ ]șef**" (corect: „Vin de la **procurorul[-]șef**"), „Stau laolaltă șoferi de tiruri..., misionari și niște **pierde[ ]vară**, ca noi..." (corect: „..., misionari și niște **pierde[-]vară,** ca noi..."), „Treci prin Zacopane, o stațiune **high[ ]life** dacă vrei, renumită pentru concursurile de schi din Polonia și din lume" (corect: „Treci prin Zacopane, o stațiune **high[-]life**..."), „Să nu te faci, mă dascăl, că ajungi un **coate[ ]goale**!" (corect: „..., că ajungi un **coate[-]goale**!"), „În schimb, conducerea **social[ ]democraților** le cere să arunce vina pe fratele lui Marian Oprișan, vicepreședinte PSD – Adrian Oprișan" (corect: „În schimb, conducerea **social[-]democraților** le cere..."), „**Polițaiul[ ]șef** a mai primit un bobârnac peste cozoroc când au fost publicate pozele cu presupusul asasin..." (corect: „**Polițaiul[-]șef** a mai primit un bobârnac peste cozoroc..."), „Acuzații de corupție atât de grave la adresa unui fost **prim[ ]ministru** nu pot fi aduse decât într-o țară în care ele sunt credibile..." (corect: „Acuzații de corupție atât de grave la adresa unui fost **prim[-]ministru**..."), „Mai mult, **social[ ]liberalii** nu vor ca după locale Doctorul să pretindă că a fost un candidat anti-sistem (sic!)" (corect: „Mai mult, **social[-]liberalii** nu vor ca după locale doctorul..."), „România e țara **feților[ ]frumoși** și a lui Păcală; doar că de multă vreme din ce în ce mai mulți Păcală ajung **feți[ ]frumoși**" (corect: „România e țara **feților[-]frumoși**..., din ce în ce mai mulți Păcală ajung **feți[-]frumoși**"), „**Ciobanul[ ]șef** s-a hotărât să meargă până la casa unui pescar, situată nu prea departe, pe malul unei bălți" (corect: „**Ciobanul[-]șef** s-a hotărât să meargă până la casa unui pescar,..."), „E ca un **Făt[ ]Frumos** desprins din basmele copilăriei, care s-a întors victorios dintr-o luptă înverșunată cu spurcăciunile de zmei" (corect: „E ca un **Făt[-]Frumos** desprins din basmele copilăriei,..."), „Veșnicele telenovele îi mutaseră, de ani buni, viața reală în poveștile lacrimogene ale **sud[ ]americanilor**" (corect: „..., în poveștile lacrimogene ale **sud[-]americanilor**"), „«Răspuns criticilor mei și neprietenilor lui **Negru[ ]Vodă**», de Neagu Djuvara" (corect: „«Răspuns criticilor mei și neprietenilor lui **Negru[-]Vodă**»,..."), „Primarul PSD din Dor Mărunt a declarat că

Scanned with OKEN Scanner

în noiembrie va candida pentru **democrat[ ]liberali** sub sigla Alianței Popular Creștine (sic!)" (corect: „... a declarat că în noiembrie va candida pentru **democrat[-]liberali** sub sigla Alianței Popular-Creștine"), „Iar **arhitectul[ ]șef** al primăriei, Valentin Bulgăreanu, a și dat unele explicații în această privință" (corect: „Iar **arhitectul[-]șef** al primăriei,..."), „Gabriela Adamești**eanu, redactor[ ]șef** al revistei «22», a demonstrat mitul «Salvatorului», care are rădăcini adânci în mentalul românilor" (corect: „Gabriela Adamești**eanu, redactor[-]șef** al revistei «22», a demonstrat...").

9. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de lucruri

- „Ne-a depus **procesul[ ]verbal** la sesizarea comisiei de contestații..."
- „Oportuniștii din **mass[ ]media** nu erau prea interesați..."
- „Lintea, laptele, semințele de **floarea[ ]soarelui** sunt capabile să..."
- „Din **bună[ ]credință**, eu l-am crezut de **bună[ ]credință**,..."
- „Arătau ca **nou[ ]născuții** în culoare și tot ca ei în așteptare"
- „odată am încălzit și **Coca[ ]Cola**, doar să văd ce se întâmplă"

Scrierea, greșită, cu blanc, și nu cu cratimă, a unor substantive compuse propriu-zise (nume de **ființe**) – așa cum se subliniază în paragraful precedent – se probează, cu asupra de măsură, și în cazul numelor de **lucruri**, exemplele ce urmează fiind edificatoare: „Din **bună[ ]credință**, eu l-am crezut de **bună[ ]credință**, dacă a vorbit așa de dragul vorbitului, «păcatele lui», vorba bunică-mii!" (corect: „Din **bună[-]credință**, eu l-am crezut de **bună[-]credință**,..."), „A cere claritate morală ține de **bunul[ ]simț**, nu de vreo pasiune vindicativă" (corect: „A cere claritate morală ține de **bunul[-]simț**,..."), „Tabloul a fost încredințat cu **bună[ ]credință**" (corect: „...a fost încredințat cu **bună[-]credință**"), „Dorul pentru el nu cunoștea mila sau limitele **bunului[ ]simț**" (corect: „...nu cunoștea mila sau limitele **bunului[-]simț**"), „Suntem puși în fața unei **situații[ ]limită**" (corect: „...în fața unei **situații[-]limită**"), „Sunt o fată de **bun[ ]simț**" (corect: „...o fată de **bun[-]simț**"), „Venise să îi dau autograf pe **caietul[ ]program**" (corect: „...să îi dau autograf pe **caietul[-]program**"),

Scanned with OKEN Scanner

„Oportuniștii din **mass[ ]media** nu erau prea interesați de preferințele lui" (corect: „Oportuniștii din **mass[-]media**..."), „Mondeo primește sub capotă propulsorul turbo de 1,6 litri și 160 de **cai[ ]putere**" (corect: „...propulsorul turbo de 1,6 litri și 160 de **cai[-]putere**"), „Înălțase un gard de beton de 2,5 m, alături de care plantase **viță[ ]de[ ]vie**" (corect: „..., alături de care plantase **viță[-]de[-]vie**"), „Mai înainte, mă lăsasem terfelit și umilit după **bunul[ ]plac** al nevestei..." (corect: „...după **bunul[-]plac** al nevestei..."), „Ia să vedem moartea ca pe o floare de **nu[ ]mă[ ]uita**" (corect: „...ca pe o floare de **nu[-]mă[-]uita**"), „Aproape dispăruseră jocurile de **baba[ ]oarba**" (corect: „...dispăruseră jocurile de **baba[-]oarba**"), „În autobuzul cumpărat la **second[ ]hand** din Germania, tot felul de afișe lipite pe geamuri" (corect: „În autobuzul cumpărat la **second[-]hand** din Germania,..."), „Arătau ca **noii[ ]născuți** (sic!) în culoare și tot ca ei în așteptare" (corect: „Arătau ca **nou[-] născuții** în culoare..."), „O primi cu privirea pe sub gene pe **nou[ ]venită**" (corect: „O primi... pe **nou[-]venită**"), „Un om cu **sânge[ ]rece** ca el nu trebuie să se enerveze" (corect: „Un om cu **sânge[-]rece** ca el..."), „Ne-a depus **procesul[ ]verbal** la sesizarea comisiei de contestații..." (corect: „Ne-a depus **procesul[-]verbal**..."), „În ceea ce privește intenția sau **reaua[ ]credință** a profesorilor evaluatori și reevaluatori..." (corect: „În ceea ce privește intenția sau **reaua[-]credință**..."), „Și-au luat **rămas[ ]bun** de la părinți" (corect: „Și-au luat **rămas[-]bun**..."), „Tablourile de pe pereți arătau că avea **bun[ ]gust**" (corect: „...arătau că avea **bun[-]gust**"), „În **prim[ ]plan**, proiectul are «Comunicarea în Echipă, Noi în loc de eu»„ (corect: „În **prim[-]plan**, proiectul..."), „A ținut spiritul european pasul cu autostrăzile și cu **zgârie[ ]norii**?" (corect: „...cu autostrăzile și cu **zgârie[-]norii**?"), „[Presa și telepresa] au devenit suporturi pentru minciună, calomnie, defăimare, atacuri și campanii purtate în spiritul **relei[ ]credințe** și al **relei[ ]voințe**..." (corect: „..., atacuri și campanii purtate în spiritul **relei[-]credințe** și al **relei[-]voințe**..."), „Frica de presă i-a redat, în Siria, **mass[ ]mediei** puterea de odinioară..." (corect: „...i-a redat, în Siria, **mass[-]mediei** puterea de odinioară..."), „Dar fără să oferim noi înșine din căldura sufletului, francheța și sensibilitatea iubirii, prin pilda **bunei[ ]cuviințe** și jertfă personală..." (corect: „..., prin pilda **bunei[-]cuviințe** și jertfa personală..."), „Să nu ieși pe ușa din spate căci «proștii, dar mulți» uită de **buna[ ]cuviință** când le este

Scanned with OKEN Scanner

călcată demnitatea în picioare..." (corect: „...uită de **buna[-]cuviință** când le este călcată demnitatea în picioare..."), „În **după[ ]amiaza** zilei precedente, locuitorii din satul Fântâna Cucului s-au trezit pe capul lor cu un grup de turci rătăciți..." (corect: „În **după[-]amiaza** zilei precedente, ..."), „Nu contează ce, mâncare, apă, odată am încălzit și **Coca[ ]Cola**, doar să văd ce se întâmplă" (corect: „..., odată am încălzit și **Coca[-]Cola**, doar să văd ce se întâmplă"), „Lintea, laptele, semințele de **floarea[ ]soarelui** sunt capabile să inducă somnul, în timp ce băuturile carbogazoase sau alimentele picante sunt o cale sigură către o noapte agitată" (corect: „Lintea, laptele, semințele de **floarea[-]soarelui** sunt capabile să inducă somnul,..."), „Ce spune contractul de **vânzare[ ]cumpărare**" (corect: „...contractul de **vânzare[-]cumpărare**").

10. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive proprii compuse (propriu-zise), nume topice

- „Mijlocașul crede că un succes în **Târgu[ ]Mureș**..."
- „Șoferul plecase la miezul nopții de la **Miercurea[ ]Ciuc**,..."
- „Universitatea «**Babeș[ ]Bolyai**», din **Cluj[ ]Napoca**"
- „Mergeam de obicei la Mamaia sau în **Eforie[ ]Nord**"
- „Sandu a venit în **Drobeta[ ]Turnu[ ]Severin**, cu intenția..."
- „Un exemplu clar este cel al Spitalului Orășenesc **Lehliu[ ]Gară**,..."

La fel cu cele arătate în subcapitolul 8 (în legătură cu ortografia numelor de **persoane** reale și de **personaje**), se scriu cu **cratimă** și numele de **locuri** (cu excepția toponimelor urbane) cu structura **substantiv + substantiv** cu formă de **nominativ–acuzativ**, și anume:

a) formate din **două** nume **proprii de loc**: **Cluj[-]Napoca** (localitate), **Bicaz[-]Tulgheș** (pas), **Bistrița[-]Năsăud**, **Caraș[-]Severin** (județe), **Guineea[-]Bissau** (stat), **Iezer[-]Păpușa** (masiv muntos);

b) cu structura nume **propriu** de **loc** + substantiv **comun** cu rol distinctiv (de cele mai multe ori termen **generic** geografic sau teritorial-administrativ): **Devcea[-]Est**, **Devcea[-]Vest** (vârfuri de deal), **Domnești[-]Sat**, **Domnești[-]Târg** (localități);

Scanned with OKEN Scanner

cu structura **substantiv comun** + nume **propriu** de **loc** (de cele mai multe ori în compuse cu termen generic care **nu corespunde** realității **locale** actuale): **Baia[-]Sprie**, **Ocna[-]Șugatag** (localități), **Pârâul[-]Cărbuna** (pădure).

Scrierea, greșită, cu blanc, în loc de cratimă, a foarte multor **nume topice compuse** reprezintă o realitate regretabilă, așa cum se vede în citatele următoare, spicuite din presă: „La un conac din fosta localitate Ghimpați, astăzi Bogdana din comuna **Dragoș[ ]Vodă**, unde a trăit și Toma Goga, unchiul poetului Octavian Goga, venit în urma împroprietăririi..." (corect: „..., astăzi Bogdana din comuna **Dragoș[-]Vodă**, unde a trăit și Toma Goga,..."), „«Un exemplu clar este cel al Spitalului Orășenesc **Lehliu[ ]Gară**, unde au fost raportate 489 de internări zilnice...», a precizat directorul adjunct Silviu Drăgan" (corect: „Un exemplu clar este cel al Spitalului Orășenesc **Lehliu[-]Gară**,..."), „Al treilea județ din componența macroregiunii V ar fi compus din Cluj (17,37% maghiari), Maramureș (9,06%) și **Bistrița[ ]Năsăud** (5,89%)" [corect: „...și **Bistrița[-]Năsăud** (5,89%)"], „Un acord semnat anul acesta între ministerul iordanian al educației și Universitatea «**Bogdan[ ]Vodă**», din Cluj-Napoca, este un prim pas spre o astfel de șansă" (corect: „...și Universitatea «**Bogdan[-]Vodă**», din Cluj-Napoca,..."), „Un bărbat a murit și altul a fost rănit, ieri, în urma unui accident rutier petrecut în localitatea **Negru[ ]Vodă,** județul Constanța" (corect: „..., în urma unui accident rutier petrecut în localitatea **Negru[-]Vodă**, județul Constanța"), „Localnicii i-au alarmat imediat pe lucrătorii Postului de Poliție Transporturi Feroviare **Timișoara[ ]Est**, care a demarat ancheta" (corect: „...lucrătorii Postului de Poliție Transporturi Feroviare **Timișoara[-]Est**,..."), „S-au adoptat aprobarea strategiei de privatizare pentru Electrica **Muntenia[ ]Sud**, eliminarea comerțului ilegal cu produse petroliere și țigări" (corect: „S-au adoptat aprobarea strategiei de privatizare pentru Electrica **Muntenia[-]Sud**,..."), „Mijlocașul crede că un succes în **Târgu[ ]Mureș** și o calificare în «primăvara» Ligii Europa ar liniști lucrurile la Steaua" (corect: „Mijlocașul crede că un succes în **Târgu[-]Mureș**..."), „Mergeam de obicei la Mamaia sau în **Eforie[ ]Nord**" (corect: „...la Mamaia sau în **Eforie[-]Nord**"), „Actualul Colegiu Național „Barbu Știrbei" este continuatorul vechiului liceu real «**Știrbey[ ]Vodă**»„ (corect: „...este continuatorul vechiului liceu real «**Știrbey[-]Vodă**»"), „Fostul Cartier **Mircea[ ]Vodă** a

Scanned with OKEN Scanner

cunoscut, după înființarea Combinatului Siderurgic, un proces rapid de dezvoltare urbană" (corect: „Fostul cartier **Mircea[-]Vodă**..."), „**Târgu[ ]Neamț** este și un oraș în județul Neamț, și numele unei străzi din București" (corect: „**Târgu[-]Neamț** este și un oraș..., și numele unei străzi..."), „Medicii de la Maternitatea «**Cuza[ ]Vodă**» din Iași au administrat sânge în cordonul ombilical al unui făt ce suferea de anemie severă, salvându-l astfel de la moarte" (corect: „Medicii de la Maternitatea «**Cuza[-]Vodă**» din Iași..."), „Un tânăr de 21 de ani, din Costinești–Constanța, a fost reținut de polițiști ieri, după ce a agresat o turistă de 49 de ani, din Belarus, pe o stradă din **Eforie[ ]Sud**" (corect: „..., după ce a agresat o turistă de 49 de ani, din Belarus, pe o stradă din **Eforie[-]Sud**), „Prin anul 1977 am fost în vizită la starețul unei mănăstiri din zona **Piatra[ ]Neamț**..." (corect: „...am fost în vizită la starețul unei mănăstiri din zona **Piatra[-]Neamț**..."), „Singura excepție de care avem cunoștință este etapa de la **Câmpulung[ ]Muscel**, de la sfârșitul lunii aprilie 2011..." (corect: „...este etapa de la **Câmpulung[-]Muscel**, de la sfârșitul lunii aprilie 2011..."), „Potrivit proiectului, se va extinde sistemul de alimentare cu apă pe șase străzi: Pescăruș, **Varianta[ ]Nord**, Bistriței–Buzăului, Bârsei–Bucovinei, I. L. Caragiale, Prel. Luceafărului" (corect: „..., se va extinde sistemul de alimentare cu apă pe șase străzi: Pescăruș, **Varianta[-]Nord**,..."), „Centrul de expoziții și evenimente (sic!) Sofianu din **Râmnicu[ ]Vâlcea** organizează, astăzi și mâine, Salonul de Tuning Auto–Moto" (corect: „Centrul de Expoziții și Evenimente Sofianu din **Râmnicu[-]Vâlcea** organizează,..."), „În declarația de avere a trecut că mai deține o locuință în **Cluj[ ]Napoca** și alte trei în Alba Iulia" (corect: „...a trecut că mai deține o locuință în **Cluj[-]Napoca** și alte trei în Alba Iulia"), „Tudor Arghezi... s-a trezit peste noapte în pușcărie la **Târgu[ ]Jiu**, în urma publicării pamfletului «Baroane», în ziarul «Informația zilei»„ (corect: „...s-a trezit peste noapte în pușcărie la **Târgu[-]Jiu**,..."), „Printre acestea se numără un turn de 150 de metri în intersecția Răzoarele, un turn de 80 de metri pe Calea (sic!) **Șerban[ ]Vodă**" (corect: „..., un turn de 80 de metri pe calea **Șerban[-]Vodă**"), „Un bărbat din localitatea Ciuchici, județul **Caraș[ ]Severin**, este cercetat pentru uz de armă fără drept și omorârea animalelor" (corect: „Un bărbat din localitatea Ciuchici, județul **Caraș[-]Severin**, este cercetat..."), „Una dintre instituțiile de învățământ superior, de mare prestigiu,

Scanned with OKEN Scanner

este și Universitatea «**Babeș[ ]Bolyai**», din **Cluj[ ]Napoca**" (corect: „..., este și Universitatea «**Babeș[-]Bolyai**», din **Cluj[-]Napoca**"), „Sandu a venit în **Drobeta[ ]Turnu[ ]Severin** cu intenția de a trece granița" (corect: „Sandu a venit în **Drobeta[-]Turnu[-]Severin**..."), „Un bărbat de 42 de ani a fost arestat, miercuri, la **Chișineu[ ]Criș**, fiind acuzat că își viola și supunea la perversiuni sexuale fiica adoptivă de 12 ani..." (corect: „...a fost arestat, miercuri, la **Chișineu[-]Criș**, fiind acuzat că..."), „Șoferul plecase la miezul nopții de la **Miercurea[ ]Ciuc**, unde își încărcase mașina cu lăzi de bere și se îndrepta către Comănești" (corect: „Șoferul plecase la miezul nopții de la **Miercurea[-]Ciuc**,..."), „Primul loc de pelerinaj antidrog din România se află în **Turnu[ ]Severin**" (corect: „...se află în **Turnu[-]Severin**"), „S.C. OPREA STAR S.N.C., b-dul (sic!) **Cuza[ ]Vodă**, nr.16" (corect: „..., Bd. **Cuza[-]Vodă**, Nr. 16"), „S.C. AGROZOOTEHNICA **Mircea[ ]Vodă** S.A. Călărași, str. Dropiei (sic!), nr. 87" (corect: „...**Mircea[-]Vodă** SA Călărași, Str. Dropiei, Nr. 87"), „Simionescu a fost condus la Spitalul Municipal **Turnu[ ]Măgurele**, unde i s-au recoltat probe biologice de sânge" (corect: „Simionescu a fost condus la Spitalul Municipal **Turnu[-]Măgurele**,...").

11. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul componentei adjectivale/substantivale (binare) din structura unor substantive proprii compuse (nume de instituții publice, politice sau religioase)

- „Foarte multe... sunt deja idei avansate de Fundația **Creștin[ ]Democrată**"
- „Atunci s-a reorientat și, în baza Alianței **PNL[ ]PC**,..."
- „În cursul lunii mai a.c., inspectorii... Direcției **Sanitar[ ]Veterinare**..."
- „Astfel, pentru Partidul **Democrat[ ]Liberal** și aliații săi, prioritare sunt..."
- „fără constituirea Uniunii **Social[ ]Liberale**,... nu ar fi existat..."

Similar celor arătate în cazul substantivelor compuse (în subcapitolele 8 și 9), și în care ceea ce privește „adjectivele compuse **nesudate**", se folosește **cratima** (și nu **blancul**) în scrierea celor „cu structura:

Scanned with OKEN Scanner

1. **adjectiv + adjectiv**, având **flexiune** numai la **ultimul** component (bun[-]platnic, instructiv[-]educativ, literar[-]artistic, marxist[-]leninist, nou[-]nouț, rău[-]platnic), la **ambele** componente – (globuri) albe[-]argintii, (mere) dulci[-]acrișoare, – sau **invariabile**: (televizoare) alb[-]negru;
2. **adjectiv** invariabil (desemnând o **culoare**) + **adverb** (uneori provenit din participiu) exprimând o **nuanță** (bluză/bluze) galben[-]închis, roșu[-]deschis;
3. **adjectiv** (printre care unele referitoare la **etnii**, **limbi** etc.) ± vocala de legătură **o** + **adjectiv**, având **flexiune** numai la **ultimul** component (burghezo[-]democratic, chimico[-]farmaceutic, economico[-]financiar, fizico[-]chimic, francez[-]român, greco[-]catolic, româno[-]american, ruso[-]român/rus[-]român), ca și alte adjective asemănătoare **împrumutate**: anglo[-]normand, austro[-]ungar, franco[-]italo[-]spaniol, indo[-]european, medico[-]legal;
4. **adverb (invariabil!) + adjectiv** (eventual provenit din participiu), compusul prezentând o **diferență de sens** față de cuvintele de bază: **așa-zis** «pretins», **bine-crescut** «cuviincios», **bine-cunoscut** «celebru», **bine[-]venit** «oportun, agreat», **drept[-]credincios**, **înainte[-]mergător**, **liber[-]schimbist**, **nou[-]născut**, **propriu[-]zis**, **sus[-]numit**;
5. **substantiv** denumind un **punct cardinal + adjectiv**: est[-]european, nord[-]american, nord[-]vestic, sud[-]dunărean;
6. **izolări de proprozițiii/fraze**: (meșter) drege[-]strică" (**DOOM²**).

Eroarea frecventă a scrierii cu blanc, în locul cratimei, în diferitele denumiri ale unor instituții (publice, politice sau religioase), este vizibilă în citate ca cele ce urmează: „Cadrele de poliție, în colaborare cu Oficiul pentru Protecția Consumatorului și Poliția **Sanitar[ ]Veterinară** au fost martorii la ceea ce zi de zi sunt supuși clienții" (corect: „...în colaborare cu Oficiul pentru Protecția Consumatorului și Poliția **Sanitar[-]Veterinară**..."), „Reuniunea liderilor partidelor membre ale Internaționalei **Creștin[ ]Democrate**, desfășurată la Mexico City, a schimbat denumirea organizației, ea devenind Internaționala Democrată de Centru, păstrându-și inițialele I.D.C." (corect: „Reuniunea liderilor partidelor membre ale Internaționalei **Creștin[-]Democrate**,..."), „Ediția a III-a a Festivalului de Poezie «Emia», organizat de Asociația Culturală Emia și Asociația

Scanned with OKEN Scanner

Moral[ ]Creștină...” (corect: „..., organizat de Asociația Culturală Emia și Asociația **Moral[-]Creștină**...”), „Partidul **Social[ ]Democrat** trebuie să redevină ceea ce a fost dintotdeauna: un partid al oamenilor, apropiat de oameni și al cărui scop principal este o viață mai bună pentru toți românii” (corect: „Partidul **Social[-]Democrat** trebuie să redevină ceea ce a fost...”), „Atunci s-a reorientat și, în baza Alianței **PNL[ ]PC**, s-ar dori primar de Călărași” (corect: „..., în baza Alianței **PNL[-]PC**, s-ar dori primar de Călărași”), „În cursul lunii mai a.c., inspectorii din cadrul Direcției **Sanitar[ ]Veterinare** și pentru Siguranța Alimentelor din Călărași...” (corect: „..., inspectorii din cadrul Direcției **Sanitar[-]Veterinare**...”), „Episcopia **Romano[ ]Catolică** din Iași” (corect: „Episcopia **Romano[-]Catolică** din Iași”), „Lui Călin Popescu-Tăriceanu i-a urmat, la conducerea Partidului **Național[ ]Liberal**, Crin Antonescu...” (corect: „..., la conducerea Partidului **Național[-]Liberal**,...”), „Dar dacă se poate trage o concluzie, ea este aceea că fără constituirea Uniunii **Social[ ]Liberale**, fără unificarea întregii opoziții, nu ar fi existat nici cea mai mică șansă de înlocuire a actualei puteri” (corect: „...fără constituirea Uniunii **Social[-]Liberale**,...”), „Astfel, pentru Partidul **Democrat[ ]Liberal** și aliații săi prioritare sunt rediscutarea Constituției și modificarea esențială a acesteia...” (corect: „Astfel, pentru Partidul **Democrat[-]Liberal** și aliații săi...”), „Foarte multe dintre ideile avansate de Noua Republică sunt deja idei avansate de Fundația **Creștin[ ]Democrată**” (corect: „...sunt deja idei avansate de Fundația **Creștin[-]Democrată**”).

12. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise și tematice), atribute ale unor substantive comune

- „Dl deputat era **creștin[ ]ortodox**, **drept[ ]credincios**”
- „Eram **bun[ ]platnic**, nu **rău[ ]platnic**...”
- „În paranteză fie spus, am făcut un inventar al... instituțiilor **nou[ ]create**,...”
- „**Așa[ ]zisa** literatură universală... și-a extins aria de lecturi...”
- „Nomenclatura **nord[ ]coreeană** nu putea să accepte recenta mediatizare...”
- „Scandările... îl ajută... în atingerea obiectivului **sus[ ]menționat**”

Scanned with OKEN Scanner

Conform normelor ortografice de la paragraful precedent (exceptând pe cele referitoare la adjectivele calificative compuse care se scriu **într-un cuvânt**), adjectivele compuse (cu cuvinte întregi sau cu elemente de compunere), se scriu – în marea lor majoritate – cu **cratimă**, aceasta din urmă fiind înlocuită, greșit, de multe ori, cu **blanc**.

Exemplele următoare, extrase din diversele publicații actuale, oglindesc confuzia dintre cratimă și blanc: „Scârbită de sadismul și oportunismul unora dintre concetățenii ei (**așa[ ]numiții** «olandezi cumsecade»), se retrage din activitate. „[corect: „...(**așa[-]numiții** «olandezi cumsecade»)..."], „Informațiile provin de la agenția de presă INWA, o instituție mediatică **nou[ ]înființată**, axată pe date provenite din sfera serviciilor secrete" (corect: „..., o instituție mediatică **nou[-]înființată**,..."), „De ce PRM-ul ne prezintă lumea în culori când, de fapt, toți vedem **alb[ ]negru**?" (corect: „...când, de fapt, toți vedem **alb[-]negru**?"), „**Așa[ ]zisa** literatură universală... în anii din urmă și-a extins aria de lectori și în țări mai puțin cunoscute" (corect: „**Așa[-]zisa** literatură universală..."), „Nomenclatura **nord[ ]coreeană** nu putea să accepte recenta mediatizare, atât de favorabilă, a Coreei de Sud" (corect: „Nomenclatura **nord[-]coreeană** nu putea să accepte recenta mediatizare, atât de favorabilă,..."), „Președintele Iliescu a precizat că, în România, șeful statului are o putere mult mai mare decât omologii săi din țările **vest[ ]europene**" (corect: „..., în România, șeful statului are o putere mult mai mare decât omologii săi din țările **vest[-]europene**"), „Gabriela Melinescu, «Cuvinte **nou[ ]născute**», Editura Fundației Culturale Române, 2002" (corect: „Gabriela Melinescu, «Cuvinte **nou[-]născute**»,..."), „Pe Silviu Brucan, conducător al «Scânteii» legale postbelice, și pe Dan Deșliu, literat de formulă **realist[ ]socialistă**" (corect: „..., și pe Dan Deșliu, literat de formulă **realist[-]socialistă**"), „Un primar răspunde unui bibliotecar care îi cere o sumă de bani (sic!) ca să poate cumpăra câteva volume **nou[ ]apărute**" (corect: „...ca să poată cumpăra câteva volume **nou[-]apărute**"), „Insulele Mauritius și Galapagos, de care ne leagă vechi, ancestrale tradiții **cultural[ ]istorice**..." (corect: „..., ancestrale tradiții **cultural[-]istorice**..."), „În paranteză fie spus, am făcut un inventar al legilor, hotărârilor de guvern, instituțiilor **nou[ ]create**, realizărilor din timpul cabinetelor Ciorbea, Vasile, Isărescu..." (corect: „..., am făcut un inventar al legilor,

Scanned with OKEN Scanner

hotărârilor de guvern, instituțiilor **nou[-]create**,...”), „Finanțarea piedestalului a fost încheiată în 1885, iar construcția **propriu[ ]zisă** a fost încheiată în 1886” (corect: „..., iar construcția **propriu[-]zisă** a fost încheiată în 1886”), „Oricât de mare a fost succesul obținut după publicarea cărții mai **sus[ ]amintite**, nu a putut să șteargă spaimele și traumele suferinței din copilărie” (corect: „...după publicarea cărții mai **sus[-]amintite**, nu a putut să șteargă spaimele și traumele...”), „Pentru a ascunde pe adevăratul inspirator al acestei acțiuni și nuanța ei **naționalist[ ]evreiască**, Marin Preda spunea lui N. Tertulian...” (corect: „...pe adevăratul inspirator al acestei acțiuni și nuanța ei **naționalist[-]evreiască**,...”), „Nu merită să ceri sacrificii **social[ ]democrate** de la alegători, în timp ce oamenii cu care defilează îl sfidează printr-un lux greu cu parfum de corupție” (corect: „Nu merită să ceri sacrificii **social[-]democrate** de la alegători,...”), „O categorie **social[ ]politică** a avut tot interesul ca acest lucru să nu se producă” (corect: „O categorie **social[-]politică** a avut tot interesul...”), „Dar ele au fost tratate cu asprime, ca o dovadă că nu fusesem în stare să-mi înving «rămășițele **mic[ ]burgheze**»„ (corect: „...nu fusesem în stare să-mi înving «rămășițele **mic[-]burgheze**»”), Din acest motiv, am considerat că este **bine[ ]venită** prezența scriitorilor afirmați prin interviuri și tribuna liberă de idei, iar tot atât de **bine[ ]venită** este reflectarea lucrărilor cenaclului Uniunii Scriitorilor” (corect: „...este **bine[-]venită** prezența scriitorilor..., iar tot atât de **bine[-]venită** este reflectarea lucrărilor cenaclului...”), „Speriați de Monica, bărbații **sus[ ]enumerați** cer ajutorul președintelui Băsescu...” (corect: „..., bărbații **sus[-]enumerați** cer ajutorul președintelui Băsescu...”), „Aducând ca dovadă o notă a Ministerului Public, prin care se certifică neimplicarea sa în dosarele mai **sus[ ]menționate**...” (corect: „..., prin care se certifică neimplicarea sa în dosarele mai **sus[-]menționate**...”), „Clienții **buni[ ]platnici** (sic!) se pot refinanța” (corect: „Clienții **bun[-]platnici**...”), „Dl deputat era **creștin[ ]ortodox**, **drept[ ]credincios**” (corect: „... era **creștin[-]ortodox**, **drept[-]credincios**”), „Președintele **nou[ ]ales** a fost întâmpinat cu aplauze” (corect: „Președintele **nou[-]ales**...”), „După comportament se vedea că este **prost[ ]crescut**” (corect: „...se vedea că este **prost[-]crescut**”), „S-a dovedit că era un băiat cu maniere, **bine[ ]crescut**” (corect: „...era un băiat cu maniere, **bine[-]crescut**”), „Eram **bun[ ]platnic**, nu **rău[ ]platnic**...”

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „Eram **bun[-]platnic**, nu **rău[-]platnic**..."), „Dacă totul este în regulă, se trece la evaluarea **tehnico[ ]financiară**" (corect: „..., se trece la evaluarea **tehnico[-]financiară**"), „Președintele PSD a reluat mesajul despre necesitatea promovării alternativelor față de politicile de austeritate din prezent, tocmai pentru a se propune un model alternativ de ieșire din criză, prin susținerea modelului **social[ ]european**" (corect: „..., prin susținerea modelului **social[-]european**"), „Scandările de genul «Jos toate partidele!» sau fugărirea din piață a unor figuri politice îl ajută pe Traian Băsescu în atingerea obiectivului mai **sus[ ]menționat**" (corect: „...îl ajută pe Traian Băsescu în atingerea obiectivului mai **sus[-]menționat**").

13. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, între termenii, legați, ai unor adverbe compuse, locuțiuni și expresii adverbiale

- „**Dis[ ]de[ ]dimineață**, Haralamb purta o borsetă de vinilin albastru..."
- „Ulterior, **ieri[ ]seară**, la ședința de plen a Senatului,..."
- „**Azi[ ]noapte**, când a venit ora stabilită..."
- „**După[ ]amiaza** va trebui să țineți piept unor cheltuieli..."
- „E drept că **ici[ ]colo** limbajul devine polemic..."
- „care, **vrând[ ]nevrând**, tot ei îi vor cădea în cârcă de-acum încolo"

Ca și adjectivele, **adverbele compuse** (dintre care unele sunt și **adjective** sau **conjuncții**) se scriu într-**un cuvânt** sau cu **cratimă**. Deoarece multe erori se fac, în scriere, separând, arbitrar, prin **blanc**, cuvintele componente ale anumitor adverbe (îndeosebi cu valoare temporală, ortografiindu-se, de fapt, cu cratimă) este necesar să ne reamintim că „se scriu cu **cratimă** adverbele compuse:

1. (**parțial**) **analizabile** (incluzând uneori adverbe provenite din substantive): alaltăieri[-]dimineață, azi[-]mâine, azi[-]noapte; mâine[-]dimineață;
2. **rimate** sau/și **ritmate**, formate din elemente care nu există independent: ceac[-]pac, harcea[-]parcea, (ni)tam[-]nisam;

Scanned with OKEN Scanner

3. provenite prin **schimbarea categoriei gramaticale** din **substantive compuse** scrise cu **cratimă**: după[-]amiaza, după[-]amiază, după[-]masa, după[-]masă «în a doua parte a zilei»;
4. în care cratima notează **eliziunea**: dintr[-]adins, dintr[-]odată, într[-]adins" (**DOOM²**).

Având în vedere indicațiile normative de mai înainte, este oportun să reliefăm, în exemplele următoare, confuziile ce au loc în scrierea cu blanc, în loc de cratimă, a adverbelor compuse (și a expresiilor adverbiale) din aceste exemple: „Tânărul era căutat de polițiști și jandarmi de joi **după[ ]amiază**, când i-a rănit cu o sabie ninja pe doi jandarmi de la Brigada specială de intervenție" (corect: „Tânărul era căutat de polițiști și jandarmi de joi **după[-]amiază**,..."), „Mai mult, în cabinetul dramaturgului Lao She se derulează **non[ ]stop** pe un monitor înregistrarea video a unuia dintre spectacolele cu piesele sale..." (corect: „...se derulează **non[-]stop** pe un monitor înregistrarea video..."), „E drept că **ici[ ]colo** limbajul devine polemic în stil Scânteia, nu în stil Obama, dar e drept că și publicul e altul" (corect: „E drept că **ici[-]colo** limbajul devine polemic..."), „S-a stins **ieri[ ]dimineață** cel care rămăsese cel mai mare, mai admirat, dar și mai recluziv poet al României" (corect: „S-a stins **ieri[-]dimineață** cel care rămăsese cel mai mare,..."), „**Dis[ ]de[ ]dimineață,** Haralamb purta o borsetă de vinilin albastru în care nu se afla nimic, dar pe care o ținea strâns la subsuoară..." (corect: „**Dis[-]de[-]dimineață**, Haralamb purta o borsetă de vinilin albastru..."), „Îl zăream impacientat, alergând **colo[ ]colo**, ușor săltat peste vârfuri..." (corect: „Îl zăream impacientat, alergând **colo[-]colo**,..."), „Populația trebuie să fie informată de obligațiile care, **vrând[ ]nevrând**, tot ei îi vor cădea în cârcă de-acum încolo" (corect: „...care, **vrând[-]nevrând**, tot ei îi vor cădea în cârcă..."), „Un fel de încălzire tainică, cu aplicări unduitoare ale brațelor, **înainte[ ]înapoi**" (corect: „..., cu aplecări unduitoare ale brațelor, **înainte[-]înapoi**"), „Ochi normali, căprui, nici **prea[ ]prea**, nici **foarte[ ]foarte**, cămașă, blugi, pantofi sport..." (corect: „..., nici **prea[-]prea**, nici **foarte[-]foarte**..."), „Primarul Moscovei a fost demis **azi[ ]dimineață**" (corect: „...a fost demis **azi[-]dimineață**"), „Ședința se suspendă până **mâine[ ]dimineață**, la ora 10" (corect: „Ședința

Scanned with OKEN Scanner

se suspendă până **mâine[-]dimineață**,...”), „**Azi[ ]noapte**, când a venit ora stabilită, m-am uitat pe net și am găsit un master supertare...” (corect: „**Azi[-]noapte**, când a venit ora stabilită,...”), „Mi se pare mie sau ai slăbit de **astă[ ]vară** până acum?” (corect: „...sau ai slăbit de **astă[-]vară** până acum?”), „Nu ieșim din casă, că, dacă ne văd ăștia, ne taie **mâine[ ]noapte**” (corect: „..., ne taie **mâine[-]noapte**...”), „Până **una[ ]alta**, mulțumesc domnișoarei Nicorici pentru întrebare” (corect: „Până **una[-]alta**, mulțumesc domnișoarei Nicorici...”), „**După[ ]amiaza** va trebui să țineți piept unor cheltuieli neprevăzute care vă vor ușura buzunarele” (corect: „**După[-]amiaza** va trebui să țineți piept unor cheltuieli neprevăzute...”), „Ulterior, **ieri[ ]seară**, la ședința de plen a Senatului, grupul PSD a solicitat introducerea pe ordinea de zi a problemei revocării...” (corect: „Ulterior, **ieri[-]seară**, la ședința de plen a Senatului,...”), „Lucian a început să se lupte **greco[ ]roman**” (corect: „...a început să se lupte **greco[-]roman**”), „Studenții treceau **cârduri[ ]cârduri** prin fața mașinii sale, fără să bage de seamă că pornise motorul și voia să plece de acolo” (corect: „Studenții treceau **cârduri[-]cârduri** prin fața mașinii sale,...”).

14. Introducerea, greșită, a semiadverbului „și” în blancul dintre prepoziția „ca” și cuvântul următor, pentru evitarea unei reale/false cacofonii

- „Ce ați putea face **ca și** candidat la funcția de primar?”
- „**Ca și** cetățean, am avut nevoie de informații publice...”
- „**Ca și** copil, am fumat și eu câteva țigări...”
- „În turism, **ca și** angajat, impactul va fi la fel de spectaculos”
- „Noi, **ca și** partid, nu vom ceda în fața acestei încercări...”
- „N-am aflat nimic **ca și** faptă, **ca și** poziție...”

14.1. „Norma literară – se afirmă în **DOOM²** – condamnă folosirea lui **ca și** (...) în loc de **ca** pentru evitarea cacofoniilor (și cu atât mai mult când acest pericol nu există)...” Este știut că sintaxa limbii române, îndeosebi cea vorbită, nu are numai „vecinătăți” eufonice, și nu vedem în asta o mare nenorocire: „Ion Luca Caragiale s-a născut în satul Haimanale” sau – cum se scria într-un ziar central – „Biserica Catolică vrea să-și educe clerul împotriva pedofililor”,

Scanned with OKEN Scanner

cacofoniile subliniate nu par să deranjeze, căci sunt inevitabile... Dar când, în vorbire, apar vecinătăți cacofonice în propoziția (citez) „Ce ați putea face **ca ca**ndidat la funcția de primar?", soluția „salvatoare", pentru autorul acestei interogații, este introducerea parazitară, între cele două cuvinte cacofonice, a semiadverbului **și**, propoziția „amendată" fiind „Ce ați putea face **ca și** candidat la funcția de primar?" (gruparea **ca și** – folosită, literar, în comparații de egalitate – este întrebuințată și dialectal în vorbirea din Banat și Transilvania). În atari împrejurări, soluția, eventuală, pentru evitarea unei cacofonii este „folosirea altor elemente lexicale cu statut de prepoziție, precum **drept**, **în calitate de**, sau chiar prin substituirea cuvântului precedat de **ca** printr-un sinonim" (**GA², I**), așa cum se vede în următoarele exemple (reluând și propoziția interogativă citată): „Ce ați putea face **ca și** candidat la funcția de primar?" (corect: „Ce ați putea face **în calitate de** candidat...?"), „**Ca și** cetățean, am avut nevoie de informații publice în cadrul sectorului 1" (corect: „**Fiind** cetățean, am avut nevoie de informații publice..."), „Sunt sigură că te poți deconecta mai bine **ca și** comicii" (corect: „...te poți deconecta mai bine **decât** comicii"), „**Ca și** copil, am fumat și eu câteva țigări, dar în familia mea nu fumează nimeni" (corect: „Copil, am fumat și eu câteva țigări,..."), „Cu alte cuvinte, în mod paradoxal, devine plauzibilă o paradigmă guvernamentală similară – **ca și** control politic – cu cea pe care CDR s-a văzut s-o exerseze între 1996 și 2000" (corect: „...o paradigmă guvernamentală similară – **drept** control politic – cu cea pe care CDR..."), „La toate aceste ediții se adaugă traduceri din opera sa (în germană, franceză, italiană etc.), **ca și** cărți care i-au fost consacrate de-a lungul timpului" (corect: „...se adaugă traduceri din opera sa (...), **și anume** cărți care i-au fost consacrate de-a lungul timpului").

14.2. *Răspândirea, mimetică, la scară națională, ca un clișeu, a lui „ca și", pentru evitarea unor cacofonii, a făcut să genereze, cu o amploare incredibilă, sindromul „iminenței" unei cacofonii (ce se dovedește falsă): simpla apariție, în fluxul comunicării, a lui „ca" creează, automat, senzația că „urmează" o silabă cacofonică, de aici fenomenul anticipării* (fenomen cunoscut sub numele de hipercorectitudine"); ca în citatele ce urmează: „Dincolo de piedicile apărute după ce compania Lemtrans București a vrut

Scanned with OKEN Scanner

ca în virtutea unei datorii să intre **ca și** acționar în Donasid, lucrurile au fost tărăgănate în mod ciudat" (corect: „...a vrut ca în virtutea unei datorii să intre **ca** acționar în Donasid,..."), „În turism, **ca și** angajat, impactul va fi la fel de spectaculos" (corect: „În turism, **ca** angajat,..."), „Noi, **ca și** autorități, începem procedura de avizare..." (corect: „Noi, **ca** autorități,..."), „Într-o comedie ar fi foarte amuzant. Te simți singur **ca și** artist" (corect: „...Te simți singur, **ca** artist"), „La blocurile ANL, banii pe care îi ai de plătit, **ca și** chirie, după predarea apartamentului..." (corect: „..., banii pe care îi ai de plătit, **ca** chirie, după predarea apartamentului..."), „Noi, **ca și** chirurgi, găsim un loc de rugăciune în paraclisul Spitalului Bagdasar" (corect: „Noi, **ca** chirurgi, găsim un loc de rugăciune..."), „Asta îl aduce pe om alături de Dumnezeu, **ca și** creator" (corect: „...îl aduce pe om alături de Dumnezeu, **ca** creator"), „E interesant **ca și** criteriu acest lucru" (concret: „E interesant **ca** criteriu acest lucru"), „Prea Sfințitul (sic!) Nicolae Condrea, **ca și** episcop al Americii de Nord și al Canadei..." (corect: „Preasfințitul Nicolae Condrea, **ca** episcop al Americii de Nord și al Canadei..."), „**Ca și** doctor, este pesemne cel mai nefericit caz întâlnit" (corect: „**Ca** doctor, este pesemne cel mai nefericit caz întâlnit"), „Diabetul zaharat este o boală complexă **ca și** evoluție" (corect: „...este o boală complexă **ca** evoluție"), „În ceea ce vă privește pe dumneavoastră, **ca și** familie..." (corect: „În ceea ce vă privește pe dumneavoastră, **ca** familie..."), „Dacă vrei, pot face carieră **ca și** falsificator" (corect: „..., pot face carieră **ca** falsificator"), „N-am aflat nimic **ca și** faptă, **ca și** poziție..." (corect: „...**ca** faptă, **ca** poziție..."), „Grecia este mai aproape de noi **ca și** situație economică" (corect: „...**ca** situație economică"), „Reacția noastră **ca și** instituție prezidențială..." (corect: „Reacția noastră **ca** instituție prezidențială..."), „Acum doi ani am participat, **ca și** invitați speciali, la Eurovizion" (corect: „...am participat, **ca** invitați speciali, la Eurovizion"), „Se introduce clasa a IX-a **ca și** învățământ obligatoriu" (corect: „...**ca** învățământ obligatoriu"), „**Ca și** măsură, această inițiativă este lăudabilă" (corect: „**Ca** măsură, această inițiativă..."), „Nu trebuie să ne lăsăm atrași și noi, **ca și** medici, în această capcană a dorințelor de reparație estetică" (corect: „...să ne lăsăm atrași și noi, **ca** medici,..."), „Eu, **ca și** membru al Consiliului de Apărare a Țării, merg ori de câte ori trebuie" (corect: „Eu, **ca** membru al Consiliului de Apărare a Țării,..."), „Nu putem cere părinților să fie pentru copii **ca și** modele" (corect: „... să fie pentru copii **ca**

Scanned with OKEN Scanner

modele"), „Veniturile, la zi, au crescut în afaceri **ca și** nivel" (corect: „..., au crescut în afaceri **ca** nivel"), „**Ca și** noutate, vă rugăm să vizitați standul București" (corect: „**Ca** noutate, vă rugăm să vizitați..."), „Nu știu cum funcționează și câte apartamente intră în posesie **ca și** număr" (corect: „...și câte apartamente intră în posesie **ca** număr"), „Bucureștiul a avut **ca și** nume de străzi..." (corect: „...a avut **ca** nume de străzi..."), „Mie-mi place ceea ce fac **ca și** ocupație" (corect: „...ceea ce fac **ca** ocupație"), „**Ca și** om singur, nu aveți încredere în dumneavoastră" (corect: „**Ca** om singur,..."), „Lucrează în schimbul de noapte **ca și** ospătăriță" (corect: „...**ca** ospătăriță"), „Care este poziția conducătorilor PNL, **ca și** parteneri sociali?" (corect: „..., **ca** parteneri sociali?"), „Noi, **ca și** partid, nu vom ceda în fața acestei încercări de șantaj" (corect: „Noi, **ca** partid, nu vom ceda..."), „Ce autoritate aveți dumneavoastră **ca și** părinte?" (corect: „...**ca** părinte?"), „Eu, **ca și** persoană, mi-am exprimat opiniile" (corect: „Eu, **ca** persoană,..."), „Toți suntem admiratorii tablourilor Erikăi, care, **ca și** profesoară, demonstrează..." (corect: „..., care, **ca** profesoară, demonstrează..."), „Femeile sunt suficient de chibzuite **ca și** program, **ca și** cheltuială" (corect: „...**ca** program, **ca** cheltuială"), „Noi am fost obișnuiți să trăim **ca și** răzeși" (corect: „...să trăim **ca** răzeși"), „Orice om, **ca și** nivel mediu, are posibilitatea..." (corect: „..., **ca** nivel mediu, are posibilitatea..."), „După exprimarea acesteia de către ministerul român de externe, **ca și** replică, s-au demarat rapid lucrările la canalul distrugător din inima Deltei Dunării" (corect: „..., **ca** replică, s-au demarat rapid lucrările..."), „Noi, **ca și** societate civilă!" (corect: „Noi, **ca** societate civilă!"), „Am intervenit, **ca și** solist, pe scenă, de la vârsta de 22 de ani" (corect: „Am intervenit, **ca** solist pe scenă,..."), „Aici e vorba de un nivel de dezvoltare al tău **ca și** soț" (corect: „... un nivel de dezvoltare al tău **ca** soț"), „Noi, **ca și** specialiști, suntem susținători ai energeticii românești, preîntâmpinând ceea ce s-a întâmplat la Cernobîl" (corect: „Noi, **ca** specialiști,..."), „E a doua comună din județul Neamț, **ca și** suprafață, **ca și** mărime" (corect: „..., **ca** suprafață, **ca** mărime"), „Între ceilalți culturiști, este al doilea **ca și** valoare, **ca și** importanță" (corect: „..., este al doilea **ca** valoare, **ca** importanță"), „**Ca și** vârstă, persoanele respective..." (corect: „**Ca** vârstă, persoanele respective..."), „Eu, **ca și** vecin, nu fac parte din (sic!) cei vizați" (corect: „Eu, **ca** vecin, nu fac parte dintre cei vizați"), Ați venit aici **ca și** voluntari" (corect: „...**ca** voluntari").

Scanned with OKEN Scanner

15. Omiterea blancului dintre unele substantive comune nearticulate și falsul articol enclitic alipit (în realitate, articol posesiv în procliza cuvântului următor)

- „Între 20 și 23 iunie va avea loc proba de **evaluarea** cunoștințelor..."
- „Scorbura din tei era un mijloc de **amenajarea** cuibului..."
- „Expunerea... unor materiale... de **responsabilizarea** și **sensibilizarea** elevilor..."
- „S-a luat măsura de **acordarea** drepturilor bănești,..."
- „Întrebat dacă... a propus un succesor la fotoliul de **ministrul** Culturii,..."

„În cadrul grupei articolelor hotărâte se produc uneori confuzii între articolul **hotărât propriu-zis** și articolul **posesiv**. *O greșeală frecventă constă în alipirea articolului posesiv de feminin singular la finala unui substantiv nearticulat precedent, ceea ce are ca rezultat folosirea unei forme articulate enclitic acolo unde înțelesul cere un substantiv nearticulat*: de reținut că se spune corect „centru de **difuzare[ ]a** presei" (nu „de **difuzarea**..."), „Muzeul de **Istorie[ ]a** Bucureștiului" (nu „de **Istoria**..."). Chiar la masculin neutru singular, unde formele diferă mai mult, se întâlnesc situații asemănătoare de înlocuire a articolului posesiv de la determinant cu articolul enclitic al cuvântului determinat, spunându-se, greșit: „El a fost numit **directorul** liceului" (în loc de „**director[ ]al**..."), sau „Ca **fiul** unui țăran, el cunoaște satul" (în loc de „Ca **fiu[ ]al**...") (**GT**).

Confuziile sus-amintite, dintre articolul hotărât propriu-zis (enclitic) și cel posesiv (proclitic) duc, greșit la alipirea, și nu separarea prin blanc, a acestuia din urmă la sfârșitul substantivului nearticulat ce-l precedă, ca în exemplele preluate din presă: „Sunt motive de sănătate personală, și nu motive de **activitatea** instituției" (corect: „..., și nu motive de **activitate[ ]a** instituției"), „Deputații au hotărât, ieri, că proiectul de lege de **înființarea** bordelurilor se va afla în dezbaterea Camerei cât de curând" (corect: „...proiectul de lege de **înființare[ ]a** bordelurilor se va afla în dezbaterea Camerei cât de curând"), „Liderul filialei Cluj a Partidei Romilor, Aurel Roșianu, a intrat într-o **imposibilitatea** returnării unui credit, iar instituția care îi acordase împrumutul a scos la licitație un motel..." (corect: „..., a

Scanned with OKEN Scanner

intrat într-o **imposibilitate[ ]a** returnării unui credit,..."), „Tentativa Asociației de a scoate la licitație fotoliul primarului general a eșuat însă, edilul Bucureștilor contestând acțiunea de **executarea** sentinței pronunțate de instanță" (corect: „..., edilul Bucureștilor contestând acțiunea de **executare[ ]a** sentinței pronunțate de instanță"), „Pe un fond muzical de excepție, reușesc să descopăr lucruri noi, rămân uimit de puterea de informare și de **prezentarea** acestuia" (corect: „..., rămân uimit de puterea de informare și de **prezentare[ ]a** acestuia"), „Întrebat dacă Mona Muscă a propus un succesor la fotoliul de **ministrul** Culturii, Tăriceanu a afirmat..." (corect: „...un succesor la fotoliul de **ministru[ ]al** Culturii,..."), „S-a luat măsura de **acordarea** drepturilor bănești, urmând ca pe tot anul să fie asigurată în proporție de 98%" (corect: „S-a luat măsura de **acordare[ ]a** drepturilor bănești,..."), „Este necesară întărirea măsurilor de prevenire a încălcării ordinii publice și de **sporirea** siguranței la nivel comunitar și personal" (corect: „...și de **sporire[ ]a** siguranței la nivel comunitar și personal"), „Scorbura din tei era un mijloc de **amenajarea** cuibului pentru familia de sticleți" (corect: „...era un mijloc de **amenajare[ ]a** cuibului pentru familia de sticleți"), „Volumul a stârnit valuri de proteste din partea cititorilor și a organizațiilor de **protecția** copilului" (corect: „...din partea cititorilor și a organizațiilor de **protecție[ ]a** copilului"), „Expunerea, pe panouri, montată în școală, a unor materiale cu caracter preventiv, de **responsabilizarea** și **sensibilizarea** elevilor împotriva actelor de violență..." (corect. „...materiale cu caracter preventiv de **responsabilizare** și **sensibilizare[ ]a** elevilor împotriva actelor de violență..."), „Judecătorilor Curții constituționale nu le-a păsat de cutuma occidentală. Nici de cerințele Uniunii Europene. Nici de Mecanismul de Verificare și Cooperare, implicit de **monitorizarea** României" (corect: „...Nici de Mecanismul de Verificare și Cooperare, implicit de **monitorizare[ ]a** României"), „Între 20 și 23 iunie va avea loc proba de **evaluarea** cunoștințelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională" (corect: „...va avea loc proba de **evaluare[ ]a** cunoștințelor lingvistice...").

Scanned with OKEN Scanner

16. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni adverbiale sau grupuri libere de cuvinte

- „Lupoaica venise nu **demult** de la vânătoare..."
- „**Dealtfel**, teoretic, funcția principală a atașatului cultural..."
- „**Îndefinitiv**, editorialul punea problema din unghi..."
- „**odată** la patru ani oferă cu generozitate mită electorală"
- „puteți număra, **deasemenea**, secvență din acest proiect"

Față de numeroasele „adverbe formate prin compunere, scrierea într-un cuvânt servește la deosebirea de îmbinările libere sau de locuțiunile adverbiale formate din aceiași termeni: vezi exemple ca **altădată** „odinioară" și **altă[ ]dată** „în altă împrejurare", **altfel** „altminteri" și **alt[ ]fel** „nu același fel", **bineînțeles** „firește" și **bine[ ]înțeles** „înțeles bine", **deloc** „nicidecum" și **de[ ]loc** „originar, local" (tot așa **defel** și **de[ ]fel**), **întruna** „mereu" și **într-una** „în una", **numai** „doar" și **nu[ ]mai** (negație + **mai**), **odată** „odinioară" și **o[ ]dată** numeral adverbial sau **o** (articol, numeral) + **dată** s. (cf. și **câteodată**, **deodată**, **niciodată**, **totodată** față de **o[ ]dată** precedat de **câte**, **de**, **nici**, **tot**)" (**GT**). Deci „scrierea împreună deosebește asemenea adverbe de **grupurile de cuvinte** cu o structură asemănătoare, în care componentele își păstrează independența și înțelesul, și care se scriu în cuvinte separate [cu **blanc** între ele]" (**DOOM²**).

Confuzia dintre compusele adverbiale scrise într-un cuvânt și grupurile de cuvinte (locuțiuni sau îmbinări libere) se oglindește în absența nejustificată a blancului, ca în citatele următoare: „Creșterea numărului de copii în următorii ani nu se întrevede să aibă loc, astfel că școala **numai** poate funcționa" (corect: „..., astfel că școala **nu[ ]mai** poate funcționa"), „Președintele PSD l-a încondeiat pe predecesorul său în culorile portocalii ale PDL, sugerând că acesta nu mai face **demult** jocurile propriului partid..." (corect: „..., sugerând că acesta nu mai face **de[ ]mult** jocurile propriului partid..."), „Lupoaica venise nu **demult** de la vânătoare și acum își hrănea puii cu bucăți de carne caldă..." (corect: „lupoaica venise nu **de[ ]mult** de la vânătoare..."), „Fiindcă s-a spus, nu **odată**, că dezvoltarea

Scanned with OKEN Scanner

economică este condiționată aproape nemijlocit de cercetarea științifică" (corect: „Fiindcă s-a spus, nu **o[ ]dată,** că dezvoltarea economică..."), „Rezultatul este concret și **binecunoscut** de toată lumea..." (corect: „Rezultatul este concret și **bine[ ]cunoscut**..."), „**Dinafară**, lucrurile se vedeau altfel..." (corect: „**Din[ ]afară**, lucrurile se vedeau altfel..."), „Mlaștinile au dispărut de ceva mai **demult**" (corect: „...au dispărut de ceva mai **de[ ]mult**"), „Gânduri pe care **deobicei** nu le-am fi mărturisit..." (corect: „Gânduri pe care **de[ ]obicei** nu le-am fi mărturisit..."), „Persoana respectivă nici nu știe cine este **defapt**" (corect: „...nici nu știe cine este **de[ ]fapt**"), „Pe site-ul CESCUJUR puteți număra, **deasemenea**, secvența din acest proiect" (corect: „...puteți număra, **de[ ]asemenea**, secvența din acest proiect"), „Ioan Groșan este un amestec năucitor de personaje care ne străbat memoria culturală, deși nu seamănă **întrutotul** cu nimeni" (corect: „..., deși nu seamănă **întru[ ]totul** cu nimeni"), „**Îndefinitiv**, editorialul punea problema din unghi strict educativ: cum poate biserica să joace un atare rol în chip eficient" (corect: „**În[ ]definitiv**, editorialul punea problema din unghi strict educativ:..."), „Nu pot lua o decizie acum, e limpede, ci **altădată**" (corect: „Nu pot lua o decizie acum, e limpede, ci **altă[ ]dată**"), „Autointitulații Che Guevara și Fidel Castro de România au demonstrat că au învățat ceva de prin cartierele rău-famate și din mahalalele în care, **odată** la patru ani, oferă cu generozitate mită electorală" (corect: „...din mahalalele în care, **o[ ]dată** la patru ani, oferă cu generozitate mită electorală"), „**Dealtfel**, teoretic, funcția principală a atașatului cultural este aceea de a face legătura între instituțiile guvernamentale ale țărilor respective în domeniul culturii" (corect. „**De[ ]altfel**, teoretic, funcția principală a atașatului cultural..."), „Că parlamentul a decis toate aceste lucruri este **bineînțeles**..." (corect: „Că parlamentul a decis toate aceste lucruri este **bine[ ]înțeles**...").

Scanned with OKEN Scanner

17. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni prepoziționale sau grupuri libere de cuvinte

- „**Înafara** copilăriei și a adolescenței, petrecute «la casă»,..."
- „La începutul lunii erau pesimiști în **ceeace** privește relația..."
- „Anual, **înpreajma** sărbătorilor de Paști, gospodinele roșesc ouă,..."
- „La suprafață totul părea O.K., dar **pedinăuntrul** lor lucrurile..."

În **cuvinte separate**, deci cu blanc, se scriu nu numai „prepozițiile **compuse** din două sau trei elemente **nesudate** (a[ ]la, de[ ]către, de[ ]dedesubtul, de[ ]după, de[ ]la, de[ ]pe, de[ ]pe[ ]lângă, de[ ]sub, fără[ ]de, în[ ]afara [locuțiune!], în[ ]contra, până[ ]după, până[ ]în, până[ ]la, până[ ]pe[ ]după, până[ ]pe[ ]la, până[ ]pe[ ]sub, pe[ ]la, pe[ ]lângă)", ci și „locuțiuni prepoziționale (de[ ]jur[ ]împrejurul, în[ ]ciuda, în[ ]jurul, în[ ]locul, odată[ ]cu)" care nu se deosebesc **grafic** de „grupurile libere de cuvinte" (**DOOM²**). Spre deosebire de acestea, există prepoziții **compuse sudate** care se scriu într-un cuvânt (**deasupra**, **decât**, **dedesubtul**, **despre**, **dimprejurul**, **dinaintea**, **dinapoia**, **dindărătul**, **dinspre**, **dintre**, **dintru**, **împotriva**, **împrejurul**, **înaintea**, **înapoia**, **îndărătul**, **unde**, **înspre**, **printre**, **printru**)" (**Ibidem**).

Confuzia dintre prepozițiile compuse sudate (într-un cuvânt) și locuțiuni sau grupuri libere de cuvinte (separate, nesudate) este evidentă în enunțurile ce urmează: „**Înafara** copilăriei și a adolescenței, petrecute «la casă», în ultimii două zeci (sic!) și opt de ani am trăit exclusiv «la bloc»..." (corect: „**În[ ]afara** copilăriei și a adolescenței, petrecute «la casă»,..."), „Am ars mobile, cu tot ce mai era pe aici, **înafară** de amintirile bătrânei..." (corect: „..., **în[ ]afară** de amintirile bătrânei..."), „Universitățile ar urma să fie conduse de un Senat, compus în proporție de 30% din persoane **dinafara** comunității academice..." (corect: „..., compus în proporție de 30% din persoane **din[ ]afara** comunității academice..."), „Al. Grosu dădea impresia că pentru el nu există nimic altceva **înafara** unor centri nervoși..." (corect: „...pentru el nu există nimic altceva **în[ ]afara** unor centri nervoși..."), „Fiindcă nici eu nu dorm nopțile și mă gândesc să fac ceva productiv în timpul acesta, **înafară de** mâncat"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „...să fac ceva productiv în timpul acesta, **în[ ]afară de** mâncat"), „Anual, **înpreajma** sărbătorilor de Paști, gospodinele roșesc ouă, fac cozonaci, gătesc carne de miel..." (corect: „Anual, **în[ ]preajma** sărbătorilor de Paști,...), „La începutul lunii erau pesimiști în **ceeace** privește relația CJ cu ADR Sud Muntenia" (corect: „...erau pesimiști în **ceea[ ]ce** privește relația CJ cu ADR Sud Muntenia"), „La «suprafață» totul părea O.K., dar **pedinăuntrul** lor lucrurile stăteau cu totul altfel" (corect: „..., dar **pe[ ]dinăuntrul** lor lucrurile stăteau cu totul altfel").

18. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni conjuncționale sau grupuri libere de cuvinte

- „**Devreme** ce au fost scrise în prima jumătate a veacului trecut,..."
- „A pierdut examenul de bacalaureat dat **fiindcă** a fost eliminat,..."
- „Nu știa **întrucât** sentimentele lui vor fi la fel de sincere..."
- „**Înafară** că era antipatic, nu se bucura nici de încrederea..."

Dacă „se scriu într-**un cuvânt** conjuncțiile compuse la origine, dar **sudate** (...): **deoarece**, **deși**, **fiindcă**, **încât** («Îl durea atât de tare, **încât** nu putea vorbi»), **întrucât** «deoarece» («A lipsit **întrucât** era bolnav»), **precum**, **vasăzică** (și adv.) «prin urmare, deci»", **în schimb**, acestea se disting, la rândul lor, „de **locuțiunile** și de **grupurile de cuvinte** cu o componență asemănătoare, scrise **în cuvinte separate** [deci cu blanc]: **dat[ ]fiind[ ]că**, **în[ ]cât** («**În[ ]cât** (în ce dată) suntem astăzi?», «**În[ ]cât** timp ai scris?»), **întru[ ]cât** «în ce măsură» («Nu văd **întru[ ]cât** ideea ta ar fi mai bună»), **va[ ]să[ ]zică** «înseamnă» («o soțietate fără prințipuri, **va[ ]să[ ]zică** că nu le are» – **Caragiale**)" (**DOOM²**).

Exemplele de mai jos, deși nu foarte numeroase, ilustrează totuși confuzia ce se face, uneori, între conjuncțiile compuse, într-un cuvânt (**sudate**), și locuțiunile sau grupurile de cuvinte libere (**nesudate**): „**Devreme ce** au fost scrise în prima jumătate a veacului trecut, e clar că atunci trebuiau să apară, și nu mai târziu" (corect: „**De[ ]vreme ce** au fost scrise în prima jumătate a veacului trecut,..."), „Oricum, trebuia să aflu ce era în cutie, probabil ceva important,

Scanned with OKEN Scanner

devreme ce era așa asigurată..." (corect: „...,**de[ ]vreme ce** era așa asigurată..."), „A pierdut examenul de bacalaureat dat **fiindcă** a fost eliminat, pentru tentativă de fraudă, la proba de matematică" (corect: „...dat **fiind[ ]că** a fost eliminat, pentru tentativă de fraudă,..."), „Nu știa **întrucât** sentimentele lui vor fi la fel de sincere și de puternice ca ale ei" (corect: „Nu știa **întru[ ]cât** sentimentele lui vor fi la fel de sincere și de puternice..."), „**Înafară că** era antipatic, nu se bucura nici de încrederea șefilor..." (corect: „**În[ ]afară că** era antipatic,..."), „Nu puteam prognoza **încât** timp norii se vor împrăștia și va reapărea soarele" (corect: „Nu puteam prognoza **în[ ]cât** timp norii se vor împrăștia..."), „Era clar că vom ajunge cu întârziere la gară, iar asta **vasăzică** că vom pierde trenul" (corect: „..., iar asta **va[ ]să[ ]zică** că vom pierde trenul").

Scanned with OKEN Scanner

IV. GREȘELI ÎN FOLOSIREA APOSTROFULUI

1. Introducerea, greșită, a apostrofului, în locul cratimei, în interiorul sau la sfârșitul unor cuvinte incomplete

- „Când se apuca să doarmă, dormea **ne[']ntors** ore întregi"
- „A **re[']nvesti** un capital într-o afacere nerentabilă..."
- „Ăla **d[']acolo** mi-a zis că acesta-i cel mai bun"
- „dacă nu te astâmperi nici **n[']am** să-ți mai scriu"

Apostroful „este singurul semn **exclusiv** ortografic", „rar folosit în ortografia românească actuală" (**DOOM²**). Rolul apostrofului ['] este să marcheze suprimarea uneia sau a mai multor litere (și sunete). Până în 1953, regula era că se punea apostrof peste tot unde lipsea o parte dintr-un cuvânt, de cele mai multe ori o vocală. Se scria deci **s[']aduc** (dar **să duc**), **într[']atât** (dar **întru cât**), **m[']am dus** (dar **mă duc**) etc. *La întâlnirea a două cuvinte strâns legate între ele*, primul terminându-se cu o vocală, iar al doilea începând tot cu o vocală, foarte adesea *prima dintre cele două vocale în contact este suprimată* (astăzi, în această situație punem **cratimă**)... A fost o vreme când unii, împotriva regulii, puneau și apostrof, și liniuța de unire: **într[']-atât**, ceea ce, evident, era o risipă de energie, de vreme ce ambele semne marcau același lucru. Altă greșeală care se făcea adesea era punerea apostrofului înaintea pronumelor enclitice sau în urma celor proclitice, cum și a verbului aton **s** («sunt»). În expresii ca dă[-]mi, lasă[-]ți, nu[-]și, ia[-]i, bate[-]l, unde[-]s sau mi[-]a dat, ți[-]o spun, l[-]am văzut, nu[-]s, s[-]acolo etc. nu lipsește nimic, deci apostroful nu are ce căuta... Este adevărat că în unele cazuri găsim înainte un **î**, dar acesta nu reprezintă păstrarea unei vechi vocale, ci dimpotrivă, este un adaos relativ recent. Nu putem deci spune că în **mi[-]aduc** lipsește **î** și că trebuie scris cu apostrof (**[']mi[-]aduc**), odată ce forma primitivă este fără **î**, iar acolo unde acesta apare este adăugat. Cam la fel stau lucrurile cu verbul **s**: „sunt", scurtat în **s**, primește un **î** de sprijin acolo unde nu poate fi pronunțat fără o vocală. Deci **nu[-]s**, **s[-]aproape**, dar „**îs** mulți" (**MTO**).

Scanned with OKEN Scanner

Așadar reluând, pe scurt, cele de mai sus: „Când se produce căderea **vocalei** finale a unui cuvânt și **urmează un cuvânt care începe cu o vocală**, se folosește **cratima**, nu apostroful: «**D(-)ale** carnavalului», **făr(-)a** spune, **înșir(-)o**, **las(-)o**, **pân(-) acasă** < «**De(-)ale** carnavalului», «**fără a** spune», «**înșiră + o**», «**lasă + o**», «**până acasă**»„ (**DOOM²**). „Pentru a nu se confunda scrierea cu apostrof și cea cu cratimă, să se compare următoarele trei forme de redare a cuvântului **până**: **pân(')deseară**, **pân(-)acum**, **până acum**. Este evident că apostroful notează rostirea scurtată a unui cuvânt, rostire în care cuvântul scurtat nu se leagă fonetic de cuvântul următor printr-o silabă nou-apărută" (**OLR**). Cu alte cuvinte: „Absența accidentală din rostire a unor sunete cu diverse poziții într-un cuvânt (de la începutul, din interiorul sau de la sfârșitul cuvântului) poate fi marcată în unele situații prin **cratimă**, iar în altele prin **apostrof**, criteriul fiind următorul: dacă se ajunge la rostirea împreună, în sensul de cuprindere în aceeași silabă, a sunetelor din jurul celui absent (sau a celor absente) se folosește **cratima**; dacă nu, se folosește **apostroful**" (**OT**). O situație specială se petrece în interiorul unor cuvinte în care are loc „eliziunea lui **î** de la începutul temei din formații prefixale cu **ne(-)**, **re(-)** și compuse cu **de(-)**: **ne(-)mpăcat**, **re(-)ntoarce**, **de(-)mpărțit** ș situație în care se folosește **cratima**ț, în celelalte situații se folosește **apostroful**: **dom(')le** < „domnule", **sal(')tare** < „salutare" etc." (**Ibidem**).

Explicațiile de mai sus sunt suficiente pentru a ne da seama că în enunțurile următoare, spicuite din diverse publicații, se folosește, greșit, apostroful în locul cratimei: „**D(')aia** mă întreb tot timpul: ce caut eu aici?" (corect: „**D(-)aia** mă întreb tot timpul:..."), „Ceea ce mi-a scris n-am citit **pân(')astă** zi de joi..." (corect: „...n-am citit **pân(-)astă** zi de joi..."), „Te-ai făcut o haimana și jumătate și să știi că dacă nu te astâmperi nici **n(')am** să-ți mai scriu" (corect: „...dacă nu te astâmperi nici **n(-)am** să-ți mai scriu"), „Dă-o lui Ali și-i spune că am spun eu **s(')o** curețe cum a învățat la cazarmă" (corect: „...și-i spune că am spus eu **s(-)o** curețe cum a învățat la cazarmă"), „De ce scade Euro? **D(')aia**!" (corect: „De ce scade Euro? **D(-)aia**!"), „**P(')ăsta-l** vreau! spuse el privind concentrat spre ordinatorul roz" (corect:

Scanned with OKEN Scanner

„P[-]ăsta-l vreau!..."), „Nu, nu p[']asta! Să moară mama câte luminițe are..." (corect: „Nu, nu p[-]asta! Să moară mama..."), „Ăla d[']acolo mi-a zis că ăsta-i cel mai bun" (corect: „Ăla d[-]acolo mi-a zis că ăsta-i cel mai bun"), „Copilul se descurca ușor, știa că «x» de[']nmulțit cu «y» fac «z»„ (corect: „..., știa că «x» de[-]nmulțit cu «y» fac «z»"), „Când se apuca să doarmă, dormea ne[']ntors ore întregi" (corect: „..., dormea ne[-]ntors ore întregi"), „A re[']nvesti un capital într-o afacere nerentabilă este o mare prostie..." (corect: „A re[-]nvesti un capital într-o afacere nerentabilă...").

2. Omiterea apostrofului de la începutul, din interiorul sau de la sfârșitul unor cuvinte incomplete

- „Revoluția de la [ ]48 s-a spus că este...burghezo-democratică..."
- „[ ]Neața, meștere, cum merge treaba, bine?!..."
- „dinozaurii ăștia de 50 și ceva de ani nu mai pleacă, dom[ ]le, odată?"
- „Pariu a pus patronu[ ] pe Dinamo și aia era, ce să zică..."
- „Apoi și-a dat seama că-l mai știe pe unu[ ]..."

E bine să ne reamintim că „în limba **literară**, apostroful: 1. marchează, mai ales în stilul **publicistic**, în indicarea **anilor calendaristici**, **absența accidentală a primei** sau **a primelor două cifre**: [']918, [']89; 2. se regăsește în unele **împrumuturi** din alte limbi (în care are alte funcții decât în română), cum sunt: a) substantive comune **neadaptate** (five o[']clock); b) **nume proprii străine** de persoană (D[']Annunzio, D[']Artagnan, O[']Neill); c) **nume de firme străine** conținând «genitivul saxon» (McDonald[']s) – care s-a extins, în mod abuziv sau glumeț, și la unele nume românești de firme. Apostroful **nu** se utilizează în scrierea formelor **literare**, ale cuvintelor românești, ci notează realități **fonetice** din vorbirea **familiară**, **neglijentă**, **populară** sau **regională**, **în tempo rapid**, ori **deficiențe de rostire** ale unor vorbitori, apărând în utilizări contextuale ale cuvintelor («săru[']mâna» pentru «sărut mâna»)... El notează **căderea accidentală**: 1. **a unui sunet**: a) **consoană** (al[']fel,

Scanned with OKEN Scanner

cân[']va, da['], dom['], pentru «altfel», «cândva», «dar», «domn») sau b) **vocală** (altădat['], făr[']de, lu[']Mihai), numa['], pân[']la, tocma['], vin['], pentru «altădată», «fără de», «lui (Mihai)», «numai», «până la», «tocmai», «vino/vină» sau 2. **a mai multor sunete** sau **silabe** (dom[']le, [']neața, pentru «domnule», «(bună) dimineața». În ceea ce privește poziția, el poate apărea: 1. la **începutul** unor cuvinte ([']nainte, pentru «înainte»); 2. în **interiorul** unor cuvinte: (dom[']le, pentru «domnule») și mai ales 3. la **sfârșitul** unor cuvinte (domnu['], scoal['], pentru «domnul», «scoală»), inclusiv la nivelul **propoziției** (las['] pe mine, pentru «lasă pe mine») sau al frazei (las['] că-i arăt eu, poa[']să, tre[']să, pentru «lasă că-i arăt eu», «poate să», «trebuie să»)" (**DOOM²**).

Regulile și exemplele normative de mai înainte sunt destul de grăitoare pentru a înțelege chipul eronat în care apostroful este neglijat în citatele următoare: „Revoluția de la [ ]**48** s-a spus că este o revoluție burghezo-democratică..." (corect: „Revoluția de la [']**48** s-a spus că este..."), „[ ]**Neața**, meștere, cum merge treaba, bine?!..." (corect: „[']**Neața**, meștere, cum merge treaba, bine?!"), „Afirmam că indiferent de riscuri, vom merge **tot**[ ]**nainte**..." (corect: „..., vom merge **tot**[']**nainte**..."), „Eu sper să mai fiu încă un atent urmăritor al scenei politice, când o să vină generația care să spună «**domle**, da' boșorogul acesta de Voinescu și cu dinozaurii ăștia de 50 și ceva de ani nu mai pleacă, **domle**, odată?»„ (corect: „...când o să vină generația care să spună «**dom**[']**le**, da' boșorogul acesta... nu mai pleacă **dom**[']**le**, odată?»"), „«**Saltare**, Fănele, ce faci?» «**Saltare**, bine, ce să fac?»„ (corect: „«**Sal**[']**tare**, Fănele, ce faci?» «**Sal**[']**tare**, bine, ce să fac?»"), „De regulă, **five o**[ ]**clockul** nostru este miercurea, la două săptămâni..." (corect: „..., **five o**[']**clockul** nostru este miercurea, la două săptămâni..."), „Mă Ioane, **lupu**[ ]o fi și el bun la ceva, că d-aia l-a lăsat Dumnezeu pe pământ" (corect: „Mă Ioane, **lupu**[']o fi și el bun la ceva,..."), „**Da**[ ]bine, **puiu**[ ]mamii, ce vânat mi-ai adus, de mă pune tată-tu să-mi arăt priceperea?" (corect: „**Da**['] bine, **puiu**['] mamii, ce vânat mi-ai adus,...?"), „Așa, femeie! Dă-i nas **lu**[ ]**deșteptu**[ ]de fii-tu, **da**[ ]la mine să nu vii când jivina ți-o mânca orătăniile" (corect: „... Dă-i nas **lu**['] **deșteptu**['] de fii-tu, **da**['] la mine să nu vii..."), „**Omu**[ ], atunci când moare, ar trebui să

Scanned with OKEN Scanner

fie cunoscut, care vasăzică să știe și alții cine a fost, cum a fost" (corect: „**Omu**[ʾ], atunci când moare, ar trebui să fie cunoscut,..."), „Așa că într-o seară intră pe geam la el în casă, când **moșu**[ ] delira între somn și trezie..." (corect: „..., când **moșu**[ʾ] delira între somn și trezie..."), „Se sperie oamenii când intră, zic că ne-a înviat **vreunu**[ ] din morții de care ne ocupăm, du-te acasă, ia o pauză" (corect: „..., zic că ne-a înviat **vreunu**[ʾ] din morții de care ne ocupăm,..."), „Hai, stai jos, nu știi că începe **meciu**[ ]? **Băiatu**[ ], adu o bere acia la **domnu'** „ (corect: „..., nu știi că începe **meciu**[ʾ]? **Băiatu**[ʾ], adu o bere..."), „Pariu a pus **patronu**[ ] pe Dinamo și aia era, ce să zică..." (corect: „Pariu a pus **patronu**[ʾ] pe Dinamo..."), „Am venit să văd și eu cine mai e p-aici că luna viitoare **tre**[ ] să merg la «Centura de Aur»..." (corect. „...că luna viitoare **tre**[ʾ] să merg la «Centura de aur»..."), „Apoi și-a dat seama că-l mai știe pe **unu**[ ]..." (corect: „...că-l mai știe pe **unu**[ʾ]...").

Scanned with OKEN Scanner

V. GREȘELI ÎN FOLOSIREA MAJUSCULEI (A LITEREI INIȚIALE MARI)

1. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirile neoficiale ale unor instituții locale și centrale

- „Prima ieșire era chiar în incinta unui **Spital** de **Boli Infecțioase**..."
- „La rândul lor, **Primăriile** celor două comune susțin că..."
- „E vorba de un recent sondaj CSOP potrivit căruia șeful **Guvernului**..."
- „Evaluarea anuală a **Inspectoratelor Școlare Județene** reprezintă..."
- „Totul plecă... de la modul în care o **Universitate** funcționează..."
- „Rămâne totuși o cale de schimbare a **Parlamentului**..."

„Problema alegerii între scrierea cu **majuscule** (litere mari) și cea cu **minuscule** (litere mici) se pune, pe de o parte, în anumite situații sintactice, legate de delimitarea enunțurilor și de punctuație, iar, pe de altă parte, la anumite categorii de cuvinte: substantive proprii sau comune, formule sau pronume de politețe, abrevieri și simboluri" (**GT**). „Fiind **limitate** la anumite situații, scrierea cu literă **mare** a cuvintelor **izolate** sau **în propoziții** are ca efect **punerea** lor **în evidență**... Detaliind, se scriu cu litere **mari**: (...) **toate** componentele (cu excepția de regulă a cuvintelor ajutătoare) numelor **proprii** (inclusiv ale unor **unități lexicale complexe** folosite ca nume proprii) care desemnează: (...) **instituții** (Administrația Prezidențială, Avocatul Poporului, Camera Deputaților, Cancelaria Prim-Ministrului, Editura Univers Enciclopedic, Facultatea de Litere, Guvernul României, Institutul de Lingvistică, Ministerul Afacerilor Externe, Organizația Națiunilor Unite, Parlamentul României, Sfântul Scaun «Vaticanul», Teatrul Național, Uniunea Artiștilor Plastici, inclusiv când sunt folosite eliptic: admiterea la Politehnică, student la Litere, secretar de stat la Externe), **clădiri** publice și **monumente**

Scanned with OKEN Scanner

(**Arcul de Triumf**, **Casa Academiei**, **Palatul Parlamentului**), **săli** (**Rapsodia**), **mijloace de transport** (**Orient Expres**, **Titanicul**)" (**DOOM²**). Ca o replică la această regulă ortografică, se scriu însă cu litere **mici** denumirile **neoficiale** ale instituțiilor (**guvernul român**, **guvernele statelor membre** ale UE) și numele **domeniilor** la care se referă o **funcție** (**ministru de externe**), însă, în documentele oficiale, numele **complete** de funcții se scriu cu litere mari: Contrasemnează **Ministrul Afacerilor Externe**..." (**Ibidem**).

Date fiind confuziile numeroase care au loc, în presă, în ceea ce privește scrierea greșită, cu litere inițiale mari, în locul celor mici, a denumirii neoficiale a diferitelor instituții din țară, vom reliefa, în citatele următoare, aceste „inadvertențe": „Rătăcind dezorientați pe stradă prin fața **Cabinetului Medical**..." (corect: „...prin fața **cabinetului medical**..."), „Prima ieșire era chiar în incinta unui **Spital** de **Boli Infecțioase**..." (corect: „...era chiar în incinta unui **spital** de **boli infecțioase**..."), „Odată intrat în **Clinică**, aveai să te întorci acasă vindecat..." (corect: „Odată intrat în **clinică**,..."), „Candidatul liberal pentru **Primărie** are multe de făcut" (corect: „Candidatul liberal pentru **primărie**..."), „La rândul lor, **Primăriile** celor două comune susțin că nu sunt în culpă" (corect: „La rândul lor, **primăriile** celor două comune..."), „Acest **Consiliu Județean** nu vrea să cheltuiască niciun ban la..." (corect: „Acest **consiliu județean** nu vrea..."), „S-au încercat unele variante de colaborare între cele două **Consilii Locale** Modelu și Călărași" (corect: „...colaborare între cele două **consilii locale** Modelu și Călărași"), „Condiția **Ministerelor Culturii** din majoritatea țărilor..." (corect: „Condiția **ministerelor culturii**..."), „Evaluarea anuală a **Inspectoratelor Școlare Județene** reprezintă un atribut al MEC" (corect: „Evaluarea anuală a **inspectoratelor școlare județene**..."), „SC Agricom Borcea prestează diverse servicii pentru **Asociațiile Agricole** și societăți comerciale" (corect: „...servicii pentru **asociațiile agricole** și societăți comerciale"), „În privința înlocuirii președinților **Consiliilor Județene**, Alianța își va forma un punct de vedere..." (corect: „În privința înlocuirii președinților **consiliilor județene**,..."), „În trei ani de **Facultate** de **Medicină** am participat la..." (corect: „În trei ani de **facultate** de **medicină**..."), „Consilierul (sic!) local Carmen Filimon solicită executivului **Primăriei** măsuri mai drastice" (corect: „...solicită executivului **primăriei** măsuri mai drastice"), „Rămâne totuși

Scanned with OKEN Scanner

o cale de schimbare a **Parlamentului** – relativ curată – adică fără încălcarea legii fundamentale" (corect: „Rămâne totuși o cale se schimbare a **parlamentului** –..."), „Transparența de care dă dovadă conducerea **Senatului** ar putea fi pusă pe seama dorinței președintelui **Senatului**..." (corect: „...de care dă dovadă conducerea **senatului**... pe seama dorinței președintelui **senatului**..."), „Joi, 24 februarie a.c., în sala mare a **Prefecturii** a avut loc, începând cu ora 13.00, ședința Comisiei consultative a județului" (corect: „..., în sala mare a **prefecturii** a avut loc, începând cu ora 13.00, ședința..."), „În cazul primăriilor reședință de județ și al președinților de **Consilii Județene** controlate de PDL, rezultatele propriilor sondaje relevă lipsa de alternative eficiente..." (corect: „În cazul primăriilor reședință de județ și al președinților de **consilii județene**..."), „La **Primăria** Bănești, spre exemplu, au fost identificate 31 dosare (sic!) ale celor care primeau ajutor de încălzire cu lemne și 448 dosare (sic!) ale beneficiarilor de ajutor de încălzire cu gaze naturale" (corect: „La **primăria** Bănești, spre exemplu, au fost identificate..."), „Eram încă în **Primărie** când Sorin Oprescu vroia (sic!) să pună ceasuri aplicate cu aur prin tot centrul orașului" (corect: „Eram încă în **primărie** când Sorin Oprescu..."), „În lipsa filialelor, a structurilor și a observatorilor la alegeri, PNG-ul lui Gigi Becali a obținut un 4,8%, valorificând în fapt doar jumătate din potențial și ratând **Parlamentul**" (corect: „..., valorificând în fapt doar jumătate din potențial și ratând **parlamentul**"), „Preotul Ioan Roman, parohul **Bisericii** din cartierul Someșeni..." (corect: „..., parohul **bisericii** din cartierul Someșeni..."), „Nu pot să nu recunosc faptul că, deși ieri au fost alături de noi, astăzi în băncile **Parlamentului** colegii noștri nu au fost prezenți" (corect: „..., astăzi în băncile **parlamentului**, colegii noștri nu au fost prezenți"), „Nici măcar locul de veci nu se achită pentru că acesta e în planul bugetar al primăriei, nu al **Ministerului**" (corect: „...acesta e în planul bugetar al primăriei, nu al **ministerului**"), „Îi aduse aminte lui Terente de zilele petrecute cu Didina după ce-l ajutase să evadeze din arestul **Poliției** brăilene" (corect: „...după ce-l ajutase să evadeze din arestul **poliției** brăilene"), „E vorba de un recent sondaj CSOP potrivit căruia șeful **Guvernului** conduce în topul încrederii cu 29%" (corect: „...sondaj CSOP potrivit căruia șeful **guvernului** conduce în topul încrederii cu 29%"), „Totul pleacă de fapt de la

Scanned with OKEN Scanner

diferențe esențiale dintre modul în care o **Universitate** funcționează în comparație cu ansamblul angrenajului social pe care România de azi îl reprezintă" (corect: „Totul pleacă de fapt de la diferențe esențiale dintre modul în care o **universitate** funcționează..."), „De fapt, **Universitățile** au reprezentat în ultimii 20 de ani singurele spații în care politicul nu a reușit cu adevărat..." (corect: „De fapt, **universitățile** au reprezentat...").

2. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirea unor manifestări științifice sau politice (care nu sunt unice) ori a unor funcții și calități (oricât de importante), inclusiv domeniile la care se referă

- „În trei ani... am participat la 8 **Congrese Științifice Naționale** și **Internaționale**"
- „I-am avut invitați pe **Dr.** Raed Arafat și pe **Ministrul** de **Externe**,..."
- „astfel că **Președintele Senatului** a strâns peste cinci milioane de voturi,..."
- „Prea Sfinția (sic!) Sa Vincențiu, **Episcopul** Sloboziei și Călărașilor,..."
- „Traian Băsescu i-a oferit lui Victor Ponta funcția de **Prim-Ministru**"

La fel ca în cazul numelor **proprii** care desemnează **instituții**, **clădiri** publice și **monumente**..., se scriu cu literă **mare la inițială** cele care desemnează „**marile epoci istorice** (chiar dacă **nu** reprezintă evenimente) și **evenimentele istorice majore** (Antichitatea, Evul Mediu, Renașterea, Comuna (din Paris), Reconquista, Reforma, Risorgimento, Unirea Principatelor), inclusiv **războaiele** de **anvergură** (Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial) sau care au un nume unic (Războiul celor Două Roze, Războiul de Independență, Războiul de Succesiune, Războiul de Treizeci de Ani, Războiul de 100 de Ani), precum și **manifestări** științifice, culturale, artistice, politice (Conferința Națională a Partidului X)" (**DOOM²**). Excepție: „Denumirile epocilor **geologice** și **istorice mai slab individualizate**, precum și ale războaielor care nu au nume proprii se scrie cu literă **mică**." Tot cu literă **mică** se scriu

Scanned with OKEN Scanner

substantivele **comune** „care desemnează: **funcții** și **calități** (oricât de importante): **a**vocat, **c**ancelar, **d**eputat, **d**omn „domnitor", **g**eneral, **h**an, **m**inistru, **p**așă, **p**refect, **p**remier, **p**reședinte, **p**rimar, **p**rim-ministru, **p**rincipe, **r**ege, **s**ecretar de **s**tat, **s**enator, **s**ultan, **ș**ah, **v**oievod, **v**odă; se scriu cu literă **mică** și numele **domeniilor** la care se referă funcțiile: ministrul de **e**xterne, ministrul **a**facerilor **e**xterne al..., dar numele **oficiale complete** de funcții se scriu cu literă **mare**" (**Ibidem**).

Citatele ce urmează ilustrează confuziile ce au loc în modul de scriere cu literă mare a unor cuvinte care, în realitate, se scriu cu literă mică: „De aceea solicităm deplasarea de urgență a **Ministrului Sănătății**..." (corect: „...deplasarea de urgență a **ministrului sănătății**..."), „Mai mult decât atât: La (sic!) ședința ordinară (convocată prin dispoziția **Primarului**)..." [corect: „...Mai mult decât atât: la ședința ordinară (convocată, prin dispoziția **primarului**)..."], „În trei ani... am participat la 8 (sic!) **Congrese Științifice Naționale** și **Internaționale**" (corect: „...am participat la opt **congrese științifice naționale și internaționale**"), „Cei trei se vor ocupa de organizarea **Congresului**" (corect: „...se vor ocupa de organizarea **congresului**"), „Ei sperau că Antonescu îl va destitui pe **Președinte** chiar atunci, în direct" (corect: „...îl va destitui pe **președinte** chiar atunci, în direct"), „Cine știe ce premii CNN mai puteau urma și cine știe dacă nu îl numea **Prim-Ministru**, tot în direct, pe Dan Voiculescu" (corect: „...și cine știe dacă nu îl numea **prim-ministru**, tot în direct, pe Dan Voiculescu"), „A mai spus că Geoană nu a pierdut alegerile, cum susține Ponta, ci le-a câștigat, recunoscând astfel că **Președintele Senatului** a strâns peste cinci milioane de voturi, deci are valoare" (corect: „..., recunoscând astfel că **președintele senatului** a strâns peste cinci milioane de voturi, deci are valoare"), „Prea Sfinția (sic!) Sa Vincențiu, **Episcopul** Sloboziei și Călărașilor, a oficiat Sfânta Liturghie, după care s-au sfințit apele Borcei, în fața miilor de călărășeni, dar și a oficialităților locale" (corect: „..., **episcopul** Sloboziei și Călărașilor..., a oficiat Sfânta Liturghie, după care s-au sfințit apele Borcei,..."), „I-a avut invitați pe **Dr**. Raed Arafat și pe **Ministrul** de **Externe**, Cristian Diaconescu" (corect: „I-a avut invitați pe **dr**. Raed Arafat și pe **ministrul** de **externe**, Cristian Diaconescu"), „Puțini oameni au știut că Traian Băsescu i-a oferit lui Victor Ponta funcția de **Prim-Ministru**"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „...Traian Băsescu i-a oferit lui Victor Ponta funcția de **prim-ministru**"), „Iarăși mă gândesc printre câți **Harry Potteri** din ăștia nedeclarați om trăi?" (corect: „...printre câți **harrypotteri** din ăștia nedeclarați om trăi?").

3. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în cazul unor substantive, cu sens generic, care nu fac parte din numele proprii ale unor persoane sau entități administrativ-teritoriale ori geografice

- „Statuia de la intrarea în **Parcul** Herăstrău, din zona..."
- „Pe malul stâng al **Brațului** Borcea se află orașele..."
- „Pasagerii se plimbau pe **Faleza** Dunării, iar cei doi..."
- „Săptămâna viitoare, avem două teze, **Tovarășu'** diriginte..."
- „Despre Violeta, **Doamna** Nuțu nu știe prea multe..."

Dacă (1) „se scriu cu literă mare **termenii de adresare** (inclusiv pronumele) în **corespondență** (pe plicuri și în text): «**D**omnului **D**irector...»; «**D**omnule **P**reședinte...»; «**D**umneavoastră...»", iar (2) se scriu, tot cu literă mare, „pe **tăblițele** indicatoare, în indicarea **adresei**, pe **hărți** etc.", „**substantivele** [comune] cu sens **generic** care **nu** fac parte din numele propriu al entităților **geografice** și **administrativ-teritoriale** care le urmează", în toate celelalte împrejurări aceste substantive „se scriu cu literă **mică**: **a**leea Nucșoara, **b**alta Călărași, **b**ăile Govora, **b**ulevardul Nicolae Bălcescu, **c**alea Florească, **c**omuna Tudor Vladimirescu, **f**luviul Dunărea, **i**nsula Sfânta Elena, **i**ntrarea Popa Nan, **j**udețul Bistrița-Năsăud, **l**acul Gâlcescu, **m**unții Carpați, **o**rașul Dr. Petru Groza, **p**arcul Herăstrău, **p**asul Bran, **p**eninsula Florida, **p**iața 1 Mai, **r**epublica Ucraina, **r**âul Olt, **s**trada Cuțitul de Argint, **s**trada Pictor Luchian, **ș**oseaua Mihai **B**ravul, **v**ârful Ciucaș" (**DOOM**[2]).

Deoarece au loc dese confuzii, în presa actuală, între inițiala minusculă și cea majusculă în cazul substantivelor cu sens generic, în enunțurile următoare apar evidente „oscilații" ortografice, care contravin normelor în vigoare: „Despre Violeta, **Doamna** Nuțu nu știa prea multe..." (corect: „..., **doamna** Nuțu nu știa prea multe..."), „Cota de combustibil este repartizată la orice **Unitate Administrativ-Teritorială** prin **Buget**" (corect: „...este repartizată la orice

Scanned with OKEN Scanner

unitate administrativ-teritorială prin **buget**"), „Statuia de la intrarea în **Parcul** Herăstrău, din zona (acum) Pieții Charles de Gaulle..." (corect: „Statuia de la intrarea în **parcul** Herăstrău,..."), „Simultan, s-au efectuat controale economice pe raza **Județului** Călărași și a **Municipiului** București" (corect: „...controale economice pe raza **județului** Călărași și a **municipiului** București"), „Mi-ar place (sic!) foarte mult să rezolv cu bine **Pasajul** Basarab" (corect: „...Mi-ar plăcea foarte mult să rezolv cu bine **pasajul** Basarab"), „Sunt într-adevăr, de evidențiat, dacă e să comparăm numai acest mic cartier cu proiectele care deja se ridicau în centrul orașului, pe **Bulevardul** Magheru, blocurile... se ridicau deja la proporții antebelice de opt și zece etaje" (corect: „...cu proiectele care deja se ridicau în centrul orașului, pe **bulevardul** Magheru,..."), „Pe malul stâng al **Brațului** Borcea se află orașele Călărași și Fetești" (corect: „Pe malul stâng al **brațului** Borcea se află orașele Călărași și Fetești"), „Săptămâna viitoare avem două teze, **Tovarășu'** diriginte... Una, chiar la limba română, la dumneavoastră" (corect: „Săptămâna viitoare avem două teze, **tovarășu'** diriginte..."), „Pe **Coana** Rica o vizita în fiecare primăvară. Ea se bucura..." (corect: „Pe **coana** Rica o vizita în fiecare primăvară..."), „Pasagerii se plimbau pe **Faleza** Dunării, iar cei doi trecură la rame și traversară fluviul urcând pe **Brațul** Măcin..." (corect: „Pasagerii se plimbau pe **faleza** Dunării, iar cei doi trecură la rame și traversară fluviul urcând pe **brațul** Măcin...").

4. Utilizarea, greșită, a majusculei (cu excepția primului element din numele proprii compuse), în locul minusculei, în denumirea unor organisme de conducere sau a unor compartimente din instituții, precum și a unor titluri de publicații sau documente importante

- „Consiliul de **Administrație** este compus din 7–9 persoane..."
- „Europa **Liberă** a avut un rol subversiv, fiind o instituție..."
- „În aceeași zi, Monitorul **Oficial** publică Buletinul lunar..."
- „Vroiam (sic!) să facem justiție... cu Codul **Penal**, cu Codul **Comercial**,..."
- „Mulțumim Departamentului **Păduri** al Ministerului Agriculturii"

În afară de substantivele proprii în care **toate** componentele lor se scriu cu inițiale majuscule, există și nume **proprii compuse** în

Scanned with OKEN Scanner

care apar cu litere **mari** „numai primul element... sau numele unic care reprezintă: 1. **denumirile organismelor** de conducere și ale **compartimentelor** din instituții: **A**dunarea generală a Academiei Române, **C**atedra de limba română, **C**omisia de cultivare a limbii a Academiei Române, **C**ompartimentul/**S**ectorul de limbi romanice, **C**onsiliul științific, **D**irecția, Secretariatul, Secția de filologie și literatură a Academiei Române, Serviciul de contabilitate; 2. **titluri** de **publicații** periodice, opere literare, științifice (și de părți ale lor – capitole etc.), artistice etc., **emisiuni** radio–TV, **documente** de importanță internațională sau națională, nume ale unor **medalii** sau **premii**: «**A** 150-a aniversare a nașterii lui Mihai Eminescu» (medalie), **A**devărul literar și artistic (ziar), **A**mintiri din copilărie, **B**iblia, **C**apitalul, **C**onstituția, **C**oranul, **D**eclarația universală a drepturilor omului, **F**loarea darurilor, **G**ramatica limbii române, **I**storia românilor sub Mihai-Vodă Viteazul, **L**egea partidelor politice, **L**imba română (revistă), „**O** scrisoare pierdută, **P**remiul pentru cea mai bună piesă a anului, **P**rimăvara (pictură), **P**roclamația de la Islaz, **P**saltirea scheiană, **R**egulamentul organic, **R**omânia literară, **R**ondul de noapte (emisiune TV), **S**imfonia fantastică, **T**atăl nostru" (**DOOM**[2]).

Regulile enunțate mai sus fie nu sunt cunoscute, fie sunt ignorate în frazele următoare, selectate din mass-media actuală: „Europa **Liberă** a avut un rol subversiv, fiind o instituție care obscura interesele CIA și ale politicii americane" (corect: „Europa **liberă** a avut un rol subversiv,..."), „Consiliul de **Administrație** este compus din 7–9 persoane..." (corect: „Consiliul de **administrație** este compus din 7–9 persoane..."), „Daniela Nedelcu, inspector școlar general (sic!) al Capitalei susține că nu s-a pus niciodată problema aplicării altor sancțiuni decât cele (sic!) prevăzute prin Statutul **Personalului Didactic**..." (corect: „Daniela Nedelcu, inspectoare școlară generală a Capitalei susține că nu s-a pus niciodată problema aplicării altor sancțiuni decât a celor prevăzute prin Statutul **personalului didactic**..."), „În aceeași zi, Monitorul **Oficial** publica Buletinul lunar de mișcarea (sic!) populației pe luna ianuarie 1904" (corect: „În aceeași zi, Monitorul **oficial** publica Buletinul lunar de mișcare a populației..."), „Votul liderilor de filiale înclină net spre aprobarea propunerii făcute de Comisia de **Integritate Morală** la solicitarea președintelui PSD" (corect: „...spre aprobarea propunerii făcute de Comisia de **integritate morală** la solicitarea

Scanned with OKEN Scanner

președintelui PSD"), „Propus partidului în mișto-ul (sic!) general al comentatorilor, Codul **Etic** al Monicăi Macovei începe să facă victime la nici o (sic!) zi de la adoptare" (corect: „..., Codul **etic** al Monicăi Macovei începe să facă victime..."), „Menționez că lucram la unul dintre cele mai bune ziare din lume: Timpul **Viitorului**" (corect: „...lucram la unul dintre cele mai bune ziare din lume: Timpul **viitorului**"), „Vreau un articol care să-i bată pe cei de la Prezentul **Telegrafic**" (corect: „...care să-i bată pe cei de la Prezentul **telegrafic**"), „După găsirea probelor, o pusesem pe Melinda să-mi facă legătura cu Hugh de la Viața **Actuală**" (corect: „...să-mi facă legătura cu Hugh de la Viața **actuală**"), „Mulțumim Departamentului **Păduri** al Ministerului Agriculturii" (corect: „Mulțumim Departamentului **păduri** al Ministerului Agriculturii"), „S-a văzut la acest bacalaureat dezastrul și a trebuit să venim cu Legea **Educației**..." (corect: „...și a trebuit să venim cu Legea **educației**..."), „Vroiam (sic!) să facem justiție în capitalism cu Codul **Penal**, cu Codul **Comercial**, cu codurile de **Procedură** de pe vremea lui Ceaușescu" (corect: „...cu Codul **penal**, cu Codul **comercial**, cu codurile de **procedură** de pe vremea lui Ceaușescu").

5. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, după anumite semne de punctuație, când acestea nu marchează sfârșitul propoziției

- „Ce treabă **[?] Se** interesă domnul Banu, supărat că..."
- „Până vine acela, hai s-o facem lată **[!] Propuse** președintele..."
- „N-am înțeles care-i problema**[...] La** care vă referiți..."
- „O întrebare pe final**[:] Sincer**, în 2014, pe cine ați vota...?"

Este bine să ne reamintim că „Se scrie cu inițială majusculă primul cuvânt al oricărui text; de asemenea se scrie cu inițială majusculă primul cuvânt după semnele de punctuație care marchează sfârșitul unei comunicări: a) după **punct**: «Săniile porniră iar încet[.] Frigul creștea o dată cu lumina.» – **Sadoveanu**; b) după **semnul întrebării**: «Ce să facă **[?] La** mușteriu cu cioburi de sticlă nu putea merge. Să fugă**[?] Unde** să se ducă**[?] Să** se-ntoarcă la prăvălie!...» – **Caragiale**; c) după **semnul exclamării**: «Patria mă cheamă**[!] Nu** mai pot sta un moment**[!]... Plec!!!**» – **Caragiale**; d) **după două**

Scanned with OKEN Scanner

puncte: – când începe **vorbirea directă[:]** «Dl Goe este foarte impacient și, cu ton de comandă, zice încruntat**[:]** – Mam-mare, de ce nu mai vine?» – **Caragiale**; – când începe **un citat**: «Deschise cartea și citi**[:]** Omul cu nevoile lui stă în centrul atenției noastre»; e) după **punctele de suspensie**: «Aici nu-i nevoie de baba Anița**[...]** Noroc să deie Dumnezeu!» – **Sadoveanu**" (**IOOP**).

În contrast cu cele arătate mai înainte: „După **semnul întrebării**, după **semnul exclamării**, după **punctele de suspensie** și după **două puncte**, când acestea **nu marchează sfârșitul propoziției**, primul cuvânt se scrie cu inițială **mică**" (**Ibidem**), și anume: a) „după **semnul întrebării**, dacă reprezintă verbe dicendi sau psihologice: «– Dar cum se face că n-ați plecat nicăieri**[?]** **mă** întrebă, ca să întreție conversația Valeria.» «Mă băieți, dar dacă o fi război**[?]** întreb eu bănuitor.» – **Camil Petrescu**; b) după **semnul exclamării**, dacă cuvântul în cauză este un verb dicendi sau un verb psihologic: «– [...]M-am uitat și eu la fasole și când am văzut-o așa încreștită pe deasupra și fără nici un pic de abur care să iasă din ea, mi s-a părut că e rece și v-am întrebat de ce n-ați încălzit-o. De unde să știu eu că arde**[!]** **e**xclamă apoi.» – **M. Preda**; c) după **semnele de suspensie**, mai ales atunci când acestea marchează întreruperea fluxului vorbirii: «– Domnule sublocotenent, nu merg caii...» «Schimbă-i**[...]** **i**a alții...» «Domnule sublocotenent, sunt caii regimentului**[...]** **i**ntru-n pușcărie...» – **Camil Petrescu**; d) după **două puncte**, dacă acestea nu marchează trecerea la vorbirea directă: «Simt nevoia, înțeleptule Vivens, să-ți relatez ceva senzațional care, într-un fel, se leagă de cele arătate deja**[:]** **u**n frate doct bărbat, pe nume Asterius, priceput în cercetarea spiritelor ce-și duc calea printre astre vestindu-ne viitorul îndepărtat, mi-a adus la cunoștință că omenirea va spori în perversitate în mod incredibil**[...]**» – **D. Negrescu**" (v. **MOP**).

Faptul că nu întotdeauna, într-o comunicare, se scrie, corect, cu literă **mică**, inițiala primului cuvânt după anumite semne de punctuație, încălcându-se astfel normele ortografice ale limbii, îl dovedesc următoarele citate extrase din publicațiile vremii: „Mai mult decât atât**[:]** **La** ședința ordinară (convocată prin Dispoziția Primarului [sic!])..." (corect: „Mai mult decât atât**[:]** **la** ședința ordinară..."), „Te poți gândi doar de-a dreptul**[:]** **P**e oamenii care ajung în astfel de situații cine-i ajută?" (corect: „Te poți gândi doar de-a

Scanned with OKEN Scanner

dreptul[:] **pe** oamenii care ajung în astfel de situații...?"), „Ce treabă[?] **Se** interesă domnul Banu, supărat că nevastă-sa nu l-a lăsat să se odihnească" (corect: „Ce treabă[?] **se** interesă domnul Banu,..."), „Atunci să-ți spun un adevăr[:] **Urâto**!" (corect: „Atunci să-ți spun un adevăr[:] **urâto**!"), „Până vine ăla, hai s-o facem lată[!] **Propuse** președintele ducând sticla la gură..." (corect: „..., hai s-o facem lată[!] **propuse** președintele ducând sticla la gură..."), „O întrebare pe final[:] **Sincer**, în 2014, pe cine ați vota ca președinte, pe Ungureanu sau pe Antonescu...?" (corect: „O întrebare pe final[:] **sincer**, în 2014, pe cine ați vota...?"), „Mai există o posibilă explicație pentru un astfel de gest sinucigaș[:] **Garanția** că omul căruia i s-a dat toată puterea n-o va lua razna" (corect: „...pentru un astfel de gest sinucigaș[:] **garanția** că omul căruia i s-a dat toată puterea n-o va lua razna"), „Orice discuție despre dezvăluirea președintelui trebuie să răspundă la întrebarea[:] **De** ce abia acum la o lună și ceva de la momentul consultărilor..." (corect: „...trebuie să răspundă la întrebarea[:] **de** ce abia acum la o lună și ceva de la momentul consultărilor..."), „N-am înțeles care-i problema[...] **La** care vă referiți..." (corect: „N-am înțeles care-i problema[...] **la** care vă referiți...").

Scanned with OKEN Scanner

VI. GREȘELI ÎN FOLOSIREA MINUSCULEI (A LITEREI INIȚIALE MICI)

1. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care sunt denumiri oficiale ale unor instituții sau manifestări științifice, culturale etc.

- „Marșul a avut ca punct de plecare Colegiul **național** «Barbu Știrbei»"
- „Inspectoratul **școlar**... lansa ideea organizării unui Festival – **concurs**..."
- „Centrul **județean** de **cultură și administrație publică**..."
- „Școala **populară** de **artă** era aproape inexistentă..."
- „Pe de altă parte, **parlamentul** României... reprezintă astăzi o instituție puțin credibilă..."
- „Astăzi, la Catedrala **episcopală** din Alba-Iulia..."

Știm că „se scriu cu inițială **mică** denumirile organelor politice și administrative **când au valoare de nume comun**" (vezi V.1.), însă „**Denumirile oficiale** ale organelor și organizațiilor de stat și politice, naționale și internaționale, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de masă se scriu cu inițială **majusculă** la toate cuvintele care intră în componența lor, cu excepția cuvintelor ajutătoare: **G**uvernul **R**omâniei, **P**arlamentul **R**omâniei, **M**arele **H**ural **P**opular, **A**dunarea **N**ațională **F**ranceză, **C**amera **L**orzilor, **C**amera **C**omunelor, **F**acultatea de **L**imba și **L**iteratura **R**omână, **I**nstitutul de **E**conomie **M**ondială, **I**nstitutul de **L**ingvistică «Iorgu Iordan [– Al. Rosetti]», **M**uzeul **L**iteraturii **R**omâne etc." (**IOOP**).

Că această regulă ortografică nu se respectă întru totul o dovedesc citatele următoare: „Marșul a avut ca punct de plecare Colegiul **național** «Barbu Știrbei»„ (corect: „...a avut ca punct de plecare Colegiul **Național** «Barbu Știrbei»"), „Complexul **rezidențial** AGNEZA (vis a vis [sic!] de Palatul de **finanțe**)" [corect: „Complexul **Rezidențial** AGNEZA (vizavi de Palatul de **Finanțe**)"], „Atunci când

Scanned with OKEN Scanner

Inspectoratul **școlar** al județului Călărași lansa ideea organizării unui Festival-**concurs** al elevilor de liceu și gimnaziu..." (corect: „...Inspectoratul **Școlar**... lansa ideea unui Festival-**Concurs** al elevilor de liceu și gimnaziu..."), „Centrul **județean** de **cultură** și **administrație publică** «Barbu Știrbei»„ (corect: „Centrul **Județean** de **Cultură** și **Administrație Publică** «Barbu Știrbei»"), „Directorii din Direcția **agricolă** sunt interimari..." (corect: „Directorii din Direcția **Agricolă** sunt interimari..."), „La venirea mea, Școala **populară** de **artă** era aproape inexistentă..." (corect: „..., Școala **Populară** de **Artă** era aproape inexistentă..."), „Școala **generală** Lupșanu se află, din 1981, în raza județului Călărași" (corect: „Școala **Generală** Lupșanu..."), „Președintele Organizației **municipale** PNL..." (corect: „Președintele Organizației **Municipale** PNL..."), „Centrul **școlar agricol** pregătea, în afară de cadrele agricole, muncitori agricoli calificați..." (corect: „Centrul **Școlar Agricol** pregătea..."), „Colonelul Vasile Belciug (fost comandant al Școlii de **aplicații** pentru **unitățile** de **luptă** «Mihai Viteazu» Pitești)..." [corect: „...(fost comandant al Școlii de **Aplicații** pentru **Unitățile** de **Luptă** «Mihai Viteazu» Pitești)..."], „Pe de altă parte, **parlamentul** României, datorită «transferurilor» repetate ale unor deputați și senatori, reprezintă astăzi o instituție puțin credibilă și extrem de controversată" (corect: „Pe de altă parte, **Parlamentul** României,..."), „Marian Banu, purtător de cuvânt al Inspectoratului Școlar **general**, spune că sistemul va fi implementat în următoarele șase luni" (corect: „Marian Banu, purtător de cuvânt al Inspectoratului Școlar **General**, spune că sistemul..."), „Centrul de **expoziții** și **evenimente** Sofianu din Râmnicu Vâlcea (sic!) organizează, astăzi și mâine, Salonul de Tunning Auto–Moto" (corect: „Centrul de **Expoziții** și **Evenimente** Sofianu din Râmnicu-Vâlcea..."), „«Nunta din **cana**» este titlul unui Capitol al cărții..." (corect: „«Nunta din **Cana**» este titlul..."), „Om normal nu ești, așa că hai în seara asta la văr-miu (sic!), că e meci mare, **dinamo–steaua**, și facem pariuri..." (corect: „..., că e meci mare, **Dinamo–Steaua**, și facem pariuri..."), „Astăzi, la Catedrala **episcopală** din Alba-Iulia (sic!), regele Ferdinand și Regina Maria vor fi încoronați ca suverani ai României Mari" (corect: „Astăzi, la Catedrala **Episcopală** din Alba Iulia, regele Ferdinand și regina Maria vor fi încoronați..."), „Institutul **medical** din Philadelphia trata apa și o vindea îmbuteliată..." (corect: „Institutul **Medical** din

Scanned with OKEN Scanner

Philadelphia..."), „Concertul este organizat de Primăria Bistrița, Centrul **municipal** de **cultură** «George Coșbuc» și Societatea de Concerte Bistrița..." (corect: „..., Centrul **Municipal** de **Cultură** «George Coșbuc» și Societatea de Concerte Bistrița..."), „Cartea mergea la Consiliul **culturii** și **educației socialiste**, instituție kafkiană cu mai multe nivele (sic!), unde orice scriere era citită de mai mulți funcționari" (corect: „Cartea mergea la Consiliul **Culturii** și **Educației Socialiste**, instituție kafkiană cu mai multe nivele,..."), „Sunt convins că, oriunde în Europa, Curtea **constituțională** – sau CEDO – n-ar accepta o lege în care condamni o întreagă categorie profesională" (corect: „..., oriunde în Europa, Curtea **Constituțională** – sau CEDO – n-ar accepta o lege în care condamni...").

2. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care desemnează persoane, personaje sau realități cu caracter religios (inclusiv pronumele sau adjectivele pronominale care invocă divinitatea)

- „Însuși **dumnezeu** a venit să ni se alăture..."
- „Draci de copii, **doamne** iartă, draci de copii..."
- „Hristos, nu știam cum să-**i** păstrez iubirea,..."
- „Familia noastră, de la taica **creț**u înainte,..."
- „Astăzi și-a serbat **răducu** ziua de naștere..."
- „De ce nu îl citești pe **rilke** în original?"

Este bine cunoscut faptul că se scriu cu litere **mari** numele proprii care desemnează: (1) „**persoane** (prenume, patronime (nume de familie), supranume, pseudonime – inclusiv componentele lor provenite din nume de funcții, ranguri etc.): **A**li-Pașa, **A**vădanei, **C**ostapetru, **D**elavrancea, **E**lvira **P**opescu, **G**rigore **V**asiliu-**B**irlic, **H**agichirea, **H**agi-**T**udose, **L**ev **N**icolaievici **T**olstoi, **M**ihai-**V**odă, **M**oșandrei, **N**ababul, **P**ăstorel, **R**ousseau **V**ameșul, **Ș**tefan cel **M**are, **V**lad **Ț**epeș. În **unele nume de familie** străine se scriu cu literă **mare** și **articolul** sau **particulele** din componența lor: Gabriele **D**'Annunzio, Vittorio **D**e Sica, Luca **D**ella Robbia, **D**u Cange, **I**bn Saud, Jean de **L**a Fontaine, **L**e Carbusier, J.-L. **M**ac Adam, Eugen **O**'Neill, Vincent **V**an Gogh"; (2) „**personaje** religioase, mitologice,

Scanned with OKEN Scanner

folclorice, literare: **Alah**, **Atotputernicul**, **Barbă-Albastră**, **Cenușăreasa**, **Don Juan**, **Dumnezeu**, **Făt-Frumos**, **Greuceanul**, **Harpagon**, **Isus Hristos**, **Mântuitorul**, **Mama-Pădurii**, **Păcală**, **Ra**, **Scaraoțchi**, **Sfarmă-Piatră**, **Sfânta Fecioară**, **Sfânta Maria**, **Sfânta Treime**, **Sfântul Constantin**, **Sfântul Duh**, **Tatăl «Dumnezeu»**, **Venus**, **Zeus**; Se scriu cu litere **mari** și alte **realități cu caracter religios**, ca **Sfânta Scriptură**, **Sfântul Mormânt**, **Sfântul Munte**, iar, în textele **bisericești**, și alte substantive (**Atotțiitorul**, **Domnul nostru Isus Hristos**, **Părinte**), precum și **pronumele** și adjectivele pronominale **referitoare la Dumnezeu** sau la **Isus Hristos** (ne rugăm **Ție**, Doamne; mare mila **Ta**). Substantivele **comune** provenite din nume proprii care denumesc **tipuri** omenești și cele care desemnează personaje mitologice multiple se scriu cu literă mică" (**DOOM²**).

Ignorarea de către unii a acestor norme ortografice este evidentă în frazele ce urmează: „Însuși **dumnezeu** a venit să ni se alăture" (corect: „Însuși **Dumnezeu** a venit..."), „Povesteam lui **doamne-doamne** cât de buni sunt unii pământeni" (corect: „Povesteam lui **Doamne-Doamne**..."), „Dacă **doamne** ferește, îl duci sau îl întorci pe același drum..." (corect: „Dacă **Doamne** ferește, îl duci sau îl întorci..."), „Ca și fratele său, decedat întru **domnu**'!" (corect: „..., decedat întru **Domnu**'!"), „Draci de copii, **doamne** iartă, draci de copii..." (corect: „Draci de copii, **Doamne** iartă,..."), „Își vor ura sănătate, **doamne**-ajută și tot ce vă doriți, deși, ca întotdeauna, nu viitorul este problema..." (corect: „Își vor ura sănătate, **Doamne**-ajută și tot ce vă doriți,..."), „Familia noastră, de la taica **creț**u înainte, a știut ce înseamnă perseverența..." (corect: „Familia noastră, de la taica **Creț**u înainte,..."), „Astăzi și-a serbat **răducu** ziua de naștere și m-a invitat și pe mine..., subit **răducu** a început să le aprobe prietenilor ideile..." (corect: „Astăzi și-a serbat **Răducu** ziua de naștere..., subit **Răducu** a început să le aprobe prietenilor ideile..."), „Așa a zis și **eminescu**... trebuie să fi zis și el undeva..." (corect: „Așa a zis și **Eminescu**..."), „De ce nu îl citești pe **rilke** în original?" (corect: „De ce nu îl citești pe **Rilke** în original?"), „Îi aveam ca exemple pe tata și pe frate-meu, **georg**, niște mutre triste, albe și identice, aproape invizibile..." (corect: „Îi aveam ca exemple pe tata și pe frate-meu, **Georg**,..."), „O gașcă de trântori mediocri, care nu făceau decât să toarne băutură în ei și să debiteze tot felul de aiureli: **silviu**, **alex**, **titi**, **marius**..." (corect: „...și

Scanned with OKEN Scanner

să debiteze tot felul de aiureli: **Silviu**, **Alex**, **Titi**, **Marius**...”), „Pe **oana** o cunoști? **oana marcian**?” (corect: „Pe **Oana** o cunoști? **Oana Marcian**?”), „Hristos, nu știam cum să-**i** păstrez iubirea, nu știam că trebuie să-**l** primesc în viața mea...” (corect: „Hristos, nu știam cum să-**I** păstrez iubirea, nu știam că trebuie să-**L** primesc în viața mea...”), „Și anume de emoție că toate rudele lor de la țară au să afle că e pericol mare să fii în viață și să ai, ferească **dumnezeu**!, acces la cablu TV” (corect: „...au să afle că e pericol mare să fii în viață și să ai, ferească **Dumnezeu**!, acces la cablu TV”).

3. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul componentelor locuțiunilor pronominale de politețe

- „Mă bucur să salut mereu în **domnia sa** un comentator...”
- „Cred că am înțeles care este ideea **domniilor voastre**...”
- „N-ai **domnia-ta** (sic!) idee ce se întâmplă de fapt...”
- „Au venit... să fie martori ai ieșirii Sfinției **sale** prin ușa din față”
- „Înalt **preasfințit** cu dosar penal nu cred c-am mai văzut...”
- „Pe Măriile **lor** nu le-am văzut decât la zile aniversare...”

În general, **locuțiunile** se scriu „în cuvinte **separate**, nedeosebindu-se **grafic** de grupurile libere de cuvinte”, aceasta pe de o parte...; pe de altă parte, se scriu cu **majusculă** „**toate** componentele **locuțiunilor pronominale de politețe**: **A**lteța **S**a **R**egală, **D**omnia **S**a, **E**xcelența **V**oastră, **Î**nălțimea **V**oastră, **M**ajestățile **L**or **I**mperiale, **S**fința **S**a”... „**D**omnia **L**ui, **E**xcelența **S**a, **Î**nalt **P**reasfința **V**oastră, **M**ăria **T**a” (**DOOM**[2]).

Realitatea arată că în multe publicații sau canale TV aceste locuțiuni pronominale de politețe («formule protocolare, vechi sau moderne» – **GT**) sunt utilizate cu grafii oscilante, apărând fie cu **toate** componentele cu inițială minusculă, fie **parțial**..., după cum se vede în citatele următoare: „Înalt **preasfințit** cu dosar penal nu cred c-am mai văzut...” (corect: „Înalt **Preasfințit** cu dosar penal...”), „Cred că am înțeles care este ideea **domniilor voastre**...” (corect: „...care este ideea **Domniilor Voastre**...”), „Vasile Cârlova a dat onorul, iar corul militar a intonat una dintre odele **domniei-sale** (sic!)...” (corect: „..., iar corul a intonat una dintre odele **Domniei**

Scanned with OKEN Scanner

Sale...”), „Acum candidații trimit prin e-mail și alte documente pe care le doresc **domniile lor**” (corect: „...și alte documente pe care le doresc **Domniile Lor**”), „Am dialogat cu **domnia sa**. Ne-am întâlnit timp de 10 ani, în fiecare vară” (corect: „Am dialogat cu **Domnia Sa**...), „Poate că nici **domniile-voastre** (sic!) nu v-ați adaptat la noile școli ale marketingului de imagine” (corect: „Poate că nici **Domniile Voastre** nu v-ați adaptat la noile școli...”), „N-ai **domnia-ta** (sic!) idee ce se întâmplă de fapt...” (corect: „N-ai **Domnia Ta** idee...”), „Eu îmi amintesc doar de tupeul legendar al **domniei sale**, cu care am fost tratat atunci când m-am interesat de pierderile CFR-ului în august 2008” (corect: „Eu îmi amintesc doar de tupeul legendar al **Domniei Sale** cu care am fost tratat...”), „Munca onestă și corectă, față de comisioane și șpăgi, este singura care vă poate duce în cartea de istorie, și nu în tomberon. Ar trebui să fiți și **domniile voastre**” (corect: „Munca onestă și corectă... este singura care vă poate duce în cartea de istorie, și nu în tomberon. Ar trebui să fiți și **Domniile Voastre**”), „Așadar, în interviul făcut de domnul profesor Dumitru Micu, **domnia sa** spunea că, după ce ați fost mazilit de la «Scânteia»,...” (corect: „..., **Domnia Sa** spunea că, după ce ați fost mazilit de la «Scânteia»,...”), Domnul Țugui, într-o carte a **domniei sale**, comentează faptul că finalul articolului din «Scânteia» și finalul textului publicat în broșură nu coincid” (corect: „Domnul Țugui, într-o carte a **Domniei Sale**, comentează faptul că...”), „Mă bucur să salut mereu în **domnia sa** un comentator foarte inteligent al scenei politice, dar uneori nedrept” (corect: „Mă bucur să salut în **Domnia Sa** un comentator foarte inteligent...”), „E opțiunea fiecăruia ce face, e treaba **domniei sale** dacă a ales această modalitate de mediatizare” (corect: „E opțiunea fiecăruia ce face, e treaba **Domniei Sale**...”), „M-am interesat, înțeleg că **domnia sa** este în vacanță, nu are un mandat al Senatului (sic!) și nici un mandat al opoziției” (corect: „M-am interesat, înțeleg că **Domnia Sa** este în vacanță, nu are un mandat al senatului...”), „Au venit să-și ia rămas bun de la părintele Petrișor, să fie martori ai ieșirii Sfinției **sale** prin ușa din față” (corect: „..., să fie martori ai ieșirii Sfinției **Sale** prin ușa din față”), „Pentru **domnia sa**, prioritatea e să iasă la pensie și, eventual, să-și lase urmași din camarilă, nu să salveze facultățile” (corect: „Pentru **Domnia Sa**, prioritatea e să iasă la pensie...”), „Că eminentul doctor face și acum,

Scanned with OKEN Scanner

în pragul pensionării, lucruri cu care ne-a obișnuit de-o viață, e treaba **domniei sale**" (corect: „..., e treaba **Domniei Sale**"), „În fapt, articolul **domniei voastre** răspunde parțial și acestei întrebări spinoase: «De ce n-au avut cehii un Caragiale»?" (corect: „În fapt, articolul **Domniei Voastre** răspunde parțial și acestei întrebări..."), „Hazliu este și domnul Ponta: **domnia-sa** (sic!), ca jurist bănuiesc, îl îndeamnă pe prim-ministru să nu respecte legea" (corect: „Hazliu este și domnul Ponta: **Domnia Sa**, ca jurist bănuiesc,,..."), „Domnia **sa** și-a exprimat stupefacția că eu, un monarhist, nu răspund comandamentelor acelei instituții... Dacă **domnia sa**, cu întreg aliotmanul opoziției, se împiedică de ciotul Dan Grigore din CNA, adică de mine, îi propun un schimb reciproc avantajos domnului Crin Antonescu..." (corect: „Domnia **Sa** și-a exprimat stupefacția că... Dacă **Domnia Sa**, cu întreg aliotmanul opoziției, se împiedică de ciotul Dan Grigore din CNA, adică de mine,..."), „Meștere, să avem iertare, însă **domnia voastră** și când pune mâna pe-o scobitoare face spectacol de neuitat! „ (corect: „..., însă **Domnia Voastră** și când pune mâna pe-o scobitoare face spectacol de neuitat"), „Înaintea **domniei sale**, România a mai avut, așadar, alți doi premieri independenți..." (corect: „Înaintea **Domniei Sale**, România a mai avut, așadar, alți doi premieri independenți..."), „Eu, de exemplu, habar n-aveam că **domnia sa** ar fi făcut vreo propunere pentru funcția de premier" (corect: „..., habar n-aveam că **Domnia Sa** ar fi făcut vreo propunere pentru funcția de premier"), „Pe Măriile **lor** nu le-am văzut decât la zile aniversare..." (corect: „Pe Măriile **Lor** nu le-am văzut...").

4. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul substantivelor ale căror componente fac parte din numele proprii al entităților geografice sau administrativ-teritoriale, al punctelor cardinale (care constituie al doilea component al unui toponim compus) și al denumirii unor organisme de conducere și compartimente din instituții sau al unor titluri de publicații, opere etc. (primul element sau numele unic)

- „Am găsit **strada** Parcului, și casa pe care o căutam..."
- „Nu știam dacă să merg pe **intrarea** Romană sau **strada** 1848"

Scanned with OKEN Scanner

- „Invitați sunt docenți din Europa de **sud-est**,..."
- „În autobuzul cumpărat la second-hand din **germania**..."
- „Ofertele vor fi deschise... în prezența **comisiei** de evaluare..."

Se știe că „entitățile geografice sau **administrativ-teritoriale**" se scriu cu **majusculă** la **toate** cuvintele componente (cu excepția celor ajutătoare): „**A**frica **C**entrală, **A**merica de **N**ord, **B**ăile **H**erculane, **B**olintin-**D**eal (localitate), **C**raiova, **F**rança, **G**ovora-**B**ăi, **H**imalaia, **M**area **B**ritanie, **O**rientul **M**ijlociu, **P**opești-**L**eordeni, **S**usai, **Ț**ara **R**omânească «Muntenia», inclusiv numele **punctelor cardinale** care constituie **al doilea element** al unui **toponim compus:** București-**N**ord (gară), Devcea-**V**est (localitate), Europa **C**entrală, Europa de **E**st, Polul **S**ud), precum și **prepozițiile**, **numeralele** ș.a. aflate **pe primul loc**: **D**upă **D**eal (sat), **Î**ntre **G**ârle (stradă), **L**a **O**m (vârf de munte), **T**rei **B**razi (cabană);" (**DOOM**[2]). „Numele **generice** «deal», «fluviu», «insulă», «lac», «munte», «peninsulă», «râu», «vale» etc., când **nu** fac parte din denumire, se scriu cu literă **mică**: fluviul Dunărea, **r**âul Jiu, **r**âul Olt etc.; dar: **B**alta Albă (lac și localitate), **D**ealul Spirei, **C**apul Rediului (sat)" (**IOOP**). La rândul lor, aceiași „termeni **generici**: «alee», «baltă», «bulevard», «chei», «câmpie», «ocean», «pas», «pasaj», «peninsulă», «piață», «vârf» etc. **fac parte din denumire** și deci **se scriu cu literă mare** când: a) **sunt urmați de un substantiv în genitiv**: **A**leea Pajurii, **B**alta Brăilei, **B**ulevardul Metalurgiei, **C**heile Bicazului, **D**elta Dunării, **M**unții Măcinului, **P**arcul Tineretului, **P**asajul Eforiei, **P**odișul Transilvaniei, **R**âul Doamnei, **S**trada Arcului etc.; b) **sunt urmați de un adjectiv**: **A**leea Rotundă, **C**âmpia Română, **G**rădina Botanică, **I**mperiul Roman, **L**acul Sărat, **M**area Mediterană, **M**area Neagră, **M**untele Mare, **M**unții Apuseni, **O**ceanul Atlantic, **O**ceanul Indian, **O**ceanul Pacific, **P**eninsula Balcanică, **S**trada Mare etc.; c) **sunt urmați de o prepoziție și de un substantiv sau un adverb**: **A**pa de Leac (izvor), **B**alta fără Fund (baltă), **C**âmpia de Vest (câmpie), **I**zvorul de Sus (izvor), **P**odul cu Florile (podiș), **V**ârful cu Dor (vârf de munte) etc.; d) **sunt urmați de un numeral cardinal**: **B**ulevardul 1848, **S**trada 1907 etc." (**DOOM**[1]).

Abaterile de la regulile sus-amintite nu sunt deloc de ignorat: „Campusul studențesc se afla tot pe **strada** Domnească..." (corect: „...se afla tot pe **Strada** Domnească..."), „Cu nestăvilit elan, asaltez

Scanned with OKEN Scanner

bulevardul Castanilor, depășesc Mitropolia (sic!)..." (corect: „Cu nestăvilit elan, asaltez **Bulevardul** Castanilor,..."), „Nu știam dacă să merg pe **intrarea** Romană sau **strada** 1848" (corect: „Nu știam dacă să merg pe **Intrarea** Romană sau **Strada** 1848"), „Invitați sunt docenți din Europa de **sud-est**, Germania și România aparținând unor domenii diferite..." (corect: „Invitați sunt docenți din Europa de **Sud-Est**,..."), „Ofertele vor fi deschise la sediul societății din comuna Rasa în prezența **comisiei** de evaluare..." (corect: „...în prezența **Comisiei** de evaluare..." – a se vedea V.4.), „Ascultă cu mare atenție în rânduri repetate muzica triburilor nord-americane, a bolivienilor, a cubanezilor..., a papuașilor **noii guinee**, a sârbilor, rușilor și irlandezilor..." (corect: „..., a papuașilor **Noii Guinee**, a sârbilor, rușilor și irlandezilor..."), „Și atunci devenea și el un fel de Prinț, călărind cai împletiți din fire de mătase de **burgundia**..." (corect: „..., călărind cai împletiți din fire de mătase de **Burgundia**..."), „Da' ce, nu ți-a plăcut și **baltagu**' lui Sadoveanu?" (corect: „..., nu ți-a plăcut și **Baltagul** lui Sadoveanu?"), „În autobuzul cumpărat la second-hand din **germania**, tot felul de afișe lipite pe geamuri..." (corect: „În autobuzul cumpărat la second-hand din **Germania**,..."), „Pe **strada** Amurgului... apa se scurge zglobie și neastâmpărată" (corect: „Pe **Strada** Amurgului..."), „Am găsit **strada** Parcului, și casa pe care o căutam era una micuță, cu două intrări" (corect: „Am găsit **Strada** Parcului, și casa pe care o căutam..."), „Ne plimbam pe **calea victoriei**, cu mânecile suflecate, țipând, hohotind, duhnind a transpirație..." (corect: „Ne plimbam pe **Calea Victoriei**, cu mânecile suflecate,..."), „La **piața eroilor** ne-am intersectat c-un grup pe vreo sută de protestatari, majoritatea bătrâni..." (corect: „La **Piața Eroilor** ne-am intersectat c-un grup de vreo sută de protestatari,..."), „Nu foarte departe, urma s-o luăm spre centru și de-acolo tot înainte, pe **cheiul dâmboviței**" (corect: „...și de-acolo tot înainte, pe **Cheiul Dâmboviței**"), „Pentru unitățile de învățământ cu mulți elevi, **consiliul** de administrație este format din 13 membri..." (corect: „..., **Consiliul** de administrație este format din 13 membri..."), „Sâmbăta trecută mâncau borș de pește la masa din sufrageria unui bloc de pe **strada** Gării" (corect: „...la masa din sufrageria unui bloc de pe **Strada** Gării").

Scanned with OKEN Scanner

5. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor termeni generici care, deși nu fac parte din numele propriu al entităților teritorial-administrative, se scriu cu literă mare când indică adresa unor instituții sau persoane particulare

- „NUTRICOM Oltenița, **str.** Portului, **nr**. 52, **jud**. Călărași"
- „Evenimentul zilei, Bd. Dimitrie Pompeiu **nr**. 6, **cod poștal** 20337, **sector** 2,..."
- „Universitatea Spiru Haret, **str**. Ion Ghica **nr**. 13, **sector** 3, București"
- „Editura HUMANITAS, Piața Presei Libere 1 (sic!), **sector** 1, București"
- „Casa Sindicatelor **str.** Dimitrie Cantemir **nr**. 4, Focșani"
- „București, **b-dul** (sic!) Gh. Șincai, **nr**. 24, **bl**. 11, **et**. 6, **ap**. 21, **sector** 4"

Aminteam (la V.3) că se scriu cu literă mică – între alte tipuri de substantive **comune** – „**substantivele** cu sens **generic** care **nu** fac parte din numele propriu al entităților **geografice** și **administrativ-teritoriale** care le urmează" șselectiv: **a**leea Nucșoara, **b**ulevardul Nicolae Bălcescu, **c**alea Floreasca, **c**omuna Tudor Vladimirescu, **i**ntrarea Popa Nan, **j**udețul Bistrița-Năsăud, **o**rașul Dr. Petru Groza, **p**arcul Herăstrău, **p**iața 1 Mai, **s**trada Cuțitul de Argint, **s**trada Pictor Luchian, **ș**oseaua Mihai Bravulț, aceleași substantive scriindu-se însă cu literă **mare** pe „**tăblițele** indicatoare, în indicarea **adresei**, pe **hărți** etc." (**DOOM²**).

Prevederile normative privind scrierea cu literă **mare** a tuturor termenilor generici din cuprinsul unei **adrese** sunt ignorate, din păcate, de majoritatea „corespondenților" din țară, fie persoane juridice, fie persoane fizice. Că așa stau lucrurile se vede din doar cele câteva adrese, citate mai departe, spicuite din publicațiile locale sau centrale: „Complexul AGNEZA, **municipiul** Călărași, **str**. Eroilor **nr**. 3" (corect: „..., **Str**. Eroilor, **Nr**. 3"), „NUTRICOM Oltenița, **str**. Portului **nr**. 52, **jud**. Călărași" (corect: „..., **Str**. Portului, **Nr**. 52, **Jud**. Călărași"), „Imprimeria de Vest, Oradea, **str.** Mareșal Ion Antonescu **nr**. 105" (corect: „..., **Str**. Mareșal Ion Antonescu, **Nr**. 105"), „Evenimentul zilei, Bd. Dimitrie Pompeiu **nr**. 6, **cod poștal** 20337, **sector** 2, București" (corect: „..., Bd. Dimitrie Pompeiu, **Nr**. 6, **Codul Poștal** 20337, **Sectorul** 2, București"), „Adevărul de Seară (sic!), **str**. Aleea (sic!) Centralei, nr. 1, **bloc**. Confort, **et**. 1, **camera** 8"

Scanned with OKEN Scanner

(corect: „..., Aleea Centralei, **Nr**. 1, **Bl.** Confort, **Et.** 1, **Camera** 8"), „Casa Sindicatelor **str**. Dimitrie Cantemir **nr**. 4, Focșani" (corect: „..., **Str**. Dimitrie Cantemir, **Nr**. 4, Focșani"), „Editura HUMANITAS, Piața Presei Libere 1 (sic!), **sector** 1, București" (corect: „..., Piața Presei Libere, **Nr**. 1, **Sectorul** 1, București"), „Universitatea Spiru Haret, **str.** Ion Ghica, **nr.** 13, **sector** 3, București" (corect: „..., **Str**. Ion Ghica, **Nr**. 13, **Sectorul** 3, București"), „Universitatea HYPERION, Calea Călărașilor **nr**. 169, **sector** 3, București" (corect: „..., Calea Călărașilor, **Nr**. 169, **Sectorul** 3, București"), „Editura TEORA SRL, Calea Moșilor 211 (sic!), **sector** 2, Bloc 19, **sc.** 1, **ap**. 40, București" (corect: „..., Calea Moșilor, **Nr.** 211, **Sectorul** 2, Blocul 19, **Sc**. 1, **Ap.** 40, București"), „SC PRODPAN, **str.** Varianta Nord (sic!) **nr**. 1" (corect: „...,Varianta-Nord, **Nr.** 1"), „ARPM Pitești, **str**. Egalității, **nr.** 50A" (corect: „..., **Str**. Egalității, **Nr.** 50A"), „IICCMER, **strada** Alecu Russo **nr.** 13–19, București" (corect: „..., **Strada** Alecu Russo, **Nr**. 13–19, București"), „Casa de Editură LITERA, **str.** B. P. Hașdeu **nr**. 22, Chișinău" (corect: „..., **Str.** B. P. Hașdeu, **Nr**. 22, Chișinău"), „Consiliul Județean Călărași, **strada** 1 Decembrie 1918, **nr**. 1" (corect: „..., **Strada** 1 Decembrie 1918, **Nr**. 1"), „Primăria Municipiului Călărași, **str**. 1 Decembrie 1918, **nr**. 3–5" (corect: „..., **Str**. 1 Decembrie 1918, **Nr**. 3–5"), „SSF din România, Calea 13 Septembrie, **nr.** 13, **etajul** II, **camera** 2228, **sector** 5, București" (corect: „..., **Nr**. 13, **Etajul** II, **Camera** 2228, **Sectorul** 5, București"), „Prefectura Călărași, **Str**. Sloboziei **nr.** 9–11" (corect: „..., **Str**. Sloboziei, **Nr**. 9–11"), „Poliția Călărași, Bulevardul Republicii **nr**. 44A" (corect: „..., Bd. Republicii, **Nr**. 44A"), „DGFP Călărași, Strada Eroilor **nr**. 6–8" (corect: „..., Str. Eroilor, **Nr**. 6–8"), „Garda Financiară Călărași, Str. Prelungirea Sloboziei (sic!) **nr.** 1" (corect: „..., Prelungirea Sloboziei, **Nr**. 1"), „București, **b-dul** (sic!) Gh. Șincai, **nr**. 24, **bl**.11, **et**.6, **ap**.21, **sector** 4" (corect: „..., **Bd**. Gh. Șincai, **Nr**. 24, **Bl**. 11, **Et**. 6, **Ap**. 21, **Sectorul** 4"), „București, Str. C-tin (sic!) Sandu-Aldea, **nr**. 36, **sector** 1" (corect: „..., Str. C./Const. Sandu-Aldea, **Nr**. 36, **Sectorul** 1"), „București, B-dul (sic!) Unirii **nr**. 27, **bl.** 15, **sc.** A, **ap.** 10, **sector** 4" (corect: „..., Bd. Unirii, **Nr**. 27, **Bl.** 15, **Sc**. A, **Ap**. 10, **Sectorul** 4"), „Filiala PSD Craiova, **str.** Mihail Kogălniceanu **nr.** 17" (corect: „..., **Str**. Mihail Kogălniceanu, **Nr**. 17"), „S.C. Iulică SRL, **str**. Plevna **nr**. 277, Călărași (solicită autorizație de mediu pt. atelier automecanic, în **str**. Plevnei **nr.** 15") [corect: „..., **Str.** Plevna, **Nr**. 277, Călărași (solicită autorizație..., în **Str**. Plevnei, **Nr**. 15)"].

Scanned with OKEN Scanner

INDEX DE FORME GREȘITE VS CORECTE

I. PUNCTUL (pag. 17)

1[1]. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile unor termeni substantivali și pronume de politețe (care mențin finala bazei) **(17)**

dl[.]	dl
dlui[.]	dlui
dna[.]	dna
d-ta[.]	d-ta
d-lui[.]	d-lui

2. Introducerea, greșită, a punctului după formele abreviate, prin litere nesuccesive, ale unor împrumuturi din latina savantă **(19)**

cca[.]	cca
jn[.]	jr
sn[.]	sr
vs[.]	vs

3. Introducerea, greșită, a punctului după unități de măsură care formează perechi de abrevieri/simboluri cu alți termeni, omografi (cu punct final) **(21)**

cal[.]	cal
l[.]	l
m[.]	m
mg[.]	mg
m[.]p[.]	m^2
osc./s[.]	osc./s

4. Introducerea, greșită, a punctului după abrevierile punctelor cardinale, ale unor termeni științifici și tehnici, precum și după

[1] Cifrele indică subcapitolul respectiv (din capitolul consacrat fiecărui semn ortografic) în care sunt listate alfabetic cuvintele scrise greșit vs corect.

Scanned with OKEN Scanner

fiecare literă a unor abrevieri de nume proprii compuse în a căror structură intră (și) segmente sau cuvinte întregi **(23)**

A[.]D[.]A[.]S[.]	ADAS
A[.]T[.]P[.]	ATP
N[.]V[.]	NV/N-V
S[.]E[.]	SE/S-E
T[.]A[.]R[.]O[.]M[.]	TAROM

5. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor pronume de politețe **(24)**

dv[ ]	dv.
dvs[ ]	dvs.

6. Omiterea, greșită, a punctului după abrevieri ale unor titluri științifice și locuțiuni (din latina savantă) **(25)**

dr[ ]	dr.
drd[ ]	drd.
etc[ ]	etc.
etc[ ], etc[ ]	etc., etc.

II. CRATIMA (pag. 27)

1. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte monosilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte) **(27)**

a[-]ți (făcut)	ați (făcut)
ce[-]i (care)	cei (care)
i[-]a (o oală)	ia (o oală)
i[-]a (vezi)	ia (vezi)
i[-]au (o sticlă)	iau (o sticlă)
î[-]și (scot)	își (scot)
mă[-]i (să fie)	măi (să fie)
o[-]i (...avea)	oi (...avea)
s[-]au (căsătorie)	sau (căsătorie)
v[-]a (trebui)	va (trebui)
vre[-]o (lună)	vreo (lună)

Scanned with OKEN Scanner

2. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor cuvinte polisilabice (confundate cu grupuri de cuvinte conjuncte) **(28)**

crede[-]ți (că...)	credeți (că...)
dădu[-]se	dăduse
făcu[-]se	făcuse
haide[-]ți (să...)	haideți (să...)
iacă[-]tă	iacătă
încuia[-]ți (camera)	încuiați (camera)
însu[-]și (sacul)	însuși (sacul)
însu[-]ți (pe tine ~)	însuți (pe tine ~)
minți[-]se	mințise
nici[-]un (zgomot)	niciun (zgomot)
obținu[-]se	obținuse
pierde[-]ți (vremea)	pierdeți (vremea)
pregăti[-]ți (suntem ~)	pregătiți (suntem ~)
roti[-]ți (catargul)	rotiți (catargul)
sub[-]scriem	subscriem
susținu[-]se	susținuse
urât[-]o!	urâto!
vându[-]se	vânduse

3. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor termeni substantivali de politețe **(30)**

d[-]l	dl
d[-]le	dle
d[-]lor	dlor
d[-]lui	dlui
d[-]na	dna
d[-]nei	dnei
d[-]ra	dra
d[-]rei	drei

4. Introducerea, greșită, a cratimei în structura abreviată discontinuă a unor substantive comune sau proprii **(33)**

b[-]dul	bdul
C[-]și	
C[-]tin	Ctin
D[-]tru	Dtru
g[-]ral	gral

Scanned with OKEN Scanner

G[-]ți	
p[-]ța	
T[-]ra	pța

5. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de ființe **(36)**

anti[-]comunist	anticomunist
co[-]președinte	copreședinte
euro[-]deputat	eurodeputat
filo[-]american	filoamerican
hiper[-]consumator	hiperconsumator
mono[-]maniac	monomaniac
multi[-]miliardar	multimiliardar
neo[-]comunist	neocomunist
neo[-]marxist	neomarxist
non[-]conformist	nonconformist
non[-]entitate	nonentitate
paleo[-]manelist	paleomanelist
para[-]galerie	paragalerie
post[-]comunist	postcomunist
prim-vice[-]președinte	prim-vicepreședinte
prim-vice[-]prim-ministru	prim-viceprim-ministru
pro[-]consul	proconsul
proto[-]băiat	protobăiat
pseudo[-]analfabet	pseudoanalfabet
semi[-]animal	semianimal
semi[-]doct	semidoct
sub[-]umanitate	subumanitate
supra[-]umanitate	supraumanitate
vice[-]ministru	viceministru
vice[-]premier	vicepremier
vice[-]președinte	vicepreședinte

6. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse tematic (cu elemente de compunere), nume de lucruri **(39)**

anti[-]corupție	anticorupție
auto[-]admirație	autoadmirație

Scanned with OKEN Scanner

balneo[-]fizioterapie	balneofizioterapie
bio[-]patologie	biopatologie
contra[-]propunere	contrapropunere
co[-]pilot	copilot
endo[-]proteză	endoproteză
foto[-]jurnal	fotojurnal
infra[-]roșu	infraroșu
in[-]subordonare	insubordonare
inter[-]guvernamental	interguvernamental
macro[-]modernizare	macromodernizare
micro[-]interes	microinteres
micro[-]județ	microjudeț
mini[-]campanie	minicampanie
neo[-]despotism	neodespotism
neo[-]iobăgie	neoiobăgie
non[-]militar	nonmilitar
pluri[-]partidism	pluripartidism
plus[-]valoare	plusvaloare
post[-]comunism	postcomunism
pre[-]ziuă	preziuă
pro[-]natalism	pronatalism
pseudo[-]omagiu	pseudoomagiu
semi[-]preparat	semipreparat
sub[-]contract	subcontract
super[-]împrumut	super[-]împrumut
supra[-]expunere	supra[-]expunere
supra[-]punere	suprapunere
ultra[-]violet	ultraviolet

7. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor substantive comune compuse propriu-zise (cu cuvinte întregi) **(42)**

base[-]ball	baseball
baso[-]relief	basorelief
bau[-]bau	baubau
best[-]seller	bestseller
bună[-]voie (de ~)	bunăvoie (de ~)
bună[-]voință	bunăvoință
clar[-]obscur	clarobscur
fair[-]play	fairplay

Scanned with OKEN Scanner

lait[-]motiv	laitmotiv
scurt[-]metraj	scurtmetraj
tragi[-]comedie	tragicomedie
week[-]end	weekend

8. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), variabile **(44)**

anti[-]capitalist	anticapitalist
auto[-]central central	autocentral
auto[-]impus	autoimpus
bio[-]bibliografic	biobibliografic
bi[-]partizan	bipartizan
cardio[-]vascular	cardiovascular
cripto[-]comunist	criptocomunist
eco[-]progresist	ecoprogresist
etno[-]botanic	etnobotanic
euro[-]atlantic	euroatlantic
extra[-]literar	extraliterar
filo[-]occidental	filooccidental
filo[-]rus	filorus
gastro[-]intestinal	gastrointestinal
geo[-]strategic	geostrategic
hidro[-]electrician	hidroelectrician
hiper[-]conservator	hiperconservator
inter[-]generațional	intergenerațional
macro[-]economic	macroeconomic
mega[-]firesc	megafiresc
moldo[-]român	moldoromân
multi[-]etnic	multietnic
neo[-]sovietic	neosovietic
neuro[-]motoriu	neuromotoriu
non[-]violent	nonviolent
pan[-]european	paneuropean
post[-]stalinist	poststalinist
pre[-]revoluționar	prerevoluționar
pro[-]moscovit	promoscovit
pseudo[-]patriotic	pseudopatriotic
pseudo[-]patriotic	pseudopatriotic
psiho[-]social	psihosocial

Scanned with OKEN Scanner

semi[-]transparent	semitransparent
socio[-]uman	sociouman
super[-]competent	supercompetent
supra[-]încărcat	supraîncărcat
trans[-]ideologic	transideologic
ultra[-]protecționist	ultraprotecționist

9. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse tematic (cu elemente de compunere), invariabile **(47)**

anti[-]criză	anticriză
anti[-]dictatură	antidictatură
anti[-]fashion	antifashion
anti[-]guvern	antiguvern
anti[-]reformă	antireformă
anti[-]sistem	antisistem
anti[-]stres	antistres
anti[-]tero	antitero
anti[-]venin	antivenin

10. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adjective compuse propriu-zise (cu cuvinte întregi) **(48)**

audio[-]video	audiovideo
bine[-]dispus	binedispus
bleu[-]marin	bleumarin
cvasi[-]generalizat	cvasigeneralizat
cvasi[-]memorialistic	cvasimemorialistic
cvasi[-]totalitar	cvasitotalitar
cvasi[-]tranșat	cvasitranșat
don[-]quijotesc	donquijotesc
prea[-]cinstit	preacinstit
pur[-]sânge	pursânge
rău[-]voitor	răuvoitor
tragi[-]comic	tragicomic

11. Introducerea, greșită, a cratimei între unele substantive (comune sau proprii) și articolul lor hotărât enclitic **(50)**

bestseller[-]ului	bestsellerului
board[-]ul	boardul

Scanned with OKEN Scanner

boom[-]ului	boomului
brainstorming[-]ului	brainstormingului
brand[-]ul	brandul
business[-]ului	businessului
chat[-]ul	chatul
clawback[-]ul	clawbackul
dealer[-]ul	dealerul
facebook[-]ul	facebookul
fitness[-]ului	fitnessului
Halloween[-]ul	Halloweenul
Hollywood[-]ul	Hollywoodul
iceberg[-]ului (sic!)	icebergului (sic!)
minimarket[-]ul	minimarketul
mișto[-]ul	mișto[-]ul
motto[-]ul	mottoul
pager[-]ul	pagerul
rating[-]ului	ratingului
Răducăneni[-]ul	Răducăneniul
Salzburg[-]ului	Salzburgului
showbiz[-]ul	showbizul
staff[-]ul	stafful
summit[-]ul	summitul
target[-]ul	targetul
tomahawk[-]ul	tomahawkul
Washington[-]ul	Washingtonul
weekend[-]ul	weekendul

12. Introducerea, greșită, a cratimei între tema unor substantive și desinența de plural (urmată sau nu de articolul enclitic) **(53)**

bestseller[-]uri	bestselleruri
blog[-]uri	bloguri
business[-]uri	businessuri
click[-]uri	clickuri
gadget[-]uri	gadgeturi
hipermarket[-]uri	hipermarketuri
iceberg[-]uri (sic!)	aisberguri
job[-]uri	joburi
lied[-]uri	lieduri
mall[-]uri	malluri
of[-]uri	ofuri

Scanned with OKEN Scanner

rating[-]uri	ratinguri
showroom[-]uri	showroomuri
supermarket[-]uri	supermarketuri
tabu[-]uri	tabuuri
weekend[-]uri	weekenduri

13. Introducerea, greșită, ca topică, a cratimei înăuntrul articolului nehotărât, într-o junctură silabică realizată prin afereză, și nu prin eliziune **(55)**

cu[-]n	c-un

14. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor numerale ordinale literale (între „baza" de derivare și formantul ordinal enclitic) **(56)**

doi[-]lea (al ~)	doilea (al ~)
întâi[-]a	întâia
întâi[-]ul	întâiul
trei[-]a (a ~)	treia (a ~)
trei[-]lea (al ~)	treilea (al ~)
unsprezece[-]lea (al ~)	unsprezecelea (al ~)

15. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor verbe derivate (cu prefixe) sau compuse (cu elemente de compunere) **(57)**

auto[-]analiza	autoanaliza
auto[-]flata	autoflata
auto[-]impune	autoimpune
co[-]exista	coexista
contra[-]ataca	contraataca
co[-]pilota	copilota
ne[-]având	neavând
ne[-]maisusținând	nemaisusținând
re[-]începe	reîncepe
termo[-]izola	termoizola

16. Introducerea, greșită, a cratimei înăuntrul unor adverbe (compuse tematic sau propriu-zise) **(58)**

bine[-]înțeles	bineînțeles
de[-]o[ ]dată	deodată

Scanned with OKEN Scanner

de[-]o[ ]potrivă	deopotrivă
hiper[-]realist	hiperrealist
post[-]modern	postmodern
trans[-]partinic	transpartinic
vice[-]versa	viceversa

17. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între cuvinte monosilabice juxtapuse (pronume personale sau reflexive independente) **(59)**

i[-]sa (sic!) (înmânat)	i s-a (înmânat)
mi[-]s-a (spus)	mi s-a (spus)
mi[-]te (văd)	mi te (văd)
ni[-]le (să ~ împărtășească)	ni le (să ~ împărtășească)

18. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor nume proprii compuse cu caracter topic **(60)**

Alba[-]Iulia	Alba Iulia
Baia[-]Mare	Baia Mare
Bulevardul[-]Gării	Bulevardul Gării
Dor[-]Mărunt	Dor Mărunt
Mihai[-]Viteazu	Mihai Viteazu
Piața[-]Unirii	Piața Unirii
Satu[-]Mare	Satu Mare
Ștefan[-]cel[-]Mare	Ștefan cel Mare
Vlad[-]Țepeș	Vlad Țepeș

19. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, în structura unor locuțiuni pronominale (de politețe) sau interjecționale **(62)**

Doamne[-]ferește	Doamne ferește
domnia[-]sa (sic!)	Domnia Sa
Domnia[-]Sa	Domnia Sa
domniei[-]sale (sic!)	Domniei Sale
Măria[-]Ta	Măria Ta
Preasfinția[-]Voastră	Preasfinția Voastră

20. Introducerea, greșită, a cratimei, în locul blancului, între articolul posesiv și numeralul ordinal cifric **(63)**

(etapa) [-]I-a	(etapa) I-a
a[-]I-a (sic!)	I-a

Scanned with OKEN Scanner

a[-]II-a	a II-a
a[-]III-a	a III-a
a[-]V-a	a V-a
a[-]VII-a	a VII-a
a[-]X-a	a X-a
a[-]XXVII-a	a XXVII-a
a[-]152-a	a 152-a
al[-]II-lea	al II-lea
al[-]III-lea	al III-lea
al[-]IX-lea	al IX-lea
al[-]XIX-lea	al XIX-lea

21. Introducerea, improprie, a cratimei, în locul liniei de pauză, în scrierea unor compuse cu structură complexă, substantivală sau adjectivală **(65)**

americano[-]vest-german	americano–vest-german
japonezo[-]nord-american	japonezo–nord-american
nord[-]nord-vest	nord–nord-vest
sud[-]sud-vest	sud–sud-vest

22. Omiterea cratimei în scrierea unor grupuri de cuvinte conjuncte (și omofone cu...), contopite silabic **(66)**

ai (scuti)	a-i (scuti)
ați (mai da)	a-ți (mai da)
(de-)al (reîntâlni)	(de-)a-l (reîntâlni)
cei (frumos)	ce-i (frumos)
dea (lungul)	de-a (lungul)
(bătu-)iar (fericirea!)	(bătu-)i-ar (fericirea!)
iau (luat)	i-au (luat)
la (atins)	l-a (atins)
mai (provocat)	m-ai (provocat)
na (început)	n-a (început)
no (să fie)	n-o (să fie)
sa (înmânat)	s-a (înmânat)
sau (prăbușit)	s-au (prăbușit)
ție (poftă)	ți-e (poftă)
va (oferit)	v-a (oferit)

Scanned with OKEN Scanner

23. Omiterea cratimei în legarea a două cuvinte conjuncte (subst./vb. – adj.pron./pron.pers.), polisilabice **(68)**

alegeți (pentru tine)	alege-ți (pentru tine)
dânduși (seama)	dându-și (seama)
dute (acasă)	du-te (acasă)
fiita (bea)	fii-ta (bea)
fimiu (e expert)	fi-miu (e expert)
întrebații (pe...)	întrebați-i (pe...)
maicăsi (mierea ~)	maică-sii (mierea ~)
măsii (mama ~)	mă-sii (mama ~)
măta (nu s-a murdărit)	mă-ta (nu s-a murdărit)
mâncați-aș	mânca-ți-aș
murimi-ar	muri-mi-ar
trecânduse	trecându-se
uitato (am ~)	uitat-o (am ~)
veziți (de...)	vezi-ți (de...)

24. Omiterea cratimei delimitative (la dreapta) a unor elemente de compunere din structura eliptică a unor compuse substantivale sau adjectivale **(69)**

a[ ] (sau anticulturală)	a- (sau anticulturală)
anti[ ] (serie de ~)	anti- (serie de ~)
melo[ ] (și reflexo terapie [sic!])	melo- (și reflexoterapie)
pre[ ] (și postelectorală)	pre- (și postelectorală)
pro[ ] (și contrareformatoare)	pro- (și contrareformatoare)

25. Omiterea cratimei din structura unor substantive compuse (propriu-zise sau tematice) **(70)**

bunăcredință (de ~)	bună-credință (de ~)
bunsimț	bun-simț
bypass	by-pass
cocacola	coca-cola
expremier	ex-premier
globetrotter	globe-trotter
massmedia	mass-media
nonstop	non-stop
pingpong	ping-pong

Scanned with OKEN Scanner

primplan	prim-plan
primvicepreședinte	prim-vicepreședinte
reacredință	rea-credință

26. Omiterea cratimei din structura unor adjective compuse propriu-zise **(71)**

așazis	așa-zis
binecrescut	bine-crescut
binevenit	bine-venit
dreptcredincios	drept-credincios
indoeuropean	indo-european
nounăscut	nou-născut
răuplatnic	rău-platnic
susamintit	sus-amintit
susmenționat	sus-menționat
susnumit	sus-numit

27. Omiterea cratimei dintre termenii legați ai unor pronume de politețe compuse (abreviate) **(73)**

dlui (a ales)	d-lui (a ales)
dsa	d-sa
dsale	d-sale
dta	d-ta
dtale (ți-o spun ~)	d-tale (ți-o spun ~)
dvoastră	d-voastră

III. BLANCUL (pag. 75)

1. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor substantive comune compuse (propriu-zise sau tematice) **(75)**

auto[ ]împuternicire	autoîmputernicire
bine[ ]făcător	binefăcător
contra[ ]cronometru	contracronometru
jazz[ ]band	jazzband
mega[ ]spectacol	megaspectacol
micro[ ]stagiune	microstagiune
mini[ ]market	minimarket
post[ ]internare	postinternare

Scanned with OKEN Scanner

(prim-)vice[ ]președinte	(prim-)vicepreședinte
pseudo[ ]cerșetor	pseudocerșetor
rău[ ]voitor	răuvoitor
super[ ]limuzină	superlimuzină
vice[ ]primar	viceprimar

2. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor adjective pronominale negative (sau nehotărâte) compuse **(77)**

nici[ ]o (îndoială)	nicio (îndoială)
nici[ ]un (fior)	niciun (fior)
vre[ ]o (schimbare)	vreo (schimbare)
vre[ ]un (obstacol)	vreun (obstacol)

3. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise sau tematice) ori derivate (cu prefixe) **(79)**

anti[ ]terorist	antiterorist
audio[ ]vizual	audiovizual
balneo[ ]climateric	balneoclimateric
bine[ ]dispus	binedispus
bine[ ]meritat	binemeritat
carbo[ ]gazos	carbogazos
extra[ ]profesional	extraprofesional
ne[ ]contrafăcut	necontrafăcut
ne[ ]corectat	necorectat
ne[ ]cuvenit	necuvenit
non[ ]convențional	nonconvențional
post[ ]renascentist	postrenascentist
post[ ]revoluționar	postrevoluționar
pro[ ]conservator	proconservator
super[ ]bizar	superbizar
super[ ]taxat	supertaxat

4. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor pronume negative compuse (sau ai unor locuțiuni pronominale de politețe) **(81)**

nici[ ]una (nu cedă)	niciuna (nu cedează)
nici[ ]unul (dintre noi)	niciunul (dintre noi)
Prea[ ]Sfinția (sic!) Sa	Preasfinția Sa
Prea[ ]Sfințiile (sic!) Lor	Preasfințiile Lor

Scanned with OKEN Scanner

5. Introducerea, greșită, a blancului între termenii sudați ai unor numerale cardinale compuse **(83)**

două[ ]zeci	douăzeci
patru[ ]zeci	patruzeci
șase[ ]zeci (sic!)	șaizeci

6. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor adverbe compuse sudate sau în componenta adverbială a unor locuțiuni **(84)**

așa[ ]dar	așadar
bine[ ]înțeles	bineînțeles
bună[ ]voie (de ~)	bunăvoie (de ~)
câteo[ ]dată	câteodată
cîte[ ]o[ ]dată	cîteodată
de[ ]geaba	degeaba
de[ ]o[ ]dată (a intrat)	deodată (a intrat)
de[ ]o[ ]potrivă	deopotrivă
din[ ]totdeauna	dintotdeauna
dintr-o[ ]dată	dintr-odată
în[ ]continuu	încontinuu
nici[ ]de[ ]cum	nicidecum
nu[ ]mai (de către...)	numai (de către...)
o[ ]dată (ajuns)	odată (ajuns)
o[ ]dată (spunea ~)	odată (spunea ~)
o[ ]dată (chimie ~)	odată (chimie ~)
val[ ]vârtej	valvârtej

7. Introducerea, greșită, a blancului înăuntrul unor conjuncții/adverbe compuse ori al componentei adverbiale a unor locuțiuni prepoziționale sau conjuncționale **(88)**

o[ ]dată ce	odată ce
o[ ]dată cu	odată cu
va[ ]să[ ]zică	vasăzică

8. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de ființe **(89)**

arhitect[ ]șef	arhitect[-]șef
asistent[ ]șef	asistent[-]șef
contabil[ ]șef	contabil[-]șef

Scanned with OKEN Scanner

chestor[ ]șef	chestor[-]șef
cioban[ ]șef	cioban[-]șef
coate[ ]goale	coate[-]goale
comisar[ ]șef	comisar[-]șef
democrat[ ]liberal	democrat[-]liberal
edil[ ]șef	edil[-]șef
Făt[ ]Frumos	Făt[-]Frumos
făt[ ]frumos	făt[-]frumos
high[ ]life	high[-]life
inspector[ ]șef	inspector[-]șef
Negru[ ]Vodă	Negru[-]Vodă
păpușar[ ]șef	păpușar[-]șef
pesedist[ ]șef	pesedist[-]șef
pierde[ ]vară	pierde[-]vară
PNL-ist[ ]șef	PNL-ist[-]șef
polițai[ ]șef	polițai[-]șef
prim[ ]dirijor	prim[-]dirijor
prim[ ]ministru	prim[-]ministru
prim[ ]secretar	prim[-]secretar
procuror[ ]șef	procuror[-]șef
redactor[ ]șef	redactor[-]șef
social[ ]democrat	social[-]democrat
social[ ]liberal	social[-]liberal
sud[ ]american	sud[-]american

9. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive comune și proprii compuse (propriu-zise), nume de lucruri **(94)**

baba[ ]oarba	baba[-]oarba
bună[ ]credință	bună[-]credință
bună[ ]cuviință	bună[-]cuviință
bun[ ]gust	bun[-]gust
bun[ ]plac	bun[-]plac
bun[ ]simț	bun[-]simț
caiet[ ]program	caiet[-]program
cal[ ]putere	cal[-]putere
Coca[ ]Cola	Coca[-]Cola
după[ ]amiază	după[-]amiază
floarea[ ]soarelui	floarea[-]soarelui

Scanned with OKEN Scanner

mass[ ]media	mass[-]media
nou[ ]născut	nou[-]născut
nou[ ]venit	nou[-]venit
nu[ ]mă[ ]uita	nu[-]mă[-]uita
prim[ ]plan	prim[-]plan
proces[ ]verbal	proces[-]verbal
rămas[ ]bun	rămas[-]bun
rea[ ]credință	rea[-]credință
rea[ ]voință	rea[-]voință
sânge[ ]rece	sânge[-]rece
second[ ]hand	second[-]hand
situație[ ]limită	situație[-]limită
vânzare[ ]cumpărare	vânzare[-]cumpărare
viță[ ]de[ ]vie	viță[-]de[-]vie
zgârie[ ]nori	zgârie[-]nori

10. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, în structura unor substantive proprii compuse (propriu-zise), nume topice **(96)**

Babeș[ ]Bolyai	Babeș[-]Bolyai
Bistrița[ ]Năsăud	Bistrița[-]Năsăud
Bogdan[ ]Vodă	Bogdan[-]Vodă
Caraș[ ]Severin	Caraș[-]Severin
Câmpulung[ ]Muscel	Câmpulung[-]Muscel
Chișineu[ ]Criș	Chișineu[-]Criș
Cluj[ ]Napoca	Cluj[-]Napoca
Cuza[ ]Vodă	Cuza[-]Vodă
Dragoș[ ]Vodă	Dragoș[-]Vodă
Drobeta[ ]Turnu[ ]Severin	Drobeta[-]Turnu[-]Severin
Eforie[ ]Nord	Eforie[-]Nord
Eforie[ ]Sud	Eforie[-]Sud
Lehliu[ ]Gară	Lehliu[-]Gară
Miercurea[ ]Ciuc	Miercurea[-]Ciuc
Mircea[ ]Vodă	Mircea[-]Vodă
Muntenia[ ]Sud	Muntenia[-]Sud
Negru[ ]Vodă	Negru[-]Vodă
Piatra[ ]Neamț	Piatra[-]Neamț
Râmnicu[ ]Vâlcea	Râmnicu[-]Vâlcea

Scanned with OKEN Scanner

Șerban[ ]Vodă	Șerban[-]Vodă
Știrbey[ ]Vodă	Știrbey[-]Vodă
Târgu[ ]Jiu	Târgu[-]Jiu
Târgu[ ]Mureș	Târgu[-]Mureș
Târgu[ ]Neamț	Târgu[-]Neamț
Timișoara[ ]Est	Timișoara[-]Est
Turnu[ ]Măgurele	Turnu[-]Măgurele
Turnu[ ]Severin	Turnu[-]Severin
Varianta[ ]Nord	Varianta[-]Nord

11. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul componentei adjectivale/substantivale (binare) din structura unor substantive proprii compuse (nume de instituții publice, politice, religioase) **(99)**

Creștin[ ]Democrat	Creștin[-]Democrat
Democrat[ ]Liberal	Democrat[-]Liberal
Moral[ ]Creștin	Moral[-]Creștin
Național[ ]Liberal	Național[-]Liberal
PNL[ ]PC	PNL[-]PC
Romano[ ]Catolic	Romano[-]Catolic
Sanitar[ ]Veterinar	Sanitar[-]Veterinar
Social[ ]Democrat	Social[-]Democrat
Social[ ]Liberal	Social[-]Liberal

12. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, înăuntrul unor adjective compuse (propriu-zise și tematice), atribute ale unor substantive comune **(101)**

alb[ ]negru	alb[-]negru
așa[ ]numit	așa[-]numit
așa[ ]zis	așa[-]zis
bine[ ]crescut	bine[-]crescut
bine[ ]venit	bine[-]venit
bun[ ]platnic	bun[-]platnic
creștin[ ]ortodox	creștin[-]ortodox
cultural[ ]istoric	cultural[-]istoric
drept[ ]credincios	drept[-]credincios
mic[ ]burghez	mic[-]burghez

Scanned with OKEN Scanner

național[ ]evreiesc	național[-]evreiesc
nord[ ]coreean	nord[-]coreean
nou[ ]ales	nou[-]ales
nou[ ]apărut	nou[-]apărut
nou[ ]creat	nou[-]creat
nou[ ]înființat	nou[-]înființat
nou[ ]născut	nou[-]născut
propriu[ ]zis	propriu[-]zis
prost[ ]crescut	prost[-]crescut
realist[ ]socialist	realist[-]socialist
rău[ ]platnic	rău[-]platnic
social[ ]democrat	social[-]democrat
social[ ]european	social[-]european
social[ ]politic	social[-]politic
sus[ ]amintit	sus[-]amintit
sus[ ]enumerat	sus[-]enumerat
sus[ ]menționat	sus[-]menționat
tehnico[ ]financiar	tehnico[-]financiar
vest[ ]european	vest[-]european

13. Introducerea, greșită, a blancului, în locul cratimei, între termenii, legați, ai unor adverbe compuse, locuțiuni și expresii adverbiale **(104)**

astă[ ]vară	astă[-]vară
azi[ ]dimineață	azi[-]dimineață
azi[ ]noapte	azi[-]noapte
cârduri[ ]cârduri	cârduri[-]cârduri
colo[ ]colo	colo[-]colo
dis[ ]de[ ]dimineață	dis[-]de[-]dimineață
după[ ]amiaza	după[-]amiaza
după[ ]amiază	după[-]amiază
foarte[ ]foarte	foarte[-]foarte
greco[ ]roman	greco[-]roman
ici[ ]colo	ici[-]colo
ieri[ ]dimineață	ieri[-]dimineață
ieri[ ]seară	ieri[-]seară
înainte[ ]înapoi	înainte[-]înapoi
mâine[ ]dimineață	mâine[-]dimineață

Scanned with OKEN Scanner

mâine[ ]noapte	mâine[-]noapte
non[ ]stop	non[-]stop
prea[ ] prea	prea[-] prea
una[ ]alta	una[-]alta
vrând[ ]nevrând	vrând[-]nevrând

14. Intercalarea, greșită, a semiadverbului „și" în blancul dintre prepoziția „ca" și cuvântul următor, pentru evitarea unei reale/false cacofonii **(106)**

ca și acționar /...	**ca** acționar/...
ca și candidat /...	**în calitate de** candidat/...

15. Omiterea blancului dintre unele substantive comune nearticulate și falsul articol enclitic alipit (în realitate, articol posesiv în procliza cuvântului următor) **(110)**

acordarea (măsura de ~)	acordare[ ]**a** (măsura de ~)
activitatea (motive de ~)	activitate[ ]**a** (motive de ~)
amenajarea (mijloc de ~)	amenajare[ ]**a** (mijloc de ~)
evaluarea (proba de ~)	evaluare[ ]**a** (proba de ~)
executarea (acțiunea de ~)	executare[ ]**a** (acțiunea de ~)
imposibilitatea (într-o ~)	imposibilitate[ ]**a** (într-o ~)
înființarea (lege de ~)	înființare[ ]**a** (lege de ~)
ministrul (fotoliul de ~)	ministru[ ]**al** (fotoliul de ~)
monitorizarea (mecanismul de ~)	monitorizare[ ]**a** (mecanismul de ~)
prezentarea (puterea de ~)	prezentare[ ]**a** (puterea de ~)
protecția (organizațiilor de ~)	protecție[ ]**a** (organizațiilor de ~)
responsabilizarea și sensibilizarea (materiale de ~)	responsabilizare și sensibilizare[ ]**a** (materiale de ~)
sporirea (măsurilor de ~)	sporire[ ]**a** (măsurilor de ~)

16. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni adverbiale sau grupuri libere de cuvinte **(112)**

altădată (nu... acum, ci ~)	altă[ ]dată (nu... acum, ci ~)
binecunoscut (rezultatul este ~)	bine[ ]cunoscut (rezultatul este ~)

Scanned with OKEN Scanner

bineînțeles (că... a decis... este ~)	bine[ ]înțeles (că... a decis... este ~)
dealtfel (teoretic, funcția...)	de[ ]altfel (teoretic, funcția...)
deasemenea (puteți număra ~)	de[ ]asemenea (puteți număra ~)
defapt (cine este ~)	de[ ]fapt (cine este ~)
demult (nu mai face ~)	de[ ]mult (nu mai face ~)
(nu) demult (venise ~)	(nu) de[ ]mult (venise ~)
(mai) demult (au dispărut ~)	(mai) de[ ]mult (au dispărut ~)
deobicei (nu le-am fi mărturisit)	de[ ]obicei (nu le-am fi mărturisit)
dinafară (lucrurile se vedeau ~)	din[ ]afară (lucrurile se vedeau ~)
îndefinitiv (editorialul...)	în[ ]definitiv (editorialul...)
întrutotul (nu seamănă ~)	întru[ ]totul (nu seamănă ~)
numai (poate funcționa)	nu[ ]mai (poate funcționa)
odată (s-a spus nu ~)	o[ ]dată (s-a spus nu ~)
odată (la patru ani...)	o[ ]dată (la patru ani...)

17. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni prepoziționale sau grupuri libere de cuvinte **(114)**

(în) ceeace (privește relația...)	(în) ceea[ ]ce (privește relația...)
dinafara (comunității...)	din[ ]afara (comunității...)
înafara (copilăriei)	în[ ]afara (copilăriei)
înafară de (amintirile...)	în[ ]afară de (amintirile...)
înpreajma (sărbătorilor...)	în[ ]preajma (sărbătorilor...)
pedinăuntrul (lor...)	pe[ ]dinăuntrul (lor...)

18. Omiterea blancului dintre termenii unor locuțiuni conjuncționale sau grupuri libere de cuvinte **(115)**

devreme ce (au fost scrise...)	de[ ]vreme ce (au fost scrise...)
fiindcă (dat ~ a fost...)	fiind[ ]că (dat ~ a fost...)
înafară că (era antipatic)	în[ ]afară că (era antipatic)
încât (timp norii...)	în[ ]cât (timp norii...)
întrucât (sentimentele vor fi...)	întru[ ]cât (sentimentele vor fi...)
vasăzică (asta ~ că vom pierde)	va[ ]să[ ]zică (asta ~ că vom pierde)

Scanned with OKEN Scanner

IV. APOSTROFUL (pag. 117)

1. Introducerea, greșită, a apostrofului, în locul cratimei, în interiorul sau la sfârșitul unor cuvinte incomplete **(117)**

d[']acolo	d[-]acolo
d[']aia	d[-]aia
de[']nmulțit	de[-]nmulțit
n[']am (să...)	n[-]am (să...)
ne[']ntors	ne[-]ntors
p[']asta (nu ~)	p[-]asta (nu ~)
p[']ăsta(-l vreau)	p[-]ăsta(-l vreau)
pân[']astă (zi...)	pân[-]astă (zi...)
re[']nvesti	(a) re[-]nvesti
s[']o (curețe)	s[-]o (curețe)

2. Omiterea apostrofului de la începutul, din interiorul sau de la sfârșitul unor cuvinte incomplete **(119)**

băiatu[ ]	băiatu[']
da[ ] (la mine să nu vii)	da['] (la mine să nu vii)
deșteptu[ ]	deșteptu[']
dom[ ]le (nu mai pleacă ~)	dom[']le (nu mai pleacă ~)
domnu[ ]	domnu[']
five o[ ]clock	five o[']clock
lu[ ] (dă-i nas ~... fii tu)	lu['] (dă-i nas ~... fii-tu)
lupu[ ]	lupu[']
meciu[ ]	meciu[']
moșu[ ]	moșu[']
[ ]nainte (tot ~)	['] nainte (tot ~)
[ ]neața (meștere)	['] neața (meștere)
omu[ ]	omu[']
patronu[ ]	patronu[']
[ ]48 (Revoluția de la ~)	['] 48 (Revoluția de la ~)
puiu[ ] (mamii)	puiu['] (mamii)
sal[ ]tare (Fănele)	sal[']tare (Fănele)
tre[ ] (să merg)	tre['] (să merg)
unu[ ] (știe pe ~)	unu['] (știe pe ~)
vreunu[ ]	vreunu[']

Scanned with OKEN Scanner

V. MAJUSCULA (pag. 122)

1. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirile neoficiale ale unor instituții locale și centrale **(122)**

Asociații **A**gricole	**a**sociații **a**gricole
Biserică	**b**iserică
Cabinetului **M**edical (prin fața ~)	**c**abinetului **m**edical (prin fața ~)
Clinică (în ~)	**c**linică (în ~)
Consilii **J**udețene	**c**onsilii **j**udețene
Consilii **L**ocale	**c**onsilii **l**ocale
Consiliu **J**udețean (acest ~)	**c**onsiliu **j**udețean (acest ~)
Facultate de **M**edicină (trei ani de ~)	**f**acultate de **m**edicină (trei ani de ~)
Guvern	**g**uvern
Inspectorate **Ș**colare **J**udețene	**i**nspectorate **ș**colare **j**udețene
Minister	**m**inister
Ministere ale **C**ulturii	**m**inistere ale **c**ulturii
Parlament	**p**arlament
Poliție	**p**oliție
Prefectură	**p**refectură
Primărie (pentru ~)	**p**rimărie (pentru ~)
Primării	**p**rimării
Senat	**s**enat
Spital de **B**oli **I**nfecțioase (în incinta unui ~)	**s**pital de **b**oli **i**nfecțioase (în incinta unui ~)
Universitate (o ~)	**u**niversitate (o ~)
Universități	**u**niversități

2. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în denumirea unor manifestări științifice sau politice (care nu sunt unice) ori a unor funcții și calități (oricât de importante), inclusiv domeniile la care se referă **(125)**

Congres	**c**ongres
Congrese **Ș**tiințifice **N**ționale și **I**nternaționale	**c**ongrese **ș**tiințifice **n**ționale și **i**nternaționale
Dr.	**d**r.
Episcop (al...)	**e**piscop (al...)
Harry **P**otteri	**h**arry**p**otteri

Scanned with OKEN Scanner

Ministru al **S**ănătății	**m**inistru al **s**ănătății
Ministru de **E**xterne	**m**inistru de **e**xterne
Prești**d**inte	**p**rești**d**inte
Prești**d**inte [al **S**enatului]	**p**rești**d**inte [al **s**enatului]
Primar	**p**rimar
Prim-**M**inistru	**p**rim-**m**inistru

3. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, în cazul unor substantive, cu sens generic, care nu fac parte din numele proprii ale unor personaje sau entități administrativ-teritoriale ori geografice **(127)**

Brat	**b**rat
Buget	**b**uget
Bulevard	**b**ulevard
Coană	**c**oană
Doamnă	**d**oamnă
Faleză	**f**aleză
Județ	**j**udeț
Municipiu	**m**unicipiu
Parc	**p**arc
Pasaj	**p**asaj
Tovarăș	**t**ovarăș
Unitate **A**dministrativ-**T**eritorială	**u**nitate **a**dministrativ-**t**eritorială

4. Utilizarea, greșită, a majusculei (cu excepția primului element din numele proprii compuse), în locul minusculei, în denumirea unor organisme de conducere sau a unor compartimente din instituții, precum și a unor titluri de publicații sau documente importante **(128)**

Actuală (Viața ~)	**a**ctuală (Viața ~)
Administrație (Consiliu de ~)	**a**dministrație (Consiliu de ~)
Comercial (Codul ~)	**c**omercial (Codul ~)
Educației (Legea ~)	**e**ducației (Legea ~)
Etic (Codul ~)	**e**tic (Codul ~)
Integritate **M**orală (Comisia de ~)	**i**ntegritate **m**orală (Comisia de ~)
Liberă (Europa ~)	**l**iberă (Europa ~)
Oficial (Monitorul ~)	**o**ficial (Monitorul ~)
Păduri (Departamentul ~)	**p**ăduri (Departamentul ~)
Penal (Codul ~)	**p**enal (Codul ~)

Scanned with OKEN Scanner

Personalului **D**idactic (Statutul ~)	**p**ersonalului **d**idactic (Statutul ~)
Procedură (coduri de ~)	**p**rocedură (coduri de ~)
Telegrafic (Prezentul ~)	**t**elegrafic (Prezentul ~)
Viitorului (Timpul ~)	**v**iitorului (Timpul ~)

5. Utilizarea, greșită, a majusculei, în locul minusculei, după anumite semne de punctuație, când acestea nu marchează sfârșitul propoziției **(130)**

De ce (să răspundă la întrebarea[:] ~ abia acum...)	**d**e ce (să răspundă la întrebarea[:] ~ abia acum...)
Garanția (o posibilă explicație...[:] ~) că omul...)	**g**aranția (o posibilă explicație...[:] ~) că omul...)
La (atât[:] ~ ședința...)	**l**a (atât[:] ~ ședința...)
La (care-i problema... ~ care vă referiți)	**l**a (care-i problema... ~ care vă referiți)
Pe (Te poți gândi...[:] ~ oamenii care...)	**p**e (Te poți gândi...[:] ~ oamenii care...)
Propuse (s-o facem lată [!] ~ președintele)	**p**ropuse (s-o facem lată [!] ~ președintele)
Se (Ce treabă[?] ~ interesă domnul...)	**s**e (Ce treabă[?] ~ interesă domnul...)
Sincer (O întrebare pe final[:] ~... pe cine ați vota...)	**s**incer (O întrebare pe final[:] ~... pe cine ați vota...)
Urât0! (să-ți spun un adevăr[:] ~)	**u**rât0! (să-ți spun un adevăr[:] ~)

VI. MINUSCULA (pag. 133)

1. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care sunt denumiri oficiale ale unor instituții sau manifestări științifice, culturale etc. **(133)**

agricolă (Direcția ~)	**A**gricolă (Direcția ~)
aplicații pentru **u**nitățile de **l**uptă (Școala de ~)	**A**plicații pentru **U**nitățile de **L**uptă (Școala de ~)
cana (Nunta din ~)	**C**ana (Nunta din ~)
concurs (Festival- ~)	**C**oncurs (Festival- ~)
constituțională (Curtea ~)	**C**onstituțională (Curtea ~)

Scanned with OKEN Scanner

culturii și educației socialiste (Consiliul ~)	Culturii și Educației Socialiste (Consiliul ~)
dinamo–steaua (meci... ~)	Dinamo–Steaua (meci... ~)
episcopală (Catedrala ~)	Episcopală (Catedrala ~)
expoziții și evenimente (Centrul de ~)	Expoziții și Evenimente (Centrul de ~)
finanțe (Palatul de ~)	Finanțe (Palatul de ~)
general (Inspectoratul Școlar ~)	General (Inspectoratul Școlar ~)
generală (Școala ~)	Generală (Școala ~)
județean de cultură și administrație publică (Centrul ~)	Județean de Cultură și Administrație Publică (Centrul ~)
medical (Institutul ~)	Medical (Institutul ~)
municipală (Organizația ~ PNL)	Municipală (Organizația ~ PNL)
municipal de cultură (Centrul ~)	Municipal de Cultură (Centrul ~)
național (Colegiul ~)	Național (Colegiul ~)
parlamentul (României)	Parlamentul (României)
populară de artă (Școala ~)	Populară de Artă (Școala ~)
rezidențial (Complexul ~)	Rezidențial (Complexul ~)
școlar agricol (Centrul ~)	Școlar Agricol (Centrul ~)
școlar (Inspectoratul ~)	Școlar (Inspectoratul ~)

2. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor nume proprii care desemnează persoane, personaje, alte realități cu caracter religios (inclusiv prenumele sau adjectivele pronominale care invocă divinitatea) **(135)**

alex	Alex
crețu (taica ~)	Crețu (taica ~)
doamne(-ajută)	Doamne(-ajută)
doamne-doamne	Doamne-Doamne
doamne (ferește)	Doamne (ferește)
doamne (iartă)	Doamne (iartă)
domnu' (decedat întru ~)	Domnu' (decedat întru ~)
dumnezeu	dumnezeu (ferească ~)
dumnezeu (ferească ~)	Dumnezeu (ferească ~)
eminescu	Eminescu
georg	Georg

Scanned with OKEN Scanner

(să)-**i** (Hristos, ~ păstrez iubirea)	(să)-**I** (Hristos, ~ păstrez iubirea)
(să)-**l** (Hristos, ~ primesc în viața mea)	(să)-**L** (Hristos, ~ primesc în viața mea)
marius	**M**arius
oana **m**arcian	**O**ana **M**arcian
răducu	**R**ăducu
rilke	**R**ilke
silviu	**S**ilviu
titi	**T**iti

3. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul componentelor locuțiunilor pronominale de politețe **(137)**

domnia **s**a	**D**omnia **s**a
domnia-**s**a (sic!)	**D**omnia **S**a
domnia-**t**a (sic!)	**D**omnia **T**a
domnia **v**oastră	**D**omnia **V**oastră
domniei **s**ale	**D**omniei **S**ale
domniei-**s**ale (sic!)	**D**omniei **S**ale
domniei **v**oastre	**D**omniei **v**oastre
domniile **l**or	**D**omniile **L**or
domniile **v**oastre	**D**omniile **V**oastre
domniile-**v**oastre (sic!)	**D**omniile **V**oastre
domniilor **v**oastre	**D**omniilor **V**oastre
lor (Măriile ~)	**L**or (Măriile ~)
preasfințit (Înalt ~)	**P**reasfințit (Înalt ~)
sale (Sfinției ~)	**S**ale (Sfinției ~)

4. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul substantivelor ale căror componente fac parte din numele propriu ale entităților geografice sau administrativ-teritoriale, al punctelor cardinale (care constituie al doilea component al unui toponim compus) și al denumirii unor organisme de conducere și compartimente din instituții sau al unor titluri de publicații, opere etc. (primul element sau numele unic) **(139)**

baltagu' (lui Sadoveanu)	**B**altagu' (lui Sadoveanu)
bulevardul (Castanilor)	**B**ulevardul (Castanilor)

Scanned with OKEN Scanner

burgundia (mătase de ~)	Burgundia (mătase de ~)
calea victoriei	Calea Victoriei
cheiul dâmboviței	Cheiul Dâmboviței
comisia (de evaluare)	Comisia (de evaluare)
consiliul (de administrație)	Consiliul (de administrație)
germania	Germania
intrarea (Romană)	Intrarea (Romană)
noii guinee (papuașilor ~)	Noii Guinee (papuașilor ~)
piața eroilor	Piața Eroilor
strada (Amurgului)	Strada (Amurgului)
strada (Domnească)	Strada (Domnească)
strada (Gării)	Strada (Gării)
strada (1848)	Strada (1848)
strada (Parcului)	Strada (Parcului)
sud-est (Europa de ~)	Sud-Est (Europa de ~)

5. Utilizarea, greșită, a minusculei, în locul majusculei, în cazul unor termeni generici care, deși nu fac parte din numele propriu al entităților teritorial-administrative, se scriu cu literă mare când indică adresa unor instituții sau persoane particulare **(142)**

[Adresa] str. (...), nr. (...),	[Adresa] Str. (...), Nr. (...),
bl. (...), sc. (...), et. (...),	Bl. (...), Sc. (...), Et. (...),
ap./cam. (...), sect. (...),	Ap./Cam. (...), Sect. (...),
mun./or. (...), jud. (...),	Mun./Or. (...), Jud. (...),
of. poștal (...), cod poștal (...).	Of. Poștal (...), Cod Poștal (...).

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

I. SURSE DE DOCUMENTARE (2001–2011)

1. Periodice

a) centrale: Academia „Cațavencu", Adevărul, Adevărul literar și artistic, Dilema veche, Evenimentul zilei, Națiunea, Observator cultural, România literară, Ziua, Ziua literară.

b) locale: Accent, Adevărul de seară, Argument, Curierul, Evenimentul de Călărași, Gazeta de sud, Gazeta de vineri, Jurnalul de Călărași, Observator de Călărași, Opinia de Călărași, Opinia de Sud-Est, Pământul.

2. Emisiuni de radio și televiziune ale diferitelor posturi naționale și locale, publice sau private.

II. LUCRĂRI DE SPECIALITATE

Avram, Mioara – *Gramatica pentru toți*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1986; *Ortografia pentru toți* (30 de dificultăți), Ediția a II-a, Editura LITERA, Chișinău, 1997.

Beldescu, G. – *Ortografie, ortoepie și punctuație*, Societatea de Științe Filologice din R.S. România, București, 1982; *Punctuația în limba română*, Ediția a III-a, Editura Gramar, București, 2004.

Borchin, Mirela-Ioana – *Manual de ortografie și punctuație*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Excelsior-Art, Timișoara, 2007.

Ciobanu, Fulvia; Sfârlea, Lidia – *Cum scriem. Cum pronunțăm corect*, Editura Științifică, București, 1970.

Scanned with OKEN Scanner

Constantinescu-Dobridor, Gh. – *Dicționar de termeni lingvistici*, Editura TEORA, București, 1998; *Îndreptar ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație al limbii române*, Editura Lucman, București, 2000; *Gramatica limbii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001.

x x x – *Dicționar explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan", Editura Univers Enciclopedic, București, 1998; *Dicționar explicativ al limbii române* (DEX), Ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2012.

x x x – *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM), Academia Republicii Socialiste România, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1982; *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM), Ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

Drincu, Sergiu – *Semnele ortografice și de punctuație în limba română*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.

x x x – *Gramatica limbii române*, vol. I-II, Ediția a II-a revăzută și adăugită, tiraj nou, Academia Republicii Socialiste România, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1966; *Gramatica limbii române*, vol. I (Cuvântul), vol. II (Enunțul), Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Editura Academiei Române, București, 2005.

Graur, Alexandru – *Mic tratat de ortografie*, Editura Științifică, București, 1974.

Guțu Romalo, Valeria – *Corectitudine și greșeală* (Limba română de azi), Versiune nouă, Editura Humanitas Educațional, București, 2000.

x x x – *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*, Ediția a V-a, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.

Scanned with OKEN Scanner

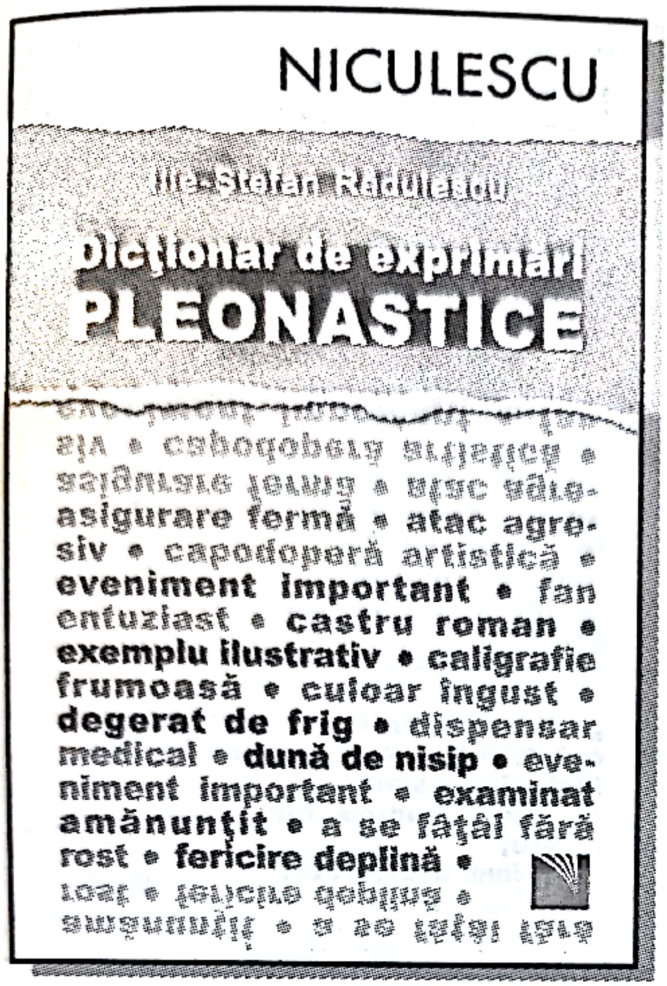

Format: 13 x 20 cm
Număr de pagini: 312
ISBN: 978-973-748-718-6

Format: 13 x 20 cm
Număr de pagini: 240
ISBN: 978-973-748-713-1

Scanned with OKEN Scanner

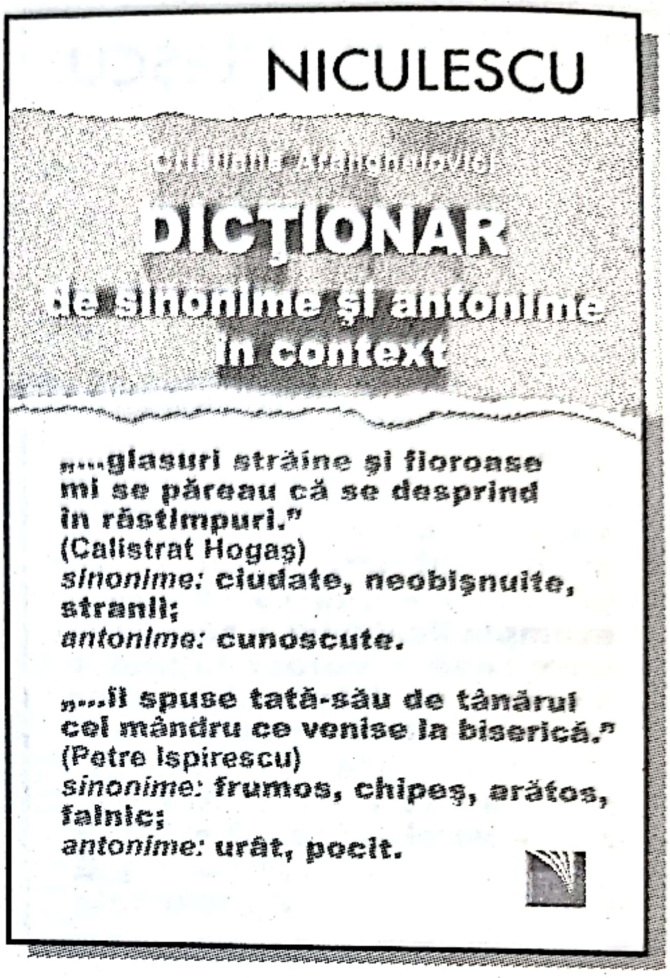

Format: 13 x 20 cm
Număr de pagini: 320
ISBN: 978-973-748-424-6

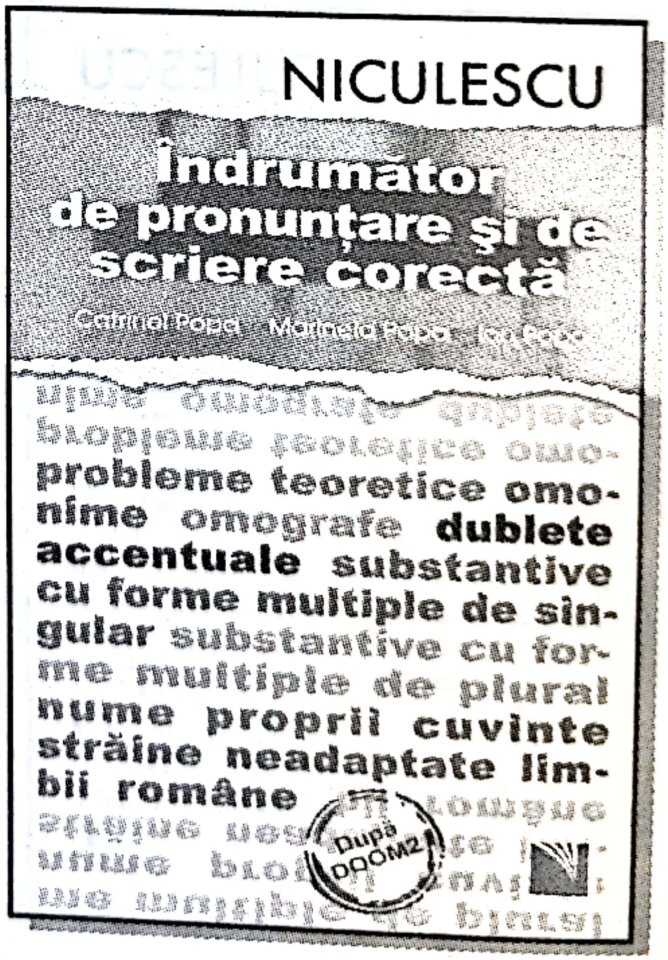

Format: 13 x 20 cm
Număr de pagini: 256
ISBN: 978-973-748-548-9

Scanned with OKEN Scanner

NICULESCU

Citim. Știm.

Într-o amplă lucrare eseistică şi de interviuri, un ilustru academician evocă un episod în care o reporteră TV îl surprinde cu o stupefiantă gafă de ordin cultural, şi anume că „Babeş Bolyai" reprezintă numele *unui* matematician... Această impardonabilă confuzie ar fi putut să fie evitată – apreciem noi – dacă cele *două* patronime, aparţinând unor savanţi de etnii diferite, ar fi fost legate prin **cratimă**, şi nu separate prin **blanc**!...

Exemplul sus-amintit, grăitor ca semnificaţie, are menirea să ne îndemne la o mai adâncă reflecţie asupra necesităţii folosirii, pertinente, a **semnelor de ortografie**; în acest sens, lucrarea de faţă – între primele de acest fel – îşi propune să fie un instrument util de identificare, precum şi de explicare, critică, a numeroase „abateri" ortografice, reperabile nu numai în mass-media actuală, ci şi în viaţa particulară a multora dintre noi...

Prof. Ilie-Ştefan Rădulescu

www.niculescu.ro
ISBN 978-973-748-833-6
9 789737 488336
17 Lei

Scanned with OKEN Scanner